

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Murat AYDEMİR

BEYŞEHİR'DE YAYLALAR, YAYLACILIK VE YAYLA KÜLTÜRÜ

Coğrafya Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2023

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Murat AYDEMİR

BEYŞEHİR'DE YAYLALAR, YAYLACILIK VE YAYLA KÜLTÜRÜ

Danışman

Prof.Dr. Cemali SARI

Coğrafya Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2023

T.C.
Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Murat AYDEMİR' in bu çalışması, jürimiz tarafından Coğrafya Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof.Dr. İbrahim GÜNER (İmza)

Üye (Danışmanı) : Prof.Dr. Cemali SARI (İmza)

Üye : Prof. Dr. Mustafa ERTÜRK (İmza)

Tez Başlığı: “Beyşehir'de Yaylalar, Yaylacılık ve Yayla Kültürü”

Onay: Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi : 16.01.2023

Mezuniyet Tarihi :16.02.2023

(İmza)
Prof. Dr. Engin KARADAĞ
Müdür

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Beyşehir'de Yaylalar, Yaylacılık ve Yayla Kültürü” adlı bu çalışmanın, akademik kural ve etik değerlere uygun bir biçimde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım bütün eserlerin kaynakçada gösterildiğini ve çalışma içerisinde bu eserlere atıf yapıldığını belirtir; bunu şerefimle doğrularım.

Murat AYDEMİR

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU BEYAN BELGESİ

Öğrenci Bilgileri	
Adı-Soyadı	Murat AYDEMİR
Öğrenci Numarası	202252064806
Anabilim Dalı	Coğrafya
Programı	Tezli Yüksek Lisans
Danışman Öğretim Üyesi Bilgileri	
Unvanı, Adı-Soyadı	Prof. Dr. Cemali Sarı
Yüksek Lisans Tez Başlığı	Beyşehir'de Yaylalar, Yaylacılık ve Yayla Kültürü
Turnitin Bilgileri	
Ödev Numarası	1984332061
Rapor Tarihi	30/01/2023
Benzerlik Oranı	Alıntılar hariç: %11 Alıntılar dâhil: %12
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE, Yukarıda bilgileri bulunan öğrenciye ait tez çalışmasının a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana Bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 270 sayfalık kısmına ilişkin olarak Turnitin adlı intihal tespit programından Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esaslarında belirlenen filtrelemeler uygulanarak yukarıdaki detayları verilen ve ekte sunulan rapor alınmıştır. Danışman tarafından uygun olan seçenek işaretlenmelidir: (X) Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşmıyor ise: Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporunun doğruluğunu onaylarım. () Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşıyor, ancak tez/dönem projesi danışmanı intihal yapılmadığı kanısında ise: Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporunun doğruluğunu onaylar ve Uygulama Esaslarında öngörülen yüzdelik sınırlarının aşılmasına karşın, aşağıda belirtilen gerekçe ile intihal yapılmadığı kanısında olduğumu beyan ederim.	
Gerekçe:	
Benzerlik taraması yukarıda verilen ölçütlere uygun olarak tarafımda yapılmıştır. İlgili tezin orijinallik raporunun uygun olduğunu beyan ederim.	
Danışman Öğretim Üyesi Unvanı, Adı-Soyadı Prof.Dr. Cemali SARI İmza	

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER LİSTESİ.....	IV
TABLolar LİSTESİ.....	V
FOTOĞRAF LİSTESİ.....	VII
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XIV
ÖZET.....	XV
SUMMARY.....	XVII
ÖNSÖZ.....	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN GENEL ÇERÇEVESİ

1.1.Araştırmanın Amacı	3
1.2.Araştırmanın Kapsamı	3
1.3.Araştırma Sahasının Yeri ve Sınırları	3
1.4.Problem Cümlesi.....	4
1.5. Araştırmanın Yöntemi ve Metodu.....	5
1.6.Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.7.Varsayımlar	5
1.8.Konu ile İlgili Önceki Çalışmalar	5

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE YAYLACILIK VE YAYLA YERLEŞMELERİNİN COĞRAFI DAĞILIŞI

2.1. Yayla Kavramı ve Özellikleri	10
2.2. Türkiye'de Yaylacılık Ve Yayla Yerleşmelerinin Coğrafi Dağılışı	14

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BEYŞEHİR İLÇESİNİN GENEL COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ

3.1. Fiziki Coğrafya Özellikleri.....	18
3.1.1. Yerşekli Özellikleri	18
3.1.2. İklim Özellikleri	20

3.1.3. Hidrografik Özellikleri.....	22
3.1.4. Bitki Örtüsü Özellikleri.....	23
3.1.5. Toprak Özellikleri	23
3.2. Beyşehir İlçesinin Beşeri Coğrafya Özellikleri.....	24
3.2.1. Yerleşme Özellikleri	24
3.2.2. Nüfus	27
3.2.3. Ulaşım	31
3.2.4. Sağlık.....	31
3.2.5. Tarım	32
3.2.6. Sanayi.....	37
3.2.7. Turizm	37

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1. Beyşehir'de Yaylalar, Yaylacılık ve Yayla Kültürü.....	39
4.1.1. Bayram Yaylası.....	47
4.1.2. Tembelagıl Ağılı	58
4.1.3. Gavurönü (Çivi Osman) Ağılı.....	66
4.1.4. Tavşanova Ağılı	73
4.1.5. Kükürt Yaylası	79
4.1.6. Hacı İbrahim Ağılı	87
4.1.7. Besi Yaylası.....	96
4.1.8. Bereket Yaylası	105
4.1.9. Kavaklıdere Yaylası	115
4.1.10. Kamışçık Ağılı	123
4.1.11. Kozderesi Ağılı	131
4.1.12. Büyükharman Yaylası.....	139
4.1.13. Ömer Kuzardı Ağılı.....	145
4.1.14. Elmalıpınar (Aldede) Ağılı.....	153
4.1.15. İvrim Ağılı.....	159
4.1.16. Gökbelen Ağılı.....	167
4.1.17. Dumanlı Ağılı.....	173
4.1.18. Hayta Kuru Ağılı.....	179

4.1.19. Dumanlı Kuru Yaylası	187
4.1.20. Ovacık Ağılı	193
4.1.21. Çoşlu Ağılı	198
4.1.22. Dedeoğlu Ağılı	205
4.1.23. Toycak Ağılı.....	212
4.1.24. Damla Yaylası	219
4.1.25. Akçabelen Ağılı	226
SONUÇ	235
KAYNAKÇA	241
EK 1	244
Görüşme Formu.....	244
ÖZGEÇMİŞ	246

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 4.1: Bayram Yaylası Hüsni TELLİ Yayla Evi Planı.....	52
Şekil 4.2 : Tembelağılı Ağılı Mustafa ÇAKAR Ağıl Evi Planı	63
Şekil 4.3: Hacı İbrahim Ağılı Süleyman ELLİK Ağıl Evi Planı.....	91
Şekil 4.4: Besi Yaylası Musa BESİ Yayla Evi Planı	101
Şekil 4.5: Bereket Yaylası Mehmet GÜMÜŞ Yayla Evi Planı.....	111
Şekil 4.6: Bereket Yaylası İsmail ONUK Yayla Evi Planı	111
Şekil 4.7: Kavaklıdere Yaylası İsmail ÖPÖZ Yayla Evi Planı	120
Şekil 4.8 : Kamışçık Ağılı Hüseyin YÜREKLİ Ağıl Evi Planı	127
Şekil 4.9: Kamışçık Ağılı Mustafa ÖĞMEN Ağıl Evi Planı	127
Şekil 4.10: Kozderesi Ağılı Hamza BAŞDAŞ Ağıl Evi Planı	137
Şekil 4.11: Büyükharman Yaylası Şerife ÖZKUL Yayla Evi Planı	143
Şekil 4.12: Ömer KUZARDI Ağılı Fahri SAĞDIÇ Ağıl Evi Planı	150
Şekil 4.13: Aldede (Elmalıpınar) Ağılı Mustafa ŞAHİNLER Ağıl Evi Planı	157
Şekil 4.14: İvrin Ağılı Selahattin YAŞAR Ağıl Evi Planı	163
Şekil 4.15: Gökbelen Ağılı Zekai EREN Ağıl Evi Planı	171
Şekil 4.16: Dumanlı Ağılı Lütfi POYRAZ Ağıl Evi Planı	178
Şekil 4.17 : Hayta Kuru Ağılı Habip POYRAZ Ağıl Evi Planı	184
Şekil 4.18 : Dumanlı Kuru Yaylası Yayla Evi Plan	191
Şekil 4.19: Ovacık Ağılı Mehmet Ali TAÇ Ağıl Evi Planı	196
Şekil 4.20: Çoşlu Ağılı Ahmet TATIŞ Ağıl Evi Planı	202
Şekil 4.21 : Dedeoğlu Ağılı Salih ÇETİNDEDE Ağıl Evi Planı	210
Şekil 4.22: Toycak Ağılı Ramazan ONUK Ağıl Evi Planı	216
Şekil 4.23: Damla Yaylası Seyit Ali KARAYEL Yayla Evi Planı	224
Şekil 4.24: Akçabelen Ağılı Ağıl Yerleşme Planı.....	232

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 3. 1 : Beyşehir ve Yakın Çevresinde Aylık ve Yıllık Sıcaklık Ortalamaları ($^{\circ}\text{C}$).....	20
Tablo 3. 2: Beyşehir ve Yakın Çevresinde Aylık ve Yıllık Ortalama Yağış Ortalamaları (mm)	21
Tablo 3. 3: Beyşehir'de Nüfusunun Sayım Yıllarına Göre Miktarı.....	28
Tablo 3. 4 : Beyşehir'de Nüfusunun Sayım Dönemlerine Göre Artışı Miktarı ve Artış Hızları	29
Tablo 3. 5 : Beyşehir’de Bitkisel Ürünlerin Yıllara Göre Üretim Miktarları (Ton)	32
Tablo 3. 6: Beyşehir'de Bitkisel Ürünlerin Yıllara Göre Ekim Alanları (Da).....	33
Tablo 3. 7: Beyşehir'de Yıllara Göre Organik Tarım Durumu	33
Tablo 3. 8: Beyşehir'de Yıllara Göre İyi Tarım Uygulamaları Durumu	33
Tablo 3. 9: Beyşehir'de Yıllara Göre Yumurta Tavuğu Sayısı	33
Tablo 3. 10 : Beyşehir'de Yıllara Göre Arıcılık Durumu	34
Tablo 3. 11: Beyşehir'de Yıllara Göre Avlanan İç Su Ürünleri Türü ve Miktarı (Ton).....	34
Tablo 3. 12: Beyşehir Gölündeki Balıkçı ve Tekne Sayıları.....	34
Tablo 3.13: Beyşehir Arazi Dağılımı	34
Tablo 3. 14: Beyşehir'de Yıllara Göre Sebze ve Meyve Üretim Miktarı(Ton).....	35
Tablo 3. 15: Beyşehir'de Yıllara Göre Sebze ve Meyve Ekim Alanları(da)	35
Tablo 3. 16: Beyşehir İlçesi Yıllara Göre Hayvan Türü ve Varlığı (Adet).....	35
Tablo3. 17: Beyşehir'in Yıllara Göre Hayvansal Üretim Durumu	36
Tablo 3. 18: Beyşehir İlçesinde Tarımsal Amaçlı Sulama Kooperatifleri	36
Tablo 3. 19: Beyşehir İlçesinde Tarımsal Amaçlı Kooperatifler	36
Tablo 3. 20: Beyşehir'de Mermer İhracat Bilgileri	37
Tablo 4. 1:Araştırma Sahasında Yayla, Ağıl ile Kışlak Arasındaki Yükselti Farkları (m).....	40
Tablo 4. 2: Araştırma Sahasındaki Yaylaların ve Ağılların Özellikleri, 2022	43
Tablo 4. 3: Bayram Yaylası Özellikleri	47
Tablo 4. 4: Tembelağıl Ağılının Özellikleri.....	59
Tablo 4. 5 : Gavurönü(Çivi Osman) Ağılı Özellikleri	66
Tablo 4. 6: Tavşanova Ağılı Özellikleri.....	73
Tablo 4. 7 : Kükürt Yaylası Özellikleri.....	80
Tablo 4. 8: Hacı İbrahim Ağılı Özellikleri	88
Tablo 4. 9: Besi Yaylası Özellikleri	97
Tablo 4. 10 : Bereket Yaylası Özellikleri.....	106
Tablo 4. 11: Kavaklıdere Yaylası Özellikleri.....	116
Tablo 4.12: Kamışçık Ağılı Özellikleri.....	123
Tablo 4. 13: Kozderesi Ağılı Özellikleri.....	132
Tablo 4. 14: Büyükharmen Yaylası Özellikleri	139
Tablo 4. 15: Ömer Kuzardı Ağılı Özellikleri	145
Tablo 4. 16: Elmalıpınar (Aldede) Ağılı Özellikleri	154
Tablo 4. 17: İvrin Ağılı Özellikleri	160
Tablo 4. 18: Gökbelen Ağılı Özellikleri.....	167

Tablo 4. 19: Dumanlı Ağılı Özellikleri	173
Tablo 4. 20 : Hayta Kuru Ağılı Özellikleri	179
Tablo 4. 21: Dumanlı Kuru Yaylası Özellikleri	187
Tablo 4. 22: Ovacık Ağılı Özellikleri.....	194
Tablo 4. 23: Çoşlu Ağılı Özellikleri.....	199
Tablo 4. 24: Dedeoğlu Ağılı Özellikleri.....	206
Tablo 4. 25 : Toycak Ağılı Özellikleri	212
Tablo 4. 26 : Damla Yaylası Özellikleri	219
Tablo 4. 27: Hacı İbrahim Ağılı Özellikleri	227

FOTOĞRAF LİSTESİ

Fotoğraf 4.1: Hayvanlar Hareket Ettiğinde Ses Çıkaran, Kayboldukların Bulunmalarını Kolaylaştıran Çan/Taka Çobanlar İçin Önemli Aletlerdendir.....	49
Fotoğraf 4.2: Bayram Yaylasındaki Tarım Alanları Hayvanların Kışlık Yiyeceklerinin Büyük Bir Kısımının Karşılandığı Ekonomik Faaliyet Alanlarıdır	50
Fotoğraf 4.3: Bayram Yaylası Kurulduğu Yer İtibariyle Hayvancılık Faaliyetlerine Olanak Tanımaktadır	51
Fotoğraf 4.4: Bayram Yaylasında Hüsnü TELLİ Evi ve Eklentileri Yaylanın Mesken Özelliklerinin Temsil Etmektedir.....	53
Fotoğraf 4.5 : Bayram Yaylasında Hayvanlar Ahşaptan Yapılmış Bir Bölmede Bulundurulur	53
Fotoğraf 4.6: Yayla Mesken Eklentisi Olan Tokat Hayvanların Yağmurlu Havalarda Bir Arada Tutulduğu Önemli Yayla Mesken Eklentilerindendir	54
Fotoğraf 4.7: Yayla Mesken Eklentisi Olan Göze Hayvanların Yağmurlu ve Güneşli Havalarda Korundukları Yerlerdendir	55
Fotoğraf 4.8 : Bayram Camii Yaylanın Hemen Giriş Kısımında Yer Alır	56
Fotoğraf 4.9: Bayram Yaylasına Gelen Misafirlerin Ağırlandığı Asırlık Meşe Ağacı ve Yaylaya Gelen Misafirleri Ağırlayan Misafirperver Hüsnü TELLİ.....	57
Fotoğraf 4.10: Tembelağıl Ağılına Giderken Ormanlık Alanda Stabilize Yol Takip Edilir....	58
Fotoğraf 4.11: Mustafa ÇAKAR ve Ailesi Yaşamlarının Büyük Çoğunluğunu Tembelağıl'da Geçirmektedirler.....	60
Fotoğraf 4.12 : Tembelağıl Ağılındaki Koyunlar Ağılın Hemen Yakınındaki Ormanlık Alanda Bulundurulur	61
Fotoğraf 4.13: Tembelağıl Ağılı Kendisine Ait Olan Tarım Alanları ve Ormanlık Alanın Hemen Bitişindeki Yamaçta Bulunmaktadır	62
Fotoğraf 4.14 : Tembelağıl Ağılında Hayvan Yemlerinin Bırakıldığı Depo Ağıl İçin Vazgeçilmez Eklentilerdendir	63
Fotoğraf 4.15 : Tembelağıl Ağılına Mesken ve Eklentilerinin Yapımında Birden Fazla Malzeme Kullanılmıştır.....	64
Fotoğraf 4.16: Tembelağıl Ağılı Tarım Arazilerinde Her Yıl Hasattan Sonra Hayvanlar Otlatılmaktadır	65
Fotoğraf 4. 17: Gavurönü Ağılına Ait Tarım Alanları Ağılcılığın Devamını Teşvik Eden Unsurlardandır.....	69
Fotoğraf 4.18: Gavurönü Ağılı Hususi Bir Ağıl Olup, Yamaçta Kurulmuştur.....	70
Fotoğraf 4.19 :Gavurönü Ağılı Mesken Eklentilerinin Yapımında Çevredeki Malzemelerden Yararlanılmıştır	71
Fotoğraf 4. 20 :Gavurönü Ağılı Kaynak Suyundan Hem Hayvanların Otlatılmasında Hem de Bahçelerin Sulanmasında Yararlanılmaktadır.....	72
Fotoğraf 4.21: Tavşanova Ağılı Sakinleri Misafirperverlikleri ile Türk Geleneksel Kültürünün Özelliklerini Göstermektedirler.....	75

Fotoğraf 4.22: Tavşanova Ağlında Büyükbaş Hayvanlar Öğle Vakitlerinde Ağıda Tutulurlar	76
Fotoğraf 4.23: Tavşanova Ağlından Bir Görünüm	77
Fotoğraf 4.24: Tavşanova Ağılı Meskenlerinin İç Kısmı Ağılcılık Faaliyetlerine Göre Yapılmıştır.....	78
Fotoğraf 4.25: Kükürt Yaylasında Hayvanlar Çoğu Zaman Çobansız Olarak Arazide Serbest Bırakılır	82
Fotoğraf 4.26 : Kükürt Yaylasındaki Buğday Ekimi Yaylada Hayvan Besiciliği Oldukça İçin Önemlidir	83
Fotoğraf 4.27 : Kükürt Yaylası Kış Aylarında Eşsiz Güzelliklere Sahne Olmaktadır.....	84
Fotoğraf 4.28 : Kükürt Yaylası Ev ve Eklentileri Birbirine Oldukça Yakın İnşa Edilmiş Olup Bu İse Yaylada Mesken Kullanışlılığını Artırmaktadır	85
Fotoğraf 4.29: Kükürt Yaylası Seylik Kaynak Suyu Yayla İçin Vazgeçilmez Bir Öneme Sahiptir	86
Fotoğraf 4.30: Kükürt Yaylası Yolu Ormanlık Alanlardan ve Kıvrım Yaparak, Yaylaya Ulaşımı Sağlar	87
Fotoğraf 4.31: Hacıibrahim Ağlında Hayvanların Otlama Alanları Ağıda Mera Hayvancılığının Gelişmesine Hattı Sağlar	90
Fotoğraf 4.32: Hacıibrahim Ağıl Meskenlerinin İç Kısmı Ağıl Koşullarına Göre Yapılmış Olup Girişte Bulunan Ocak Ağıl da Kullanılan En Önemli Unsurlardandır.....	92
Fotoğraf 4.33 : Hacıibrahim Ağılı Süleyman ELLİK Koyunları Ağılın Hemen Altında Bulunan Ağaçların Altında Bulunur ve Sağımları Burada Yapılır	93
Fotoğraf 4.34 :Hacıibrahim Ağlında Hayvan Tuzlama Taşları Ağılın Hemen Yanında Bulunur	94
Fotoğraf 4.35: Hacıibrahim Ağıl Yolu Dar, Dik ve Virajlı Vadileri Takip Ederek Stabilize Bir Özellik Gösterir	95
Fotoğraf 4.36 : Hacı İbrahim Ağlında Süleyman ELLİK ve Eşi Ağıl Meskeninin Hemen Önünde Misafirlerini Ağırlamaktadırlar	96
Fotoğraf 4.37: Besi Yaylası Sakinleri Misafirlerine Gösterdikleri İlgi ve Alakayla Türk Geleneksel Yaylacılık Özelliklerini Yansıtmaktadırlar	98
Fotoğraf 4.38: Besi Yaylasındaki Hayvan Otlatma Alanları Yağmurların Yağmadığı Dönemlerde Kurduğundan Yayla Sakinlerini Zor Duruma Sokmaktadır.....	99
Fotoğraf 4.39: Besi Yaylasından Bir Görünüm	100
Fotoğraf 4.40: Besi Yaylası Mesken ve Eklentileri Hayvancılık Ekonomisine Göre ve Doğayla Uyumlu Yapılmışlardır	101
Fotoğraf 4.41: Besi Yaylasında Koyunlar Yaz Ayalarında Kırkıldıktan Sonra Avlu İçi Kapalı Alanlarda Tutulurlar.....	102
Fotoğraf 4.42: Besi Yaylası Ürün Odası (Sütlük), Yaylada Hayvansal Ürünlerin Yapımı ve Muhafazası Özelliğini Gösterdiğinde Yayla İçin Korunaklı Yer Konumundadır	103
Fotoğraf 4.43: Besi Yaylası Kaynak Suyu Yayla İçin Hem Hayvan Suluma Hem de İçme ve Kullanma Suyu Olduğu İçin Titizlikle Kullanılmaktadır.....	104
Fotoğraf 4.44: Besi Yaylası Stabilize Yolu Havanın Yağışlı Olduğu Zamanlarda Kayganlaşır ve Yaylaya Ulaşımı Zorlaştırmaktadır	105

Fotoğraf 4.45: Bereket Yaylası Hayvana Otlatma Alanlarında Yağışın Az Olduğu Dönemlerde Otlar Kurumakta Olup, Bu İse Hayvancılığı Olumsuz Etkilemektedir	108
Fotoğraf 4.46: Bereket Yaylası Bahçelerinden Elde Edilen Sebze ve Meyveler Yaylada Gıda İhtiyacının Karşılmasında Önemli Bir Yere Sahiptirler	109
Fotoğraf 4.47 : Bereket Yaylası Meskenlerinin Bir Diğer Özelliği de Eklenti Boylarının Yüksek Olmasıdır	110
Fotoğraf 4.48: Bereket Yaylasında Hayvan Sulama Oluklarının Yapımında Saç Malzeme Kullanılmıştır	112
Fotoğraf 4.49 : Bereket Yaylası Hayvan Tuzlama Taşları Doğadan Temin Edilir	113
Fotoğraf 50: Bereket Yaylasında Hayvanların Sağım ve Bakımlarında Çocuklar Aileye Yardım Ederler	113
Fotoğraf 51: Bereket Yaylasında Hayvanlar Yaylanın Etrafındaki Tarım Alanlarında Hasattan Sonra Otlatılmaktadırlar	114
Fotoğraf 4. 52 : Bereket Yaylasında Kış Ayları İçin Hayvan Samanları ve Yakacak Odun Birikimi Yapılmaktadır	115
Fotoğraf 4.53: Kavaklıdere Yaylasında Büyükbaş Hayvanlar Genellikle Kurbanlık İçin Beslenir	118
Fotoğraf 4.54: Kavaklıdere Yaylası Buğday Tarlaları Yaylanın Hemen Yanında Yer almaktadır	119
Fotoğraf 4.55: Kavaklıdere Yaylası Hem Mera Hem de Besi Hayvancılığın Aynı Anda Yapıldığı Ender Yaylalardan Biridir	120
Fotoğraf 4.56: Kavaklıdere Yaylası Mesken ve Eklentileri Birbirine Çok Yakın İnşa Edilmişlerdir	121
Fotoğraf 4.57 : Kavaklıdere Yaylası Hayvan Tuzlama Taşları Başgöze Mahallesi Yolunun Hemen Bitişine ve Yaylanın Hemen Giriş Kısımına Yerleştirilmişlerdir	122
Fotoğraf 4.58: Kamışçık Ağılı Hayvan Otlatma Alanları	126
Fotoğraf 4.59: Kamışçık Ağılı Meskenlerinin Yapımında, Taş, Tuğla, Kiremit, Saç ve Ağaç Malzeme Beraber Kullanılmıştır	128
Fotoğraf 4.60: Kamışçık Ağılında Hüseyin YÜREKLİ Ailesi Meskeni Mahalle Meskenlerini andırmaktadır	129
Fotoğraf 4.61 : Araştırma Sahasında Tek Çoban Evi Kamışçık Ağılında Bulunmaktadır	129
Fotoğraf 4.62: Kamışçık Ağılı Keçileri Öğle Saatlerinde Ağılın Yakınında Kamışçık Deresinde Sulanırlar	130
Fotoğraf 4.63: Kamışçık Ağılına Ulaşım Başgöze Mahallesinden Ayrıldıktan Sonra Dar ve Stabilize Yol Takip Edilerek Ulaşılır	131
Fotoğraf 4.64: Kozderesi Ağılı Hayvanları Çoğu Kez Merada Çobansız Otlamaktadırlar ...	134
Fotoğraf 4.65: Kozderesi Ağılında Hayvan Otlatma Alanları Geniş Düzlükleri Kapsar	135
Fotoğraf 4.66: Kozderesi Ağılı Kurulum Yeri Olarak Kendine Has Bir Özelliğe Sahiptir ...	136
Fotoğraf 67: Kozderesi Ağılında Geçim Amaçlı Tarımsal Faaliyetler Yapılmaktadır	136
Fotoğraf 4.68: Kozderesi Ağılı Mutfağı Aynı Zamanda Hayvansal Ürünlerin Yapıldığı, Yemeklerin Yendiği ve Sohbetlerin Yapıldığı Ağıl Mesken Eklentisidir	137
Fotoğraf 4.69: Büyükharman Yaylasında Büyükbaş Hayvanlar Kozderesi Ağılındaki Hayvanlar Gibi Çoğu Zaman Çoban Olmadan Arazide Otlatılmaktadır	141

Fotoğraf 4.70 : Büyükharman Yaylasındaki Meskenler Birbirlerinden Uzak Olup, Dağınık Yerleşme Özelliği Gösteririler	142
Fotoğraf 4.71: Büyükharman Yayla Meskenleri İçerisinde İki Katlı Meskenler de bulunmaktadır.....	143
Fotoğraf 4.72: Ömer Kuzardı Ağlında Tarım ve Hayvancılığın Yanında Sayfiye ve Misafirperverlik Önemli Bir Yer Tutar	147
Fotoğraf 4.73: Ömer Kuzardı Ağılı Başgöze Mahallesinin Hemen Yakınında (1 km uzaklıkta) Kurulmuştur	149
Fotoğraf 4.74: Ömer Kuzardı Ağıl Mesken Malzemesinin Büyük Çoğunluğunu Priket Oluşturmaktadır.....	150
Fotoğraf 4.75: Ömer Kuzardı Ağlında Arıcılık Faaliyetleri Fahri SAĞDIÇ Ailesinin İhtiyacını Karşılamaya Yöneliktir	152
Fotoğraf 4.76: Ömer Kuzardı Ağılı Yolları Dar Olup, İki Araç Karşılaştığında Güçlkle Geçebilmektedir	153
Fotoğraf 4.77:Aldede (Elmalıpınar) Ağıl Meskeni 2 Katlı ve 4 Odalı Olarak Yapılmış Olup Ağıl Meskeni Mahalle ve Köy Meskenlerine Benzemektedir.	156
Fotoğraf 4.78: Aldede(Elmalıpınar) Ağlında Hayvanlar İçin Kışlık Yiyeceklerden Olan Saman Üzerine Çadır Örtülerek Muhafaza Edilir	158
Fotoğraf 4.79: Aldede(Elmalıpınar) Ağılı Stabilize Yolu Kış Aylarında Kayganlaşır ve Ulaşımı Olumsuz Etkiler.....	159
Fotoğraf 4.80: İvrir Ağlında Hüseyin YAŞAR Hayvan Bakımı ve Yetiştiriciliğinin Yanı Sıra Sayfiye ve Ağıla Gelen Misafirlere de Ağılı Tanıtma Amacı Taşımaktadır.....	161
Fotoğraf 4.81 : İvrir Ağılı Mesken ve Eklentileri Hayvancılık Ekonomisinin Uygun Olarak Yapılmışlardır.....	163
Fotoğraf 4.82: İvrir Ağlında Avlu İçleri Keçiler İçin Bölmelere Ayrılmıştır ve Avlularda Hayvanları Yemlemek ve Sulamak İçin Oluklar Yer Alır	164
Fotoğraf 4.83: İvrir Ağılı Mesken ve Eklentilerinin Çatılarında Çoğunlukla Saç Malzeme Kullanılmıştır	165
Fotoğraf 4.84 : İvrir Ağlında Peynir ve Yoğurt Yapımı Emek Gerektiren ve Uzun Zaman Alan Bir Uğraştır.....	166
Fotoğraf 4.85: Gökbelen Ağlında Necip EREN Ağılıclık Dönemlerinde Ailesine Yardım Etmekte Hem de Ağıldan Sayfiye Amacıyla da yararlanmaktadır	169
Fotoğraf 4.86: Gökbelen Ağılı Meskenleri Ormanlık Alanda Bulunmaktadır	170
Fotoğraf 4.87 : Gökbelen Ağılı Meskenleri Yapımında Ağaç, Saç ve Tuğla Malzeme Kullanılmıştır	172
Fotoğraf 4.88: Dumanlı Ağılı Sakinleri Ağılda Yaz Dönemlerinin Geçirmektedirler ve Ağıla Gelenlere Misafirperverce Davranmaktadırlar.....	175
Fotoğraf 4.89: Dumanlı Ağılı Lütfi POYRAZ Hayvanlarını Beyaz Keçiler Oluşturmaktadır	176
Fotoğraf 4.90 : Dumanlı Ağılı Dumanlı Mahallesinin Hemen Yakınında Ormanlık Alanda Yer Almaktadır.....	177
Fotoğraf 4.91: Hayta Kuru Ağlında Habip POYRAZ Yaşamını Hayvancılıkla Kazanmaktadır	181
Fotoğraf 4.92: Hayta Kuru Ağlında Hayvan Otlatma Alanlarından Bir Görünüm.....	182

Fotoğraf 4.93: Hayta Koru Ağılı Ormanlık Alanda Kurulmuştur.....	183
Fotoğraf 4.94: Hayta Koru Ağılı Meskenlerini Çadırlar Oluşturmaktadır.....	185
Fotoğraf 4.95: Hayta Koru Ağılındaki Keçiler Yaz Aylarında Ağaçların Altında Sağımları Yapılır.....	186
Fotoğraf 4.96: Dumanlı Koru Yaylası Sakinlerinden Ömer GÜNDOĞDU Yaylaya Sayfiye Amacıyla Çıkan ve Yaz Aylarını Yaylada Geçirenlerdendir	189
Fotoğraf 4.97: Dumanlı Koru Yayla Meskenleri Sayfiye Amaçlı Yapılmışlardır	190
Fotoğraf 4.98: Koru Yaylası Mezarlığı Yaylaya Ziyarete Gelenlere Anılarını Hatırlatmaktadır	192
Fotoğraf 4. 99:Dumanlı Koru Yaylası Stabilize Yolu Yağışlı Havalarda Islanması Ssonucu Kayganlaşır ve Yaylaya Ulaşım Olumsuz Etkilenir	193
Fotoğraf 4.100: Ovacık Ağılı Üzümlü Mahallesi Göletinin Hemen Yanında Yer Alır	196
Fotoğraf 4.101 : Ovacık Ağılı Meskeni Çadırdan Oluşmaktadır	197
Fotoğraf 4.102 : Ovacık Ağılı Hayvanlarından Görünüm	198
Fotoğraf 4.103: Çoşlu Ağılında Mustafa TATIŞ Ağılda Tarım ve Hayvancılığın Yanında Sosyal Faaliyetlerle de İlgiilenmekte ve Ağıla Gelen Misafirlere Yörenin Özelliklerini Anlatmaktadır.....	201
Fotoğraf 4.104 : Çoşlu Ağılında Avlulardaki Küçükbaş Hayvanlardan Bir Görünüm.....	203
Fotoğraf 4.105: Çoşlu Ağılında Hayvan Yemleme ve Sulama Alanı Olan Ahır Ağıl İçin Vazgeçilmez Bir Mesken Eklentisi OlupTtahtadan Yapılmış Oluklarda Hayvanlar Yemlenmektedir	203
Fotoğraf 4.106: Çoşlu Ağılının Yolları Dar ve Diktir. Bu Durum Ulaşımı Olumsuz Etkilemektedir.....	205
Fotoğraf 4.107: Dedeoğlu Ağılında Arı Yetiştiriciliği de Yapılmakta Olup, Arı Kovanları Ağıl Meskenlerinin Hemen Yanında Yer Alır	208
Fotoğraf 4.108: Dedeoğlu Ağılı Hayvanları Geniş Çayırılık Alanda Otlatılmaktadır	209
Fotoğraf 4.109: Dedeoğlu Ağılında Tamamen Saçtan Yapılmış Yemlik Ağıl Hayvancılığı İçin En Önemli Mesken Eklentilerindendir.....	210
Fotoğraf 4.110: Dedeoğlu Ağılının Geniş Bir Avlusu Bulunmaktadır	211
Fotoğraf 4.111: Toycak Ağılı Damla Yaylasına Giderken Hemen Yolun Sağında Yer Alır	215
Fotoğraf 4.112: Toycak Ağılı Hayvanları Etrafı Taş Malzeme İle Çevrili Üzeri Açık Avlularda barındırılır.....	217
Fotoğraf 4.113: Toycak Ağılı Meskenlerin Ağılıcılarının İhtiyaçlarına Göre İnşa Edilmiş Olup Mahalle ve Köy Konutlarını Andırmaktadır	218
Fotoğraf 4.114: Damla Yaylasında Büyükbaş Hayvanlar Otlatmaya Sürüler Halinde Götürülür ve Getirilir	222
Fotoğraf 4.115: Damla Yaylasının Meskenleri Toplu Yerleşme Özelliği Göstermektedir ...	223
Fotoğraf 4.116: Damla Yaylası Meskenleri Damlapınar Mahallesiinin Mesken Özelliklerini Yansıtmaktadır	225
Fotoğraf 4.117: Damla Yaylasında Alabalık Yetiştirilmekte Olup Diğer Yaylalardan Bu Özelliği ile Ayrılmaktadır	226
Fotoğraf 4.118: Akçabelen Ağılında Ali ÖZKAN Ağılda Kurbanlık keçi yetiştiricilerindendir	228
Fotoğraf 4.119: Akçabelen Ağılın Keçilerin Otladığı Sahada Oldukça Engebelidir	230

Fotoğraf 4.120 : Akçabelen Ağılıının Uzaktan Görünümü	231
Fotoğraf 4.121: Akçabelen Ağılıında Yüksel ZURNA'nın Meskeni Çadırdan Oluşturmaktadır	232
Fotoğraf 4.122: Akçabelen Ağılı Keçileri Etrafı Tel İle Çevrili Alanda Barındırılmaktadır .	233

HARİTA LİSTESİ

Harita 1.1. : Araştırma Sahasının Yeri ve Sınırları	3
Harita 4.1. : Araştırma Sahasındaki Yaylalar, Ağıllar ve Yükseltileri (m)	40
Harita 4.2. : Araştırma Sahasındaki Yaylalar, Ağıllar ve Bağlı Oldukları Mahalleler	44

KISALTMALAR LİSTESİ

M: Metre
D.S.İ: Devlet Su İşleri
bk: Bakınız
mm: Milimetre
ÇED: Çevresel Etki Değerlendirme
M.Ö: Milattan Önce
cm: Santimetre
TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu
Mah: Mahalle
kg: Kilogram
da: Dekar
m²: Metrekare
Yy: Yüzyıl
km²: Kilometrekare
dk: Dakika

ÖZET

Yayla ve yaylacılık faaliyetleri Beyşehir ve çevresinde yaşayan ve hayvancılıkla uğraşan insanları doğrudan ve dolaylı olarak ilgilendiren hem sosyo-kültürel hem de ekonomik faaliyet olmasına rağmen, günümüze kadar araştırma sahasında yapılan yayla ve yaylacılık faaliyetleri hakkında yeteri kadar kapsamlı bilimsel çalışmanın yapılmadığı görülmüştür. Daha önce yapılan araştırmalarda ise bu konuya geniş kapsamlı değil daha yerel ve dar kapsamlı yaklaşıldığı görülmüş olup, bu eksikliği tamamlayabilmek için 'Beyşehir'de Yaylalar, Yaylacılık ve Yayla Kültürü' konulu araştırmanın yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Araştırma sırasında Beyşehir ilçesinin; Doğanbey, Başgöze, Yeşildağ, Dumanlı, Akçabelen, Damlapınar ve Üzümlü mahallelerinin sınırları içerisinde bulunan yaylalar ve ağıllar gezilerek yerinde gezi ve gözlem yapılmıştır. Yaylacılara ve ağılcılara 57 soruluk yarı yapılandırılmış anket çalışması uygulanmış, yayla ve ağıl sakinleri ile birebir görüşmeler yapılarak yaylalar ve ağıllar hakkında bilgi sahibi olunmaya çalışılmıştır. Ayrıca konu hakkında araştırma sahasında yaylacılık üzerine yapılan önceki çalışmalar taranarak, detaylı incelenmiştir. Yaylaların ve ağılların fotoğrafları çekilerek arşivleme yapılmıştır. Çalışmada yörenin sıcaklık, yağış vb. özelliklerinden bahsedilmiş olup karşılaştırmalar yapılmıştır. Ayrıca çalışma sahası ile ilgili fiziki, topografya, toprak, iklim, jeoloji ve jeomorfoloji özellikleri açıklanmış, çalışmada sahanın lokasyon haritası, yaylaların yükseltileriyle birlikte yükselti basamaklarını gösterir harita ve yaylaların konumunu gösteren harita yapılmıştır.

Araştırma sonucunda: 9'u Beyşehir ilçesi Doğanbey mahalle sınırlarında, 5 tanesi Başgöze mahallesi sınırlarında, 3 tanesi Dumanlı mahallesi sınırlarında, 1 tanesi Akçabelen mahallesi sınırlarında, 2 tanesi Damlapınar mahallesi sınırlarında, 1 tanesi Yeşildağ mahalle sınırlarında, 4 tanesi de Üzümlü mahallesi sınırlarında olmak üzere toplam 25 yayla ve ağılda halkın yayla, yaylacılık ve ağılcılık faaliyetlerinde bulunduğu tespit edilmiştir. Coğrafi koşulların araştırma alanındaki yayla, yaylacılık ve ağılcılık faaliyetlerinin yapılmasına uygun olduğu tespit edilmekle birlikte, yaylacılığın ve ağılcılığın geleneksel yaylacılık ve ağılcılık şeklinde yapıldığı ve yaylalarda ve ağıllarda temel ekonomik faaliyetin hayvancılık üzerine kurulu olduğu ve yörede dikey yönde yaylacılığın yapıldığı tespit edilmiştir.

Yayla ve ağıl yerleşme yerlerinin belirlenmesinde, hayvancılık faktörünün en önemli etken olduğu görülmüştür. Yayla ve ağıl yerleşmelerinin yükseltileri 1090 m. ile 1713 m. arasında olduğu yapılan çalışmada tespit edilmiştir. Yaylacılık ve ağılcılık süresinin yaklaşık 5-6 ay olduğu belirlenmiştir.

Araştırma sahasındaki yaylaların ve ağılların büyük bir çoğunluğunda başta altyapı olmak üzere, birçok sorunun varlığı tespit edilmiştir. Ayrıca daimi yerleşme yerine dönüşmeyen yaylalarda yaylalara göç zamanlarının belirlenmesi hayvancılığa bağlı olarak gerçekleştiği tespit edilmiştir. Yaylalarda ve ağıllarda kullanılan meskenler ve eklentilerinin yaylalara ve ağıllara göre farklılık gösterdiği bunda ise yaylacıların ve ağılcıların ekonomik ve sosyo-kültürel özelliklerinin etkili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Araştırma sahasındaki halkın ekonomik faaliyetlerinin en önemlisi olan yayla, yaylacılık ve ağılcılık faaliyetleri gelişigüzel olarak yapılmaktadır. Bu ise yayla, yaylacılık ve ağılcılık ekonomisinden yeterince yararlanmayı olumsuz etkilemektedir.

Araştırmaya konu olan yaylaların ve ağılların, öncelikle kanalizasyon, ulaşım ve temiz içme ve kullanma suyu, haberleşme, sağlık vb. alt yapı sorunlarının olup bu sorunların ivedilikle çözüme kavuşturulması yayla ve ağıl sakinlerinin beklentileri arasındadır. Ayrıca araştırma sahasındaki yaylalarda ve ağıllarda başta doğa yürüyüşü olmak üzere turizm faaliyetleri başlatılabilir.

Anahtar Kelimeler: Beyşehir, Yayla, Yaylacılık ve Yayla Kültürü

SUMMARY

IN BEYŞEHİR PLATEAUS, TRANSHUMANCE AND TRANSHUMANCE CULTURE

Although plateau and transhumance, as direct or indirect concern for the people who live in Beyşehir and strive with husbandry, are both socio-cultural and economic activities, it has been concluded that there has been no scientific study about plateau and transhumance. In the previous studies, this study was conducted on local bases rather than extensive. In order to complete this deficiency, it is required that there should be a study on ‘In Beyşehir plateaus, transhumance and transhumance culture’.

During the research, the excursion and the observation were made, visiting the plateaus which are located in Doğanbey, Başgöze, Yeşildağ, Dumanlı, Akçabelen, Damlapınar and Üzümlü neighborhoods of Beyşehir. A semi-structured questionnaire study with 57 questions has been applied and by interviewing one-to-one with residents of the plateaus, it was tried to have information about plateaus. In addition, former studies on the subject which are conducted on transhumance, were studied in detail. Archiving has been done by taking photo of plateaus. In this study, the temperature and raining features of the region are mentioned and compared. Also, physical, topographical, soil, climatic, geologic and geomorphological features which are related to the study area are explained. Moreover, a map, showing the location of the site and the plateaus were made. The altitude of them are shown on it.

As a conclusion of the study, of all the plateaus of Beyşehir, 9 are located in Doganbey, 5 are on the borders of Başgöze, 3 are on the borders of Dumanlı, 1 is in Akçabelen, 2 of them are in the borders of Damlapınar neighborhood, 1 of them is in the districts of Yesildağ neighborhood and 4 of them are in the districts of Üzümlü neighborhood. Furthermore, it was found out that totally in 25 plateaus, do people perform plateauas and transhumance activities. It was concluded that in geographical conditions of the research field, plateau and transhumance activities are available. Transhumance is performed in a traditional way. In plateaus, basic economic activity is based on husbandry and in the region, a vertical transhumance is performed.

It was observed that husbandry is the most important factor to determine a plateau settlement. The altitude of the plateaus settlements is between 1090 m. and 1713 m. It was concluded that the durance of transhumance is 5-6 months.

It was revealed that in majority of the plateaus of the study sites, there are many problems such as especially infrastructure. Also, It has been found that the determination of plateau migration time is based on livestock in non-stationary settlements. Additional and residences which are used in plateaus are differ according to plateaus. This is because economic and socio-cultural features of transhumants are influential.

Plateau and transhumance activities which are the most important economic activities of the people in study field are performed randomly. And this negatively affects the usage of the plateau and transhumance economy proper.

Plateaus which are the subject of the study have infrastructure problems such as sewage, transportation and fresh water to drink besides communication, health etc. The residents of plateaus expect solutions for the mentioned problems as soon as possible. In addition, tourism activities such as nature walk can be started in the research area.

Key words: Beysehir, Plateau, Transhumance and Transhumance Culture.

ÖNSÖZ

“Beyşehir’de Yaylalar, Yaylacılık ve Yayla Kültürü“ konulu tez çalışmamda bana destek olan; yakın ilgi, alaka, hoşgörü ve toleransını benden esirgemeyen değerli tecrübelerinden faydalandığım çok değerli ve danışman hocam sayın Prof.Dr. Cemalİ SARI’ya sonsuz şükranlarımı sunarım.

Kendilerini tanımaktan ve öğrencisi olmaktan gurur duyduğum, değerli fikir ve engin bilgilerini benimle paylaşan hocalarım sayın Prof.Dr. Mustafa ERTÜRK’e, sayın Prof.Dr. Tuncer Demir’e, sayın Prof. Dr. İbrahim GÜNER ve çok değerli hocam sayın Dr. Halil HADİMLİ hocalarıma teşekkürlerimi sunarım.

Bu çalışma süresince bana destek olan aileme ve yanımda olan çalışma arkadaşlarıma ve değerli tecrübe, bilgi ve birikimlerini benimle paylaşan, her zaman örnek aldığım, gurur duyduğum sevgili ablam Sevgi AYDEMİR’e saygı, sevgi ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Murat AYDEMİR

Antalya, 2022

GİRİŞ

Yaylalar, devamlı yerleşmelerdeki bir kısım ailelerin ekonomik faaliyet bölgesi uzantıları olup buralarda hayvan otlatmak, tarım yapmak ve hayvan ürünleri (peynir, yoğurt, tereyağı, süt vb) üretmek gibi ekonomik faaliyetler yapılır. Yaylalar dinlenmek için çıkılan yazlık sayfiye yerleri, yani rekreasyon amaçlı geçici yerleşmeler de olabilirler. Köy ailelerinin devamlı yaşama bölgesi dışında kalmalarına rağmen onları ortaklaşa mülkiyetinde veya hazineye ait olan yaylalar sosyal ve ekonomik bağlarla köye bağlı köy ekonomisini tamamlayıcı durumundaki ekonomik faaliyet bölgeleridir(Doğanay, 1997: 273-274).

Beyşehir idari olarak Konya ili sınırları içinde yer alır ve Akdeniz Bölgesi'nin Göller yöresinde kendi adıyla anılan gölün güneydoğusunda kurulmuştur(Sarı, 2008: 20). Beyşehir, güney ve batısında Toros sıradağları, doğusunda Erenler, kuzeyinden Sultan dağları ile çevrili bir kapalı havza durumundadır. Bu havzaya ortasındaki 651 km² lik alandaki Beyşehir gölü ayrı bir özellik vermektedir. Güney ve batısındaki Toros dağları muhtelif isimler altında bir yelpaze gibi açılırlar. Kartos, Dedegöl, Dumanlı ve Naldöken tepeleri belli başlı silsilelerdir. En yüksek yeri Anamas dağları üzerinde bulunan 2.890 m. yüksekliğindeki Dippoyraz tepesidir.

Beyşehir ilçe merkez nüfusu 2021 yılı itibariyle 77.137' dir. Bu nüfusun 38.386' ı erkek, 38.751'i ise kadınlardan oluşmaktadır. Kadınlar %50,24 erkekler ise %49,76'sını oluşturmaktadır. Beyşehir ilçe merkezinin nüfusu bir önceki yıla göre (2020) %2.12 yani 1605 kişi artmıştır. Beyşehir ilçesi Konya'nın en fazla nüfusa sahip altıncı ilçesi konumundadır. Beyşehir ilçesi merkez ve taşra mahalleleri olmak üzere toplamda 67 mahalleye sahiptir.

İlçenin güneydoğusunda ve kuzeyinde, sulanabilir 171.693 dekar, sulanamayan 522.232 dekar olmak üzere toplam 693.825 dekar tarım arazisi olup, diğer bölgeler dağlık ve orman görünümüne sahiptir. Orman alanları; çam, meşe ve maki bitki örtüsüne sahiptir. İlçe karasal iklim ile Akdeniz iklimi arasında geçiş iklimine sahiptir. Tarım arazisinin sınırlı olması sebebiyle ilçede gelir kaynağı bakımından tarla ve bahçe tarımından sonra hayvancılık ve su ürünleri üretimi de önemli bir paya sahiptir. Beyşehir gölünde 1970'li yıllarda zengin canlı türleri bulunmaktayken, bu canlı türleri giderek azalmıştır.

Beyşehir ve yakın çevresinde yaylacılık faaliyeti dikkati çeken bir yoğunluğa sahiptir. Bununla birlikte araştırma sahasındaki geleneksel yaylacılık faaliyetleri gün geçtikçe önemini yitirmeye başlamıştır. Araştırma sahasındaki yaylacılık faaliyetlerinin gelişimini olumsuz etkileyen özellikler bulunmaktadır. Bunlardan bazılarını; yaylacılık faaliyetlerinin bilinçsiz bir şekilde yapılması ve yaylaların alt yapı sorunları oluşturmaktadır.

Araştırma sahasında, yaylacılarla yapılan görüşmelerde yaylalara ne zamandan beri çıktığı yaylacıların çoğu tarafından tam olarak bilinmediği söylemek mümkündür. Araştırma sahasında geleneksel yaylacılık faaliyetleri sürdürülmektedir. Yaylalardan yararlanma süresi Mayıs ayı ya da Haziran başı ile Eylül ayı ve Ekim ayının ortalarına kadar devam edip 5-6 ay arasında değişmektedir. Sahada Damla yaylasında olduğu gibi geçici yerleşme özelliğini kaybetmiş olup daimi yerleşilen yer haline dönüşmüş yayla yerleşmeleri mevcuttur.

Araştırma sahasında Dedeoğlu ağılı dışındaki yaylalarda ve ağıllarda kış döneminde bekçi bulunmamaktadır. Bu dönemde yaylaların ve ağılların güvenliği Beyşehir, Üzümlü ve Doğanbey Jandarma Komutanlıklarınca sağlanmaktadır. Dumanlı Koru yaylası sadece rekreasyon amaçlı kullanılmakta olup diğer yaylalarda ve ağıllarda temelde hayvancılık faaliyetleri etkin olup, hayvancılığın yanında rekreasyonel faaliyetler de yapılmaktadır. Araştırma sahasındaki yaylalarda ve ağıllarda hayvancılığın yanında, yaylakta geçirilen zamanda ihtiyacı karşılamaya yönelik olarak tarım da yapılmaktadır. Yaylacıların ekonomik özellikleri yayla meskenlerinin görünümü üzerinde etkili olmuştur.

Araştırma sahasındaki yaylaların ve ağılların çoğunluğunda mera hayvancılığı yapılmaktadır. Yaylalar ve ağıllar genellikle hususi veya aynı aile-sülale bireyleri tarafından kullanılmaktadır. Yaylada ve ağılda elde edilen ürünler ailelerin kendi ihtiyaçlarını karşılama olmakla birlikte Konya'da, Beyşehir'de ve akrabalarının bulunduğu yerleşim birimlerinde satılmaktadırlar.

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN GENEL ÇERÇEVESİ

1.1. Araştırmanın Amacı

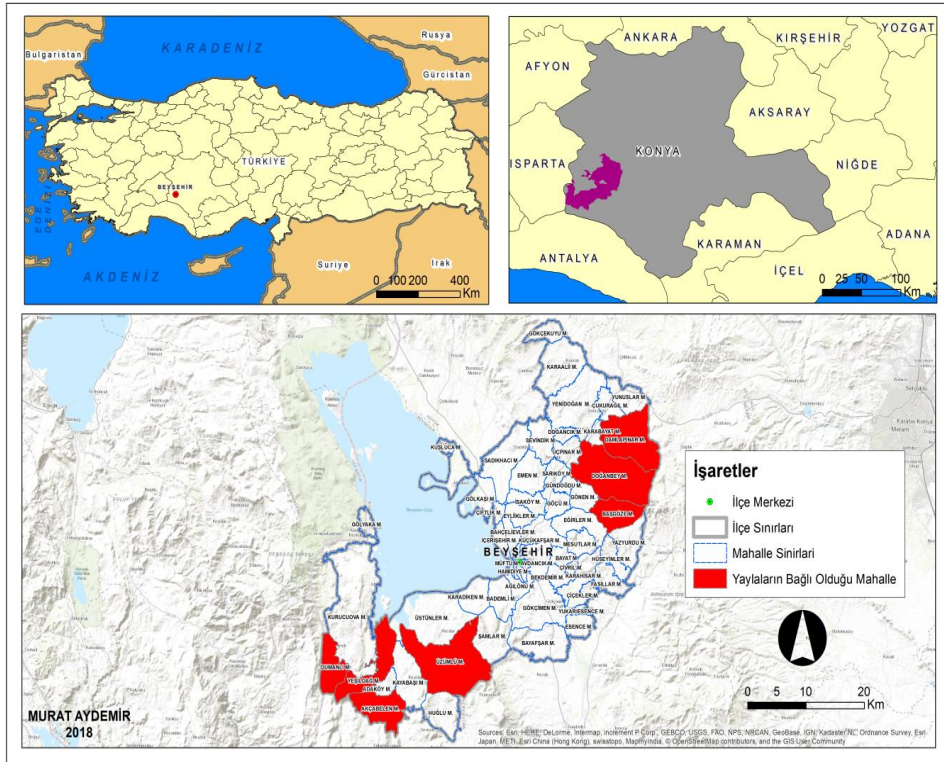
Beyşehir yaylalarının fonksiyonlarını tespit ederek, Türk toplumunda köklü bir geleneğe sahip yaylacılık ve yayla kültürünün Beyşehir özelinde niteliklerini belirlemek, araştırma sahasında sürdürülen yaylacılık aktivitelerinin günümüzde ve yakın gelecekte olası fonksiyonel değişimleri üzerine çıkarımlarda bulunmak bu araştırmanın temel amacı olarak belirlenmiştir.

1.2. Araştırmanın Kapsamı

Araştırmanın kapsamını; Beyşehir ilçesi idari sınırları içerisinde ve ilçenin kuzeydoğusunda; Damlapınar, Doğanbey, Başgöze, güneybatısında; Üzümlü, Akçabelen, Dumanlı, Yeşildağ mahallelerinde yer alan yaylalar ve ağıllar oluşturmaktadır.

1.3. Araştırma Sahasının Yeri ve Sınırları

Beyşehir ilçesi Akdeniz Bölgesi'nin Göller yöresinde kendi adıyla anılan gölün güneydoğusunda kurulmuştur (Harita 1'e bkz).

Harita 1.1: Araştırma Sahasının Yeri ve Sınırları

Beyşehir, Akdeniz Bölgesi ile İç Anadolu Bölgesi arasındaki geçişi sağlayan yollar üzerinde yer alır. İlçenin doğusunda; Konya, kuzeyinde; Doğanhisar, Hüyük ve Ilgın, kuzeydoğusunda; Derbent, kuzeybatısında; Şarkıkaraağaç ve Eğirdir, batısında; Yenişarbademli, güneybatısında; Sütçüler, güneyinde; Derebucak ve güneydoğusunda; Seydişehir bulunur. Beyşehir ilçesi, Konya ili sınırı içinde kalmakta ve ilçe sınırlarının büyük bir bölümü Akdeniz Bölgesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Beyşehir gölünden çevreye doğru gidildikçe yükselti artmaktadır. Özellikle sahanın batı (Beydağları) ve doğu (Erenler dağı) kesimleri çok dağlıktır. Bu bölgelerde yükseklikler 1.800 m.'lere kadar ulaşmaktadır. Beyşehir ilçe merkezi ise göl kenarında düz bir alan üzerine kurulmuştur. Daha sonraları şehir nüfusun artması ile doğu ve güneyinde bulunan plato yamacı ve plato yüzeyi üzerinde gelişmiştir. Şehir merkezinin bulunduğu yükselti değeri 1.125 m.'dir. İklim özellikleri bakımından Akdeniz iklimi ile karasal iklim arasında bir geçiş özelliği göstermektedir(Sarı, 2008: 20).

1.4. Problem Cümlesi

Beyşehir ilçesi idari sınırları içerisindeki yaylalar ve ağıllar hangileridir? Yaylaların ve ağılların doğal ve kültürel coğrafya özellikleri nelerdir? Yaylaların ve ağılların fonksiyonları, fonksiyonel değişimleri, sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri nelerdir? Beyşehir halkının yaylacılık kültürüyle ilgili yaşantıları nasıldır? Yaylacılık ve ağılcılık aktivitelerinin sürdürülebilirlik durumunun araştırılması, araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır.

Araştırmanın alt problemleri:

- Beyşehir ilçesi idari sınırları içerisinde aktif olarak kullanılan hangi yaylalar ve ağıllar vardır?
- Beyşehir İlçesi idari sınırları içerisindeki yaylaların ve ağılların doğal ve kültürel coğrafya özellikleri nelerdir?
- Beyşehir ilçesi idari sınırları içerisindeki yaylaların ve ağılların fonksiyonları nelerdir?
- Beyşehir ilçesi idari sınırları içerisindeki yaylaların ve ağılların fonksiyonel değişimleri nasıldır?
- Araştırma sahasında yaşayan nüfusun yaylacılık ve yayla kültürüyle ilgili yaşantıları nelerdir?
- Araştırma sahasındaki yer alan yaylaların ve ağılların sorunları nelerdir?
- Araştırma sahasındaki yer alan yaylaların ve ağılların sorunlarına yönelik çözüm önerileri neler olabilir?

1.5. Araştırmanın Yöntemi ve Metodu

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Arazi gezi-gözlem çalışmaları ve literatür taraması yapılmış, 57 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanarak 2022 yılında Mayıs, Haziran, Temmuz, Ağustos, Eylül ve Ekim aylarında yerel yöneticiler ile irtibat sağlanarak Beyşehir ilçesinin Doğanbey, Başgöze, Dumanlı, Yeşildağ, Damlapınar, Üzümlü, Akçabelen mahallelerine bağlı toplamda 25 yayla ve ağılda yaylacılarla ve ağılcılarla görüşmeler yapılmıştır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın Beyşehir ilçesi idari sınırları içinde bulunan sadece 7 mahallesi, toplamda 25 yayla ve ağılı özelinde yapılması araştırmanın sınırlılığını belirleyen en önemli noktadır. Araştırma 6 ay içerisinde tamamlandığından yaylalara, yaylacılara ve ağıllara ulaşım sınırlı tutulmuştur. Beyşehir'de yaylalar, yaylacılık ve yayla kültürü kapsamında araştırılan yaylalardaki ve ağıllardaki yaylacıların ve ağılcıların tamamının araştırma esnasında yaylada ve ağılda olmamasından dolayı yaylacıların ve ağılcıların tamamına ulaşımın sağlanamaması araştırmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır.

1.7. Varsayımlar

Araştırmanın hedefine uygun olarak hazırlanan görüşme formunun araştırma sahasındaki yaylacılar ve ağılcılar tarafından dürüstçe ve tarafsızca cevaplanılacağı varsayılmıştır. Araştırma sahasındaki 7 mahallede, toplamda 25 yayla ve ağıl bulunan yaylacılar ve ağılcılar içerisinde ulaşılabilenin 68 kişiden oluşan örneklemin evreni temsil ettiği varsayılmıştır.

1.8. Konu ile İlgili Önceki Çalışmalar

Yayla, yaylacılık ve yayla kültürü ile ilgili daha önce yapılan bazı çalışmalar şöyledir; Koca (2011) yaptığı çalışmada; coğrafya ilminin ilke ve metotları doğrultusunda Zorkun yaylasının doğal ve beşeri özellikleri ile sorunlarını ortaya koymaya çalışmıştır. Araştırmanın evrenini, yaylanın ve yaylacılığın bir gelenek haline geldiği Çukurovanın en büyük yayla yerleşmelerinden biri olan Zorkun yaylası oluşturmuştur. Araştırma sahasında 5 yıl yapılan gözlem ve görüşmeler yapılmıştır. Zorkun yaylasının Türkiye'nin en büyük geçici yerleşmesi olduğu, yaylada yönetim ve denetim boşluğundan dolayı plansız yapılaşmanın olduğu, dağ ve kış sporları için uygun alanların olduğu, buralar uygun yatırımlarla değerlendirildiğinde araştırma sahasında yayla turizminin yanında iç ve dış turizmi de canlandıracağı tespitini yapmıştır.

Arıbaş ve Koçak (2003) tarafından yapılan çalışmada; araştırma sahasındaki yaylacılık faaliyetlerinin yanı sıra tarımsal değişimin yaylalarda yol açtığı farklılıkların özelliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evreni İç Anadolu Bölgesi'nin Konya Bölümü'nde Aksaray ili topraklarının batı ve güneybatısını da içeren 4528 km² lik yüz ölçüme sahip alan oluşturmaktadır. Araştırma sahasında 2000-2001 yılları Temmuz ayında iki kez etüt yapılmıştır. Bu çalışma süresinde araştırma sahasındaki yaylalara giderek anket ve mülakatlar yapılmıştır. Yaylacılık faaliyetinin özellikleri araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar coğrafyanın ilkeleri doğrultusunda değerlendirilmiş, böylece yaylacılık faaliyetiyle, Aksaray ovası ve yakın çevresindeki yerleşmelerde yaşanan sosyal ve ekonomik yapı ortaya konmaya çalışılmıştır. Araştırma sahasındaki yaylacılık faaliyetleri bir dönüşüm yaşadığı ve değişimin devam ettiği, teknolojik gelişimin hız kazandığı bu dönüşüm olayı, belirli ölçüde de kırdan kente olan göçün yönünü yaylalara kaydırarak 20.461 kişinin bu yaylalarda yaşamasına ve Aksaray kentinde nüfus miktarının aşırı artmasının engellendiğine, Eski ilçesinden bir başka yayla doğarak sürekli yaylacılığın adeta dallı budaklı bir gelişim gösterdiği, yaylaların gelişmesi oldukça büyüyerek köy statüsü olmaya hak kazanabilecek durumda oldukları tespit edilmiştir.

Güner ve Ertürk (2011) tarafından yapılan çalışmada; Muğla ilinin Fethiye ilçesi sınırlarında bulunan yaylalar ve yaylacılık faaliyetlerinin açıklaması amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini, yakınlarında bulunan Boncuk dağları, Akdağlar, Babadağ-Arıdağ kütesinin 1000 m.'den yüksek kesimleri ile 1000-1500 m. yükselti kuşağında bulunan Seki platosundaki yaylalar oluşturmaktadır. Bu kapsamda araştırmada arazi çalışması gezi-gözlem yapılmış ve araştırma sahasındaki yaylacılarla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. 1970'li yıllarının başlarından itibaren yöre insanının sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel yapısındaki iyileşmelere bağlı olarak, hem yaylacılık faaliyetlerine katılanların sayısı azalmış, hem de tarım ve hayvancılığa dayalı geleneksel yaylacılığın yapısında önemli değişiklikler meydana gelerek rekreasyonel yaylacılığın ağırlık kazanmaya başladığı, araştırma sahasında sebzeçilik ve turizm faaliyetleri ile yaylacılık faaliyetlerinin aynı devreye rastlaması, otlak hayvancılığına dayalı yaylacılık faaliyetinin eski önemini yitirmesine neden olduğu, ayrıca yöredeki insanların yaşam tarzlarının ve standartlarının değişmesi rekreasyonel amaçlı yaylacılığın gündeme gelmesi ve gelişmesini sağladığı sonucuna varılmıştır.

Zaman (2007) Antalya Beydağları yaylaları isimli çalışmada; Beydağları'nda yer alan 30 yayla yerleşmesi ve bu çevrede sürdürülen yaylacılık faaliyetlerinin mevcut durumunu tespit etmek, çalışma alanındaki yaylalar ve yaylacılık etkinliklerini sınıflandırmak, çalışma alanının coğrafi çevre özellikleri ile yaylalar ve yaylacılık faaliyetleri arasındaki etkileşimi incelemek, araştırma sahasındaki yaylalar ve yaylacılık etkinliklerinin bundan sonraki seyrini

ve gelişme olanaklarını ortaya koyarak öngöründe bulunmayı amaçlamıştır. Araştırmanın evrenini Toros dağlarının Batı Toroslar bölümünde yer alan Beydağları'ndaki yaylalar oluşturmaktadır. Çalışma saha araştırmaları üzerine temellendirilmiş olup, çalışma arazi gözlemleri, büro çalışmaları ve literatür çalışmasıyla desteklenmiştir. Araştırma sahasında hayvancılık amaçlı yaylacılık, zirai amaçlı yaylacılık, sayfiye amaçlı yaylacılığın yapıldığı, Beydağları yaylalarının işlevsel değişim sürecinden geçtiği, Beydağları'nın ülkemizin önemli yaylacılık alanlarından olduğu tespit edilmiş olup, gelecekte Beydağları'na daha büyük bir ilginin olacağı ancak koruma-kullanma dengesinin iyi planlanması Beydağlar'ında sürdürülecek bütün faaliyetler için ön koşul oluşturacağı sonucuna varılmıştır.

Sarı (2007) yaptığı doktora çalışmasında; alternatif turizm kaynakları kapsamında Antalya'nın Gömbe, Ördübek, Yeşilyayla, Söbüce, Beydağı, Altınyaka (Gödene), Söğütçüması, Üçoluk, İkiz, Maşad, Salamat, Morca, Çinoğlu, Dereköy (Türbelinas), Pınarbaşı, Gedeve, Mahmutseydi, Türkteş, Mahmutlar (Gödre) ve Gökbel yaylalarının Antalya özelinde alternatif turizm kaynaklarının neler olabileceğini tespit etmeyi, bu kaynakların ülke ve Antalya turizmine ne gibi faydalar sağlayacağı, yöredeki alternatif turizm aktivitelerini nasıl etkileyeceği, koruma-kullanma dengesi içerisinde Antalya'nın turizm potansiyeline ne gibi bir katkı sağlayacağı ve alternatif turizm kaynaklarının devreye girmesi ile Antalya'da turizm faaliyetlerinin bütün bir yıla yayılabileceğinin; yani turizm hareketlerindeki yaz mevsiminde oluşan yoğunluğun yılın diğer mevsimlerine de taşınabileceğini ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmanın evrenini Antalya, Kaş, Finike, Korkuteli, Kumluca, Serik, İbradı, Akseki, Alanya oluşturmaktadır. Araştırmada saha ve kaynakça taraması yapılmış, birçok disiplini ilgilendiren, yerli ve yabancı düzeyde çeşitli makale, bildiri, kitap, yüksek lisans ve doktora tezleri gözden geçirilerek konu ile ilgili kısımları derlenmiştir. Çalışma sahasına yönelik literatür derleme ve değerlendirmelerinden oluşan büro çalışmaları olarak düzenlenmiştir. Antalya'nın alternatif turizm özellikleri iyi bir şekilde değerlendirilerek turizmden daha fazla yarar sağlanabileceği ancak Antalya, turizm anlayışındaki hızlı değişim neticesinde birtakım sorunlarla karşı karşıya kaldığı tespit edilmiştir. Turist talebinde meydana gelen değişikliklerin karşılanamaması, turizm işletmelerinde yılın belirli zamanlarında ve belirli yerlerde meydana gelen yoğunlaşmalar, turizmin tüm yıla ve saha tamamına yayılamaması, mevcut konaklama tesislerinin daha iyi değerlendirilememesi, yeni turizm alanları oluşturulmasında, bazı alanların koruma altına alınmasında ve mevcut turizm arzının, verimli ve dengeli şekilde kullanılmasında öncelikli planların oluşturulamaması, turizm sektörünün emek yoğun özelliği dolayısıyla yıl boyunca faaliyet gösterebilecek çeşitliliğin oluşturulamaması, turizm işletmelerinde istihdamın kesintiye uğraması, ek istihdam olanakları yaratılamaması, turizmin çeşitlendirilememesi

sonucu tanıtım faaliyetleri sadece turistik tanıtımı kapsamı, siyasi, kültürel ve ekonomik tanıtımın ihmalinin edilmesi, halkta turizm bilincinin geliştirilememesi, kaynakların planlama yapılmadan kullanıma sunulması, kullanma-koruma dengesinin kurulamaması, alternatif turizm potansiyelinin belirlenip yararlanılamaması sorunlarının olduğu sonucuna varılmıştır.

Yonca (2014) tarafından yapılan çalışmada; yaylacılık faaliyetlerinin sadece Kadirli ve çevresinde her yıl yaklaşık 100.000 insanı doğrudan ilgilendiren sosyo-kültürel bir faaliyet olmasına rağmen, bu güne kadar araştırma sahasında yapılan yaylacılık faaliyetleri hakkında yeteri kadar bilimsel çalışmanın yapılmadığı ve yapılan araştırmalarda ise konuya yüzeysel şekilde değinildiği görülmüş olup, bu eksikliği giderebilmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın evrenini 30'u Kadirli ilçesi sınırlarında, 17 tanesi de ilçe sınırları dışında olmak üzere toplam 47 yayla oluşturmaktadır. Çalışma sırasında tüm yaylalara ulaşılarak yerinde gözlem yapılmıştır. Yaylacılara 23 soruluk anket çalışması uygulanmış, yayla sakinleri ile birebir görüşmeler yapılarak yaylalar hakkında bilgi sahibi olunmaya çalışılmıştır. Ayrıca konu hakkında bölge yaylacılığı üzerine yapılan önceki çalışmalar taranarak, tek tek incelenmiştir. Yaylaların fotoğrafları çekilerek ve arşivleme yapılmıştır. Araştırma sonucunda 30'u Kadirli ilçesi sınırlarında, 17 tanesi de ilçe sınırları dışında olmak üzere toplam 47 yaylada bölge halkının yaylacılık faaliyetlerinde bulunduğu tespit edilmiş olup, yeryüzü şekilleri ve coğrafi konumları elverişli olan ve eskiden beri bu aktivitelerin merkezi durumunda olan yaylaların halen cazibesini korumaya devam ettiğini görülmekle birlikte, yeni yayla yerleşmelerinin de ortaya çıkarak büyümeye başladığı görülmüştür. Yaylaların hemen hepsinde başta altyapı olmak üzere, birçok sorunun devam ettiği ayrıca yaylalara iniş ve çıkışları belirleyen faktörün ise yaylacıların tarım, hayvancılık veya rekreasyon amacına göre değişiklik gösterdiği tespit edilmiştir. Yaylalarda kullanılan mesken tiplerinin ise, yayladan yaylaya ve yaylacının gelir durumuna göre değişiklik gösterdiği ortaya çıkmıştır. Araştırma sahasındaki halkın bir gerçeği olan yaylacılık faaliyetlerinin gelişigüzel değil de, bir sistem çerçevesinde yapılması için devletin acilen bir yayla kanunu çıkartması gerekmektedir. Ayrıca bu yayla yerleşmelerinin başta kanalizasyon, ulaşım ve temiz içme suyu olmak üzere alt yapı sorunlarının da acilen çözüme kavuşturulması yaylacıların en büyük beklentilerindendir. Bununla birlikte yaylaların doğa turizmine kazandırılması için çalışmaların bir an önce başlatılması gerekmektedir.

Yel (2018) yaptığı Silifke(Mersin) ilçesinde Göçebe Hayvancılık ve Yaylacılık Faaliyetleri: Kavra Dağı Örneği adlı Yüksek Lisans çalışmasında; inceleme sahasının fiziki çevre özellikleri ile yaylacılık ve göçebelik faaliyetleri arasındaki etkileşimi incelemek, halkın ekonomik faaliyetlerine göre yaylaları kullanım amaçlarını belirlemek, sahadaki sürekli yerleşmeleri ile yaylacılık ve göçebelik faaliyetleri arasındaki kesintisiz etkileşimi el almak ve

açıklamak, yaylacılık faaliyetlerine katılan devamlı yerleşmelerdeki ekonomik ve toplumsal değişmelerin yaylaların işlevleri üzerindeki etkilerini araştırmayı hedeflemiştir. Araştırmanın evrenini Akdeniz bölgesinin Adana bölümünde Mersin ili sınırları içerisinde Silifke Kavra Dağı Örneği oluşturmaktadır. Araştırmada yöntem ve metot olarak gözlem, görüşme, fotoğraf ve haritalar kullanılmış, arazide gözlem ve görüşme ile elde edilen veriler nitel veri analizinden geçirilmiş, araştırmanın her aşamasında coğrafya biliminin ilkelerine bağlı kalınmaya çalışılmış ve sürekli olarak neden sonuç ilişkisi kurulmuştur. Elde edilen veriler haritalandırılmaya çalışılmış, araştırma sahası her mevsim incelenmeye çalışılmıştır. Referans eserler taranmış, Görüşmeyi kabul eden yöre halkı başta olmak üzere yaylak ve kışlakta yaylacılık faaliyetlerini devam ettiren yörüklerle mülakatlar yapılmıştır. Araştırma sahasındaki yaylacılık faaliyetlerinin temelinde ekonomik olduğu kadar iklim şartlarının uygunluğu, geçmişten gelen alışkanlıklar, dayanışma, geleneksellik, temiz ve serin hava, kentlerin itici güçleri, doğa ile baş başa kalma ve rekreatif eylemlerde bulunmanın olduğu, yaylacılık faaliyetlerinin modern teknoloji imkânlarıyla doğa ve yaşam alanlarına zarar vermeden gelenekselliğini bozmadan devam ettirilmesinin daha faydalı olacağı sonucuna varılmıştır. Çalışma sahasındaki yaylaların fonksiyonel özelliklerinin tarım ve hayvancılığa dayandığı, turizm fonksiyonlu yayla yerleşmesi olmamakla birlikte rekreasyonel amaçla yaylaya çıkan ailelerin olduğu, yaylaların fonksiyonel özelliklerinde hayvancılıktan tarıma geçişin olduğu tespit edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE YAYLACILIK VE YAYLA YERLEŞMELERİNİN COĞRAFİ DAĞILIŞI

2.1. Yayla Kavramı ve Özellikleri

Bir yerleşme adı olan yayla ve buna bağlı olarak da yaylacı ve yaylacılık terimlerinin değişik kaynaklarda çok sayıda tanımı yapılmıştır. Bu kaynaklarda yapılan tariflerden bir kaçısı şu şekildedir;

Yayla; eski Türkçe'de yaz mevsimi anlamına gelen yay kökü ile hayvanları açıkta ve dağınık otlatmak anlamını da ifade eden yaymak kavramlarından türemiştir. Eski Türkler'de yazın barınılan yere yaylak adı verilmekteydi. Zamanla bu kelimenin anlamı ve kapsamı değişmiş ve yayla halini almıştır (Alagöz, 1941: 50).

Böylece yayla ve yaylak denilince akla ilk gelen şey, hayvanların otlatıldığı yüksek yerler ve dağlardır. Gerçekte ise yaylak sözü, kışlak deyiminin bir karşılığıdır. Yani yazın oturulan yer manasına gelir. Anadolu'da yay evi, yazla evi, yaz evi, yazlık gibi aynı kökten ifadeler kullanılır. Eski Orhun yazıtlarında yaylak veya yayla yazın oturulan yer manasına gelirdi. Yayladım, yaylayur, yaylayurum, yaylayurmen gibi yaylaya çıkmak yazlığa gitmek ve yazlamak anlayışları ile ilgili eski fiil köklerine rastlanır. Bunu yanında Türkler'de yaz sözü, hem yaz ayları hem de ilkbahar anlamına geliyordu. Örneğin; Eski Türkçe'de ol koyun yaylagda yazlattı dendiği zaman hem bahar hem de yaz ayları söylenmek isteniyordu. Ol yaylagda küzedi, o yaylada güzledi sonbaharı geçirdi demek isteniyordu. Bundan da anlaşılıyor ki; yayla mevsimi bahardan başlıyor ve sonbahar sonuna kadar devam ediyordu.

Yaylada kalma süresinin bu kadar uzun olması çobanlara ait bir yaşam şeklidir. Yaylası olmayıp ta yaylaya çıkamayanlar için de er kışlagda yazadı denirdi. Türkler için yaylaya çıkmamak iyi bir şey sayılmıyordu. Yaylaya çıkamayanlar fakir ve bahtsız olarak görülüyordu(Ögel, 1941: 23).

Bu açıklamalardan da anlaşılacağı gibi; yayla, Türkçe bir sözcüktür. Eskiden, şimdi yaz anlamına gelen yay ve ilkbahar karşılığı da yaz sözcüğü kullanılırdı. Hayvanların otlatılması amacıyla aralıklı şekilde dağıtılabildikleri yerlere yayla denilmekteydi. Yay kökünden türetilen yaymak fiilinden yazlığa çıkmak veya otluğa çıkarmak anlaşılmaktadır. Türkçe'de kullanılan yaymak, yazlan, yaylak ve yayla sözcüklerinin genel olarak ifade ettikleri anlam aynıdır(Emiroğlu, 1977: 16).

Yayla; 'yazın çıkılıp ikamet olunan yüksek ve serin yer, dağların üstünde yazlık ikametgâh, yazlık mera, yazın sürülerin yayıldıkları meralık dağ üstleri' şeklinde de tanımlanarak şu tiplere ayrılmaktadır(Alagöz, 1941: 150-152).

Yayla kavramının özellikleri şunlardır;

- Yazlık (sayfiye) anlamı taşır. Mali durumu yüksek olan şehirli nüfusun yazın sıcaktan kaçarak yaylaya çıkması ve burada bağ bahçe gibi faaliyetlerde bulunmasıdır.
- Pınar, kuyu veya ırmak kenarında çobanlara makbul bir çay yeridir.
- Yalnız yazın oturulan ve etrafında sürüyü otlatmak bir yeri bulunan bir ev veya ev grubudur. Hatta burada su bulunmayabilir veya başka yerden kapla taşınabilir.
- Bütün zirai imkanlara sahip ve köyün bir kısmının veya hayvanların göçtükleri etrafı otlak ve tarla halinde bir saha, çiftlik yahut sadece bir köydür.
- Köy sürülerinin yazın en sıcak devresinde çıkıp uzun süre kaldıkları dağ merasıdır.

Bu şekliyle yayla; her şeyden önce, yazın çıkılıp iskan edilen yüksek ve serin yer, bir dönemlik yerleşme şekli, yaz mevsimi boyunca ahır hayvanlarını beslemek ve nadir olarak ta ziraat yapmak için faydalanılan bir ekonomik unsur anlamına gelir(Sözer, 1972: 35).

Bununla birlikte, aynı kelimenin farklı anlamlarda kullanıldığı da görülür. Nitekim fiziki coğrafyada yayla; akarsularla derin bir şekilde yayılmış, parçalanmış fakat üzerinde belirgin düzlüklerin bulunduğu yeryüzü şekli olarak tanımlanmaktadır. Yaylaya masa duruşlu tabakalarla örtülü düz yerlerin ya da henüz iyice yarılmamış yüksek yerlerin, akarsuların aşındırması ile yarılmış bulunan düzlüklerdir(İzbırak, 1986: 339).

Beşeri coğrafya terimi olarak yayla; yazları hayvanların otlatıldığı, köyün dışında olmakla birlikte, idari ve ekonomik bakımdan köye bağlı ve onu destekleyen, bazen dinlenme amacıyla kullanılan, mevsimlik oturulan konutlarında bulunduğu, dağların yüksek kesimlerindeki düzlükler olarak ifade edilmektedir(Doğanay, 1997: 273). Genellikle kırsal nüfusun ek geçim sahaları ve yaz mevsiminde hayvancılık faaliyeti ve dinlenmek için çıktıkları geçici yerleşmelerdir(Emiroğlu, 1977: 17-19).

Yerleşme coğrafyası açısından yayla; münferit yerleşme ile köy yerleşmesi arasında bir ara şekil, yani bir dönemlik yerleşmeyi ifade eder. Yaylalar, yaz mevsiminde en sıcak aylarda çıkılan geçici olarak yerleşik hale getirilen yerlerdir. Yaylalar, genellikle geçici veya dönemlik (sezonluk, mevsimsel, periyodik vs.) bir yerleşme yeri olmaları yanında, insanların bir süre ekonomik faaliyette bulundukları mahallerdir. Bu yerleşmeler göçebelerin, yarı göçebelerin, yaylacı ve yarı yaylacıların geçim alanları olmalarından başka, kasaba ve şehir halkının da eğlenme, dinlenme gibi çeşitli yönlerden ilgilendikleri alanlardır(Emiroğlu, 1977: 17). Köken

itibariyle ise; ot temin etmek ve otlatmak maksadıyla sürülerin dağ sıralarındaki yamaç ve düzlüklere yayılmasından yayla ve yaylak kavramlarının türemiş olduğundan bahsedilmektedir(Darkot, 1963: 131-132).

Başka bir tarife göre yayla; orman içerisindeki açıklıkları veya orman sınırının üstünde bulunan ve genellikle yaz aylarında hayvanların otlatılmak üzere getirildikleri, kışın erişilmeyen dağ meraları, yani konumları itibariyle iklim ve diğer coğrafi şartlar nedeniyle büyük ölçüde yaz aylarında otlatılan meralar olarak tanımlanmaktadır(Defne, 1955: 68).

1858 (1274) tarihli Arazi Kanunnamesi'nde yaylak ya da yayla; 'bir veya birkaç köy veya kasaba halkının hayvanları ile birlikte çıkıp yazı geçirmek ve hayvanları otlatmak üzere tahsis edilmiş yüksek yerlerdir' şeklinde tarif edilir(Sözer, 1972: 51).

Bu tanımlardan anlaşılacağı üzere yayla; çok değişik amaçlarla kullanılan ve ancak yine de ortak özellikler taşıyan yazlık bir ikametgah, bir mera alanıdır. Bu bakımdan yayla; yazın belirli bir süre içinde hayvan otlatmak, az da olsa ziraat yapmak ve geçimin sağlanmasında menfaat temin eden her türlü işte çalışmak, hatta dinlenmek için çıkılan veya gidilen köyün ortak hayat sahasının dışında kalan çok defa köyün ortak mülkü olan, köyden ayrı veya çok zaman pek uzak olmakla beraber sosyo-ekonomik bağlarla tamamen veya kısmen köye bağlı bir mahal veya köyün esas geçim sahasına ekli ikinci bir bölüm olarak tanımlanmaktadır(Tunçdilek, 1971: 49).

Başka bir yayla tanımı da şu şekildedir; "Türkiye'nin yazı sıcak geçen bölgelerinde görülen ve nüfus artışı, tarım ve sanayideki gelişmeler, gelir düzeyi ve yaşam standartlarındaki artış gibi nedenlerle günümüzde oldukça yaygınlaşan ve özellikle kentsel nüfus tarafından çıkılan yerlerde bulunmaktadır. Buralara da yayla denmektedir. Ancak yazın sıcaklıktan kaçıp serinlemek amacıyla çıkılan bu tür yazlık yerleşim yerleri yani sayfiye yerleri özelliğine sahip yaylalardır"(Sarı, 2013: 244).

Böylece yayla; yazın çıkılıp oturulan serince yerler, dağların üzerindeki yazlık oturma alanları veya yazlık meralar anlamına gelir. Başka bir deyişle, insanların yazın dinlenmek, eğlenmek, hayvanlarına ot temin etmek amacıyla çıktıkları orman alanları içerisinde veya orman sınırının üstündeki Alpin kuşakta kurulmuş geçici yerleşmelerdir.

Yayla yerleşmeleri ülkemizin değişik yerlerinde farklı amaçlar için kullanılmaktadır. Öyle ki, bazı yaylalara sadece hayvancılık, kısmen de ziraat için çıkıldığı gibi, bazılarında da sağlık, dinlenme, eğlenme, sportif faaliyetler gibi aktiviteleri kapsayan turizm veya sayfiye amaçlı gidilmektedir. Böylece kullanım şekillerine göre yaylalar;

- Sadece hayvancılık amacıyla kullanılan yaylalar.
- Tatil ve dinlenme amacıyla kullanılan yaylalar.

- Hem tatil hem de hayvancılık amacıyla kullanılan yaylalar olmak üzere üç grupta toplanabilir.

Buraya kadar yapılan açıklamalardan anlaşılaçağı üzere, yaylalar ve yaylacılığın temel fonksiyonları şu şekilde özetlenebilir(Doğanay, 1997: 273-274).

- Yaylalar devamlı yerleşmelerdeki bir kısım ailenin, ekonomik faaliyet bölgesi uzantısı olup, buralarda hayvan otlatmak, tarım yapmak ve hayvan ürünleri üretmek gibi ekonomik faaliyetler yapılır.

- Yaylalar; dinlenmek için çıkılan yazlık sayfiye yerleri, yani regreasyon amaçlı dönemlik yerleşmelerde olabilirler.

Köylü ailelerin devamlı yaşama bölgesi dışında kalmalarına rağmen, onların ortaklaşa mülkiyetinde veya hazineye ait olan yaylalar, sosyal ve ekonomik bağlarla köye bağı, köy ekonomisinin tamamlayıcısı durumundaki ekonomik faaliyet bölgeleridir. Bu anlamda yayla alanlarının, gerçekte kır nüfusunun ekonomik ağırlığının büyük yükünü taşıyan yerler oldukları söylenebilir.

Diğer taraftan; yazları sürüleri ile beraber yaylaya çıkan, orada yazın sıcak aylarını geçirip, davarlarını yaydıktan sonra yine aşağılara inen çiftçi ve davaracı olarak geçinenlere yaylacı bu faaliyete de yaylacılık denir(İzbırak, 1986: 340). Böylece yaylacı, yaylak ve kışlak diye tabir edilen yerler arasında yıl içerisinde yer değiştirir. Yaylak ile kışlak iki zıt kavram gibi algılanmaktadır. Yukarıda yaylak sözcüğünün yayla olarak algılandığını değişik tarifler verilerek açıklanmaya çalışıldı. Buna karşılık ise kışlak; kış mevsiminde yayla alanlarından daha alçak seviyelerde, karın daha az düştüğü ve hayvanların ihtiyaçlarının kolay temin edildiği yerlerdir(Alagöz, 1941: 152).

Başka bir ifadeyle yaylacılık; yayla ile köy yerleşmeleri arasındaki etkinliklere verilen addır. Yani, havaların ısınmasıyla yazın yaylaya çıkıp, bir süre burada çeşitli etkinliklerde bulunduktan sonra havaların soğuması ve kışın yaklaşmasıyla daha aşağıdaki devamlı yerleşme yerlerine dönme olayını içermektedir.

Böylece yayla ve hayvancılıkla ilişkisi bulunan yaylacılık; yaz mevsiminde ve en sıcak aylarında insan ve hayvanların yaylaya gitmelerini; orada bir süre kalmalarını ve ekonomik faaliyette bulunmalarını kapsar. Yaylacılık mevsimlik bir harekettir. Bu faaliyete katılan insanların (yaylacı) yaylalarda ve esas yerleşme yerindeki faaliyetleri, ekonomik hayatta bir bütün olarak yaylacılık adı altında değerlendirilir. Bu olay tamamen yerleşik insan gruplarının gerçekleştirdikleri bir faaliyettir. Tarımsal faaliyetlerin yanı sıra hayvancılık yapan insan gruplarına, sürülerin daha iyi beslenmesi, daha iyi ürün vermesi ve daha fazla hayvan besleme olanağı sağlar.

Yaylacılıkta hayvanların bakımı, yazın meralarda otlatmaya karşılık, kışın ahırlarda barındırma için yapılır. Yazın, kuraklık ve sıcaklığın artmasıyla insanlar, hayvanlarla beraber yükseklerle, dağ, otlak, çayır ve meralara, su başlarına giderler. Çeşitli tarımsal faaliyetlere ek olarak hayvan besleme faaliyetlerini de sürdüren bu insanların ova, yamaç, dağ etekleri ve vadilerdeki köy evlerine karşılık yaylalarda da evleri vardır(Emiroğlu, 1977: 19). Yaylacılık yapan insanların yerleşik bir hayat tarzı, yani içinde bütün yıl devamlı oturulan bir ev, çeşitli tarımsal ve ekonomik faaliyette bulunmanın yanında yaylada hayvancılık, ekip-biçme, el sanatları gibi diğer işlerde yapılabilir.

2.2. Türkiye'de Yaylacılık Ve Yayla Yerleşmelerinin Coğrafi Dağılışı

Yaylacılık ülkemizde çok çeşitli faaliyetler içermektedir. Bunlar arasında; başta hayvancılık olmak üzere ekip-biçme faaliyetleri ile eğlenme, dinlenme gibi rekreasyonel (sayfiye amaçlı) yaylacılık ve yayla şenlikleri gibi kültürel faaliyetler ile yayla turizmi ilk sıralarda yer alır.

Başka bir deyişle, Türkiye'deki yaylacılık faaliyetlerini bir kaç farklı alanda değerlendirmek mümkündür. Bunlar(Şubaşı, 2004: 3);

- Göçebe hayvancılıkla geçimlerini sürdüren köy topluluklarının yaylacılık faaliyetleri.
- Eski günlerin hatırlanması açısından yılın belirli bir zamanında yaylaya çıkma, yayla şenlikleri biçiminde sürdürülen faaliyetler.
- Çevre sorunlarıyla boğuşan, kentlerden belli bir süre de olsa uzaklaşmak, temiz bir doğayla kucaklaşmak için sportif amaçlar ve buna bağlı olarak geliştirilen yayla turizmi faaliyetleri olarak gerçekleştirilmektedir.

Yaylacılık kültürü; halk takvimi ve meteorolojisinden halk ekonomisine, halk veterinerliğinden halk tıbbına, beslenme ve halk mutfağından, halk hukukuna kadar geniş bir geleneksel bir kültür yapısı bünyesinde barındırır. Yılın 3-4 ayını tüm yaşam faaliyetleriyle birlikte yaylada geçiren topluluğun oluşturduğu kültürel yapının bu zenginlikte olması doğaldır(Şubaşı, 2004: 3).

Yayla turizmi; doğayla iç içe yaşamayı sevenler veya macera tutkunlarının genellikle günübirlik kullanım veya kısa süreli konaklama amacıyla yüksek rakımlı yerlerde yaptıkları turizm faaliyetidir(Kozak, 2007).

Ülkemiz yaylalarından bir kısmı hayvancılık amaçlı yaylacılık faaliyetleri için kullanılırken diğer kısmı gezme-dinlenme amaçlı kullanılmaktadır. Türkiye'de yaklaşık 26.000 yayla yerleşimi bulunmaktadır. Bu veri; her iki köye birden fazla yayla yerleşimi düştüğünü

göstermektedir. Sayısal olarak 32.000' i aşan (<https://www.nufusune.com/>) köylerimizin çok büyük kısmında yaylacılık faaliyetine katılımlar olmaktadır.

Doğu Karadeniz'in kıyı kuşağında (özellikle 500 m. yükselti kuşağı üzerindeki) hemen hemen her köyün, Bolu çevresi ile Erzurum-Kars bölümünde her iki-üç köyden birinin yaylacı köy olduğu dikkate alınır; Türkiye'de yayla-köy ilişkisinin ne kadar yaygın olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır. Bu da kuşkusuz yaylacılığın ekonomik fonksiyonunun öneminden kaynaklanır. Çoğunlukla hayvancılık ekonomisine dayalı olan yayla ve yaylacılık, günümüzde yapılan alt yapı ve teşvik çalışmaları ile turizme de açılmaya başlamıştır (Subaşı, 2004: 2-3).

Anadolu'nun kıyılarından içlerine, batısından doğusuna doğru yükseltinin giderek artması morfolojik, topoğrafik, doğal bitki örtüsü ve iklim şartları açısından da farklılıklara yol açarak, yaylacılık hareketlerine elverişli bir ortam sunar. Bunlardan topoğrafik özelliklere bağlı olarak yaylacılık faaliyetinde dikey ritmik hareket görülür. Çünkü genelde yaylalar devamlı yerleşmelerden daha yüksekte yer almaktadır. Bu şekildeki bir faaliyet; Karadeniz, Akdeniz, Ege ve Doğu Anadolu bölgelerinde yaygındır. Zaten gerçek yaylacılık faaliyet alanları da bu bölgelerdir. Başka bir deyişle yaylacılık, başlangıçta kırsal yerleşmeler tarafından sürdürülen ve temel uygulanış amacı ekonomik gelir getirmeye yönelik faaliyetleri içeren bir yaşam biçimi olarak ortaya çıkmıştır.

Geleneksel kültürümüzün önemli bir ögesi olan yaylacılık faaliyetleri yoğun olarak; Karadeniz ve Akdeniz bölgeleri başta olmak üzere Ege, Doğu Anadolu ve İç Anadolu bölgelerinde görülmektedir.

Bunlardan Karadeniz bölgesi yayla yerleşmelerinin bir kısmı orman alanları içerisinde, diğer bir bölümü ise daha yoğun olarak doğal çayırlikların yaygın olduğu 2.000 metrenin üzerindeki yüksek platolarda, yani Alpin kuşakta yoğunlaşmışlardır. Böylece dikey doğrultuda bir faaliyetinin görüldüğü bölgede yaylacılık, yerleşmelerin hareketidir. Başka bir anlatımla: devamlı yerleşme yerleri ile bu yerleşmeler arasındaki bir yer değiştirmedir. Yaylaların hemen hepsinin yüksek kesimlerde bulunmuş olması da, dikey olarak gerçekleşen bir faaliyet olması sonucunu doğurmuştur. Yaz devresinde devamlı yerleşme yerlerindeki hayvan beslenmesi ile ilgili imkânlar, bağ-bahçe arazilerinin ekilmesi, meyvecilik, fındık, tütün ve çay dikimi ile ortadan kalkarken, kışın karla kaplanmış yaylalar sahası, ilkbahar mevsimi itibariyle karların erimeye başlaması ve çayırların gelişmesi ile köylülerin kullanımına açılmış olur.

Karadeniz bölgesinde; Doğu Karadeniz'de Kıyı dağları, Orta Karadeniz bölümünde Canikler ve Batı Karadeniz bölümünde Bolu-Ilgaz ve Köroğlu dağları, en yoğun yayla yerleşmesi ve yaylacılık faaliyet alanlarıdır. Bu dağlardaki yayla meskenlerin çoğu sabit evlerden oluşmaktadır.

Ülkemizde, dikey ritmik yaylacılık faaliyetinin söz konusu olduğu bir diğer bölge de, Akdeniz'dir. Bu bölgedeki yayla yerleşmeleri; Nurdağları, Engizek ve Ahır dağları ile çevreleri, Aladağlar ve Bolkar dağları, Antalya ovaları üçgeninin her iki yakasında; Toros sistemi kanatları üzerindeki bazı yörelerde toplanmıştır. Yaylalar bu arada yaylacılık yöreleri, genellikle 1.000 m.'nin üzerinden sonraki polye, dolin ve uvala gibi, karstik çanaklar içindeki su bulunan düzlüklerde önem kazanmıştır. Çadırlar buralarda kurulur ya da basit meskenler buralarda yapılmıştır(Doğanay, 1997: 276).

Bölgedeki yaylacılık faaliyetleri uygulanış bakımından üç tipe ayrılmaktadır. Bir kısım yaylalar ve buralardaki yaylacılık faaliyetleri, tamamen rekreasyonel amaçlıdır. Bunların en tipik örneklerinin yer aldığı yöreleri, Mersin-Tarsus kuzeyi ve İskenderun-Belen geçidi çevresi oluşturur. Bu yaylalar arasında; Çamlıyayla, Ulaş, Meşelik, Çamalan, Damlama, Akarca, Gözne, Belen, Fındıkpınarı, Aslanköy sadece birkaçıdır. Bölgedeki bir başka yaylacılık şekli; kırsal yerleşmelere ait hayvancılık amaçlı yaylacılık faaliyetleridir. Toros dağları üzerinde bulunan bu yaylalarda, yer yer sabit meskenler olsa da, büyük çoğunluğu kıl çadırlarından oluşmaktadır(Göney, 1976: 135-136).

Bölgedeki bir üçüncü yaylacılık şekli ise, göçebe ve yörüklerin yaylacılık faaliyetleridir. Bu faaliyet yılın Mart ayı sonunda kışlaklardan, Toros dağları eteklerine ve daha sonra da daha yükseklerle çıkmak şeklinde kademeli olarak gerçekleştirilir. Bu göçler sonunda zaman zaman sürdürülen ekonomik faaliyetler, Eylül ayı sonlarında bitirilir ve önce etek ovalarına inilir(Göney, 1976: 135-136). Böylece bu grup yaylacılık faaliyetinde, devamlı yerleşmelerden dönemlik yerleşmelere olan yaylalara ve oradan da sürekli yerleşmelere, düzenli bir göçme hareketi yoktur(Doğanay, 1997: 277).

Akdeniz bölgesi yaylacılığı ile Güneydoğu Toroslar'daki yaylacılık faaliyetleri arasında, bazı yönleriyle bir paralellik görülmektedir. Nitekim Güneydoğu Toroslar'da ekme-biçme faaliyetleri ile hiç ilişkisi olmayan ve tamamen göçebe hayvancılığa dayanan göçebe gruplara çok sık rastlanır. Bunlar dağ göçebelere, yani göçebe toplumlar olup, yazları bu dağlardaki yaylalara çıkmakta; kışları ise, alçak step bölgelerine inmektedirler. Bu açıdan Güneydoğu Toroslar'daki göçebelerin yaylacılığı, Çukurova'daki göçebelerin yaylacılık faaliyetlerine benzer. Bu dağlardaki bir diğer yaylacılık faaliyeti ise, alçak yörelerdeki devamlı yerleşmelerde tarım ve hayvancılıkla birlikte sürdürülmektedir. Yazları sürüleri ile beraber yaylalara çıkan aileler, sonbaharda ise devamlı yaşama alanları olan köylere dönerler(Doğanay, 1997: 277). Türkiye'de Doğu Anadolu ve Ege bölgesinde dikey yaylacılığın söz konusu olduğu alanlar arasında yer almaktadır.

Ege Bölgesi yaylacılığı da, genelde göçebe oymaklar tarafından sürdürülmektedir. Yazları Aydın dağları, Madran ve Honaz dağlık bölgeleri üzerindeki 1800-1900 m. yükseklikteki düzlüklere çıkan göçebe yaylacılar, Mayıs-Ekim devresini buralarda geçirdikten sonra, kışları depresyonlardaki kışlaklarına inerler. Bu göçebe yaylacılar, gerek yaylak ve kışlak bölgelerinde çadırlarda yaşarlar. Bu bölgede bir başka göçebelik, iç yörelere ve yüksek düzlüklere kadar uzanan geniş periyotlu göçebeliktir(Doğanay, 1997: 178). Örneğin; İç Batı Anadolu Bölümünde, Kütahya ve Afyon illerinden, hatta Konya dolaylarından, kışı geçirmek üzere, Ege ovaları ve kıyı boylarındaki kışlak bölgelerine göçerler. Yazları ise tekrar bu bölgelerdeki faaliyet alanlarına dönerler. Bunlara, Ege depresyonu köylüleri, Kırılı Yörükler derler(Göney, 1975: 290).

Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki yaylalar ise genellikle 2000-2700 m. yükseltilerdeki platolarda yer alır. Özellikle; Erzurum, Kars, Bitlis, Muş ve Hakkâri gibi illerde yaylacılık faaliyetleri oldukça yoğundur. Bu bölgede başta Erzurum-Kars bölümünde, özellikle Güllü ve Allahuekber dağları ile Karasu-Aras dağlarının yüksek platoları yayla yerleşmelerinin ve yaylacılık faaliyetlerinin yoğunluk kazandığı alanlardır(Doğanay, 1997: 278-279).

Ülkemizde yatay doğrultuda gerçekleşen yaylacılık faaliyetleri de vardır. Bu gibi yaylacılık bölgeleri ile köy yerleşmeleri arasında oransal bir yükseklik farkı pek yoktur. Örneğin, Konya-Karapınar çevresi yaylaları ile Konya merkez Hatip bucağı ve Konya şehri arasında yer alan Meram bağları bu konuda bölgede ilginç bir örnektir. Bunların yanı sıra İç Anadolu bölgesinde Yukarı Sakarya bölümü yaylaları (Sündiken ve Türkmen dağları) ile Kayseri'nin güneyindeki Erciyes dağı yaylaları, köy yerleşmeleriyle aynı yükseklikte, köylerden uzak ve otlaklarla kaplı alanlardan oluşmaktadır(Doğanay, 1997: 280).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BEYŞEHİR İLÇESİNİN GENEL COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ

3.1. Fiziki Coğrafya Özellikleri

3.1.1. Yerçekli Özellikleri

Jeolojik ve jeomorfolojik yapı bir yerin tarım, ulaşım, turizm, sanayi, yerleşme ve nüfusun dağılışı gibi konular üzerinde etkili olmaktadır. Araştırma sahasında Paleozoik, Mezozoik, Tersiyer ve Kuvaterner'e ait çeşitli formasyonlar bulunmaktadır. Beyşehir'in temel arazisinin Ordovisiyen formasyonları oluşturmaktadır. Graptoliti Alt Paleozoik yaşta formasyonlar Karadiken ve Bademli mahallelerinin güneyinde görülmektedir. Devoniyen'e ait metamorfik şistler Dedegöl (Anamas) dağlarının temelini oluşturmaktadır. Araştırma alanında Mezozoik arazi geniş bir alan kaplamaktadır. Trias formasyonları Beyşehir'in güneyinde görülür. Dedegöl (Anamas) dağları kesimi ve Beyşehir gölünün güneyinde Jura formasyonları çok yaygındır. Jura formasyonları, tektonik hareketler nedeniyle genellikle kıvrımlı ve kırıklı bir yapıya sahiptir (Biricik, 1982). Dedegöl (Anamas) dağları kesimindeki Jura formasyonları tabakalı ve şist yapıdaki kalkerlerden oluşmaktadır. Yeşildağ'ın güneyindeki Jura formasyonları içinde bol fosil vardır. Üzümlü civarında kahverengi oolitli kalkerler yüzeye çıkmaktadır (Biricik, 1982). Kretase formasyonu en yaygın formasyondur. Bu formasyon kalkerden oluşmaktadır (Atalay, 1990). Dedegöl (Anamas) dağlarında üst kretase kalkerleri hâkimdir. Metamorfizmanın etkisiyle hafif kristalleşmişlerdir. Ortalama kalınlığı 200-300 m. olan üst kretase kalkerleri sahanın güneydoğusunda bulunur. Gölün batısındaki adalar da üst kretase kalkerlerinde oluşmuştur. Üst kretase kalkerlerinin üzerinde yer yer Eosen kalkerleri de bulunmaktadır. Beyşehir gölünün güneyinde ve Üzümlü civarında Eosen kalkerleri yaygındır. Bu kalkerler içerisinde bol miktarda Nummilitlere rastlanmaktadır (Biricik, 1982).

Beyşehir gölü çevresinde Neojen göl formasyonları yaygındır. Bu formasyonlardan Miyosene ait olanlar denizel kökenli transgresif tortullardır (Atalay, 1990). Beyşehir gölü depresyonu neojen göl tortullarıyla örtülmüştür. Bu tortullar 250 m. kalınlığa ulaşabilen kalkerli, marnlı, killi tabakalar içermektedir. Tortullanma sırasındaki çökmelerin ve tortullanma sonucunda meydana gelen tektonik hareketlerin etkisiyle neojen tabakaları yer yer eğimli yer yer kıvrımlı duruma gelmiştir. Tortullanma sırasında iklimdeki mevsimlik değişimler tabakaların ince olmasına neden olmuştur. Bu formasyon Beyşehir gölünün doğusunda geniş alanlar kaplamaktadır. Beyşehir gölünün güneyinde, Üstünler civarında Beyşehir-Şeydişehir yolu ve Beyşehir kanalı çevresinde Mostodan fosilleri içeren Neojen formasyonları bulunmaktadır. Bu formasyonlar erozyonla aşınmaya uğramışlardır. Neojen başında görülen

erupsiyonlarla ilçenin doğusundaki Erenler dağında meydana gelen ve Kuaterner başında da devam eden volkanizma sonucu bu bölgede tüf, aglamera, andezit ve trakitlerden oluşan volkanik bir kütle oluşmuştur(Yalçınlar, 1983).

Beyşehir gölünün hemen her tarafında, genellikle akarsu birleştirmesiyle oluşmuş kuaterner arazileri bulunmaktadır. Gölün batısındaki Kurucuova Mahallesi ile göl arasında flüvyon-glasyal alüvyon depoları vardır. Gölün doğu kıyılarında bulunan alüvyonlar akarsu depolarıdır(Biricik, 1982). Gölün güneyinde Yeşildağ Mahallesi civarında geniş alüvyon depoları görülmektedir. Sahanın güneydoğusunda yan derelerin getirdiği iri malzeme ile ana kanalın getirdiği ince malzeme karışarak 10-20 m. kalınlıkta alüvyon tabakalar oluşmuşlardır.

Araştırma sahasının doğusu ve güneyi dağlıktır. Dağlar kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda uzanır. Kıvrım dağları özelliğindeki bu dağlar pliyosen sonlarındaki epirojenik hareketler sırasında kıvrılma ve kırılmaya uğrayarak yükselen dağlardır. Mezozoik araziden oluşan Dedegöl (Anamas) dağları üzerinde karstik şekiller ve yer altı su sistemi çok gelişmiştir. Ayrıca buzul aşındırması ve biriktirmesi ile oluşan şekiller de bulunmaktadır. Beyşehir gölü içindeki adalar Dedegöl (Anamas) dağlarının doğusundaki eğim atımlı fay hattı boyunca çökme sonucu alçakta kalmış tepeleridir(İzbırak, 1955).

Araştırma sahasının doğusu ve kuzey doğusunda bulunan platolar Neojen yaştaki denizel tortullarla örtülen alanların daha sonra akarsularla aşınması sonucu oluşmuşlardır. Platolar üzerinde gelişmiş bir akarsu ağı yoktur. Akarsu vadileri fazla derin değildir. Çoğunlukla yazın kuruyan dönemlik akarsulardır. Sahanın doğusunda bulunan volkanik platolar tüf, ignimbrit, andezit ve trakitlerden oluşur. Bu platoda akarsular kerket vadilerden akmaktadır. Ovalar genellikle çöküntü alanı olan gölün çevresinde bulunurlar. Bunlar genellikle yüksek ova karakterindedirler(İzbırak, 1955). Ortalama yükseltileri 1130 m.' dir. Ova tabanındaki alüvyonlar flüvyal kökenli ve genellikle 20-20 m. kalınlıktadır. Fakat bu kalınlık güneydeki ovalarda 60 m' ye kadar ulaşmaktadır. Bu depolar, ova gerisindeki dağlık alanlardan taşınan bölgedeki formasyonlara ait çakıl, kum ve kilden oluşmaktadır. Beyşehir gölü güneyindeki Yeşildağ ovası alüvyonları mezozoik kalkerlerden oluşan tepeyi çevrelemektedir. Göl kıyısında bulunan akarsular geniş ovalar oluşturmuşlardır.

Beyşehir gölü Alp orojenezi sırasında Dedegöl (Anamas) dağlarının doğusunda ve Sultan dağlarının batısında eğim atımlı faylarla çökmesiyle göl çanağı oluşmuştur. Bu çanağın biçimlenmesinde karstlaşmanın da etkisi olmuştur(Erol, 1993). Göl çanağı neojen göl depoları ve Kuaterner akarsu depolarıyla örtülüdür. Göl tabanını oluşturan depoların kalınlığı 50 m.' den fazladır(Biricik, 1982). Sahada zaman zaman görülen depremler çökmenin devam ettiğini göstermektedir. Göl çanağında ayrıca düdenler de bulunmaktadır. Adalar bu çanaktaki tepelerin

su üzerinde kalan kısımlarıdır(İzbırak, 1955). Çanağın batı kenarındaki eğim doğu kenarına göre daha diktir. Çanağın tabanının en çukur yeri 1117 m.'dir. Göl'ün alanı 651 km²'dir (Biricik, 1982).

Beyşehir gölü seviyesi beslenme ve boşaltmaya bağlı olarak oynamakta ve buna bağlı olarak kıyı çizgisi değişmektedir. Gölün doğusunda bu çekilmeye bağlı olarak göl depoları kıyı çizgisinin gerisinde kalmıştır. Dağlar, kaledoniyen, hersinyen orojenezleri ve özellikle Alp orojenezi ile şekillenmiştir. Miyosen ve Kuaterner' deki epirojenik hareketler sonucu yükselmiş ve kıvrım dağları oluşmuştur. Saha dış kuvvetlerin etkisiyle aşınarak şimdiki durumunu almıştır. Alt kretase ve kretase döneminde görülen transgresyon ve regresyonla zengin, flora ve faunaya sahip olan gölün güneyinde linyit yataklarını oluşturmuştur(Biricik, 1982).

Araştırma sahasındaki az eğimli araziler: Beyşehir gölünün kıyıları ile gerisindeki dağların etekleri arasında kalan kesim ile göle dökülen akarsu derelerinin vadileri, Beyşehir kanalı çevresindeki ovalık alan ve sahanın doğusunda ve güneyinde bulunan plato yüzeyleridir. Orta eğimli alanlar Beyşehir ilçe merkezinin doğusunda bulunmaktadır. Çok eğimli alanlar Dedegöl (Anamas) dağları, doğusundaki ve güneyindeki tepelik alanlardır. %0-6 eğim değerine sahip birinci grup alanlar tarıma elverişlidir. Aynı zamanda yerleşmeler ve sanayi tesisleri de bu araziler üzerinde bulunmaktadır. %7-20 eğim değerine sahip ikinci gruptaki orta eğimli alanlarda bu arazilerde tarım, yerleşme ve sanayi tesisi kurmaya elverişli olan yerlerdir. %20' den fazla eğime sahip üçüncü grup araziler ise daha çok hayvancılığı yapıldığı, büyük bir çoğunluğu kaya ve ormanlarla kaplı yerleşmelerin bulunmadığı yerlerdir. Bu araziler tarıma elverişsizdirler(Akansel, 1996).

3.1.2. İklim Özellikleri

Araştırma alanında Akdeniz ve Karasal iklim arasında bir geçiş iklimi hüküm sürer. Genelde yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve yağışlıdır.

Tablo 3. 1 : Beyşehir ve Yakın Çevresinde Aylık ve Yıllık Sıcaklık Ortalamaları (°C)

	Aylar												
Merkezler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Yıllık
Beyşehir	0,5	1,8	5,0	10,2	14,9	18,8	22,1	22,1	17,2	12,2	7,2	3,4	11,3
Konya	-0,1	1,5	5,0	11,0	15,8	19,7	23,1	23,0	17,9	12,4	6,7	2,0	11,5
Şeydişehir	0,9	1,8	5,7	10,6	15,1	19,4	22,3	22,5	18,1	11,9	7,7	3,1	11,6
Şarkikarağaç	0,1	1,5	5,4	9,6	14,5	18,8	22,0	22,2	17,7	11,6	6,8	3,0	11,1

Kaynak: Günaydın, H. (1999). Beyşehir İlçesinin Beşeri Coğrafyası

En soğuk ay olan Ocak ayının ortalama sıcaklığı 0,5 °C'dir. En sıcak aylar Temmuz ve Ağustos aylarıdır. Ortalama sıcaklıkları 22,1 °C'dir. İlçenin ortalama sıcaklığı ise 11,3 °C'dir.

Araştırma sahasının iklim özelliklerini ortaya koyabilmek için Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü sıcaklık ve yağış bilgileri kullanılmıştır. Bu veriler değerlendirilirken Beyşehir ilçesinin çevresinde yer alan Şarkikaraağaç, Seydişehir, Konya şehirlerinin verileri ile birlikte değerlendirme yapılmıştır. Buna göre, ilçenin kış sıcaklık ortalamaları Konya'ya göre yüksek, Seydişehir ve Şarkikaraağaç'a göre düşüktür. Seydişehir ve Şarkikaraağaç'ın en sıcak ayı Ağustos, Konya'nın Temmuzdur. En soğuk aylar ise tüm şehirlerde Ocak'tır (Tablo 2'ye bkz).

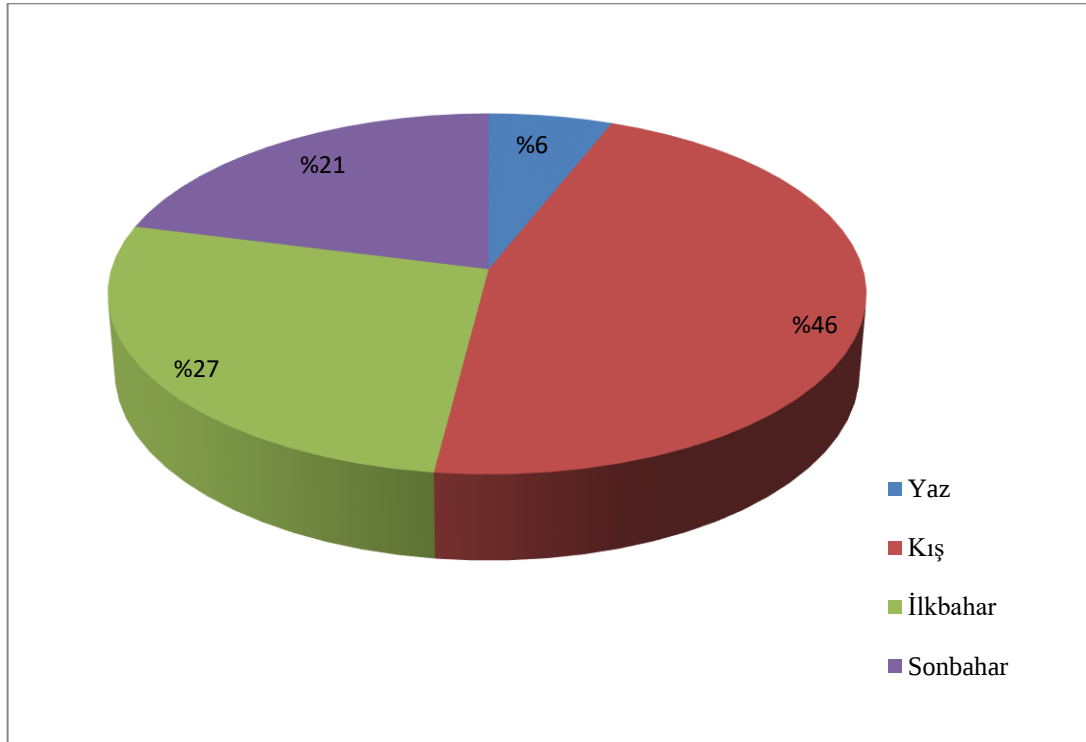
Tablo 3. 2: Beyşehir ve Yakın Çevresinde Aylık ve Yıllık Ortalama Yağış Ortalamaları (mm)

	Aylar												
Merkezler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Yıllık
Beyşehir	70,5	62,5	47,3	43,7	35,7	19,8	5,2	3,8	21,3	32,0	47,7	87,8	477,4
Konya	39,8	33,2	30,5	27,2	44,4	25,2	6,3	3,6	13,2	26,7	30,8	42,9	323,9
Seydişehir	158,1	114,7	76,4	51,7	40,1	23,6	9,9	3,0	21,7	33,9	61,2	176,4	771,4
Şarkikaraağaç	61,5	45,1	48,2	43,4	47,7	36,5	10,1	5,5	20,8	24,6	37,4	64,3	445,2

Kaynak: Günaydın, H. (1999). Beyşehir İlçesinin Beşeri Coğrafyası

Yağışın en fazla olduğu ay ise, Konya'da Mayıs, diğer yerlerde ise Aralıktır. En az olduğu ay ise tüm istasyonlarda Ağustos'tur. Beyşehir'de en yağışlı mevsim kış mevsimidir. Yağışlar genellikle kar şeklinde düşer. Kışın düşen yağış miktarı 220,8 mm'dir (%46,4). Bu mevsimi %27 pay ile İlkbahar (126,7 mm), %21 ile Sonbahar (101 mm), %6 ile de Yaz mevsimi (28,8) izlemektedir.

Grafik 3. 1: Beyşehir'de Yağışın Mevsimlere Dağılışı

Kaynak: Günaydın, H. (1999). Beyşehir İlçesinin Beşeri Coğrafyası

3.1.3. Hidrografik Özellikleri

Araştırma sahasında, gelişmiş bir yer altı su sistemi, gür karstik kaynaklar, akarsular ve bir de göl bulunmaktadır. Yer altı su seviyesi göl kıyısı gerisindeki ovalarda ve dere kenarına yakın yerlerde yüzeye çok yakındır. Yeşildağ ovasında bu seviye zaman zaman sıfırlanarak bataklıklar görülmektedir. Kar erimeleri ve yer altına sızan yağmur suları ile beslenen yer altı suları düdenlerle değişik yerlere taşınmaktadır. Karstlaşmanın hızlı olduğu sahada yer altı suları çok sayıda karst ve fay kaynaklarından dışarı çıkmaktadır. Bu kaynakların bir kısmının yol boyunca suları akmaktadır. Gölün güneyindeki Yeşildağ yakınlarındaki Kazanböğüt pınarı, Değirmenlik pınarı, Deliktaş pınarı bunlara örnek olarak verilebilir (Doğanay, 1997). Ayrıca gölün güneyinde bulunan düdenler, göl suyunun yer altı suyuna oradan da Manavgat havzasına boşaldığı düşünülmektedir (Köymen, 1970). Sahadaki akarsuların önemli bir bölümü yazın kuruyan dönemlik akarsulardır. Bu derelerin yatak eğimleri az ve boyları kısadır. Sahanın doğusunda akarsu ağı daha sıktır. Eflatun, Üstünler, Kurucuova, Sarısu, Yenişarbademli, Bağ, Ozan, Büyükçay ırmakları ilçe sınırları içindeki Beyşehir gölüne dökülmektedir. Beyşehir gölünü en çok besleyen ve yıl boyunca kurumayan ırmakların çoğu Yeşildağ ovasının içinden akarak göle boşalırlar (Soğuksu, Ilırmak). Bu ırmaklardan sulama, içme suyu ihtiyacı giderilmekte ve az miktarda balıkçılık yapılmaktadır.

Bu akarsuların bazılarında geçmiş dönemlerde su değirmenleri işletilerek faydalanılmıştır. Özellikle Yeşildağ sınırları içerisinde bulunan Kurudere yağışlı mevsimde taşarak gerek tarım arazilerine gerekse mahallenin belli bölümlerindeki yerleşme alanlarına zarar vermektedir. Dere kurduğunda ise, yatakta bulunan kum ve çakıllar inşaat malzemesi olarak satılarak yörede yaşayan insanlar için önemli bir gelir kaynağı oluşturmaktadır.

Türkiye'nin en büyük tatlı su gölü olan Beyşehir gölünün yüzölçümü 651 km^2 olup su toplama havzası 4086 km^2 'dir. Göl yüzeyinin deniz seviyesinden ortalama yüksekliği 1121 m. yağışlı dönemlerde ise 1125 m' dir. Ortalama derinliği 7 m. olan gölün en derin yeri 9 m.' dir. Göl tabanında kalın alüvyal depo bulunmaktadır. Batı kıyıları dik, diğer kıyıları alçak kıyı özelliği gösterir. Akarsularla bol miktarda sürüntü malzemesi taşınan gölün kıyılarında delta ve kıyı oku şekilleri gelişmiştir.

Beyşehir gölü turizm, su ürünleri üretimi, sulama, içme suyu sağlama yönünden çok büyük bir potansiyele sahiptir. Göl kenarında bulunan sazlar ve kamışlar değerlendirilerek ekonomiye kazandırılmalıdır. Ayrıca göl suyunun rengi de mevsimlere göre değişiklik göstermektedir. İlkbahar ve kış mevsimlerinde gri, yazın gri-yeşil, sonbaharda yeşil olmaktadır. Bu renkler rüzgârlarla hareket eden organik ve inorganik maddelerin sürekli askıda kalmalarının sonucudur.

Beyşehir Gölü Milli Parkı içindeki gölden maksimum faydalanabilmek için; bir an önce altyapı oluşturularak turizme açılmalı, su ürünleri üretimine önem verilerek bu faaliyet kolunun bilinçli olarak yapılması sağlanmalı ve göl sularından sulamada yararlanılmalıdır. Bu işlemler gerçekleştirildiği takdirde Beyşehir halkı ve ülke ekonomisi kazançlı çıkacaktır. Beyşehir gölüne yapay yollarla açılan bir kanal ve bu kanala giden suyu kontrol eden regülatör sayesinde Çumra ovası sulanmaktadır. Fakat gölden boşalan suyun fazla olması ve küresel ısınmanın etkisiyle göl kuruma tehlikesiyle karşı karşıya kalabilir.

3.1.4. Bitki Örtüsü Özellikleri

Beyşehir gölü kıyılarında ve adalarda yapılan çalışmalarda 342 bitki türü tanımlanmış ve bunların % 10'nun endemik olduğu saptanmıştır. Yeşildağ-Kurucuova kesiminde ise 512 tür saptanmıştır, 53' ü endemiktir(Serin-Çeltik, 1984). İlçe sınırları içerisinde ormanlar da geniş alanlar kaplar, ancak ormanlar tarla açma, hayvan otlatma ve kaçak kesim nedeniyle gittikçe azalmaktadır. Yağışın yetersizliği nedeniyle orman yetişmesinin zor olduğu sahada öncelikle var olan ormanların korunması gerekmektedir. Beyşehir ve çevresinde hem geniş yapraklı hem de iğne yapraklı ağaçlar bulunur. Ormanlarda bulunan ağaç türleri; karaçam (*Pinus nigra*), Toros köknarı (*Abies cilicica*), Katran ardıcı (*Juniperus oxycedrus*), Boylu ardıç (*Juniperus excelsa*), Ihlamur (*Tilia platyphyllos*), Dişbudak (*Farxinus angustifolia*), Meşe (*Quercus*)'dir. Bu ağaçlar genellikle orman içinde karışık halde bulunurlar. Meşe ormanları genellikle sahanın güney ve güney doğusunda yaygındır. Ardıçlar adalarda ve sahanın batısında yaygındır. Çam ormanları ise sahanın kuzeyinde ve batısında yer alır.

3.1.5. Toprak Özellikleri

Toprak özellikleri, bir yörenin ekonomik faaliyetlerini etkileyen faktörlerdendir. Araştırma alanındaki toprak türlerinde birincisi alüvyal topraklardır. Beyşehir gölü kıyısındaki ovalarda, Beyşehir kanalı boyunca, Yeşildağ çevresi ve dere vadilerinin kenarlarındaki akarsuların biriktirdiği yerlerde görülür. Bu toprakların derinlikleri fazla ve toprak katları belirgindir. Bu topraklar üzerinde topoğrafya düz, eğim %0-2'dir. Kuru ve sulu tarıma elverişlidir. İyi drenaja sahip geçirgen topraklardır.

Hidromorfik alüvyal topraklar, aslında alüvyal topraklardır. Akarsu ve göller tarafından biriktirilmişlerdir. Azonal topraklardır. Taban suyu yüzeye çok yakın ya da yüzeydedir. Doğal bitki örtüsü suyu seven ve tuza dayanıklı kamış, saz, yosun, gibi bitkilerdir. Eğim %0-2 arasındadır. Her zaman toprak ıslaktır. Gölün güney ve doğu kıyılarındaki ovalarda yer yer bu topraklar görülmektedir.

Kolüvyal topraklar, oluşum bakımında alüvyal topraklara benzerler. Bunlardan farkı toprak kalınlıklarının belirsiz olması ve eğimin %4-6 arasında olmasıdır. Toprak derinliği fazladır. Topoğrafya düz ya da hafif dalgalıdır. Drenajı iyi, sulu ve kuru tarım yapılabilir. Bu topraklar Beyşehir gölünün güney kıyılarında görülür.

Kırmızı-Kestane renkli topraklar, Üzümlü'den Beyşehir'in güneyine kadar kıyıya yakın kesimlerde, Yeşildağ'ın batısında görülür. Doğal bitki örtüsü fundalık ve ormandır. Erozyon şiddetlidir. Zonal topraklardır. Dağlık ve tepelik alanlarda bulunmaktadır. Kestane rengi topraklar genellikle sahanın güneyinde ve kuzeydoğusunda dar sahalı olarak görünürler. Bitki örtüsü steptir.

Kırmızı-Kahverengi topraklar gölün doğusunda, Beyşehir-Seydişehir arasında bulunur. Bitki örtüsü bozkırdır. Toprak derinliği azdır. Zonal topraklardır. Kuru tarım arazisi olarak kullanılmaktadır. Kahverengi orman toprakları, Beyşehir gölü doğusunda ve Dedegöl (Anamas) dağlarının güneyinde yer alır. Orman alanlarının açıldığı yerde kuru tarım yapılır. dağlık ve tepelik alanlarda bulunur. Toprak derinliği azdır.

Kireçsiz kahverengi orman toprağı, Beyşehir'in doğusundaki Erenler dağında bulunur. Eğimin uygun olduğu yerlerde bahçe ve kuru tarım yapılır. Eğimin uygun olmadığı yerlerde yaprağını döken ormanlar ve meralarla kaplıdır. Kırmızımsı kahverengi Akdeniz toprakları orta derecede nemli ve ılıman, orman ve maki sahalarının topraklarıdır. Sahanın batı ve kuzeyinde görülür. Sarı-kırmızı podzolik topraklar, gölün güney ve güneybatısında yaygındır. Buralarda daha çok mera, iğne ve geniş yapraklı ağaçlar yaygındır. Ormanların açıldığı uygun yerlerde kuru tarım yapılır. Toprak taşlıdır.

Kırmızı Akdeniz toprakları gölün batısında yer alır. Eğimin fazla ve toprak derinliğinin az olması sebebiyle tarım yapılmaz. Doğal bitki örtüsü orman ve makidir. Erozyon şiddetlidir. Çıplak kayalar ve molozların bulunduğu yerler üzerinde toprak örtüsü bulunmayan parçalanmış sert kaya ve taşlarla kaplıdır. Genellikle bitki örtüsünden yoksundur. Tarım için uygun değildir. Toprak örtüsü oluşabilmiş yerlerde orman örtüsü yer alır.

3.2. Beyşehir İlçesinin Beşeri Coğrafya Özellikleri

3.2.1. Yerleşme Özellikleri

Beyşehir, Akdeniz Bölgesi ile İç Anadolu Bölgesi arasındaki geçişi sağlayan yollar üzerinde yer alır. 2.652 km²' lik bir yüz ölçüme sahiptir. Düz bir alanda bulunan Beyşehir ilçesi, yol kavşağında ve çevresindeki küçük yerleşmelerin pazarı durumunda olması ve Beyşehir gölünün güzellikleri sayesinde sayfiye yeri olması sebebiyle eski devirlerden bu yana egemenliği altında bulunduğu devleti içinde önemli görevler üstlenmiştir. Bu yüzden ilk çağdan

beri yerleşime sahne olmuştur. Fakat asıl gelişme Türklerin Anadolu'ya yerleşmesinden sonra görülmüş ve şehir sürekli olarak gelişmiştir.

Zaman içerisinde gerek Beyşehir'e bağlı bazı köyler diğer ilçelerin idari sınırlarına, gerekse diğer ilçelerdeki bazı köyler de Beyşehir sınırlarına dahil olmuşlardır. Bu nedenle ilçede bulunan yerleşme yeri sayılarında sayım yıllarına göre farklılıklar meydana gelmiştir.

Araştırma sahasında yerleşmelerin bir kısmı göl çevresindeki ovalık düz araziler üzerinde, bir kısmı Beyşehir kanalının suladığı ova çevresinde ve bir kısmı da gerek Konya-Beyşehir karayolunun geçtiği akarsu boyunca, gerekse Horoz deresi gibi akarsu vadileri boyunca kurulmuşlardır(Sarı, 2007: 488-501). Geri kalanlar ise ovoidan platoluk alanlara geçişi sağlayan yamaçlarda ve su kaynağı bulunan platolar üzerinde kurulmuşlardır. İlçenin batı, güney ve güneybatı bölümleri çok dağlık olduğu için buralardaki yerleşmelerin sayısı az, yerleşim yerlerinin alanları büyüktür. Buna karşılık doğu ve kuzeydoğu bölümlerinde bulunan yerleşmeye elverişli düz araziler üzerinde ise yerleşmelerin alanları küçük ve yerleşmeler birbirine yakındır. Bu sıklığın nedenleri tarım arazilerinin varlığı yanında, işlek bir karayolunun buradan geçmesi ve bu sahanın ilçe merkezine yakın olmasıdır. Bu yerleşmeler küçük köy özelliğindedirler ve bu köylerin nüfusları azdır. Sahanın kuzeyi de güneyi ve batısında olduğu gibi yerleşme sayısı az ve yerleşmelerin alanları büyüktür. Bunun nedeni: olarak platoluk alanlar üzerinde bulunan yerleşmelerde arazinin engebeli olması, tarım arazilerinin az ve veriminin düşük olması, su kaynaklarının kısıtlı olması, ormanların geniş alan kaplaması sayılabilir. Günümüze kadar süren tarihi süreç içerisinde sahada çeşitli sosyal ve kültürel olaylar yaşanmış ve bunlar da yerleşmenin gelişmesinde ve değişmesinde önemli etkilerde bulunmuşlardır.

Beyşehir, Cumhuriyet Döneminin ilk nüfus sayımı yapıldığı 1927 yılında Konya iline bağlı belediye bir yerleşmeydi. 1928 yılında ilçe olduktan sonra 1935 yılı nüfus sayımlarında merkez bucağına bağlı 30 köy, Doğanbey bucağına bağlı 14 köy, Kireli bucağına bağlı 24 köy ve Manastır bucağına bağlı 10 köy olmak üzere 78 yerleşim birimi bulunmakta idi. Yerleşim birimlerinin sayısı bugüne kadar sayım yıllarına göre değişiklikler göstermiştir. Bu da Beyşehir ilçesinin nüfusu ve alanının genişliği üzerinde değişikliklerin meydana gelmesine sebep olmuştur. Bu tarihten itibaren gerek çevredeki ilçelerden Beyşehir'e katılmalar, gerekse Beyşehir'den diğer ilçelere geçmek üzere ayrılan yerleşmeler olmuştur. Ayrıca bazı kasabalar ve bucaklar gelişerek ilçe merkezi haline gelmişlerdir. Bu sebeple ilçedeki köy sayılarında sayım yıllarına bakıldığında sık sık değişiklikler olduğu görülmüştür. 1928 yılından 1987 yılına kadar; 1955'te Cemseller, Salur, Çay köyleri Yeşiladağı adı altında birleşerek bu kasabaya bağlı mahalle yerleşmeleri olmuşlardır. Ebülvefa, Şamlar, Doğancık, Suludere, Fele, Üstünler,

Sarıköy, Gölkaşı, Gökçimen, Gencek, Aşağı Kayalar, Çamlık, Derebucak, Durak, Kayalar, Pınarbaşı, Taşlıpınar, Tepearası, Uğurlu yerleşmeleri çeşitli dönemlerde ilçeden ayrılıp çevre ilçelere katılmış belli dönemlerde ise diğer yerleşmelerle ilçeye bağlanmışlardır. Günümüzde bu yerleşmelerden Yeşildağ, Sarıköy, Üstünler, Gölkaşı, Gökçimen, Doğancık, Şamlar ilçeye bağlı olan yerleşmelerdir. Diğerleri ise son yıllarda ilçe olan kasabalarla birlikte ilçeden ayrılmışlardır. 1987 yılında ise Hüyük nahiyesi ve Derebucak kasabaları ilçe olarak, Hüyük, Başlamış, Budak, Burunsuz, Çamlıca, Çavuş, Çukurkent, Değirmenaltı, Göçeri, Görünmez, İlmen, Kireli, Köşkköy, Mutlu, Pınarbaşı, Selki, Suludere, Tolca, Yenice, Gencek, Aşağı Kayalar, Çamlık, Derebucak, Durak, Kayalar, Pınarbaşı, Taşlıpınar, Tepearası, Uğurlu yerleşmeleri Beyşehir'den ayrılmışlardır. Yerleşim birimlerindeki bu sayısal değişiklikler Beyşehir'den diğer ilçelere veya diğer ilçelerden Beyşehir'e olan katılmalar şeklinde ya da birkaç köyün birleşerek kasaba ya da ilçe oluşturmalarının sonucudur. 1985 yılında Beyşehir'e 84 yerleşme ünitesi bağlı iken 1990 yılında ise ilçeye 13 kasaba (belediyelik) ve 41 köy yerleşmesi bağlı bulunmaktadır. 2000 yılı idari bölünüşüne göre ise sahada; 1 ilçe merkezi, (Beyşehir), 18 belde (Adaköy, Akçabelen, Aşağıesence, Bayavşar, Doğanbey, Emen, Gökçimen, Gölyaka, Huğlu, Karaali, Kayabaşı, Kurucuova, Sadıkhacı, Sevindik, Üstünler, Üzümlü, Yeni doğan, Yeşildağ) ve 37 köy bulunmaktadır.

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı gibi, Beyşehir çevresi çok uzun yıllardan beri yerleşime sahne olmuştur. Ancak Beyşehir'in iskanı, Türklerin eline geçtikten sonra hızlanmıştır. Selçuklular, Beylikler ve Osmanlılar dönemindeki iskan siyaseti sayesinde, sahadaki mevcut yerleşmelerin bir çoğunun temeli bu dönemde atılmıştır. İdari olarak daha önceki dönemlerde başkentlik, sancaklık yapmış olması, en sonunda da ilçe statüsüne getirilmesi, Konya-Isparta-Antalya devlet karayolunun buradan geçmesi, yöredeki yerleşmelerin sayısını arttırmıştır.

Beyşehir'de yerleşmenin kurulmasında etkili olan doğal faktörlerin başında insan hayatı için gerekli olan su gelmektedir. Araştırma sahasında ilk kurulan ve günümüzde de hala varlığını sürdüren yerleşmelerin büyük bir çoğunluğu su kaynaklarının olduğu yerde ya da yakınında bulunmaktadır(Sarı, 2007: 488-501). Yerleşmelerin bazıları Gölyaka, Akburun, Adaköy, Yeşildağ gibi Beyşehir gölü kıyısında, göle dökülen akarsuların kenar kısımlarında, ayrıca yeraltı suyunun seviyesinin yüksek olduğu yerlerde kurulmuştur. Beyşehir'de suyun varlığına bağlı olarak kurulmuş olan bir yerleşmedir. Şehrin burada kurulmasında en büyük rolü Beyşehir gölü oynamıştır. Bir taraftan gölün eşsiz güzelliği, diğer taraftan gölden faydalanma düşüncesi yerleşmenin burada kurulmasını sağlamıştır.

Yerleşim birimleri arasındaki mesafe dağlık alanlarda daha da artmaktadır. Dağlık alanlarda yerleşmeler az, ovalık ve düz alanlarda ise yerleşmelerin sayısı fazladır. Dolayısıyla yerleşmeler toplu yerleşme özelliğindedir. Sahasının güneybatısında bulunan araziler Beydağları sebebiyle çok arızalı ve yüksektir. Bu nedenle yerleşmelerin sayısı buralarda azdır. İlçenin güneyinde ve doğusunda bulunan dağlık alanlardaki yerleşmeler ise su kaynaklarına yakın alanlarda kurulmuşlardır. Bu yerler aynı zamanda da yükseltinin de fazla olduğu yerler olduğu için sıcaklık şartları da olumsuz etkilenmekte ve bu sebeple yüksek kesimler yerleşme açısından daha da olumsuz şartlar taşımaktadır. Ayrıca yükselti nedeniyle eğim artmakta, ulaşım zorlaşmakta, toprak verimsizleşmekte ve tarım alanları daralmaktadır. Ormanlık alanlardaki yerleşmeler arasındaki mesafelerde artmıştır. Adaköy, Dumanlı, Yunuslar, Yazıyurdu, Şamlar, Hüseyinler ve Gökçekuyu bu tür yerleşmelere örnek olarak verilebilir.

İlçe sınırlarında bulunan küçük ölçekli kömür (Karadiken, Bayafşar), krom (Huğlu) madenlerinden kömür sürekli çıkarılmakta; krom ise zaman özel sektör tarafından işletilmektedir. Bu nedenle araştırma sahasında madenlerin yerleşmelerin gelişmesinde önemli bir etkisi olmuştur.

1970'li yıllarda köylerden şehre göçün hızlanması ile ilçe merkezi gelişmeye ve genişlemeye başlamış yurt dışında çalışan işçi sayısının artmasıyla yeni evler plana uygun modern olarak yapılmış ve halen yapılmaktadır. 1980'li yıllarda konut kooperatifçiliği yaygınlaşarak devam etmiş 464 Toki evi yapılmıştır. Beyşehir ilçesinin en eski mahallesi İçerişehir Mahallesi olup bugün taşra mahalleleri de dâhil 67 mahalleye sahiptir.

3.2.2. Nüfus

Nüfusun gelişiminin, dağılışının, hareketlerinin ve niteliklerinin izlenmesi ve elde edilen sonuçlara göre yerleşim birimlerine yön verilmesi bir gerekliliktir(Sarı, 2008: 20). Beyşehir ilçesinin nüfus gelişim özelliklerinden nüfus artışı incelendiğinde ilk nüfus verilerinin elde edildiği 1927 yılından günümüze kadar geçen dönemde Beyşehir'e bağlı bazı köyler diğer ilçelerin idari sınırlarına dahil oldukları gibi, diğer ilçelerdeki bazı köyler de Beyşehir'in sınırlarına dahil olmuşlardır. Bu nedenle ilçede bulunan yerleşme yeri sayılarında sayım yıllarına göre farklılıklar meydana gelmiştir. Ayrıca 1987 yılında ilçeye bağlı olan Hüyük ve Derebucak kasabaları ilçe olmuşlardır. Bu dönemde ilçeden ayrılarak Hüyük ilçesine; Başlamış, Budak, Burunsuz, Çamlıca, Çavuş, Çukurkent, Değirmenaltı, Göçeri, Görünmez, İlmen, İmrenler, Kırelî, Köşkköyü, Kuşluca, Mutlu, Pınarbaşı, Selki, Suludere, Tolca ve Yenice bağlanmış, diğer taraftan Derebucak ilçesine de; Gencek, Aşağıkayalar, Çamlık, Durak, Kayalar, Pınarbaşı, Taşlı pınar, Tepearası ve Uğurlu yerleşmeleri katılmışlardır. Bu nedenle

nüfusta bir azalma olmuştur. Ancak nüfus normal seyrinde artmaya devam etmiştir. 1927 yılında Cumhuriyet döneminin ilk sistemli nüfus sayımı yapılmış fakat burada köylerin nüfusları tek tek verilmemiştir. Bu sayıma göre Beyşehir'in toplam nüfusu 39.141'dir. Köy, kasaba ve şehir nüfusları 1935 yılından itibaren birlikte ele alınmıştır. Sayımlar incelendiği zaman İlçe'de nüfusun hızlı bir artış gösterdiği görülmektedir. Nüfus 1935 yılından günümüze kadar 1980 ve 1990 sayım dönemleri hariç tutulursa sürekli olarak artmıştır. İlçe'nin nüfusu 1935'te 39.141 iken 65 yılda 2 katından fazla artarak 2000'de 118.1442' e ulaşmıştır. Ancak ilçe nüfusu 2000 yılından 2012 yılına kadar azalmıştır. Bu azalmada Beyşehir' den diğer illere göç birinci derecede etkili olmuştur. 2013 yılından 2021 yılına kadar nüfus miktarı artış göstermiştir. Bu artışta göçler ve doğumlar etkili olmuştur.

Tablo 3. 3: Beyşehir'de Nüfusunun Sayım Yıllarına Göre Miktarı

Yıllar	Nüfus Miktarı
2013	70.297
2014	71.366
2015	71.370
2016	72.377
2017	72.716
2018	73.768
2019	74.469
2020	75.532
2021	77.137

Kaynak: Tuik: Genel ve Adrese Dayalı Nüfus Sayımları, 2021

Beyşehir'de bazı dönemlerde nüfus artış hızının düşük olduğu görülmektedir. 1935 ve 2000 yılları arasında nüfus artış oranı %301.8' dir. 1940'da 50.705 olan nüfus 1935 yılına göre %13.5 artış, 1945'te 52.145'e ulaşarak 1940 yılına göre %5.6'lık bir artış, 1950 yılında 56.316'ya ulaşarak %15.4'lük bir artış, 1955'te 63.518 kişi ile %24.1'lik bir artış, 1960 yılında 72.120 ile %25.4' lük artış, 1965' te 79.513 ile %19.5'lik artış, 1970'de 99.065 kişi %43.9'luk artış, 1975'te 112.767 kişi %25.9'luk artış, 1980'de 108.584 kişi ile %7.6'lık bir düşüş, 1985'te 114.779 kişi %11.1'lik artış, 1990'da 93.565 kişi ile %40.1'lik bir düşüş, 1997'de 105.214 kişi %23.5'lik artış, 2000 yılına gelindiğinde bir önceki nüfus sayımına göre %12'lik bir artış görülmektedir. 2000 ile 2007 yılları arasında ise %0-38, 2007-2008 yıllarında %0-3.2, 2008-2009 yıllarında %0-0.35, 2009-2010 yıllarında %0 0.24, 2010-2011 yıllarında %01.8, 2011-2012 yıllarında ise %00.2 olup nüfus azalmıştır. 2013 yılında nüfus 70.297 olup bir önceki döneme göre %0 0.8 artmış, 2014 yılında nüfus 71.366 olup bir önceki döneme göre %0 1.52 artış göstermiştir. Devam eden yıllarda 2015 yılında nüfus 71.370 olup önceki döneme göre %0 0.01 artmış, 2016 yılında nüfus 72.377 ve artışı %0 1.37, 2017 yılında nüfus 72.716

olup artışı ‰ 0.51, 2018 yılında nüfus 73.768 olup artışı ‰1.45 2019 yılında nüfus 74.469 olup artışı ‰0.95 tir. 2020 yılında ilçe nüfusu 75.532 ve artışı ‰1.43 ve 2021 yılında nüfus 77.137 artışı ‰ 2.12 dir.

Tablo 3. 4 : Beyşehir'de Nüfusunun Sayım Dönemlerine Göre Artışı Miktarı ve Artış Hızları

Sayım Dönemi	Artış Miktarı	Artış Hızı (‰)
1935-1940	3319	13.5
1940-1945	1440	5.6
1945-1950	4171	15.4
1950-1955	7202	24.1
1955-1960	8602	25.4
1960-1965	7393	19.5
1965-1970	19552	43.9
1970-1975	13702	25.9
1975-1980	-4183	-7.6
1980-1985	6195	11.1
1985-1990	-21214	-40.1
1990-1997	11649	23.5
1997-2000	12930	12.0
2000-2007	-60868	-38
2007-2008	2395	-3.2
2008-2009	-252	-0.35
2009-2010	172	0.24
2010-2011	1303	1.8
2011-2012	2017	0.2
2012-2013	558	0.80
2013-2014	1069	1.52
2014-2015	4	0.01
2015-2016	977	1.37
2016-2017	369	0.51
2017-2018	1052	1.45
2018-2019	701	0.95
2019-2020	1063	1.43
2020-2021	1605	2.12

Kaynak: Tuik: Genel ve Adrese Dayalı Nüfus Sayımları, 2021

Beyşehir’de nüfus 1975-1980 dönemine kadar sürekli olarak artmıştır. İlçe’de sayım dönemleri boyunca 1975-1980 dönemine kadar en düşük nüfus artışı 1940-1945 devresinde olmuştur. Bu tarihlere kadar olan dönem içinde en fazla artış ise 1965-1970 devresinde olmuştur(‰43.9). 1975-1980 döneminde ise nüfusta bir azalma görülmüştür. Bunun nedeni:

ise bu tarihler arasında ilçe genelinde başta yurtdışı olmak üzere büyük şehirlere olan geçim sıkıntısı kaynaklı göçtür. O dönemlerde yurtdışına çıkışın kolay olması da göçe etken olmuştur. Örneğin, bu dönemde Derebucak kasabasında çıkan bir yangında kasabanın hemen hemen tamamının yanmasıyla buradaki insanların çoğu devlet desteğiyle yurtdışına gönderilmiştir. Ayrıca başta Yeşildağ kasabası (Bugün mahalle statüsündedir) olmak üzere bazı kasaba ve köylerde o dönemde yaşanan sel felaketi sebebiyle devlet yine yurtdışına işçi gönderiminde buradaki insanlara öncelik tanınmıştır. 1980-1985 yılları arasında artış tekrar yükselerek %11.1 olmuştur. 1985-1990 devresindeki büyük azalışın sebebi ise Hüyük ve Derebucak kasabalarının ilçe olarak Beyşehir'den ayrılmalarıdır. 1990-1997 yılları arasında %23.5 olan nüfus artış hızı 1997-2000 yılları arasındaki devrede ise %12 olmuştur. 2000 yılından 2007 yılına kadar ki 7 yıllık süreçte ilçe nüfusu 45.432 kişi azalmıştır. Bunda başta Konya olmak üzere diğer illere yapılan göç etkili olmuştur. Yine 2007 yılından 2012 yılına kadar nüfus miktarında dalgalanmalar olmakla birlikte azalma olduğu görülmektedir. 2013 yılında 2021 yılına kadar ilçe nüfusunda artma olduğu görülmüştür.

Beyşehir ilçesinin nüfus gelişim özelliklerinden şehir nüfusu incelendiğinde Beyşehir 1985 yılından sonra şehir yerleşmesi olarak değerlendirmeye alınmıştır. Çünkü bu tarihe kadar ilçe nüfusunun 20.000'nin altında olmasının yanı sıra şehir özelliği kazanabilmesi için diğer bazı fonksiyonlarının bulunmaması sebebiyle bu sayım dönemine kadar büyük bir kasaba özelliği gösterdiği için ilçe kasaba konumundadır.

Şehir yerleşmesi; bünyesinde barındırdığı insanların hemen hemen bütün ihtiyaçlarını başka yerleşmelere muhtaç olmadan yerinde karşılayabilecek fonksiyonlara haiz olan, alt ve üst yapı bakımından fazlaca eksiği bulunmayan, 20.000'in üzerinde (veya 20.000'in biraz altında) nüfusu bulunan belediye örgütlü yerleşmelerdir. Sürekli nüfus artışının olduğu Beyşehir, çalışma sahasında tek şehir fonksiyonlu yerleşim birimidir.

Beyşehir ilçe merkezinin nüfus artışının en önemli sebepleri çevre yerleşmelerden sürekli göç olmasıdır (Sarı, 2008:20). Nüfus kasaba ve köylerde çeşitli yıllarda artış ve azalış şeklinde dalgalanmalar göstermesine rağmen ilçe merkezinde nüfus artmıştır.

Şehir nüfusundaki artışların en büyük sebebi ise: bu tarihler arasında ilçede artan iş imkanları (sanayi, hizmet, inşaat, ticaret sektörü, vb.) sayesinde kırsal kesimdeki insanlar yurtdışı ve büyük şehirlerin yanında Beyşehir'e de göç etmiş olmalarıdır. Bu artışa ayrıca ilçe merkezinde açılan yeni eğitim ve sağlık kuruluşları da etken olmuştur. Yurt dışında çalışanların daha önceden büyük şehirlere yerleşmek için yatırımlarını bu şehirlere yaparken bu tarihlerden sonra gelişen şartlara bağlı olarak yatırımlarını burada yapmaları, büyük şehirlerin sıkıntısından bunalan insanların ilçeye dönmeye başlamaları da nüfusun artışında etkili olmuştur.

Beyşehir ilçesinin nüfus özelliklerinden nüfusun dağılışı ve nüfus yoğunlukları incelendiğinde Beyşehir ilçesinde nüfusun dağılışına bakıldığında nüfusun sık ve seyrek oluşunda jeomorfolojik özellikler, iklim, bitki örtüsü ve ekonomik faaliyetlerin etkili olduğu görülür. Nüfus daha çok düzlük alanlar ve yakın çevresiyle, akarsu yataklarına yakın kesimlerde toplanmıştır. Yerleşmelerin bir kısmı göl çevresindeki ovalık düz araziler üzerinde, bir kısmı Beyşehir kanalının suladığı ova çevresinde ve bir kısmı da gerek Konya-Beyşehir karayolunun geçtiği akarsu boyunca, gerekse Horoz deresi gibi akarsu vadileri boyunca kurulmuşlardır. Geri kalanlar ise ovadan platoluk alanlara geçişi sağlayan yamaçlarda ve su kaynağı bulunan platolar üzerinde kurulmuşlardır.

İlçenin batı, güney ve güneybatı bölümleri çok dağlık olduğu için buralardaki yerleşmelerin sayısı az, yerleşim yerlerinin alanları büyüktür. Buna karşılık doğu ve kuzeydoğu bölümlerinde bulunan yerleşmeye elverişli düz araziler üzerinde ise, yerleşmelerin alanları küçük ve yerleşmeler birbirine yakındır. Bu sıklığın nedenleri: tarım arazilerinin varlığı yanında, işlek bir karayolunun buradan geçmesi ve bu sahanın ilçe merkezine yakın olmasıdır. Bu yerleşmeler küçük köy özelliğindedirler. İlçenin kuzeyi de güneyi ve batısında olduğu gibi yerleşme sayısı az ve yerleşmelerin alanları büyüktür. Bunun nedenleri olarak: platoluk alanlar üzerinde bulunan yerleşmelerde, arazinin engebeli, tarım arazilerinin az ve veriminin düşük, su kaynaklarının kısıtlı olması, ormanların geniş alan kaplaması sayılabilir.

3.2.3. Ulaşım

Beyşehir ulaşım yönünden önemli bir yol kavşağıdır. Konya-Isparta-Antalya ve Seydişehir merkezine 4 ayrı asfalt yolla bağlıdır. Beyşehir-Konya Karayolu 92 km'dir. Seydişehir'e 33 km, ilçeye uzaklığı 57 km olan Şarkıkaraağaç üzerinden Isparta'ya 172 km'dir. 107 km'lik bir yolla Akseki'ye oradan da Manavgat üzerinden Antalya'ya 286 km'dir. İlçenin tüm köy, mahalle ve kasabaları kış ve yaz aylarında açık tutulabilecek yollarla merkeze bağlıdır. İlçeye bağlı en uzak yerleşim birimi 58 km ile Gölyaka yerleşmesi, en yakın yerleşim birimi olarak ise 3 km ile Küçükafşar yerleşmesidir.

3.2.4. Sağlık

Beyşehir Devlet Hastanesi'nin eski binası 1955 yılında sağlık merkezi olarak yapılmıştır. Daha sonra ilavelerle birlikte 1969 yılında 36 yataklı hastane şekline getirilmiş, 1984 yılında ise bu hastane ihtiyaca cevap veremeyince 100 yataklı bir hastanenin yapımına karar verilmiştir. Hastane Devlet-Vatandaş işbirliği ile bitirilerek 1988 yılında hizmete hazır hale getirilmiştir. 136 yataklı yeni bina 4 kat ve 4 bloktan oluşmaktadır. İlçe merkez ve taşra mahallerinde 16 adet Sağlık Ocağı-Aile Sağlığı Merkezi bulunmaktadır. Beyşehir Devlet

Hastanesinin yeni binası 5 Mart 2018'de hizmete açılmıştır. Yeni hizmet binası 205 yataklı olup 10 Yataklı birinci basamak, 7 ve diğerleri olmak üzere hizmet vermektedir.

3.2.5. Tarım

Araştırma sahasında tarım önemli bir ekonomik faaliyettir. Özellikle kırsal yerleşim birimlerindeki halkın büyük bir çoğunluğu geçimini tarım ve hayvancılıktan sağlar. Tarımsal faaliyetler daha çok Beyşehir gölü çevresinde, ilçenin kuzeyinde, doğusundaki ve güneyindeki alanlarda yapılır. Bu arazilerden göl çevresindekiler alüvyal ve düz sahalardır. Diğer araziler ise akarsular tarafından parçalanmış alüvyal sahalardır, engebeli araziler üzerindeki parçalanmış dar düzlükler ile az eğimli aşınım düzlükleri şeklindedir. Tarım için en elverişli yerler bu sahalardır.

Evlerin önünde ve yerleşmelerin yakın çevrelerinde sulu tarım yapılmaktadır. Sahada son yıllarda seracılık faaliyeti de önem kazanmaya başlamıştır. Bu seralarda marul, maydanoz, yeşil soğan, domates, salatalık ve taze fasulye üretimi yapılmaktadır. Seracılık faaliyetinin yaygınlaştırılması sonucu hem kış mevsiminde çiftçiye iş imkânı hem de önemli bir gelir sağlamaktadır. Seracılığın sahanın genelinde yaygınlaştırılması ilçe tarımı için önemlidir. İlçenin 1/3 alanını ise Beyşehir gölü kaplamaktadır.

Sahada ormanlar geniş alanlar kaplar. Halk geçimini zirai faaliyetlerden sağlayabilmek amacıyla ormanların bir kısmını tahrip ederek geçmiş dönemlerde tarla açmıştır(Günaydın, 1999: 21). Fakat bu tür faaliyetler günümüzde yapılmamaktadır. Son yıllarda tahribin azalması ve ağaçlandırma faaliyeti sonucu bu sahalarda orman alanlarına tekrar kazandırılmaktadır.

Tablo 3. 5 : Beyşehir’de Bitkisel Ürünlerin Yıllara Göre Üretim Miktarları (Ton)

Ürün Adı	2018	2019	2020	2021	2022
Buğday	69.816	72.841	78.546	149.804	149.100
Arpa	47.886	49.863	51.657	52.500	52.325
Nohut	4.981	4.752	4.900	5.400	5.400
Mercimek	496	511	546	300	360
Patates	28.526	25.453	25.654	26.240	14.000
Şeker Pancarı	15.912	16.029	16.000	154.000	175.000
Haşhaş	253	196	221	198	275
Yem Bitkileri	20.213	21.685	18.961	19.887	23.537

Kaynak: Beyşehir İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2022

Beyşehir'de 2018, 2019, 2020 yıllarında en fazla üretilen ürün buğday iken, 2021 ve 2022 yıllarında ise şeker pancarı en fazla üretilen üründür. 2018 yılından 2022 yılı da dâhil olmak üzere tüm yıllarda ise en az üretilen ürün haşhaş olmuştur.

Tablo 3. 6: Beyşehir'de Bitkisel Ürünlerin Yıllara Göre Ekim Alanları (Da)

Ürün Adı	2018	2019	2020	2021	2022
Buğday	217.787	233.998	229.153	381.842	380.000
Arpa	150.200	150.524	138.563	140.000	140.000
Nohut	31.100	28.540	27.600	30.000	30.000
Mercimek	3.100	2.850	2.100	3.000	3.000
Patates	4.950	6.233	5.523	6.560	3.500
Şeker Pancarı	108.173	110.886	108.297	22.000	25.000
Haşhaş	3.125	3.000	2.865	2.330	3.446
Yem Bitkileri	8.990	11.259	10.961	11.100	9.675

Kaynak: Beyşehir İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2022

Araştırma sahasında 2018 yılından itibaren 2022 yılı da dahil olmak üzere en fazla ekilen ürün buğday, 2018, 2019, 2020, 2022 yıllarında ise en az ekilen ürün mercimek iken, 2021 yılında (2.330 da) en az ekilen ürün haşhaş olmuştur.

Tablo 3. 7: Beyşehir'de Yıllara Göre Organik Tarım Durumu

Yıllar	Alan (da)	Üretim (Ton)	Çiftçi Sayısı (Adet)
2018	351.9	175.0	9
2019	369.5	210.5	16
2020	354.0	231.6	18
2021	384.3	277.9	23
2022	340.0	261.0	20

Kaynak: Beyşehir İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2022

İlçe'de organik tarım uygulamalarına çiftçiler en fazla 2021 yılında (23 çiftçi), en az 2018 yılında (9 çiftçi) katılmış olup, en fazla üretim (277,9 ton) ile 2021 yılında elde edilmiştir. Organik tarım uygulamaları için yıllar itibariyle değişmekle birlikte en fazla 2021 yılında (384,3 da), en az 2022 (340,0 da) yılında tarım alanı kullanımı gerçekleştirilmiştir.

Tablo 3. 8: Beyşehir'de Yıllara Göre İyi Tarım Uygulamaları Durumu

Yıllar	Alan (da)	Üretim (Ton)	Çiftçi Sayısı (Adet)
2018	950	9	2
2019	1614	11	2
2020	1753	13	3
2021	1580	10	1
2022	2550	66	4

Kaynak: Beyşehir İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2022

İnceleme alanında iyi tarım uygulamalarına çiftçiler en fazla 2022 yılında (4 çiftçi), en az 2021 yılında (1 çiftçi) katılmış olup, en fazla üretim (66 ton) ile 2022 yılında elde edilmiştir. İyi tarım uygulamaları için yıllar itibariyle değişmekle birlikte en fazla 2022 yılında (2550 da), en az 2018 (950 da) yılında tarım alanı kullanımı gerçekleştirilmiştir.

Tablo 3. 9: Beyşehir'de Yıllara Göre Yumurta Tavuğu Sayısı

Yıllar	Yumurta Tavuğu (Adet)
2018	3.145
2019	2.589
2020	3.994
2021	4.750
2022	17.421

Kaynak: Beyşehir İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2022

Beyşehir'de yıllar itibariyle yumurta tavuğu sayısında değişiklikler olmakla birlikte en fazla yumurta tavuğu sayısı 2022 yılında (17.421 adet), en az yumurta tavuğu sayısı ise 2019 yılında (2.589 adet) mevcuttur.

Tablo 3. 10 : Beyşehir'de Yıllara Göre Arıcılık Durumu

Yıllar	İşletme Sayısı	Kovan Sayısı	Bal Üretimi (Ton)	Balmumu Üretimi (Ton)
2018	69	8.419	88.318	1.2
2019	58	8.523	67.839	5.3
2020	65	6.256	116.900	2.4
2021	80	7.575	65.0	1.1
2022	72	7.648	114.0	6.0

Kaynak: Beyşehir İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2022

Araştırma alanında arıcılık faaliyetleri yıllar itibariyle değişkenlik göstermektedir. En fazla arıcılık işletme sayısı 2021 yılında (80 adet), en fazla kovan sayısı 2019 yılında (8.523 adet), en fazla bal üretimi 2020 yılında (116.900 ton) ve en fazla balmumu üretimi 2022 yılında (6.0 ton) gerçekleşmiştir.

Tablo 3. 11: Beyşehir'de Yıllara Göre Avlanan İç Su Ürünleri Türü ve Miktarı (Ton)

Avlanan İç Su Ürünü	2018	2019	2020	2021	2022
Sudak	145.600	99.126	100.549	112.605	176.050
Sazan	29.300	31.550	34.021	54.030	24.890
Çin Sazanı	128.719	178.354	57.500	271.940	86.000

Kaynak: Beyşehir İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2022

Beyşehir gölünde avlanan iç su ürünleri türü ve sayısında yıllar itibariyle değişkenlikler yaşanmaktadır. Buna göre 2018, 2020, 2021, 2022 yıllarında sudak (145.600 ton), 2019 yılında Çin sazanı (178.354 ton), en fazla avlanan iç su ürünlerini oluşturmaktadırlar.

Tablo 3. 12: Beyşehir Gölündeki Balıkçı ve Tekne Sayıları

İl/İlçe	Ruhsatlı Tekne	Ruhsatlı Balıkçı
Beyşehir	374	548
Konya İl Sınırları	462	650
Isparta İl Sınırları	154	154
Toplam	616	804

Kaynak: Beyşehir İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2022

Beyşehir gölünde 2022 yılı itibariyle Beyşehir'de 374, Konya il sınırlarında 462, Isparta il sınırlarında 154 ve toplamda 616 adet ruhsatlı tekne bulunmakta olup ve yine Beyşehir'de 548, Konya il sınırlarında 650, Isparta il sınırlarında 154 adet ruhsatlı balıkçı mevcuttur.

Tablo 3.13: Beyşehir Arazi Dağılımı

Arazinin Cinsi	Miktarı (Da)	Toplam Alana Oranı (%)
Tarım Alanı	693.825	40
Tarım Alanı (Sulanabilir)	171.693	-
Tarım Alanı (Sulanamayan)	522.132	-
Çayır ve Mera Alanı	191.338	11
Ormanlık Alan	772.630	45
Ürün Getirmeyen Alan	60.000	4
Genel Toplam	1.717.793	100

Kaynak: Beyşehir İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2022

Sahada 2022 yılında ormanlık alan (772.630 da) en fazla miktara sahipken, toplam alan içerisindeki oranı %45 olup yine on fazla paya sahiptir.

Tablo 3. 14: Beyşehir'de Yıllara Göre Sebze ve Meyve Üretim Miktarı(Ton)

Sebze/Meyve Adı	2018	2019	2020	2021	2022
Domates	8.961	7.453	7.500	6.000	6.000
Fasulye	1.756	1.569	1.100	1.312	1.225
Kavun	299	356	300	225	225
Karpuz	88	69	71	75	75
Elma	2.000	2.149	2.300	1.708	1.913
Kiraz	746	605	357	442	504
Vişne	1.263	890	1.129	962	812
Ceviz	980	976	536	600	650
Armut	104	250	199	204	129
Üzüm	39	43	45	37	40
Çilek	590	540	650	400	400

Kaynak: Beyşehir İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2022

İlçe'de meyve ve sebze üretimi incelendiğinde domates 2018 (8.961 ton), 2019 (7.453 ton), 2020 (7.500 ton), 2021 (6.000 ton) ve 2022 (6.000 ton) yıllarında en fazla üretilen sebze olup, Üzüm 2018 (39 ton), 2019 (43 ton), 2020 (45 ton), 2021 (37 ton), 2022 (40 ton) en az üretime sahiptir.

Tablo 3. 15: Beyşehir'de Yıllara Göre Sebze ve Meyve Ekim Alanları(da)

Sebze/Meyve Adı	2018	2019	2020	2021	2022
Domates	3.453	3.586	3.000	4.000	4.000
Fasulye	2000	1.990	1.123	1.750	1.750
Kavun	141	137	125	140	49
Karpuz	144	183	189	150	50
Elma	3.120	2.059	2.456	2.530	2.530
Kiraz	1.078	1.396	1.320	1.420	1.270
Vişne	1.615	1.000	1.446	1.500	1.250
Ceviz	3.100	2.145	2.890	3.050	3.200
Armut	174	165	150	196	163
Üzüm	1.960	1.715	1.695	1.600	1.500
Çilek	193	219	211	200	200

Kaynak: Beyşehir İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2022

Beyşehir'de meyve ve sebze ekim alanları incelendiğinde domates 2018 (3.453 da), 2019 (3.586 da), 2020 (3000 da), 2021 (4.000 da) ve 2022 (4.000 da) yıllarında en fazla ekim alanına sahip sebze iken, Kavun 2018 (141 da), 2019 (137 da), 2020 (125 da), 2021 (140 da), 2022 (49 da) en az üretim alanına sahiptir.

Tablo 3. 16: Beyşehir İlçesi Yıllara Göre Hayvan Türü ve Varlığı (Adet)

	2018	2019	2020	2021	2022
Büyükbaş Hayvan Sayısı	45.644	35.658	30.493	34.500	34.500
Büyükbaş Hayvan İşletme Sayısı	2.881	2.986	3.256	3.391	3.390
Küçükbaş Hayvan Sayısı	29.655	32.587	35.521	33.798	33.798
Küçükbaş Hayvan İşletme Sayısı	146	187	198	200	201

Kaynak: Beyşehir İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2022

Beyşehir ilçe merkezi ve taşra mahallelerinde yıllara göre hayvan sayısı ve türü değişmektedir. Buna göre büyükbaş hayvan sayısı 2018 (45.644 adet), 2019 (35.658 adet), 2021

(34.500 adet), 2022 (34.500 adet) yıllarında en fazla iken, 2020 (35.521 adet) yılında en fazla sayıya küçükbaş hayvanlar sahiptir. Büyükbaş hayvan işletme sayısı 2021 (3.391 adet) yılında en fazla, küçükbaş hayvan işletme sayısı ise 2022 (201 adet) yılında en fazla sayıya ulaşmıştır.

Tablo3.17: Beyşehir'in Yıllara Göre Hayvansal Üretim Durumu

Ürün Adı	2018 Üretim (Ton)	2019 Üretim (Ton)	2020 Üretim (Ton)	2021 Üretim(Ton)	2022 Üretim(Ton)
Et	3.568.2	3.459.1	4.269.7	2.351	1.536
Süt	35.257	36.825	24.350.7	23.618	22.532

Kaynak: Beyşehir İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2022

Araştırma sahasında et ve süt üretimi yıllara göre farklılık arz etmektedir. Et 4.269.7 ton'luk üretimiyle en fazla 2020 yılında, süt ise 36.825 ton' luk üretimiyle en fazla 2019 yılında elde edilmiştir.

Tablo 3. 18: Beyşehir İlçesinde Tarımsal Amaçlı Sulama Kooperatifleri

Kooperatif Adı	Merkezi
1-Sağdıkhacı Sulama Kooperatifi	Sağdıkhacı Mahallesi
2-Karaali Sulama Kooperatifi	Karaali Mahallesi
3-Üçpınar Sulama Kooperatifi	Üçpınar Mahallesi
4-Çukurağıl Sulama Kooperatifi	Çukurağıl Mahallesi
5-Sevindik Sulama Kooperatifi	Sevindik Mahallesi
6-Gölkaşı Sulama Kooperatifi	Gölkaşı Mahallesi
7-Yenidoğan Sulama Kooperatifi	Yenidoğan Mahallesi
8-Evlikler Sulama Kooperatifi	Evlikler Mahallesi
9-Beyşehir Su Ürünleri Kooperatifi	Beyşehir Merkez

Kaynak: Beyşehir İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2022

Beyşehir ilçesinde 2022 yılı itibariyle tarımsal amaçlı 9 adet sulama kooperatifi mevcuttur ve bu kooperatiflerin merkezleri adıyla belirtildikleri yerlerdir.

Tablo 3. 19: Beyşehir İlçesinde Tarımsal Amaçlı Kooperatifler

Kooperatifin Adı	Merkezi
1-Sağdıkhacı Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	Sağdıkhacı Mahallesi
2-Yenidoğan Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	Yenidoğan Mahallesi
3-Emen Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	Emen Mahallesi
4-Sevindik Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	Sevindik Mahallesi
5-Akburun Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	Akburun Mahallesi
6-Kurucuova Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	Kurucuova Mahallesi
7-Kayabaşı Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	Kayabaşı Mahallesi
8-Huğlu Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	Huğlu Mahallesi
9-Akçabelen Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	Akçabelen Mahallesi
10-Yeşildağ Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	Yeşildağ Mahallesi
11-Adaköy Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	Adaköy Mahallesi
12-Eylikler Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	Eylikler Mahallesi

Kaynak: Beyşehir İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2022

Beyşehir ilçesinde tarımsal amaçlı 12 adet kooperatif bulunmakta olup merkezleri faaliyet gösterdikleri mahallelerdir.

3.2.6. Sanayi

Akkanat Holding'in 1996 yılında, istihdamı Anadolu'ya yaymak amacıyla, Beyşehir'de yaptığı Beyteks Entegre Tekstil fabrikası ilçe ekonomisine büyük canlılık kazandırmıştır. Beyteks 322.000 m² alan üzerinde, 75.000 m²'lik bir kapalı alana sahip modern bir entegre tekstil tesisidir. Teknolojinin en son imkanları kullanılarak, ham pamuğun işlenmesi ile konfeksiyon üretimi yapan Beyteks, Beyşehir'de kurulan ilk ve en büyük sanayi tesisidir. Beyteks ürettiği markalı ürünlerle Beyşehir'in adını dünya pazarlarına duyurmakta, üretiminin tümünü ihraç etmektedir. Ayrıca ilçede tamamen konfeksiyon üretimi yapan Target Modern Tekstil San. A.Ş.'ne ait bir Tekstil Fabrikası daha bulunmaktadır.

Beyşehir el sanatları yönünden de zengin bir kültüre sahiptir. Uzun yıllar Selçuklular hâkimiyetinde kalan Beyşehir'de kilim ve dokumalarda Selçuklu motifleri hâkimdir. Beyşehir'in doğal zenginliklerinden biri de madencilik alanındadır. Linyit ve barit yönünden zengin olan sahada ayrıca krom madeni, mermer yatakları, tuğla, kiremit ve seramik toprak sanayi hammaddeleri bulunmaktadır. İlçe'nin muhtelif yerlerinde bulunan ocaklardan çıkarılan andezit taşı "Beyşehir Andezit Taşı" olarak yoğunlukla tercih edilerek yaygın şekilde park, bahçe düzenlemeleri ile bina süslemelerinde kullanılmaktadır. Ayrıca ilçeden ve dışarıdan gelen hammadde mermeri işleyen sayılan gün geçtikçe artan işletmeler bulunmakta, yapılan üretim yurt içi ve yurt dışına pazarlanmaktadır(Tablo 20' ye bkz).

Tablo 3. 20: Beyşehir'de Mermer İhracat Bilgileri

Firma Adı	Ürünler	İhracat	İstihdam	İhracat Yapılan Ülkeler
Kasapoğlu Mermer	Traverten, bej mermer	400.000 USD	30	Çin, Endonezya, Hindistan, Abd
Takavcı Mermer	Traverten, mermer	500.000 USD	50	Abd, G.Kore, Mısır, Almanya
Selçuklu Mermer	Bej mermer	894.000 USD	40	Abd,G.Afrika, Avustralya,
Toplam		1.794.000 USD	120	

Kaynak: Beyşehir Sanayi ve Ticaret Odası, 2021

İlçe'de Pınarbaşı, İlmen, Keçiköy, Zıvarık yerleşmeleri yakınlarında barit madeni çıkarılmakta ve işlenmekte, Huğlu yakınlarında krom çıkarılmakta, Damlapınar Toycak ağılı civarında kaloen, Dülger kışlağında, Bentonit çıkarılmaktadır. Hüyük çevresinde tuğla ve kiremit için toprak çıkarılmaktadır. Yine sahada mermer, andezit gibi doğal taşlar çıkarılmakta Beyşehir Organize Sanayi Bölgesi'ndeki fabrikalarda işlenmektedir.

3.2.7. Turizm

Beyşehir ve çevresi tarihi eserler bakımından çok zengin bir nitelik taşır. Siyasi kültürel ve ekonomik alandaki hareketlilik tarihi eserlerin oluşmasında önemli rol oynamıştır. Türk-İslam kültürünün yeşermesi, oldukça güzel eserlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Anılan

eserlerin varlığı milli değerleri yansıtmaları açısından da büyük önem taşımakla beraber bölgedeki Türk kültürü gerçeğini de omuzlamaktadır. Öyle ki; damla damla biriken bu eserler, Anadolu'ya Türk-İslam kültürü mührünü vurmuştur. İlçe'deki başlıca tarihi eserler ve özellikleri şöyledir:

Beyşehir kalesi; Beyşehir kalesi, gölün güneydoğu köşesinde eski Beyşehir çayının şimdiki kanal köprüsünün yakınındadır. Kalenin bir kapısı ile bilhassa göl etrafındaki bazı duvar kalıntıları kalmıştır.

Eşrefoğlu camii; camii kale ile sarıldığı için İçerişehir mevkiinde ve aynı adı taşıyan yerleşmedir. Camii kuzeyden güneye doğru uzanmış dikdörtgen bir plan üzerine yapılmıştır. Yapıda bir çeşit kumlu taş kullanılmıştır. Selçuklu hakanı Sultan SANCAR'ın emriyle 1134 yılında yaptırılmış, Eşrefoğlu Süleyman bey tarafından 1297 yılında bugünkü şekliyle yeniden inşa ettirilmiştir.

Eşrefoğlu türbesi; caminin doğusundadır. Eşrefoğlu 1. Süleyman bey de buraya gömülmüştür.

İsimsiz türbe; camii yanında olup yalnızca kapısı kalmıştır.

Taş medrese; camii batısında kalıp yalnızca kapısı kalmıştır.

İçerişehir hamamı; hamam İçerişehir'dedir. Kalenin kuzeyine açılan kapısına girdikten ve meydanı geçtikten sonra sağdardır. Hamam Selçuklu hamam mimarisinin bize ayakta kalan muvaffak örneklerinden biridir.

Bedesten (Bezistan); Hamamın karşısındadır. 1451 yılında Osmanlı'lar tarafından kapalı çarşı olarak yaptırılmıştır. 25 metre uzunluğunda 12 metre enindedir.

Eflatunpınar (Hitit çeşmesi); M.Ö. 1300-1200 yılları arasında yapılmış kutsal bir Hitit Anıtı'dır. Lahit taşına işlenen tanrı kabartmaları ile süslüdür. 7 metre eninde 4 metre yüksekliğinde olan bu abide 14 muazzam taştan ibarettir.

Fasıllar köyü; Beyşehir'in 18 km. doğusundadır. Bizans devirlerine ait birçok eserleri kapsayan Misthia kenti harabeleri buradadır. Bunlardan ayrı Hitit Roma ve Bizans devirlerine ait eserler vardır. Burada Hitit anıtı, Likypanus anıtı, Bereket anıtı ve Dieskuhl adlı anıtlarda bulunmaktadır.

Kubadabat sarayı; Kubadabat sarayı Beyşehir'in batısında ve Beyşehir gölünün güneyinde, Gölyaka yerleşmesinin 1,5 km kuzeyinde sahildedir. Yazın Beyşehir gölünün güneyinde her çeşit vasıta ile gidilebilir.

Kız kulesi; Kubadabat karşısında göl içerisinde bir kaya üzerine Alaaddin Keykubat tarafından harem dairesi olarak inşa ettirilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

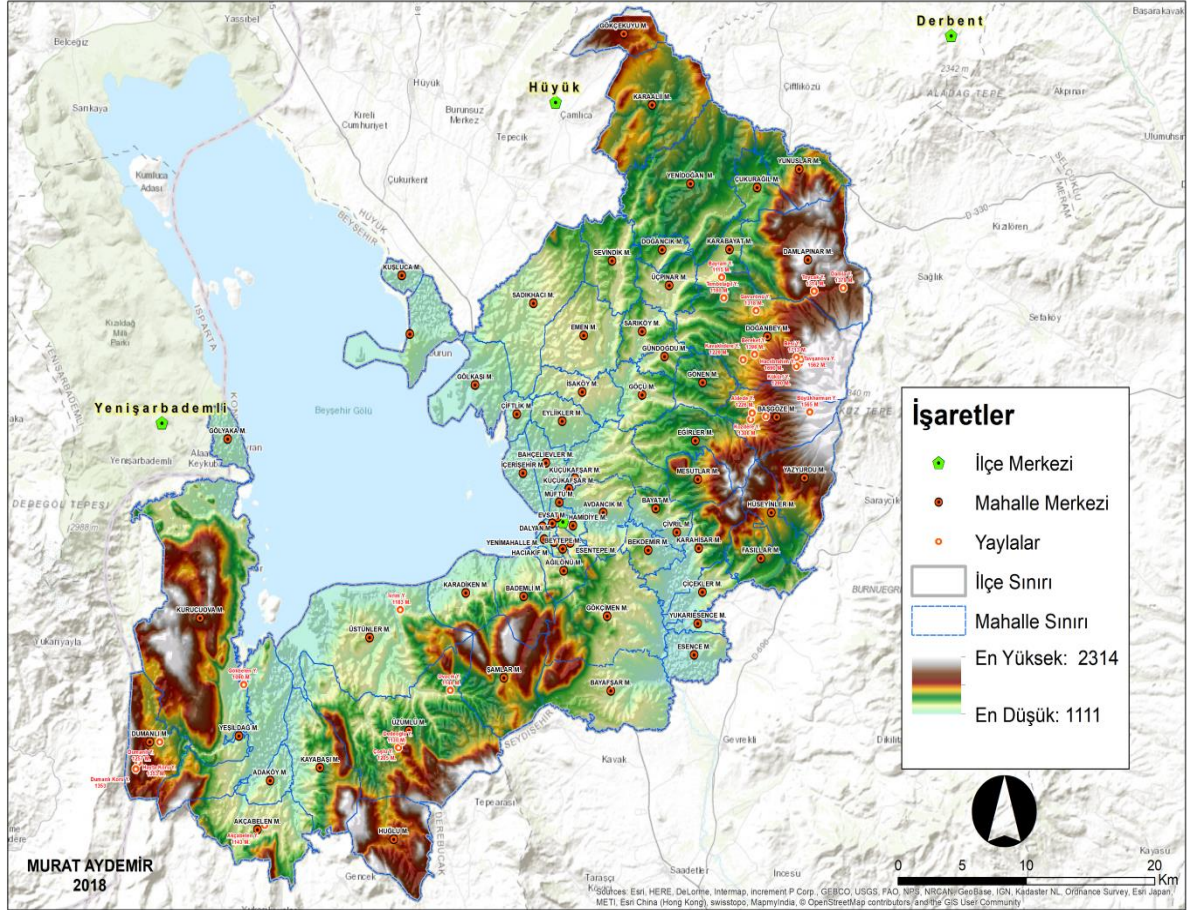
4.1. Beyşehir'de Yaylalar, Yaylacılık Ve Yayla Kültürü

Beyşehir ve yakın çevresinde Akdeniz ve Karasal iklim arasında geçiş iklimi hüküm sürer. Genelde yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve yağışlıdır. Yörede en soğuk ay olan Ocak ayının ortalama sıcaklığı 0,5 °C' dir. En sıcak aylar Temmuz ve Ağustos aylarıdır. Ortalama sıcaklıkları 22,1 °C' dir. Yağışın en fazla olduğu ay ise Aralık'tır. En az olduğu ay ise Ağustos'dur. İlçedeki bu iklim özellikleri yaylacılığa olanak sağlar.

Yayla ve yaylacılık faaliyetleri Beyşehir ve yakın çevresinde yaşayan ve hayvancılıkla uğraşan insanları doğrudan ve dolaylı olarak ilgilendiren hem sosyo-kültürel hem de sosyo-ekonomik özellikleri beraberinde barındırır. Sahada tarım arazilerinin sınırlı olması ve coğrafi koşullar yayla ve yaylacılık faaliyetlerine insanları yönlendirmiştir. Araştırma alanında yaylacılık faaliyetleri dikkati çeken bir yoğunluğa sahip olmakla birlikte geleneksel yaylacılık şeklinde yapılmakta olup, coğrafi koşullar (yükselti-yerçekilleri) nedeniyle dikey yaylacılık yapılmaktadır. Ancak geleneksel yaylacılık faaliyetleri gün geçtikçe önemini yitirmektedir.

Beyşehir'de yaylaların fonksiyonları hayvancılık ekonomisi üzerine kuruludur. Yayla ve ağıl alanlarının kurulum yerlerinin belirlenmesinde; hayvancılık faktörü en önemli etken olmakla birlikte, yaylaların ve ağılların büyük bir çoğunluğunun serin ve ferahlatıcı etkiye sahip olmaları, eşsiz manzaraları, zengin flora ve faunalara sahip olmaları, insan sağlığı için uygun ortam sağlamaları da etkili olmuştur. Araştırmada Doğanbey sınırlarında bulunan: Bayram yaylası, Tembelağı ağılı, Gavürönü (Çivi Osman) ağılı, Tavşanova ağılı, Kükürt yaylası, Hacı İbrahim ağılı, Besi, Bereket yaylaları ve Kavaklıdere yaylaları, Başgöze mahallesi sınırlarında bulunan; Kamışçık ağılı, Kozderesi ağılı, Büyükharman yaylası, Ömer Kuzardı ağılı, Aldede (Elmalıpınar) ağılı, Üzümlü mahallesi sınırlarında bulunan; İvrin ağılı, Ovacık ağılı, Dedeoğlu ve Çoşlu ağılları, Yeşildağ mahallesi sınırında bulunan Gökbelen ağılı, Dumanlı mahallesi sınırında bulunan Dumanlı ağılı, Dumanlı Koru yaylası ve Hayta Koru ağılı, Damlapınar mahallesi sınırlarında bulunan Damla yaylası ve Toycak ağılı ve Akçabelen mahallesine bağlı Akçabelen ağılı araştırılmıştır. Araştırma sahasında Damla yaylası en kuzeyinde yer alırken Akçabelen ağılı araştırma sahasının en güneyinde yer alır. Sahadaki yayla ve ağıl yerleşmelerinde en düşük yükseltiye 1090 m. ile Yeşildağ Mahallesi sınırları içerisinde bulunan Gökbelen ağılı, en fazla yükseltiye ise 1713 m. yükseltisi ile Doğanbey mahallesi sınırlarında bulunan Besi yaylası sahiptir.

Yaylaların ve ağılların bağlı oldukları mahalle ile aralarındaki yükselti farkına bakıldığında en fazla yükselti farkı Dumanlı ağılıdır. Bu ağıl ile bağlı olduğu Dumanlı Mahallesi arasında 742 m. yükselti farkı vardır. En az yükselti farkına ise Kükürt yaylası sahiptir. Bağlı olduğu Doğanbey Mahallesi ile Kükürt arasında 23 m. yükselti farkı vardır (Harita 4.1' e bkz).

Harita 4. 1: Araştırma Sahasındaki Yaylalar, Ağıllar ve Yükseltileri (m)

Tablo 4. 1: Araştırma Sahasında Yayla, Ağıl ile Kışlak Arasındaki Yükselti Farkları (m)

Yayla ve Ağıl Adı	Bağlı Olduğu Mahalle Adı	Yayla, Ağıl İle Kışlak Arası Yükselti Farkı (m)
+Bayram	Doğanbey	152
*Tembelağıl	Doğanbey	87
*Gavurönü (Çivi Osman)	Doğanbey	51
*Tavşanova	Doğanbey	295
+Kükürt	Doğanbey	23
*Hacı İbrahim	Doğanbey	423
+Besî	Doğanbey	446
+Bereket	Doğanbey	47
+Kavaklıdere	Doğanbey	38
*Kamışçık	Başgöze	150
*Kozderesi	Başgöze	64
+Büyükharman	Başgöze	195
*Ömer Kuzardı	Başgöze	146
*Aldede (Elmalıpınar)	Başgöze	144
*İvrîm	Üzümlü	113

*Gökbelen	Yeşildağ	40
*Dumanlı	Dumanlı	742
*Hayta Koru	Dumanlı	646
+Dumanlı Koru	Dumanlı	646
*Ovacık	Üzümlü	152
+Damla	Damlapınar	119
*Toycak	Damlapınar	54
*Akçabelen	Akçabelen	58
*Dedeoğlu	Üzümlü	166
*Çoşlu	Üzümlü	91

*Ağıl Yerleşmeleri

+Mahalleye Bağlı Yayla Yerleşmeleri

Kaynak: Yerinde yapılan Araştırmalar.2022

Araştırma sahasındaki yaylaların ve ağılların bağlı bulundukları mahalle ile aralarındaki mesafe farklılık göstermektedir. Buna göre İvrim ağılı ile bağlı olduğu Üzümlü Mahallesi arasında 12 km mesafe vardır ve bu diğer yaylalar ve ağıllar içerisinde en fazla mesafedir. Kavaklıdere yaylası ile bağlı olduğu Doğanbey Mahallesi arası, Kamışçık ağılı, Ömer Kuzardı ve Aldede ağılları ise bağlı oldukları Başgöze mahallesine sadece 1 km uzaklıktadırlar. Yaylaların ve ağılların Beyşehir ilçe merkezine uzaklıklarına bakıldığında Dumanlı Koru yaylası ve Hayta Koru ağılı 51 km ile Beyşehir'e en uzak, Kavaklıdere yaylası 26 km ile Beyşehir ilçe merkezine en yakın yayla konumundadır.

Araştırma sahasındaki yaylaları ve ağılları kullanan aile sayısı da farklılık göstermektedir. Damlapınar mahallesine bağlı olan Damla yaylasını kullanan aile sayısı 34 olup Damla araştırma sahasında en fazla aile sayısının olduğu yayladır. Dumanlı ağılı, Tembelagıl ağılı, Ovacık ve Toycak ağıllarını kullanan aile sayısı ise sadece 1'dir. Bu yaylalarda ve ağıllarda aile sayısının az olması yaylalarda ve ağıllarda sosyal faaliyetleri de kısıtlamıştır.

Araştırma sahasında yaylacılık ve ağılcılık faaliyetleri yılın mayıs ayı ya da haziran başı ile eylül ve ekim ayının ortalarını kapsayarak yılda ortalama 5-6 ay süreyle gerçekleştirilmektedir. Bazı yıllarda kasım ayına da sarktığı olur. Beyşehir'de daimi yerleşim birimine dönüşen yaylalar da bulunmakta olup, bu yaylalar ekonomik fonksiyon değiştirmemişlerdir. Damla yaylası buna örnek oluşturur.

Sahadaki arazi çalışmalarında yaylacı ve ağılcılarla yapılan görüşmeler sonucunda çoğu yaylanın ve ağılın ilk kullanım tarihlerinin bilinmediği tespit edilmiştir. Beyşehir yaylaları ve ağıllarına göç zamanlarını belirleyen faktör hayvancılık ekonomisidir. Yaylalardaki ve ağıllardaki mesken ve eklentileri yayla ve ağıllara göre farklılık göstermektedir.

Yaylaların ve ağılların fonksiyonel özelliklerinde yaylacıların ve ağılcıların sosyal, ekonomik ve kültürel durumu etkili olmuştur. Araştırma sahasındaki yayla ve ağıllarda okuma-yazma bilme oranı genellikle %60-95 arasında değişir. Okuma-yazma bilmeyenlerin çoğunluğunu kadınlar oluşturur. Ramazan ayı yaylacılık ve ağılcılık dönemlerine rast

geldiğinde oruç yaylada ve ağılda tutulur. Yaylalarda ve ağıllarda Türk örf ve adetlerinin özelliklerini görmek mümkündür. Örneğin; küçükler büyüklere abi, abla diye hitap ederken, büyükler de küçükler adıyla hitap ederler. Yaylaların tamamında (Bayram, Besi, Bereket, Kükürt, Kavaklıdere, Büyükharman, Dumanlı Koru ve Damla) giyim-kuşam geleneksel Anadolu yaylacılık giyim-kuşamının izlerini taşır.

Sahada hayvancılık faaliyetlerinin geleneksel yöntemlerle yapılması hayvancılık ekonomisini zayıf kılmaktadır. Beyşehir ve çevresindeki yaylaların ve ağılların büyük çoğunluğunda kanalizasyonun olmaması, ulaşımın düzensiz, temiz içme ve kullanma suyunun yetersiz olması, haberleşme ve sağlık imkânlarının sınırlılığı, geleneksel yaylacılık ve ağılcılık faaliyetlerinin sürdürülmesi gibi birçok sorun bulunmakta olup, öncelikle bu sorunların çözüme kavuşturulması gerekmektedir.

Beyşehir ve çevresindeki yaylalar ve ağıllar devamlı yerleşmelerdeki bir kısım ailelerin ekonomik faaliyet bölgelerinin uzantıları olup, bu aileler yayla ve ağıllarda hayvan otlatma, tarım yapma ve hayvansal ürünleri üretme olmak üzere ekonomik faaliyetlerde bulunurlar. İnceleme alanındaki yaylaların hemen hemen tamamında (Bayram, Besi, Bereket, Kükürt, Kavaklıdere, Büyükharman, Dumanlı Koru, Damla) hayvancılık ekonomisi hâkimdir. Çok az sayıda olsa da hayvancılıkla birlikte dinlenmek için çıkılan yazlık sayfiye yerleri, yani rekreasyon amaçlı yararlanılan yaylalar da (Bayram yaylası gibi) bulunmaktadır. Yaylaların ve ağılların otlakları ortaklaşa kullanılmaktadır. Yöredeki yaylaların ve ağılların bitki örtüsü çoğunlukla meşe, çam ve makiden oluşmaktadır.

Araştırma sahasındaki Dedeoğlu ağılı dışında diğer yayla ve ağıllarda bekçi bulunmaz. Yaylaların ve ağılların güvenliği Beyşehir Jandarma Komutanlığı Üzümlü ve Doğanbey Jandarma Karakol Komutanlıklarınca sağlanmaktadır. Yaylaların ve ağılların kuruluş ve kullanımında Dumanlı Koru yaylası (sadece rekreasyon amaçlı) dışındaki diğer yaylalarda ve ağıllarda hayvancılık faaliyetleri ana etken olmuştur. Sahadaki yaylalarda ekonomik olarak sadece hayvancılık değil yayla dönemlerinde ihtiyacı karşılamaya yönelik ve hayvanların kışlık yiyecek ihtiyacını karşılamak amacıyla tarımsal üretim faaliyetleri yapılmaktadır.

Araştırma sahasındaki yaylaların ekonomik, sosyo-kültürel özellikleri yayla meskenlerinin görünümüne de yansımıştır. Beyşehir ve yakın çevresindeki yaylaların büyük çoğunluğunda mera hayvancılığı yapılmaktadır. Yaylalarda genellikle özel mülkiyet olup, yaylalar aynı aile-sülale tarafından kullanılmaktadır.

Yaylacılar ve ağılcılar elde etikleri ürünleri başta kendi ihtiyaçlarını karşılamak üzere Konya' a, Beyşehir'de ve akrabalarının bulunduğu diğer yerleşim yerlerinde (Ankara, İstanbul, İzmir) satmaktadırlar. Araştırma sahasındaki yaylaların ve ağılların kullanım zamanları da

farklılık göstermektedir. Buna göre; Bayram yaylası, Gavurönü (Çivi Osman) ağılı, Tavşanova ağılı, Hacı İbrahim ağılı, Besi, Bereket ve Büyükharman yaylaları, Ömer Kuzardı ağılı, Dumanlı ve Hayta Kuru ağılı, Dumanlı Kuru yaylası, Ovacık ağılı, Toycak ve Akçabelen ağılları yaz mevsiminde kullanılırken, Kükürt yaylası, Aldede (Elmalıpınar) ağılı, Gökbelen ve Çoşlu ağılları kış aylarında kullanılır. Tembelağıl ağılı, Kavaklıdere yaylası, Kamışçık, Kozderesi ve İvrir ağılları, Damla yaylası, Dedeoğlu ağıllarından ise yıl boyu yararlanılmaktadır (Tablo 4.2' ye bkz).

Tablo 4. 2: Araştırma Sahasındaki Yaylaların ve Ağılların Özellikleri, 2022

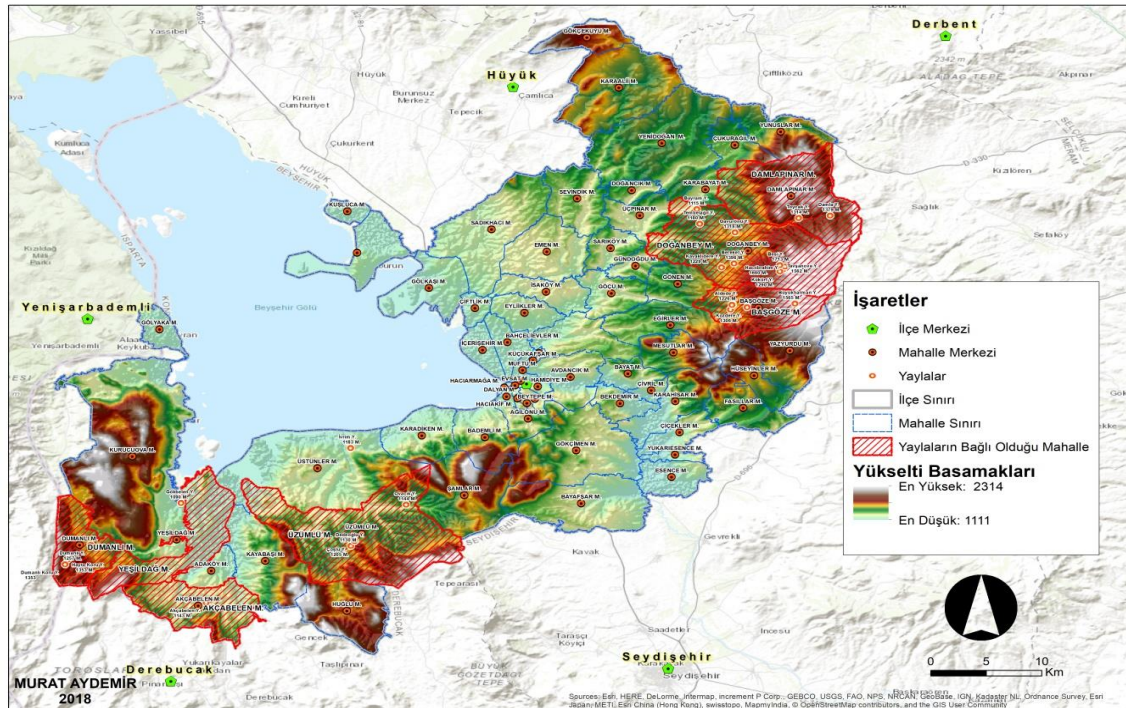
Yaylanın ve Ağılın Adı	Bağlı Olduğu Mahalle	Yükselti (m)	Yararlanan Yerleşmeler	Kullanan Aile Sayısı	Mahalle-ye Uzaklığı (Km)	Beyşehir'e Uzaklığı (Km)	Kullanım Zamanı	Fonksiyonu
*Bayram	Doğanbey	1115	Doğanbey Mahallesi	13	8	33	Yaz	Hayvancılık, Tarım, Sayfiye
*Tembelağıl	Doğanbey	1180	Doğanbey Mahallesi	1	6	31	Daimi	Hayvancılık
*Gavurönü (Çivi Osman)	Doğanbey	1318	Doğanbey Mahallesi	2	3	28	Yaz	Hayvancılık
*Tavşanova	Doğanbey	1562	Doğanbey Mahallesi	2	7	32	Yaz	Hayvancılık
*Kükürt	Doğanbey	1290	Doğanbey Mahallesi	4	6	31	Sadece Kış	Hayvancılık
*Hacı İbrahim	Doğanbey	1690	Doğanbey Mahallesi	2	7	32	Yaz	Hayvancılık
*Besi	Doğanbey	1713	Doğanbey Mahallesi	3	8	33	Yaz	Hayvancılık
*Bereket	Doğanbey	1390-1396	Doğanbey Mahallesi	3	5	30	Yaz	Hayvancılık
*Kavaklıdere	Doğanbey	1229	Doğanbey Mahallesi	3	1	26	Daimi	Hayvancılık
*Kamışçık	Başgöze	1220	Başgöze Mahallesi	2	1	31	Daimi	Hayvancılık
*Kozderesi	Başgöze	1306	Başgöze Mahallesi	1	3	33	Daimi	Hayvancılık
*Büyükharman	Başgöze	1565	Başgöze Mahallesi	3	7	37	Yaz	Hayvancılık
*Ömer Kuzardı	Başgöze	1224	Başgöze Mahallesi	1	1	31	Yaz	Hayvancılık
*Aldede Elmalıpınar	Başgöze	1226	Başgöze Mahallesi	2	1	31	Sadece Kış	Hayvancılık
*İvrir	Üzümlü	1183	Üzümlü Mahallesi	2	12	38	Daimi	Hayvancılık
*Gökbelen	Yeşildağ	1090	Yeşildağ Mahallesi	2	8	39	Sadece Kış	Hayvancılık
*Dumanlı	Dumanlı	1257	Dumanlı Mahallesi	1	1	46	Yaz	Hayvancılık
*Hayta Kuru	Dumanlı	1353	Taşagıl Mahallesi (Manavgat /Antalya)	2	6	51	Yaz	Hayvancılık
*Dumanlı Kuru	Dumanlı	1353	Antalya-Serik İlçesi	21	6	51	Yaz	Sayfiye

*Ovacık	Üzümlü	1144	Mersin Aşağıköse-lerli Mahallesi	1	4	27	Yaz	Hayvancılık
*Damla	Damlapınar	1379	Damlapınar, Gölçük, Yatağan, Sağlık, Doğanbey, Kara, Bayat, Konya, Beyşehir	34	6	34	Daimi	Hayvancılık-Tarım
*Toycak	Damlapınar	1314	Damlapınar Mahallesi	1	4	32	Yaz	Hayvancılık
*Akçabelen	Akçabelen	1143	Manavgat-Merkez-Yukarı Işıklar Mahallesi	2	1	37	Yaz	Hayvancılık
*Dedeoğlu	Üzümlü	1130	Üzümlü-Beyşehir-Antalya	2	3	29	Daimi	Hayvancılık
*Çoşlu	Üzümlü	1205	Üzümlü Mahallesi	2	2	28	Sadece Kış	Hayvancılık

*Ağıl Yerleşmeleri

*Mahalleye Bağlı Yayla Yerleşmeleri

Kaynak: Yerinde yapılan Araştırmalar (Ağustos, 2022)

Harita 4. 2: Araştırma Sahasındaki Yaylalar, Ağıllar ve Bağlı Oldukları Mahalleler

Araştırma sahasındaki yayla ve ağılların bağlı oldukları mahallelerden Damlapınar Mahallesi araştırma sahasının en kuzeyinde yer alırken, Akçabelen mahallesi araştırma sahasının en güneyinde yer almaktadır (Harita 3'e bkz). Sahadaki yayla ve ağılların bazılarının

adının nereden geldiği ve adını nasıl aldığı, yayla ve ağılın hangi yıllarda kurulduğu ve ne zamandan beri kullanıldığı bilinmemektedir. Bayram yaylası bu duruma örnektir. Ancak bazı yayla ve ağılların ise adını nereden ve nasıl aldığı bilinmekte olup Tembelağıl ağılı, Kavaklıdere yaylası, Ömer Kuzardı ağılı bu duruma örnektir. Yaylaların bazıları tarım, hayvancılık ve sayfiye olmak üzere çok fonksiyonlu olarak kullanılmaktadır. Beyşehir yaylalarında geleneksel hayvancılık faaliyetleri günümüzde sürdürülmektedir. Yayla ve ağıllardaki hayvan sayısı farklılık göstermekte olup en fazla hayvan sayısına Damla yaylası (1564 hayvan) sahiptir. Ağılların bazılarında Tembelağıl ağılında olduğu gibi mera ve ahır hayvancılığı bir arada yapılmaktadır.

Yaylalar ve ağıllardaki tarımsal üretim çoğunlukla geçim amaçlıdır. Buğday yaylaların ve ağılların büyük çoğunluğunda yetiştirilir ve tarım arazileri genelde şahıslara aittir. Yayla ve ağıl meskenlerinin yapımında doğadan yararlanma oldukça fazladır. Yayla ve ağıllarda mesken sayısı farklılık arz eder ve meskenlerin büyük çoğunluğu taş, tuğla, toprak, kiremit ahşap ve saç malzemeden yapılmıştır. Meskenlerin çoğunluğu hayvancılık ekonomisine uygun olarak tasarlanmıştır.

Yayla ve ağılların halen çoğunda şebeke suyu bulunmamakta ve yayla ve ağıllarda elektrik ihtiyacı güneş panelleri ile temin edilmektedir. Yaylalardaki gıda ihtiyacı Başgöze, Üzümlü, Yeşildağ, Damlapınar, Dumanlı, Akçabelen, Doğanbey mahalleleri ile Beyşehir ilçe merkezi ve Konya'dan temin edilmektedir.

Yayla ve ağıllarda nüfus miktarı da yayla ve ağıllar arasında farklılık göstermekte olup, yayla ve ağılların büyük çoğunluğunda sosyal faaliyetler bulunmaz. Tembelağıl ağılı, Kavaklıdere yaylası, Kamışçık ağılı, Kozderesi ağılı, İvrin ağılı, Damla yaylası ve Dedeoğlu ağılı dışında yaylalarda ve ağıllarda nüfus miktarı yaz ve kış mevsimlerinde farklılaşır ve genellikle yaz döneminde nüfus artarken diğer mevsimlerde azalır hatta yayla boş kalır. Yayla ve ağılların güvenliğinden Doğanbey, Beyşehir ve Üzümlü Jandarma Karakol Komutanlıkları sorumludur. Yaylalara ve ağıllara hizmet Beyşehir Belediyesi, Koski, yaylaların ve ağılların bağlı olduğu mahalle muhtarlıkları, yayla ve ağıl sakinleri ve Beyşehir Orman İşletme Müdürlüğü'nce yapılmakta olup, hayvanların bakımını ise genellikle aile bireyleri üstlenmiştir.

Aile başı ortalama hayvan sayısı ve türü yaylalar ve ağıllar arasında farklılık gösterir, Örneğin Bayram yaylasında hayvan türü 7 ve en fazla büyükbaş hayvan sayısına Ali KILCI (45 hayvan) sahiptir.

Yayla ve ağıllara ulaşım asfalt ve stabilize yoldan sağlanır. Yayla ve ağıla göç esnasında Ovacık ve Akçabelen ağılları dışında kısa ve uzun süreli dinlenme yapılmaz. Yayla ve ağıllara ulaşımında ya otomobil, traktör, kamyonet ya da binek hayvanlarından yararlanılır. Yayla ve

ağıllar ile daimi yerleşim yeri arasında günübirlik ve haftalık gidilip-gelinir. Yayla ve ağıllara ulaşım hususi araçlarla sağlanır. Yaylalarda ve ağıllarda yayla ve ağıl döneminde hayvan otlatma ve bakımı, tarımsal faaliyetler en fazla zaman alan etkinliklerdir.

Yaylalarda ve ağıllarda bir eşya birden fazla amaca hizmet etmektedir. Tencere, kazan, kepece, ekmek saçı, oklava, ekmek tahtası, süt makinesi, hayvan sağma makinesi, süt süzgeci her yayla ağıl meskeninin vazgeçilmez eşyalarıdır. Elektrik olan yaylalarda (Damla ve Bayram) buzdolabı, çamaşır makinesi, derin dondurucu televizyon gibi elektronik eşyalar mevcuttur.

Yayla ve ağıllarda meskenlerin etrafı genellikle çevrili değildir. Yaylalarda ve ağıllarda Kamışçık ağılı dışında ayrı bir çoban evi yoktur. Ticari işyeri, hizmet binaları ve konaklama tesisi bulunmamaktadır. Bu hizmetler yayla ve ağıllara en yakın olan yerleşim birimlerinden ve genellikle yaylaların ve ağılların bağlı oldukları mahallelerden karşılanır. Bayram ve Dumanlı Kuru yaylalarında ibadethane vardır. Yaylacıların ve ağılcıların gıda temini için anlaşmalı oldukları kurum/kuruluş yoktur. Hayvanların hastalanması durumunda Beyşehir ilçe merkezinden ve Konya'dan veteriner getirilerek hayvanlar tedavi ettirilir.

Yayla ve ağıllarda bir sezon boyunca yaklaşık 50-80 kg peynir üretimi yapılır ve süt işleri genellikle öğleden sonra tamamlanır. Küçükbaş hayvanlar gece saat yaklaşık 04.00-05.00 civarında otlatılmaya çıkarılmakta 09.00-10.00 gibi gölgelik alanlara getirilmektedir. Hayvanların sağımı saat 12.00-15.00 civarında tamamlanır ve hayvanlar saat yaklaşık 16.00-17.00 civarında tekrar otlatılmaya çıkarılır. Gece saat yaklaşık 21.00-22.00 civarında da tekrar yaylaya ve ağıla getirilir. Hayvanlar günübirlik yayla ve ağıl meskenlerine getirilip-götürülür.

Koyun bulunan yayla ve ağıllarda koyunlar temmuz-ağustos aylarında kırkılır ve yünleri Beyşehir ilçe merkezinde ve Konya'da satılır. Büyükbaş hayvanlar çoğu zaman otlaklara çoban olmadan bırakılırlar (Kozderesi ağılı örneği). Yayla ve ağıllarda koyun ve büyükbaş hayvanlara kaybolduklarında kolayca bulunmaları açısından yörede 'çan' ya da 'taka' denilen ve hayvan hareket ettiğinde ses çıkaran aletler takılır. Bu alet hayvanların göç, otlatılmaları sırasında güvenliği ve kaybolduklarında kolayca bulunmaları için oldukça önemlidir. Yayla ve ağıllardaki tarım alanlarında ise hasattan sonra hayvanlar otlatılmaktadır. Her bir koyundan günlük olarak yaklaşık 0,5-1 litre süt, büyükbaş hayvanlardan ise yaklaşık 7-8 litre süt elde edilmektedir.

Yayla ve ağıllardaki hayvanların tamamı yaylacı ve ağılcılara ait olmayabilir yani yaylaya ve ağıla göç etmeyip yaylacılara ve ağılcılara her bir hayvan başına bir yayla ve ağıl sezonu boyunca belirlenen ücret karşılığında hayvanlarını yaz döneminde yaylada ve ağılda geçirmek üzere gönderen hayvancılıkla uğraşan insanlar vardır. Tembeleağıl ağılı ve Bayram yaylası bu duruma örnek oluşturur. Yayla ve ağıllarda hayvan satışı yapılmaktadır. Satışlar

yayla ve ağıllara gelen ve halk arasında cambaz denilen, hayvan ticaretiyle uğraşan insanlara olabileceği gibi, hayvanlarını satmak isteyen yaylacılar ve ağılcılar haftanın pazartesi günü Beyşehir'de kurulan Beyşehir canlı hayvan pazarında da hayvanlarını satmaktadırlar.

Bayram yaylası ve Tembelağıl ağılında olduğu gibi yayla ve ağılların birçoğunda otlaklar ortak kullanıldığından otlaklar kısa süre içerisinde zarar görmektedir. Otlakların aşırı kullanılması ve buna yönelik önlemlerin alınmayışı sahada hayvancılığı olumsuz etkilemektedir. Ayrıca yayla ve ağıllarda haşerelerle mücadele olmadığından bu unsurlar araştırma sahasındaki yaylacılık faaliyetlerinin diğer sorunlarını teşkil etmektedirler.

4.1.1. Bayram Yaylası

Bayram yaylası, Doğanbey mahallesi sınırları içerisinde, 1115 m. yükselti basamağında yer alır. Doğanbey ile Bayram arasında 152 m. yükselti farkı vardır. Doğanbey mahallesine 8 km mesafede olan Bayram' ın, Beyşehir ilçe merkezine uzaklığı ise 33 km'dir. Yaylaya ulaşım motorlu araçlarla Beyşehir-Konya yolundan (asfalt) ve Beyşehir-Doğanbey mahallesi yolundan (stabilize) olmak üzere iki farklı güzergahtan sağlanır. Yaylaya ulaşımında çoğunlukla Doğanbey mahallesinden motorlu taşıtlar (genelde traktör ve otomobil) kullanılır. Bu yol Doğanbey'den itibaren önce Tembelağıl ağılına buradan da Bayram'a ulaşır. Doğanbey mahallesi ile yayla arası otomobille yaklaşık 10 dakika, traktörle 30 dakika, yürüyerek 1 saat, binek hayvanlarıyla 50 dakika sürer. Yaylaya düzenli minibüs seferi yoktur. Ulaşım hususi araçlarla sağlanmaktadır. Yaylaya gününbirlik gidilip gelinmez. Temel ihtiyaçlar için haftada bir Doğanbey'e gidilir.(Tablo 4.3' e bkz.).

Tablo 4. 3: Bayram Yaylası Özellikleri

Yayla Adı	Bayram.			
Yükselti (m)	1115.			
Hane Sayısı	13.			
Beyşehir'e Uzaklığı (Km)	33.			
Mahalleye Uzaklığı (Km)	8.			
Bağlı Olduğu Mahalle	Doğanbey.			
Yaylaya Göç Zamanı	Mayıs.			
Yayladan Göç Zamanı	Kasım.			
Yaylada Bulunulan Faaliyetler	Tarım, hayvancılık, sayfiye.			
Hayvancılığın Yapılış Amacı	Geçim ve ticari.			
Hayvan Türü ve Sayısı	Binek (eşek), (3)	Kanatlı (177)	Büyükbaş (100)	Toplam (280)
Tarımsal Üretimin Amacı	Geçim.			
Yetiştirilen Ürünler ve Miktarları (Ton)	Yulaf (30)	Arpa (146)	Budağ (150)	Mısır (2)
Tarım Arazilerinin Aidiyeti	Şahıs.			
Yaylacılar Arasında Bağlılık Durumu	Tarımsal, sosyal, ticari ve akrabalık.			
Yaylanın Kurulum Yeri	Orman bitişiği.			
Mesken Sayısı	13.			
Meskenlerin Aidiyeti	Şahıs.			

Mesken Malzemeleri	Taş, tuğla, kremit, ahşap ve saç.			
Mesken Eklentileri	Avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluk, garaj.			
Meskenlerin Oda Sayısı, Katı	2 kat, 3 oda.			
Elde Edilen Ürün Türü	Hayvansal ve tarımsal.			
Elektriğin Mevcudiyeti/Yaylaya Gelme Zamanı	Evet.1985.			
Şebeke Suyu Mevcudiyeti/Yaylaya Gelme Zamanı	Evet. 1996.			
Kahvehane, Sağlık Ocağı, Kasap, Bakkal, Okul, Cami, Mezarlık, Marangoz ve Lokanta Mevcudiyeti	Bayram camii ve mezarlığı mevcuttur.			
Gıda İhtiyacının Karşılama Yerleri	Beyşehir ilçe merkezi (Salı pazarı) ve Doğanbey Mahallesi (Perşembe pazarı) ve Konya.			
Günlük Yapılan Faaliyetler	Hayvanların otlatılması, bakımı, tarla ve bahçe işleri.			
Her Yıl Bulunan Ortalama Birey Sayısı	50-60.			
Nüfusun Mevsimsel Değişme durumu/Kışın Yaylada Kalınma Durumu ve Kalan Aile Sayısı	Yaylada kış mevsimi 2-3 aile kalır.			
Güvenliği Sağlayan Kurum	Doğanbey Jandarma Karakol Komutanlığı.			
Yayla Bakımını Yapan Kurum/Kuruluş vb.	Beyşehir Belediyesi, Koski (Konya Su Kanalizasyon İdaresi) ve aile bireyleri.			
Hayvanların Bakımının Üstlenilmesi	Aileler.			
En Fazla Hayvana Sahip Kişi ve Hayvan Sayısı	Ali KİLCİ (45 adet büyükbaş).			
Hayvan Türü	7.			
Aile Başı Ortalama Hayvan Sayısı	40-45.			
Yetiştirilen Ağaç Türleri	Ceviz, kiraz, erik, elma.			
Yapılan Ekim Türleri	Buğday,arpa, mısır, pancar.			
Ekim-Dikim Faaliyetlerinin Yapılış Amacı	Geçim.			
Yaylaya Ulaşım Araçları	Motorlu araçlar ve Binek Hayvanı			
Yaylaya Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/Stabilize yol.			
	Beyşehir-Doğanbey arası 25 km.		Doğanbey mah-Bayram yaylası arası 8 km.	
Yaylaya Ulaşımında Kullanılan Ulaşım Araçları Yolculuk Süreleri	Otomobil (10 dk)	Traktör (30 dk)	Yaya (1 saat)	Binek hayvanı (eşek) (50 dk)
Elde Edilen Ürünlerin Tüketim-Satış Yerleri	Yaylada hayvancılıktan elde edilen ürünler Doğanbey mahallesi, Beyşehir, Konya'da satılmakta ve tüketilmektedir.			
Yaylaya Haftalık Gidilmesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.			

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar,,2022

2022 yılı Ağustos ayında yapılan arazi çalışmalarında yaylanın 13 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Bayram' a, 12 aile hayvancılık ve tarım, 1 aile de sayfiye amacı ile çıkmaktadır. Yaylada her bir ailenin kendine ait tapulu yeri vardır, mülkiyet sorunu yoktur. Bayram yaylasına mayıs ayında çıkan yaylacılar kışlağa yani Doğanbey' e kasım ayında inerler. Yılın 7 ayı kullanılan Yayla, kışın tamamen terk edilmez. Yıllara göre değişmekle birlikte Bayram' da kış mevsimini yaylada geçiren aileler de (2-3 aile) vardır.

Yaylaya göç etmeden yaklaşık 15-20 gün önce yaylacı ailelerden bir kaç kişi konutların ve eklentilerinin bakımı, tamiri ve otlak alanlarının kontrolü için yaylaya giderler. Tüm bu hazırlıkların ardından Bayram yaylasına göç başlar. Traktörlere yüklenen; süt makinesi, un, şeker, döşek, minder, seccade, çuval, kalbur, yem teknesi, senit, süt sağma makinesi, halı, kilim, kazan, tencere, tava, sahan, oklava, elek, güyüm, sürahi, bıçak, kaşık gibi malzemeleri, yaylaya çıkarılır. Yaylada elektrik olduğu için buzdolabı, çamaşır makinesi, televizyon, derin dondurucu gibi elektronik cihazlar hemen her evde mevcuttur. Yayla meskenlerinde kullanılan malzemelerin büyük bir bölümü daimi ikamet adresi olan Doğanbey mahallesine göç zamanlarında taşınmaz, yıl boyu yaylada tutulurlar. Hayvanlar ise aileden bir kişi gözetiminde otlatarak yaylaya götürülür. Yayladan Doğanbey' e dönüşte de hayvanlar otlatılarak aynı yoldan kışlağa getirilir. Yaylaya çıkarılırken hayvanların bazılarının boyunlarına takılan çan/taka'lar sürünün güvenli bir şekilde yaylaya ulaştırılması için önemlidir(Fotoğraf 4.1' e bkz).

Fotoğraf 4.1: Hayvanlar Hareket Ettğinde Ses Çıkararak, Kayboldukların Bulunmalarını Kolaylaştıran Çan/Taka Çobanlar İçin Önemli Aletlerdendir.

Yaylada hayvancılık faaliyetleri temelde geçim tipi olmakla birlikte az da olsa ticari (kurbanlık hayvan besiciliği) amaçlı yapılır. Daha çok büyükbaş hayvan beslenir. Bayram' da keçi ve koyun bulunmamaktadır. Bayram yaylasında 100 adet büyükbaş, 177 adet kanatlı, 3 adet binek hayvanı (eşek) mevcuttur. Yaylada aile başı ortalama hayvan sayısı 40-45 adettir. Yaylada en fazla sayıya kanatlı hayvanlar sahiptir.

Yaylanın otu ve suyu boldur. Yaylada, otlak alanlar ortak kullanılmakta ve otlak sıkıntısı yoktur. Hayvanlar otlığa gününbirlik götürülür. Doğanbey mahallesinden yaylaya gitmeyen bazı aileler büyükbaş hayvanlarını yaylacılara ücret karşılığında yaylada baktırmaktadır.

Yaylada tarımsal faaliyetler ailelerin kendi ihtiyacını karşılamak amacıyla yapılmaktadır (Tablo 23' e bkz). Yaylada bahçelerde en çok bulunan meyve ağaçları elma, erik, kiraz, şeftali, armut, cevizdir. Ayrıca aileler tarlalarında yulaf, arpa, buğday, mısır, pancar, fasulye, domates yetiştirir. Buğday 2022 yılında 150 tonluk üretimiyle en fazla yetiştirilen tarım ürünüdür. Pancarının ekimi ise büyükbaş hayvanların beslenmesine yöneliktir.

Fotoğraf 4.2: Bayram Yaylasındaki Tarım Alanları Hayvanların Kışlık Yiyeceklerinin Büyük Bir Kısımının Karşılandığı Ekonomik Faaliyet Alanlarıdır

Bayram yaylasının, orman bitişiğinde kurulması, sessiz sakinliği, temiz havası, güzel manzarası, zengin flora ve faunası, yazı serin havalarda geçirmek isteyenler için çekici kılmaktadır. Bu amaçla Doğanbey mahallesinden bir aile her yıl Bayram yaylasına çıkmaktadır.

Yaylada meskenler toplu yerleşme özelliği gösterir. Yaylanın kurulum yeri seçiminde suyun varlığı, tarım alanlarının genişliği ve hayvanlar için otlak alanlarının bolluğu, ulaşım koşullarının elverişliliği etkili olmuştur(Fotoğraf 4.3' e bkz).

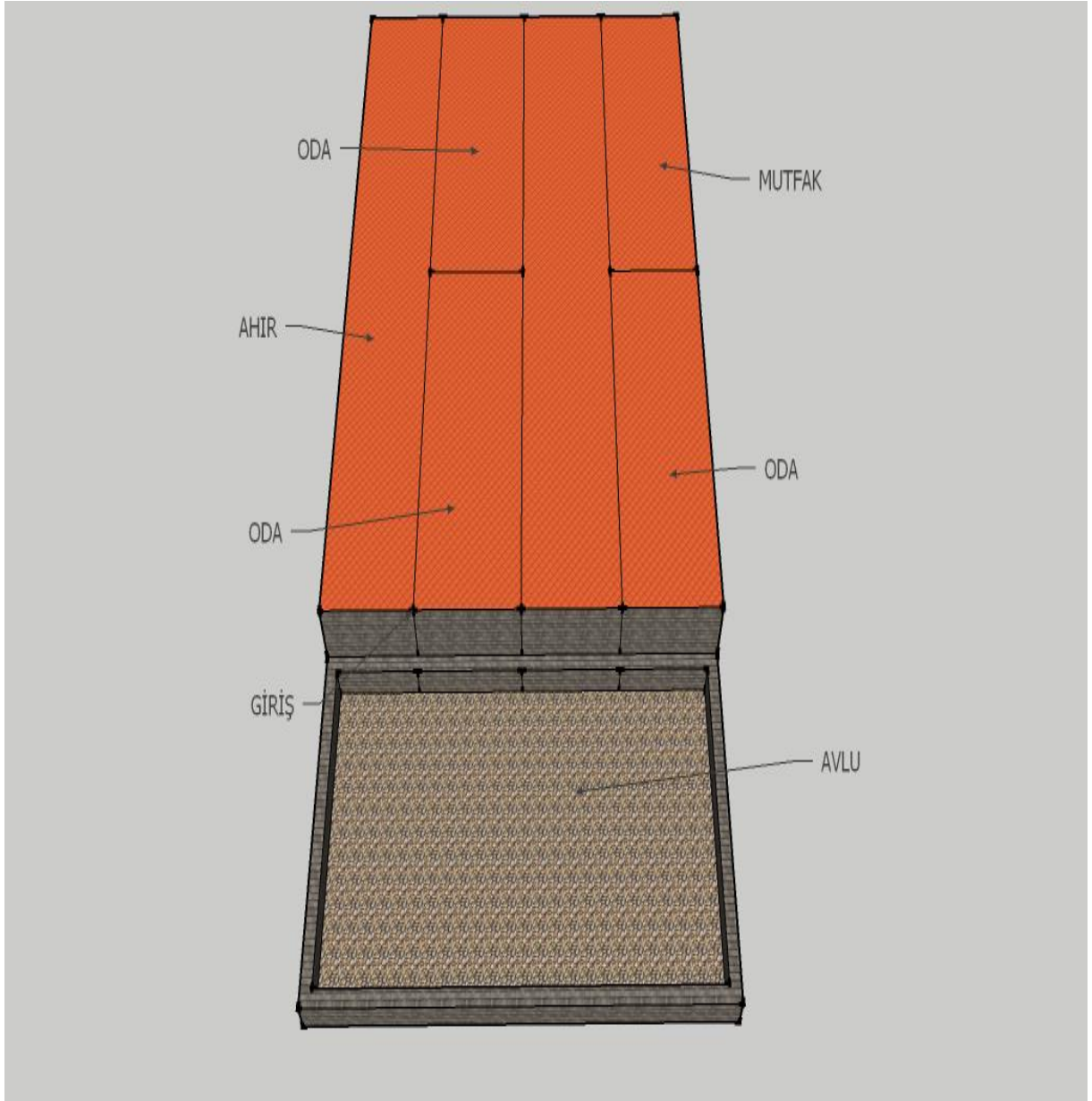

Fotoğraf 4.3: Bayram Yaylası Kurulduğu Yer İtibariyle Hayvancılık Faaliyetlerine Olanak Tanımaktadır

Genelde meskenler orman bitişiği ve su kenarına inşa edilmiştir. Yaylada herkesin kendine ait bir kullanacağı arazisi ve meskeni vardır. Yaylada toplam 13 adet mesken vardır. Meskenler arasındaki mesafe oldukça yakındır. Konutlar genelde 2 katlı ve 3 odalıdır. Çoğu konut ise eklentileri ile bitişiktir. Yayladaki meskenlerdeki eklentiler avlu, göze¹, odunluk, bahçe, tokat², kuzuluk, garajdan oluşmaktadırlar (şekil 4.1'e bkz).

¹ **Göze:** Hayvanların korumak amacıyla 3 tarafı ve üzeri kapalı ve önü açık olan etrafı taş veya tel ile çevrili olan yapılardır.

² **Tokat:** Etrafı taş veya tel ile çevrili hayvan barınaklarıdır.

Şekil 4.1: Bayram Yaylası Hüsnü TELLİ Yayla Evi Planı

Konutlar hayvancılık faaliyetlerine uygun olarak yapılmışlardır. Mesken malzemeleri yakın çevreden temin edilmiştir. Meskenlerin yapımında genelde taş malzeme kullanılmakla birlikte tuğladan yapılmış meskenler de vardır(Fotoğraf 4.4' e bkz)

Fotoğraf 4.4: Bayram Yaylasında Hüsni TELLİ Evi ve Eklentileri Yaylanın Mesken Özelliklerinin Temsil Etmektedir

Meskenlerin avlusu vardır ve genellikle hayvanların bakımını kolaylaştıracak şekilde planlanmıştır. Avlunun kapısı ahşaptan yapılmış olup avlu içi hayvanlar için bölmelere ayrılmıştır(Fotoğraf 4.5' e bkz).

Fotoğraf 4.5 : Bayram Yaylasında Hayvanlar Ahşaptan Yapılmış Bir Bölmede Bulundurulur

Genellikle avluda hayvanları yemlemek için tahtadan ve saçtan yapılmış oluklar yer alır. Büyükbaş hayvanlar için yayladaki direklere tuz taşları bağlanmıştır. Çatılar, kiremit, saç,

toprak ile örtülmektedir. Yaylada bahçeler, cami ve mezarlık çevrili olup korunaklı yer oluşturulmuştur. Yayla konutları büyük ölçüde mahalle ve köy konutlanırı andırmaktadır. Turizm açısından değerlendirilen yayla yerleşkesi yoktur. Tokat; Etrafı taş veya tel ile çevrili hayvan barınaklarıdır(Fotoğraf 4. 6' ya bkz).

Fotoğraf 4.6: Yayla Mesken Eklentisi Olan Tokat Hayvanların Yağmurlu Havalarda Bir Arada Tutulduğu Önemli Yayla Mesken Eklentilerindendir

Konutların kapı ve pencere yönü çoğunlukla batıya bakmaktadır. Göze: hayvanların korumak amacıyla 3 tarafı ve üzeri kapalı ve önü açık olan etrafı taş veya tel ile çevrili olan yapılardır(Fotoğraf 4. 7' ye bkz).

Yaylada büyükbaş hayvanlar günlük ortalama 9-12 litre süt vermektedirler. Süt işleri(peynir, yoğurt, tereyağı, lor üretimi) öğleden sonra tamamlanmaktadır. Yaylada her konutta elektrik (1985 yılından beri) ve su (1996 yılından beri) vardır. Yayla ile aynı adı taşıyan bir cami ve bir mezarlık mevcuttur.

Fotoğraf 4.7: Yayla Mesken Eklentisi Olan Göze Hayvanların Yağmurlu ve Güneşli Havalarda Korundukları Yerlerdendir

Fotoğraf 4.8 : Bayram Camii Yaylanın Hemen Giriş Kısımında Yer Alır

Yaylacılar sağlık ocağı, kasap, bakkal, marangoz, lokanta, değirmen gibi hizmetleri Doğanbey mahallesinden karşılamaktadırlar. Gıda ihtiyaçlarının büyük bir bölümü ise salı günleri Beyşehir'de, perşembe günleri Doğanbey mahallesinde kurulan pazarlardan ve Konya'dan temin edilmektedir.

Bayram yaylasının yaz nüfusu ortalama 50-60 kişidir. Yayladaki diğer aileler arasında tarımsal, sosyal ticari ve akrabalık ilişkileri mevcuttur. Yaylada düğün-eğlence güreş, yarış, kutlama gibi sosyal etkinlikler yapılmamakta, sosyal yaşam hayvanların otlatılması, tarla ve bahçe işlerinden ibarettir. Ayrıca yaylaya gelen misafirler yaylanın orta yerinde bulunan asırlık meşe ağacının altında karşılar ve yaylaya misafirler burada ağırlanır(Fotoğraf 4. 9' a bkz).

Fotoğraf 4.9: Bayram Yaylasına Gelen Misafirlerin Ağırlandığı Asırlık Meşe Ağacı ve Yaylaya Gelen Misafirleri Ağırlayan Misafirperver Hüsnü TELLİ

Ürünlerin hasadından sonra hayvanlar serbest bırakılır. Bu aileler hayvanların kışlık yiyeceklerinden olan yem, saman gibi hayvan yiyeceklerini yaz aylarında yaylaya depolarlar. Yaylacılar kışlık odun teminini yaparlar.

Yaylada hayvancılık süt üretimi amacıyla yapılmaktadır. Yaylada en fazla büyükbaş hayvan sayısına 45 adet büyükbaş hayvanıyla 2022 yılında Ali KİLCİ (Yaş: 48) sahiptir. Yaylada bir aile sezonda ortalama 90-120 kg peynir üretimi gerçekleştirmektedir. Yaylada hayvansal ürünler (peynir, süt, yoğurt, lor) Doğanbey mahallesi, Beyşehir, Konya' da satılır, bir kısmı da ailenin tüketimi için ayrılır. Satılacak hayvanlar Beyşehir'de her pazartesi kurulan haftalık hayvan pazarında satılmaktadır. Ayrıca beslenen hayvanlar yaylaya gelen hayvan alımı satımı yapanlara da (Beyşehir' de cambaz olarak adlandırılır) satılmaktadır.

Yaylaya ulaşımda yollar dardır. İki araç karşılaştığında güçlüklerle geçebilmektedir. Özellikle yağışlı dönemlerde ıslanan yayla yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Yaylada arazi kullanımı ve yerleşimi planlı değildir. Yaylada kanalizasyon şebekesi bulunmamaktadır. Dolayısıyla Bayram'ı ziyarete gelenler hayvansal kokuyla karşılaşmaktadırlar. Yaylada otlak alanlarının koruma-kullanma dengesi sağlanamamış olup, yaylada dönüşümlü otlatma, otlak bakımı, yabani ot ile mücadele yapılmamaktadır.

4.1.2. Tembelağıl Ağılı

Tembelağıl ağılı Doğanbey Mahallesi sınırları içerisinde, 1180 m. yükselti basamağında yer alır. Doğanbey mahallesi ile ağıl arasında 87 m. yükselti farkı vardır. Doğanbey mahallesine 6 km mesafede olan Tembelağıl'ın Beyşehir ilçe merkezine uzaklığı ise 31 km' dir. Ağıla ulaşım motorlu araçlarla Bayram yaylası yolu (stabilize) ile Doğanbey mahallesi yolu (asfalt) olmak üzere iki farklı güzergahtan sağlanmaktadır.

Fotoğraf 4.10: Tembelağıl Ağılına Giderken Ormanlık Alanda Stabilize Yol Takip Edilir

Ağıla çoğunlukla Doğanbey mahallesinden motorlu taşıtlar (genelde otomobil, traktör ve motorbisiklet) kullanılarak ulaşım sağlanır. Ağılın bağlı olduğu Doğanbey mahallesiyle ağıl arası otomobille yaklaşık 10 dakika, traktörle 20 dakika, yürüyerek 1 saat zaman almaktadır.

Ağıla düzenli minibüs seferi yoktur. Ulaşım hususi araçlarla sağlanır. Temel ihtiyaçlar için Doğanbey mahallesine günübirlik ve haftalık olarak gidilir.

Ağıl adını soy-sülale isminden almıştır (Tablo 4. 4'e bkz).

Tablo 4. 4: Tembelağıl Ağılının Özellikleri

Ağıl Adı	Tembelağıl.			
Yükselti (m)	1180.			
Hane Sayısı	1.			
Mahalleye Uzaklığı (Km)	6.			
Beyşehir Uzaklığı (Km)	31.			
Bağlı Olduğu Mahalle	Doğanbey.			
Ağılın Kullanım Zamanı	Ağıl yıl boyu kullanılmakta.			
Adını Nereden Aldığı	Soy isimden almıştır.			
Ağılın Kurulum Yılı	2007.			
Ağılın Kullanıma Başlanma Tarihi	2007.			
Ağılda Yapılan Faaliyetler	Hayvancılık, tarım.			
Hayvancılığın Yapılış Amacı	Geçim, ticari (Kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı.			
Hayvan Sayısı ve Türü	Koyun (200)	Kanatlı (21)	Büyükbaş (20)	Toplam (241)
Tarımsal Üretimin Amacı	Geçim.			
Yetiştirilen Ürünler ve Miktarları (Ton)	Mısır (2)	Arpa (5)	Fasulye (1.5)	Buğday (5)
Tarım Arazilerinin Aidiyeti	Şahıs.			
Ağılıcılar Arasında Bağlılık Durumu	Tembelağıl ağıl sakinleri ile Bayram yaylası sakinleri arasında akraba, ticari, tarımsal ve sosyal ilişkiler vardır.			
Ağılın Kurulum Yeri	Orman ve tarım arazilerinin bitişiği.			
Mesken Sayısı	1.			
Meskenlerin Aidiyet Durumu	Şahıs.			
Mesken Malzemelerinin Türü	Tuğla, taş, sac, ahşap.			
Mesken Eklentileri	Avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluk, garaj, kümes.			
Meskenlerin Oda Sayısı,Katı	Tek kat, 4 oda.			
Elde Edilen Ürünler	Hayvansal ve tarımsal.			
Elektriğin Mevcudiyeti/	Ağılda elektrik güneş panelinden yararlanılarak elde edilir.			
Şebeke Suyu Mevcudiyeti	Ağılda şebeke suyu bulunmayıp su ihtiyacı Tembelağıl ağılı kuyusundan temin edilmekte.			
Gıda İhtiyacını Karşılama ve Karşılama Yerleri	Kendi üretimleri, Doğanbey mahallesi (Perşembe pazarı), Beyşehir ilçe merkezi (Salıpazarı) ve Konya.			
Günlük Yapılan Faaliyetler	Hayvan otlatma, bakımı ve tarımsal faaliyetler.			
Her Yıl Ortalama Bulunan Kişi Sayısı	5			
Nüfusun Mevsimsel Değişme Durumu	Ağılda nüfus yaz-kış değişmez.			
Güvenliği Sağlayan Kurum /Kuruluş	Doğanbey Jandarma Karakol Komutanlığı.			
Ağılın Bakımının Üstlenilmesi	Aile bireyleri.			
Hayvanların Bakımının Üstlenilmesi	Aile bireyleri.			
En Fazla Hayvana Sahip Kişi ve Hayvan Sayısı	Mehmet ÇAKAR (127 adet).			
Hayvan Türü	4			
Ortalama Hayvan Sayısı	241			
Yetiştirilen Ağaç Türleri	Elma, erik, kiraz, ceviz, asma.			
Yapılan Ekim Türü	(Mustafa ÇAKAR) buğday, arpa, yulaf, nohut, fasulye, çavdar yetiştirmekte.			
Ekim-Dikim Faaliyetlerinin Yapılış Amacı	Geçim.			
Ağıla Ulaşım Araçları	Motorlu araçlarla.			

Ağıla Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/Stabilize yol.		
	Beyşehir-Doğanbey mahallesi arası 25 km	Doğanbey mah-Tembelağıl ağılı arası 6 km.	
Ağıla Ulaşımında Kullanılan Ulaşım Araçları ve Yolculuk Süreleri	Otomobil (10 dk)	Traktör (20 dk)	Yaya (1 saat)
Elde Edilen ÜrünlerinTüketim-Satış Yerleri	Beyşehir, Konya, Doğanbey mahallesi.		
Ağıla Günübirlik Gidilimesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.		
Ağıla Haftalık Gidilimesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.		

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar, 2022

2022 yılı Temmuz ayında yapılan arazi çalışmalarında ağılın 1 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Tembelağıl'a hayvancılık ve tarım amacıyla çıkılmaktadır. Ağıldaki mesken ve tarım arazileri tapulu ve mülkiyeti Mustafa ÇAKAR(Yaş: 53)' a ait olup mülkiyet sorunu yoktur.

Mustafa ÇAKAR ağılda yıl boyunca (yaz-kış) ikamet etmekte ve oğlu Mehmet ÇAKAR (Yaş: 28) ile beraber Tembelağıl' da ekonomik faaliyetlerini sürdürmektedir. Ağıl 2007 yılında kurulmuş olup ve 2007' den beri aralıksız kullanılmaktadır.

Fotoğraf 4.11: Mustafa ÇAKAR ve Ailesi Yaşamlarının Büyük Çoğunluğunu Tembelağıl'da Geçirmektedirler

Ağılda yıl boyu kalındığından konutların ve eklentilerinin bakımı, tamiri ve otlak alanlarının kontrolü yılın her döneminde yapılabilir. Ağılda tencere, kazan, kepe, sahan, ekmek saçı, oklava, ekmek tahtası, süt makinesi, hayvan sağma makinesi, süt süzgeci malzemeleri devamlı ağılda bulundurulur. Ağılda buzdolabı, çamaşır makinesi, televizyon

derin dondurucu gibi elektronik cihazlar mevcuttur. Ağılda Bayram yaylasında olduğu gibi hayvanların bazılarına takılan ve hayvan hareket ettiğinde ses çıkaran çan/taka'lar hayvanlara kaybolduklarında kolayca bulunmaları açısından önemlidir.

Ağılda hayvancılık faaliyetleri temelde geçim tipi olmakla birlikte ticari (kurbanlık hayvan besiciliği) süt ve ürünleri elde etme ve satımı amacıyla da yapılmaktadır. Daha çok küçükbaş hayvan beslenir(Fotoğraf 4.12' ye bkz).

Fotoğraf 4.12 : Tembelağıl Ağılındaki Koyunlar Ağılın Hemen Yakınındaki Ormanlık Alanda Bulundurulur

Ağılda keçi ve binek hayvanı bulunmamaktadır. Ağılda 200 adet koyun, 20 adet büyükbaş, 21 adet kanatlı ve toplamda 241 adet hayvan mevcuttur. Ağılda 4 adet hayvan türü bulunmakta olup en fazla hayvan türü sayısına koyun sahiptir.

Ağılın otu ve suyu boldur. Ağılda otlak alanlar Bayram yaylası ile ortak kullanılmakta olup otlak sıkıntısı yoktur. Hayvanlar otlığa günübirlik götürülür. Doğanbey mahallesinden ağıla göç etmeyen bazı aileler büyükbaş ve küçükbaş hayvanlarını Mustafa ÇAKAR'a ücret karşılığında ağılda baktırmaktadır.

Ağılda tarımsal faaliyetler ailenin kendi ihtiyacını karşılamak amacıyla yapılmaktadır. Ağılda bahçede bulunan en çok meyve ağaçları; elma, erik, kiraz, ceviz, asmadır. Ayrıca ağılda buğday, arpa, yulaf, nohut, fasulye, çavdar yetiştirilmektedir. Ağılda en fazla yetiştirilen ürün 2022 yılında 5 tonluk üretimiyle buğday olmuştur. Mısırın ekimi ise Büyükbaş hayvanların beslenmesine yöneliktir.

Tembelağıl ağılının ormanlık alan ve tarım arazilerinin birleştiği yerde kurulması, temiz havası, güzel manzarası, sessiz-sakinliği ağıla ziyaret edenleri büyülemektedir(Fotoğraf 4.13' e bkz).

Fotoğraf 4.13: Tembelağıl Ağılı Kendisine Ait Olan Tarım Alanları ve Ormanlık Alanın Hemen Bitişindeki Yamaçta Bulunmaktadır

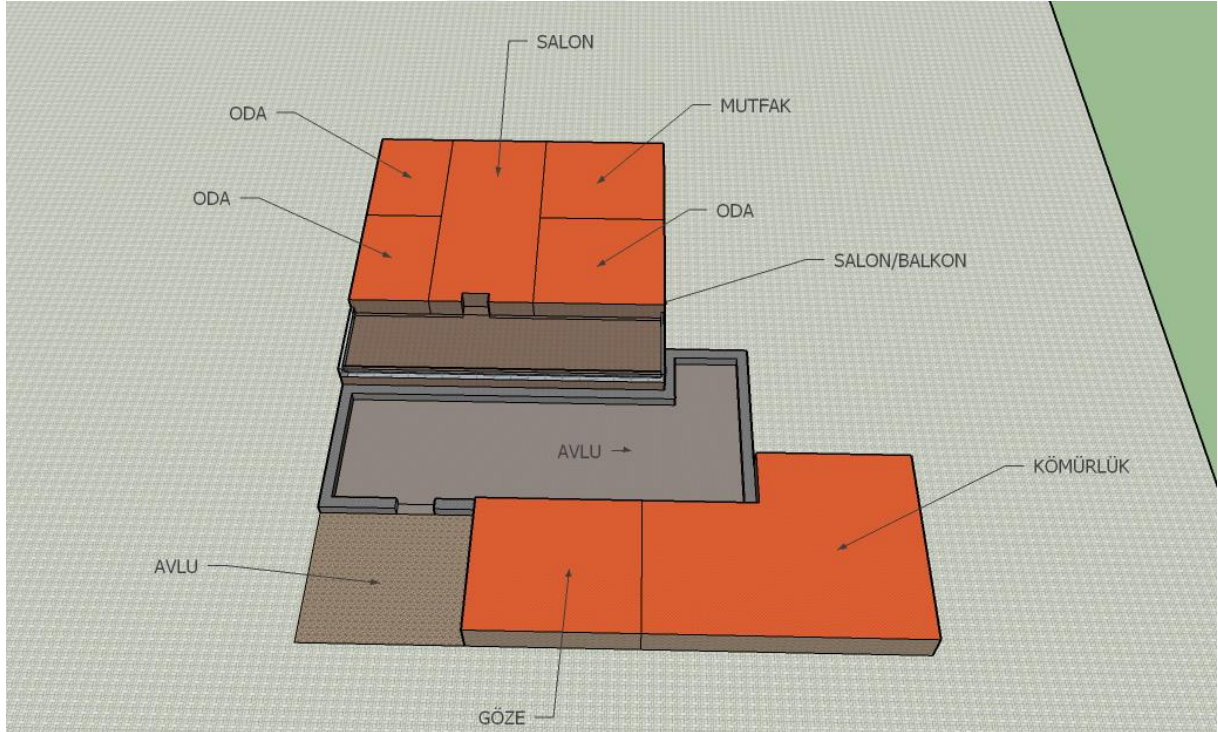
Hayvancılık ve tarımsal faaliyetlerin yanında bu amaçlarla da Mustafa ÇAKAR ağılda yıl boyu kalmaktadır. Hayvanlar için otlak alanlarına ve zirai faaliyetler için tarım arazilerine yakınlık, ulaşım koşullarının elverişliliği ağılın kurulum yerinin seçiminde etkili olmuştur.

Ağıl meskeni ormanlık alan ve tarım arazilerinin birleştiği yere inşa edilmiştir. Ağılda 1 adet mesken vardır. Eklentiler ağıl konutuyla çok yakındır hatta çoğu eklenti ağıl konutuyla bitişiktir(Fotoğraf 4.14' e bkz).

Fotoğraf 4.14 : Tembelağıl Ağılında Hayvan Yemlerinin Bırakıldığı Depo Ağıl İçin Vazgeçilmez Eklentilerdendir

Ağıldaki mesken 1 katlı ve 4 odalıdır. Ağıl meskenindeki eklentiler: avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluk, garaj, kümesten oluşmaktadır(Şekil 4. 2' ye bkz).

Şekil 4.2 : Tembelağıl Ağılı Mustafa ÇAKAR Ağıl Evi Planı

Konut devamlı yerleşime ve hayvancılık ekonomik faaliyetlerine uygun olarak yapılmıştır. Mesken malzemeleri yakın çevreden temin edilerek mesken ve eklentileri ağılın bulunduğu çevre ile uyumlu yapılmışlardır. Meskenin yapımında genelde tuğla malzeme

kullanılmakla birlikte taştan da yapılmış konut eklentisi vardır. Taş malzemenin arasına ahşap malzeme yerleştirilmiştir.

Fotoğraf 4.15 : Tembelağıl Ağılının Mesken ve Eklentilerinin Yapımında Birden Fazla Malzeme Kullanılmıştır

Ağıl meskeninin avlusu vardır ve hayvanların bakımını kolaylaştıracak şekilde yapılmıştır. Avlunun kapısı ahşaptan yapılmış olup avlu içi hayvanlar için bölmelere ayrılmıştır. Avluda hayvanları yemlemek için tahta ve saçıtan yapılmış oluklar vardır. Büyükbaş hayvanlar için ağıldaki direk ve avlu duvarlarına tuz taşları bağlanmıştır. Çatı saç malzeme ile örtülmüştür. Ağılda bahçe ve eklentilerin çoğunluğu tel, taş ve ahşap ile çevrili olup korunaklı yer oluşturulmuştur. Konut mahalle ve köy konutlarını andırmaktadır. Meskenin kapı ve pencere yönü çoğunlukla batıya bakmaktadır.

Ağılda küçükbaş hayvanlar günlük ortalama 0,5-1 litre, büyükbaş hayvanlar ise 7-8 litre süt vermektedirler ve süt işleri (peynir, yoğurt, lor, tereyağı üretimi) öğleden sonra tamamlanmaktadır. Ağılda elektrik ihtiyacı 2015 yılında yaptırılan güneş paneliyle karşılanmaktadır. Ağılda şebeke suyu yoktur ve içme ve kullanma suyu kuyu' dan (2007 yılından beri) temin edilmektedir.

Ağılci aile sağlık hizmetleri, kahvehane, bakkal, kasap hizmetleri de yine ağıla en yakın olan Doğanbey mahallesinden karşılamaktadır. Ağılda gıda ihtiyacının büyük bir bölümü salı

günleri Beyşehir' de, perşembe günleri Doğanbey mahallesinde kurulan pazarlardan ve Konya' dan temin edilmektedirler.

Tembelağıl ağlında yılda 5 kişi bulunur. Tembelağıl ağılı Mustafa ÇAKAR ailesinin kendilerine en yakın olan Bayram yaylası sakinleriyle akraba, ticari, tarımsal, sosyal ilişkileri mevcuttur. Ağılda düğün-eğlence güreş, yarış, kutlama gibi sosyal etkinlikler yapılmamakta, sosyal yaşam hayvanların otlatılması, tarla ve bahçe işlerinden ibarettir. Ürünlerin hasadından sonrahayvanlar tarım arazilerine serbest bırakılır (Fotoğraf 4. 16'ya bkz).

Fotoğraf 4.16: Tembelağıl Ağılı Tarım Arazilerinde Her Yıl Hasattan Sonra Hayvanlar Otlatılmaktadır

Ağılda hayvanların kışlık yiyeceklerinden olan yem, saman gibi hayvan yiyecekleri yaz aylarında ağılda depolanır. Ağılcılar kışlık odun teminini yaparlar.

Ağılda en fazla küçükbaş hayvan sayısına 127 küçükbaş hayvanıyla 2022 yılında Mehmet ÇAKAR, en az küçükbaş hayvan sayısına ise 63 adet küçükbaş hayvanıyla Mustafa ÇAKAR sahiptir.

Ağılda aile bir ağıl sezonu boyunca yaklaşık 350-400 kg peynir üretimi gerçekleştirmektedir. Ağılda hayvansal ürünler (süt, peynir, yoğurt, lor, tereyağı) Doğanbey mahallesinde, Beyşehir ve Konya'da satılır, bir kısmı da ailenin tüketimi için ayrılır. Satılacak hayvanlar Beyşehir'de her pazartesi kurulan haftalık hayvan pazarında satılmaktadır. Ayrıca beslenen hayvanlar ağıla gelen hayvan alımı-satımı yapanlara da satılmaktadır.

Ağılın yolları dardır. İki araç karşılaştığında güçlüklerle geçebilmektedir. Özellikle yağışlı havalarda ıslanan ağıl yolu kayganlaşır ve ulaşımı olumsuz etkiler. Ağılda arazi kullanımı ve yerleşim planlı değildir. Ağılda kanalizasyon şebekesi bulunmamaktadır. Dolayısıyla Tembelağıl' ı ziyarete gelenler hayvansal ve bitkisel kokuyla karşılaşmaktadırlar. Ağılda otlak alanlarının koruma-kullanma dengesi sağlanamamıştır. Ağılda dönüşümlü otlatma, otlak bakımı, yabani ot ile mücadele yapılmamaktadır.

4.1.3. Gavurönü (Çivi Osman) Ağılı

Gavurönü ağılı Doğanbey Mahallesi sınırları içerisinde, 1318 m. yükselti basamağında yer alır. Doğanbey ile Gavurönü arasında 51 m. yükselti farkı vardır. Doğanbey mahallesine 3 km mesafede olan Gavurönü'nün Beyşehir ilçe merkezine uzaklığı ise 28 km'dir. Ağıla ulaşım motorlu araçlarla Beyşehir ilçe merkezinden Doğanbey mahallesine kadar olan 25 km' lik (asfalt), Doğanbey mahallesinden ağıla kadar olan 3 km' lik (stabilize) yol olmak üzere tek bir güzergah kullanılır. Bu yol Beyşehir'den itibaren önce Doğanbey'e daha sonra da Gavurönü'ne ulaşır. Ağıla ulaşım çoğunlukla motorlu taşıtlar (otomobil, traktör) kullanılmakla birlikte yaya olarak ta ağıla ulaşılabilir. Doğanbey mahallesiyile ağıl arası otomobille 10 dakika, traktörle 15 dakika, yürüyerek 30 dakika sürer. Ağıla düzenli minibüs seferi yoktur. Ağıla hususi araçlarla ulaşım sağlanır. Temel ihtiyaçlar için gününbirlik ve haftalık olarak Doğanbey mahallesine inilir(Tablo 4. 5' e bkz).

Tablo 4. 5: Gavurönü(Çivi Osman) Ağılı Özellikleri

Ağıl Adı:	Gavurönü(Çivi Osman)		
Yükselti (m)	1318.		
Hane Sayısı	2.		
Bağlı Olduğu Mahalle	Doğanbey.		
Beyşehir Uzaklığı (Km)	28.		
Mahalleye Uzaklığı (Km)	3.		
Ağıla Göç Zamanı	Nisan.		
Ağıldan Göç Zamanı	Ekim.		
Ağılın Kurulum Zamanı	2003.		
Ağılın Kullanılmaya Başlanma Zamanı	2003.		
Ağılda Yapılan Faaliyetler	Hayvancılık, tarım.		
Hayvancılığın Yapılış Amacı	Geçim,ticari (Kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı.		
Hayvan Sayısı ve Miktarı	Kanathı (31)	Büyükbaş (60)	Toplam (91)
Tarımsal Üretimin Amacı	Geçim.		
Yetiştirilen Ürünler ve Miktarları (Ton)	Yulaf (2.5)	Buğday (3)	Arpa (1.5)
Tarım Arazilerinin Aidiyeti	Şahıs.		
Ağılda İş Paylaşımı Durumu	Erkekler hayvanların bakımı, otlatılması, ağılın ve bahçelerin bakımı. Kadınlar yoğurt ve peynir elde etme, ağılın temizliği, bostan bakımı (çapalanması, sulanması), ev işleri. Erkek çocuklar babalarına, kız çocuklar annelerine yardım eder.		
Ağılılar Arasında Bağlılık Durumu	Akraba.		
Ağılın Kurulum Yeri	Otlak ve ekim alanları bitişiği.		

Mesken Sayısı	1.
Meskenlerin Aidiyeti	Şahıs.
Mesken Malzeme Türleri	Tuğla, taş, piriket, ahşap, kiremit, toprak, saç.
Mesken Eklentileri	Ahır, çelke (Açık alan-Besi alanı), avlu, göze, bahçe.
Meskenlerin Oda Sayısı,Katı	Tek kat, 2 oda.
Elde Edilen Ürünler	Hayvansal ve tarımsal.
Elektriğin Mevcudiyeti/Ağıla Geliş Zamanı	Evet. 2003.
Şebeke Suyu Mevcudiyeti	Ağılda şebeke suyu olmayıp içme ve kullanma suyu sondaj ve kaynak suyundan temin edilmektedir.
Gıda İhtiyacının Karşılama Yerleri	Beyşehir ilçe merkezi (Salı pazarı), Doğanbey mahallesi (Perşembe pazarı) ve Konya.
Günlük Yapılan Faaliyetler	Hayvan otlatma ve bakımı, süt ürünleri yapımı, bahçe bakımı.
Her Yıl Bulunan Ortalama Birey Sayısı	6.
Nüfusun Mevsimsel Değişme Durumu/Kışın Ağılda Kalınma Durumu	Ağılda kış mevsimi kimse kalmaz.
Güvenliği Sağlayan Kurum/Kuruluş	Doğanbey Jandarma Karakol Komutanlığı .
Ağılın Bakımının Üstlenilmesi	Aileler.
Hayvanların Bakımının Üstlenilmesi	Aileler.
En Fazla Hayvana Sahip Kişi ve Hayvan Sayısı	Osman SALMAN (50 adet büyükbaş).
Hayvan Türü	6 .
Yetiştirilen Ağaç Türleri	Elma, ceviz, armut, dut, .kayısı, kiraz, vişne, erik, üzüm, şeftali, badem.
Yapılan Ekim Türleri	Domates, patlıcan, biber, kabak, fasulye, soğan, patates ve sarımsak, salatalık ve bamya, mısır ve ayçiçeği.
Ekim-Dikim Faaliyetlerinin Yapılış Amacı	Geçim.
Ağıla Ulaşım Araçları	Motorlu araçlarla.
Ağıla Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/Stabilize Yol. Beyşehir-Doğanbey mahallesi arası 25 km . Doğanbey mah-Gavurönü ağılı arası 3 km.
Ağıla Ulaşımında Kullanılan Ulaşım Araçları ve Yolculuk Süreleri	Otomobil (10 dk) Traktör (15 dk) Yaya (30 dk)
Elde Edilen Ürünlerin Tüketim-Satış Yerleri	Konya, Doğanbey mahallesi, İzmir, Bursa, İstanbul.
Ağıla Günlük Gidilmesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.
Ağıla Haftalık Gidilmesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar, 2022

2022 yılı Haziran ayında yapılan arazi çalışmalarında ağılın 2 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Gavurönü' ne 2 aile de hayvancılık ve tarım amaçlı çıkmaktadır. Ağılda her bir ailenin kendine ait bir yeri olmayıp meskenin mülkiyeti Osman SALMAN'a ait olup, mülkiyet sorunu yoktur. Gavurönü ağılına nisan ayında çıkan ağılcılar kışlağa yani Doğanbey' e ekim ayında inerler. Yılın 6 ayı kullanılan ağıl, kışın tamamen terk edilir. Yıllara göre değişmemekle birlikte Gavurönü' nde kış mevsimini ağılda geçiren aile bulunmamaktadır.

Ağıla göç etmeden yaklaşık 15-20 gün önce ağılcı ailelerden birer kişi konut ve eklentilerin bakımı, tamiri ve otlak alanlarının kontrolü için ağıla giderler. Tüm bu hazırlıkların

ardından Gavurönü ağılına göç başlar. Traktör ve kamyonetlere yüklenen: süt makinesi, un, şeker, döşek, minder, seccade, çuval, yem teknesi, ağılda ekmek yapmak için ekmek açılan tahta (senit), süt sağma makinesi, halı, kilim, kazan, tencere, tava, oklava, elek, güyüm, sürahi, bıçak, kaşık gibi malzemeler ağıla çıkarılır. Ağılda elektrik olduğundan buzdolabı, çamaşır makinesi, televizyon, derin dondurucu gibi elektronik cihazlar mevcuttur. Ağıl meskeninde kullanılan malzemeler daimi ikamet adresi olan Doğanbey mahallesine göç zamanlarında taşınır, yıl boyu ağılda tutulmazlar. Hayvanlar ise her iki aileden birer kişi gözetiminde otlatılarak ağıla götürülür. Ağıla çıkarılırken ve ağılda otlatılırken hayvanların bazılarının boyunlarına takılan çan/takalar hayvanların güvenli bir şekilde ağıla ulaştırılması için önemlidir. Ağıldan Doğanbey' e dönüşte de hayvanlar otlatılarak aynı yoldan kışlağa getirilir.

Ağılda hayvancılık faaliyetleri temelde geçim tipi olmakla birlikte ticari (kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı amacıyla yapılmaktadır. Ağılda daha çok büyükbaş hayvan beslenir ve binek, keçi ve koyun bulunmamaktadır. Gavurönü ağılında 2022 yılı itibariyle 60 adet büyükbaş, 31 adet kanatlı ve toplamda 91 adet hayvan mevcuttur. Ağılda 6 adet hayvan türü olup, aile başı ortalama hayvan sayısı 45-46 adettir. En fazla sayıya inekler sahiptir. Ağılda binek hayvanı bulunmamaktadır.

Ağılın otu ve suyu boldur. Ağılda otlak alanlar ortak kullanılmakta ve otlak sıkıntısı yoktur. Hayvanlar otlağa gününbirlik götürülür. Doğanbey mahallesinden ağıla göç etmeyen bazı aileler büyükbaş hayvanlarını ağılcılara belirli bir ücret karşılığında bir ağıl dönemi boyunca ağılda baktırmaktadırlar. Ağılda tarımsal faaliyetler ailelerin kendi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yapılmaktadır (Tablo 4.5' e bkz). Bahçelerde en çok yetiştirilen meyve ağaçları; elma, ceviz, armut, dut, kayısı, kiraz, vişne, erik, üzüm, şeftali, bademdir.

Fotoğraf 4. 17: Gavurönü Ağılına Ait Tarım Alanları Ağılcılığın Devamını Teşvik Eden Unsurlardandır

Ayrıca aileler tarlalarda yulaf, buğday, arpa domates, patlıcan, biber, kabak, fasulye, soğan, patates ve sarımsak, salatalık ve bamyas, mısır ve ayçiçeği yetiştirirler. Buğday 2022 yılında 3 tonluk üretimiyle en fazla yetiştirilen tarım ürünüdür, Yulaf ve arpanın ekimi ise hayvanların beslenmesine yöneliktir.

Gavurönü ağılıının otlak alanlar ile ekim alanlarının bitişiğinde kurulması, temiz havası, sessiz sakinliği ağılı çekici kılan unsurlardır(Fotoğraf 4.18' e bkz).

Fotoğraf 4.18: Gavurönü Ağılı Hususi Bir Ağıl Olup, Yamaçta Kurulmuştur

Bu amaçlarla da 2 aile Doğanbey mahallesinden her yıl Gavurönü ağılına çıkmaktadır. Ağılın kurulum yeri seçiminde, hayvanlar için otlak alanlarına ve tarım arazilerine yakınlık, suyun varlığı, ulaşımın kolay ve elverişliliği önemli rol oynamıştır.

Ağıldaki mesken otlak alanları ile ekim alanlarının bitişiğine, su kenarına inşa edilmiştir. Ağılda herkesin kendine ait bir kullanacağı arazi ve mesken olmayıp, ağıldaki tarım arazileri ve ağıl meskeninin mülkiyeti Osman SALMAN' a aittir. Ağılda 1 adet mesken vardır. Mesken ve eklentileri arasındaki mesafe oldukça kısa olup bazı eklentiler meskenle bitişiktir. Ağıldaki mesken 1 katlı ve 2 odalıdır. Meskenin eklentileri ahır, çelke (açık alan-besi alanı), avlu, göze, bahçeden oluşmaktadır. Mesken ve eklentileri hayvancılık faaliyetlerine uygun olarak yapılmıştır(Fotoğraf 4.19' a bkz).

Fotoğraf 4.19 :Gavurönü Ağılı Mesken Eklentilerinin Yapımında Çevredeki Malzemelerden Yararlanılmıştır

Mesken ve eklenti malzemeleri yakın çevreden temin edilmiştir. Meskenin yapımında genelde taş malzeme kullanılmakla birlikte tuğla, piriket ve ağaç gövdelerinden de yararlanılmıştır. Taş malzemenin arasına ahşap yerleştirilmiştir. Meskenin avlusu vardır ve hayvanların bakımını kolaylaştıracak şekilde yapılmıştır. Avlunun kapısı ahşaptan yapılmış olup avlu içi hayvanlar için bölmelere ayrılmıştır. Avluda hayvanları yemlemek ve sulamak için saçtan yapılmış oluklar yer alır. Büyükbaş hayvanlar için ağıldaki duvar ve direklere tuz taşları bağlanmıştır. Mesken ve eklentilerin çatıları kiremit, saç ve toprak ile örtülmüştür. Ağılda bahçeler tel ve taş ile çevrili olup korunaklı yer oluşturulmuştur. Mesken mahalle ve köy meskenlerine benzemektedir. Turizm açısından değerlendirilen ağıl yerleşkesi yoktur. Konutun kapı ve pencere yönü güneye bakmaktadır.

Ağılda büyükbaş hayvanlar günlük ortalama 8-9 litre süt vermektedir. Süt işleri (peynir, yoğurt, tereyağı, lor yapımı) öğleden sonra tamamlanmaktadır. Ağıldaki konutta elektrik (2003 yılından beri) olup, şebeke suyu yoktur. Ağılda içme ve kullanma suyu ağılın yakınındaki sondaj ve kaynak suyundan temin edilmektedir(Fotoğraf 4.20' ye bkz).

Fotoğraf 4. 20 :Gavürönü Ağılı Kaynak Suyundan Hem Hayvanların Otlatılmasında Hem de Bahçelerin Sulanmasında Yararlanılmaktadır

Ağılcılar sağlık ocağı, kasap, bakkal, marangoz-hisar, lokanta değirmen gibi hizmetleri Doğanbey mahallesinden karşılamaktadırlar. Gıda ihtiyacının büyük bir bölümü ise salı günleri Beyşehir' de, perşembe günleri Doğanbey mahallesinde kurulan pazarlardan ve Konya'dan temin edilmektedir.

Gavürönü ağılının yaz nüfusu ortalama 6 kişidir. Ağıldaki aileler arasında akraba ilişkileri mevcuttur. Ağılda düğün-eğlence, güreş, yarış, kutlama gibi sosyal etkinlikler yapılmaz. Sosyal yaşam hayvanların otlatılması, tarla ve bahçe işlerinden ibarettir.

Ürünlerin hasadından sonra tarım alanlarına hayvanlar serbest bırakılır. Ağılda kışın kalan olmaz. Bu iki aile hayvanların kışlık yiyeceklerinden olan yem, silaj, saman gibi hayvan yiyeceklerini yaz aylarında Doğanbey mahallesinde depolarlar. Ağılcılar daimi yerleşim birimlerindeki kışlık yakacak odun ihtiyacını yaz aylarında ağıldan temin ederler.

Ağılda en fazla büyükbaş hayvan sayısına 2022 yılında 50 adet büyükbaş hayvanıyla Osman SALMAN (Yaş: 64) sahiptir. Ağılda bu 2 aile sezonda ortalama 250-300 kg peynir üretimi gerçekleştirmektedir. Ağılda hayvansal ürünler (süt, peynir, yoğurt, lor) Doğanbey mahallesi, Beyşehir, İzmir, Bursa, İstanbul ve Konya' da satılmaktadır, hayvansal ürünlerin bir kısmı da ailelerin tüketimi için ayrılır.

Ağıl yolları dardır. İki araç karşılaştığında güçlüklerle geçebilmektedir. Özellikle yağışlı dönemlerde ıslanan ağıl yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Ağılda arazi kullanımı

ve yerleşim planlı değildir. Ağılda kanalizasyon şebekesi bulunmamaktadır. Dolayısıyla Gavurönü' nü ziyarete gelenler hayvansal kokuyla karşılaşmaktadırlar. Ağılda ot alanlarının koruma-kullanma dengesi sağlanamamış olup dönüşümlü otlatma, otlak bakımı, yabancı ot ile mücadele yapılmamaktadır.

4.1.4. Tavşanova Ağılı

Tavşanova ağılı Doğanbey Mahallesi sınırları içerisinde, 1562 m. yükselti basamağında yer alır. Doğanbey ile Tavşanova arasında 295 m. yükselti farkı vardır. Doğanbey mahallesine 7 km mesafede olan Tavşanova'nın Beyşehir ilçe merkezine uzaklığı ise 32 km'dir. Ağıla ulaşım motorlu araçlarla Beyşehir-Doğanbey mahallesi 25 km' lik (asfalt), Doğanbey mahallesi ile ağıl arası 7 km'lik (stabilize) yol kullanılarak Doğanbey mahallesinden geçmek üzere tek güzergahtan sağlanır. Bu yol Beyşehir' den itibaren önce Doğanbey' e daha sonra da Tavşanova' ya ulaşır Ağıla ulaşımında çoğunlukla Doğanbey mahallesinden motorlu taşıtlar (otomobil, traktör) kullanılmakla birlikte binek hayvanları ve yaya olarak ta ağıla ulaşılabilir. Doğanbey mahallesiyle Tavşanova ağılı arası otomobille yaklaşık 25 dakika, traktörle 35 dakika, yürüyerek 80 dakika, binek hayvanlarıyla 65 dakika sürer. Ağıla düzenli minibüs seferi olmayıp, ulaşım hususi araçlarla sağlanmaktadır. Temel ihtiyaçları karşılamak için gününbirlik Hüseyin AKİZ, haftalık olarak ise Mehmet AKİZ Doğanbey mahallesine inmektedir.

Ağıl adını ağılda tavşanın bol olmasından (Hayvan adından) almıştır (Tablo 4.6 ' ya bkz).

Tablo 4. 6: Tavşanova Ağılı Özellikleri

Ağıl Adı	Tavşanova .					
Yükselti (m)	1562.					
Hane Sayısı	2.					
Beyşehir Uzaklığı (Km)	32.					
Mahalleye Uzaklığı (Km)	7.					
Bağlı Olduğu Mahalle	Doğanbey.					
Ağıla Göç Zamanı	Mayıs.					
Ağıldan Göç Zamanı	Kasım .					
Adının Veriliş Sesebi	Ağıl adını ağılda tavşanın bol olmasından (Hayvan adından) almıştır.					
Ağılın Kurulum Zamanı	1979.					
Ağılın Kullanıma Başlanma Zamanı	1979.					
Ağılda Bulunulan Faaliyetler	Hayvancılık, tarım.					
Hayvancılığın Yapılış Amacı	Geçimlik,ticari (Kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı.					
Hayvan Sayısı ve Türü	Keçi (150)	Koyun (100)	Binek(at, eşek (2)	Kanatlı (10)	Büyükbaş (40)	Toplam (302)
Tarımsal Üretimin Amacı	Geçim.					
Yetiştirilen Ürünler ve Miktarları (Ton)	Buğday (2.5)	Fink (1.2)	Çavdar (1.3)	Arpa (3)	Yulaf (2.8)	
Tarım Arazileri Mülkiyeti	Şahıs.					
Ağılıcılar Arasında Bağlılık Durumu	Akraba.					
Ağılın Kurulum Yeri	Ormanlık alan.					

Mesken Sayısı	2
Meskenlerin Aidiyeti	Şahıs.
Mesken Malzemeleri Türleri	Taş, tuğla, ahşap, saç.
Mesken Eklentileri	Avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluktur.
Meskenlerin Oda Sayısı,Katı	2 katlı ve 4 odalıdır.
Elde Edilen Ürün Türü	Hayvansal ve tarımsal.
Elektriğin Mevcudiyeti	Ağılda elektrik güneş panelinden yararlanılarak elde edilir.
Şebeke Suyu Mevcudiyeti/Ağıla Gelme Zamanı	Evet. 2003.
Gıda İhtiyacının Karşılama Yerleri	Beyşehir ilçe merkezinde (Salı pazarı), Doğanbey mahallesi (Perşembe pazarı) ve Konya.
Günlük Yapılan Faaliyetler	Hayvan otlatma, bakımı ve sağımı, dinlenme, yoğurt ve peynir yapımı, sebze -meyve yetiştirme.
Her Yıl Bulunan Ortalama Birey Sayısı	12.
Nüfusun Mevsimsel Değişme Durumu/Kışın Ağılda Kalınma Durumu	Ağılda kış mevsimi kalan olmaz.
Güvenliği Sağlayan Kurum/Kuruluş	Doğanbey Jandarma Karakol Komutanlığı.
Ağılın Bakımının Üstlenilmesi	Aile bireyleri, Beyşehir Belediyesi ve Beyşehir Orman İşletme Müdürlüğü.
Hayvanların Bakımının Üstlenilmesi	Aile bireyleri.
En Fazla Hayvana sahip Kişi ve Hayvan Sayısı	Mehmet AKİZ (140 adet küçükbaş).
Hayvan Türü	8.
Aile Başı Ortalama Hayvan Sayısı	150-155.
Yetiştirilen Ağaç Türleri	Vişne, elma, armut, ceviz, erik.
Yetiştirilen Ürünler	Buğday, arpa, çavdar, yulaf, fındık.Domates, salatalık, patlıcan, biber, mısır.
Ekim-Dikim Faaliyetlerinin Yapılış Amacı	Geçim.
Ağıla Ulaşım Araçları	Motorlu araçlar ve binek hayvanları
Ağıla Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/Stabilize yol.
	Beyşehir-Doğanbey mahallesi arası 25 km.
	Doğanbey mah-Tavşanova ağıl arası 7 km.
Ağıla Ulaşımında Kullanılan Ulaşım Araçları ve Yolculuk Süreleri	Otomobil (25 dk) Traktör (35 dk) Yaya (80 dk) Binek hayvanı (at, eşek) (65 dk)
Elde Edilen Ürünlerin Tüketim-Satış Yerleri	Doğanbey mahallesi, İzmir, Konya ve İstanbul.
Ağıla Günübirlik Gidilimesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.
Ağıla Haftalık Gidilimesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar, 2022

2022 yılı Ağustos ayında yapılan arazi çalışmalarında ağılın 2 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Tavşanova'ya bu iki aile hayvancılık ve tarım amacıyla çıkmaktadır.

Fotoğraf 4.21: Tavşanova Ağılı Sakinleri Misafirperverlikleri ile Türk Geleneksel Kültürünün Özelliklerini Göstermektedirler

Ağılda her bir ailenin kendine ait tapulu yeri vardır ve mülkiyet sorunu yoktur. Tavşanova ağılına mayıs ayında çıkan ağılcılar kışlağa yani Kükürt yaylasına kasım ayında inerler. Yılın 6 ayı kullanılan ağıl kışın tamamen terk edilir. Yıllara göre değişmemekle birlikte Tavşanova' da kış mevsimini ağılda geçiren aile bulunmamaktadır.

Ağıla göç etmeden yaklaşık 15-20 gün önce ağılcı ailelerden bir kaç kişi konutların ve eklentilerinin bakımı, tamiri ve otlak alanlarının kontrolü için ağıla giderler. Tüm bu hazırlıkların ardından Kükürt yaylasından Tavşanova ağılına göç başlar. Traktör ve kamyonetlere yüklenen: süt makinesi, un, şeker, döşek, minder, seccade, çuval, yem teknesi, ağılda ekmek yapmak için ekmek açılan tahta (senit), süt sağma makinesi, halı, kilim, kazan, tencere, tava, oklava, elek, güyüm, sürahi, bıçak, kaşık gibi malzemeleri ağıla taşırlar. Ağılda buzdolabı, televizyon gibi elektronik cihazlar mevcuttur. Ağıl meskenlerinden kullanılan malzemeler göç zamanlarında taşınır, ağılda yıl boyu tutulmazlar. Hayvanlar ise her ağılcı aileden 2 kişi gözetiminde otlatarak ağıla götürülür. Ağıla Kükürt yaylasından hayvanlar çıkarılırken ve ağılda hayvanları otlatırken hayvanların bazılarının boyunlarına takılan çan/takalar hayvanların güvenli bir şekilde ağıla ulaştırılması ve otlatılması için önemlidir. Ağıldan Kükürt' e dönüşte de hayvanlar otlatılarak aynı yoldan kışlağa getirilir.

Ağılda hayvancılık faaliyetleri temelde geçim tipi olmakla birlikte ticari (kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı amacıyla yapılmaktadır. Daha çok küçükbaş

hayvan beslenir. Tavşanova'da 150 adet keçi, 100 adet koyun, 40 adet büyükbaş, 10 adet kanatlı, 2 adette binek (1 adet at, 1 adet eşek) ve toplamda 302 adet hayvan vardır. Ağılda 8 adet hayvan türü olup, aile başı ortalama hayvan sayısı ise 150-155 adettir. Ağılda hayvan türü olarak keçi en fazladır.

Ağılın otu ve suyu boldur. Ağılda otlak alanlar ortak kullanılmakta ve otlak sıkıntısı yoktur. Hayvanlar otlağa gününbirlik götürülür.

Fotoğraf 4.22: Tavşanova Ağılında Büyükbaş Hayvanlar Öğle Vakitlerinde Ağılda Tutulurlar

Doğanbey mahallesinden ağıla göç etmeyen bazı aileler küçükbaş hayvanlarını ağılıclara bir ağıl dönemi boyunca hayvan başına belirli bir ücret karşılığında ağılda baktırmaktadırlar.

Ağılda tarımsal faaliyetler ailelerin kendi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yapılmaktadır(Tablo 26' ya bkz). Ağılda bahçelerde bulunan en çok meyve ağaçları: vişne, elma, armut, ceviz, eriktir. Ayrıca aileler tarlalarında buğday, arpa ve çavdar, yulaf, fındık, domates, salatalık, patlıcan, biber, mısır yetiştirirler. Arpa 2022 yılında 3 tonluk üretimiyle en fazla yetiştirilen tarım ürünüdür. Yulaf, fındık ve çavdar ekimi ise büyükbaş hayvanların beslenmesine yöneliktir.

Tavşanova ağılının, ormanlık alana kurulması ve yaz aylarında serin olması ağılı çekici kılan etkenlerdir. Bu amaçla da her yıl 2 aile Kükürt yaylasından Tavşanova ağılına çıkmaktadır(Fotoğraf 4.23' e bkz).

Fotoğraf 4.23: Tavşanova Ağılından Bir Görünüm

Ağılda meskenler toplu yerleşme özelliği gösterir. Ağılın kurum yeri seçiminde ağılda temel ekonomik faaliyetin hayvancılık üzerine kurulu olması, su ve tarım alanlarının varlığı, hayvanlar için otlak alanlarının bolluğu, ulaşım koşullarının elverişliliği etkili olmuştur. Meskenler ormanlık alana inşa edilmiştir. Ağılda herkesin kendine ait kullanacağı bir arazi ve meskeni vardır. Ağılda toplam 2 adet mesken vardır.

Fotoğraf 4.24: Tavşanova Ağılı Meskenlerinin İç Kısmı Ağılılık Faaliyetlerine Göre Yapılmıştır

Meskenler arası mesafe oldukça yakındır. Konutlar genelde 2 katlı ve 4 odalıdır. Çoğu konut ise eklentileriyle bitişiktir. Ağıldaki meskenlerdeki eklentiler 6 adet olup avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluktan oluşmaktadırlar. Konutlar ve eklentileri hayvancılık faaliyetlerine uygun olarak yapılmışlardır.

Mesken malzemeleri yakın çevreden temin edilmiştir. Meskenlerin yapımında genelde taş malzeme kullanılmakla birlikte tuğla ve ağaç gövdelerinden de yararlanılmıştır. Taş malzemelerin arasına ahşap yerleştirilmiştir. Meskenlerin avlusu vardır ve genelde hayvanların bakımını kolaylaştıracak şekilde inşa edilmişlerdir. Avluların kapısı ahşaptan yapılmış olup avluların içi hayvanlar için bölmelere ayrılmıştır. Avlularda hayvanları yemlemek için tahta ve saçıtan yapılmış oluklar yer almaktadır. Ayrıca avlulara büyükbaş hayvanlar için tuz taşları yerleştirilmiştir. Çatılar saç malzeme ile örtülmüştür. Ağıl konutları çoğunlukla mahalle ve köy konutlarına benzemektedir. Turizm açısından değerlendirilen ağıl yerleşkesi yoktur. Konutların kapı ve pencere yönü çoğunlukla güneye bakmaktadır. Ağılda bahçeler taş duvar ve tel ile çevrilmiş olup korunaklı alan oluşturulmuştur.

Ağılda büyükbaş hayvanlar günlük ortalama 5-6 litre, küçükbaş hayvanlardan ise 0,5-1 litre süt vermektedir. Süt işleri (peynir, yoğurt, tereyağı, lor üretimi) genelde öğleden sonra tamamlanmaktadır. Ağılda her konutta elektrik (2010 yılından beri) güneş panelinden ve şebeke suyu (2003 yılından beri) vardır.

Ağılcılar sağlık ocağı, kasap, bakkal, marangoz-hisar, lokanta değirmen gibi hizmetleri Doğanbey mahallesinden karşılamaktadırlar. Gıda ihtiyaçlarının büyük bir bölümü ise salı günleri Beyşehir' de, perşembe günleri Doğanbey mahallesinde kurulan pazarlardan ve Konya' dan temin edilmektedirler.

Tavşanova ağılının yaz nüfusu ortalama 12 kişidir. Ağıldaki aileler arasında akrabalık ilişkileri mevcuttur. Ağılda düğün-eğlence, güreş, yarış, kutlama gibi sosyal etkinlikler yapılmamakta, sosyal yaşam hayvanların otlatılması, bakımı, sağımı, tarla ve bağ-bahçe işlerinden ibarettir. Tarım ürünlerinin hasadından sonra tarlalara hayvanlar serbest bırakılır. Ağılda kışın kalan olmaz. Ağılı kullanan aileler hayvanların kışlık yiyeceklerinden olan yem, saman, silaj, kuru ot gibi hayvan yiyeceklerini yaz aylarında kışlak olarak kullandıkları Kükürt yaylasında depolarlar. Kışlık odun temini de Kükürt 'te yapılır.

Ağılda en fazla küçükbaş hayvan sayısına 140 adet hayvanıyla 2022 yılında Mehmet AKİZ (Yaş: 45) sahiptir. Ağılda her bir aile sezonda ortalama 250-300 kg peynir üretimi gerçekleştirmektedir. Ağılda hayvansal ürünler (yağ, süt, peynir, lor, tereyağı, keş) Doğanbey mahallesi, İzmir, Konya, Beyşehir ve İstanbul' da satılır ve bir kısmı da ailelerin tüketimi için ayrılır. Satılacak hayvanlar Beyşehir'de her pazartesi kurulan haftalık hayvan pazarında satılmaktadır. Ayrıca beslenen hayvanlar ağıla gelen hayvan alım-satımı yapanlara da satılmaktadır.

Ağıl yolları dardır ve iki araç karşılaştığında güçlüklerle geçebilmektedir. Bilhassa yağışlı dönemlerde ıslanan ağıl yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Ağılda arazi kullanımı ve yerleşim planlı değildir. Ağılda kanalizasyon şebekesi bulunmamaktadır. Dolayısıyla Tavşanova' yı ziyarete gelenler koku ile karşılaşmaktadırlar. Ağılda otlak alanlarının koruma-kullanma dengesi sağlanamamıştır. Ağılda dönüşümlü otlatma, otlak bakımı, yabani ot ile mücadele yapılmamaktadır.

4.1.5. Kükürt Yaylası

Kükürt yaylası Doğanbey Mahallesi sınırları içerisinde, 1290 m. yükselti basamağında yer alır. Doğanbey ile Kükürt arasında 23 m. yükselti farkı vardır. Doğanbey mahallesine 6 km mesafede olan Kükürt'ün, Beyşehir ilçe merkezine uzaklığı 31 km'dir. Yaylaya ulaşımında Beyşehir ilçe merkezinden Doğanbey mahallesine kadar olan 25 km'lik (asfalt), Doğanbey mahallesinden Kükürt yaylasına kadar olan 6 km' lik (stabilize) yol kullanılmak üzere tek güzergahtan ulaşım sağlanmaktadır. Bu yol Beyşehir' den itibaren önce Doğanbey' e daha sonra da Kükürt' e ulaşır. Yaylaya ulaşımında çoğunlukla Doğanbey mahallesinden motorlu taşıtlar (traktör, otomobil) kullanılmakla birlikte, ulaşımında binek hayvanlarından da

yararlanılmaktadır. Doğanbey mahallesiyle Kükürt yaylası arası otomobille 14 dakika, traktörle 20 dakika, yürüyerek 40 dakika, binek hayvanlarıyla 35 dakika sürer. Yaylaya düzenli minibüs seferi yoktur. Ulaşım hususi araçlarla sağlanmaktadır. Yaylaya temel ihtiyaçlar için günübürlük Mehmet AKİZ, haftalık olarak ta Ali AKİZ Doğanbey mahallesine inmektedir.

Yayla adını yaklaşık 500-600 metre yakınından geçen Kükürt çayından almıştır(Tablo 4. 7' ye bkz).

Tablo 4. 7: Kükürt Yaylası Özellikleri

Yayla Adı	Kükürt.					
Yükselti (m)	1290.					
Hane Sayısı	4.					
Beyşehir Uzaklığı (Km)	31.					
Mahalleye Uzaklığı (Km)	6.					
Bağlı Olduğu Mahalle	Doğanbey.					
Yaylaya Göç Zamanı	Kasım .					
Yayladan Göç Zamanı	Mayıs .					
Adının Veriliş Sebebi	Kükürt çayı.					
Yaylayı Kullanıma Başlanma Tarihi	1972.					
Yaylada Bulunulan Faaliyetler	Tarım, hayvancılık, sayfiye, avcılık.					
Hayvancılığın Yapılış Amacı	Geçim,ticari (Kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı.					
Hayvan Sayısı ve Türü	Keçi (150)	Koyun (100)	Binek(at, eşek),(2)	Kanatlı (12)	Büyükbaş (40)	Toplam (304)
Tarımsal Üretimin Amacı	Geçim.					
Yetiştirilen Ürünler ve Miktarları (Ton)	Arpa (3)	Buğday (3.2)	Çavdar (2.9)	Yulaf (3.3)	Fink (1.8)	Nohut (0.8)
Tarım Arazileri Mülkiyeti	Şahıs.					
Yaylacılar Arasındaki Bağlılık Durumu	Diğer yaylacılık yapanlarla akraba, ticari, tarımsal, sosyal ilişkileri mevcuttur.					
Yaylanın Kurulum Yeri	Plato.					
Mesken Sayısı	4.					
Meskenlerin Aidiyeti	Şahıs.					
Mesken Malzemeleri Türleri	Tuğla, taş, ahşap, sac, piriket.					
Mesken Eklentileri	Avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluk, küspelik, samanlık, garaj.					
Meskenlerin Oda Sayısı,Katı	2 kat,4 oda.					
Elde Edilen Ürünler	Hayvansal ve tarımsal.					
Elektriğin Mevcudiyeti/Yaylaya Gelme Zamanı	Evet. 2006.					
Suyun Mevcudiyeti/Yaylaya Gelme Zamanı	Evet.1972. Ayrıca Dalganlı çayı ve Seylik kaynak suyundan da içme ve kullanma amaçlı yararlanılmaktadır.					
Gıda İhtiyacının Karşılanma Yerleri	Beyşehir ilçe merkezi (Salıpazarı), Doğanbey mahallesi (Perşembe pazarı) ve Konya.					
Günlük Yapılan Faaliyetler	Hayvanların bakımı ve avcılık.					
Her Yıl Bulunan Ortalama Birey Sayısı	7.					
Nüfusun Mevsimsel Değişme durumu/Yazın Yaylada Kalınma Durumu	Yaylada yaz mevsimi kimse kalmaz.					
Güvenliği Sağlayan Kurum/Kuruluş	Doğanbey Jandarma Karakol Komutanlığı.					
Yaylanın Bakımının Üstlenilmesi	Aileler ve Beyşehir Belediyesi.					
Hayvanların Bakımının Üstlenilmesi	Aileler.					

En Fazla Hayvana Sahip Kişi ve Hayvan Sayısı	Mehmet AKİZ (140 adet küçükbaş).			
Hayvan Türü	8.			
Aile Başı Ortalama Hayvan Sayısı	150-155.			
Yapılan Ekim Türü	Arpa, buğday, çavdar, nohut, fink.			
Ekim-Dikim Faaliyetlerinin Yapılış Amacı	Geçim.			
Yaylaya Ulaşım Araçları	Motorlu araçlar ve binek hayvanları.			
Yaylaya Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/Stabilize yol.			
	Beyşehir- Doğanbey mahallesi arası 25 km.		Doğanbey mah-Kükürt yaylası arası 6 km.	
Yaylaya Ulaşımında Kullanılan Ulaşım Araçları ve Yolculuk Süreleri	Otomobil (14 dk)	Traktör (20 dk)	Yaya (40 dk)	Binek hayvanı (at, eşek) (35 dk)
Elde Edilen Ürünlerin Satış-Tüketim Yerleri	Doğanbey mahallesi, Beyşehir, İzmir, Konya, İstanbul.			
Yaylaya Günübirlik Gidilimesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.			
Yaylaya Haftalık Gidilimesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.			

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar, 2022

2022 yılı Temmuz ayında yapılan arazi çalışmalarında yaylanın 4 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Kükürt' e 3 aile tarım, hayvancılık, sayfiye ve 1 ailede avcılık amacıyla bu 4 aile çıkmaktadır. Yaylada her bir ailenin kendisine ait tapulu yeri vardır ve mülkiyet sorunu yoktur. Kükürt yaylasına kasım ayında yazlık ağıl olarak kullanılan Tavşanova ağılından inen yaylacılar, yılın mayıs ayında yazlık ağıl olarak kullanılan Tavşanova ağılına çıkarlar. Yılın 6 ayı kullanılan yayla yazın tamamen terk edilir. Yıllara göre değişmemekle birlikte Kükürt' te yaz mevsimini yaylada geçiren aile bulunmamaktadır.

Yaylaya göç etmeden yaklaşık 20-25 gün önce yaylacı ailelerden bir kaç kişi konut ve eklentilerinin bakımı, tamiri ve otlak alanlarının kontrolü için yaylaya giderler. Tüm bu hazırlıkların ardından Tavşanova ağılından Kükürt yaylasına göç başlar. Traktör ve kamyonetlere yüklenen: süt makinesi, un, şeker, döşek, minder, seccade, çuval, yem teknesi, yaylada ekmek yapmak için ekmek açılan tahta (senit), süt sağma makinesi, halı, kilim, kazan, tencere, tava, oklava, elek, güyüm, sürahi, bıçak, kaşık gibi malzemeleri yaylaya götürürler. Yaylada elektrik olduğu için buzdolabı, çamaşır makinesi, televizyon, derin dondurucu gibi elektronik cihazlar hemen her evde mevcuttur. Yayla meskenlerinde kullanılan malzemelerin büyük kısmı Tavşanova ağılına göç zamanlarında taşınır, Yıl boyu yaylada tutulmazlar. Hayvanlar ise yaylacı ailelerden bir kaç kişi gözetiminde otlatılarak yaylaya götürülür. Tavşanova ağılından Kükürt yaylasına inilirken ve Kükürt yaylasından Tavşanova ağılına çıkılırken hayvanların bazılarının boyunlarına takılan çan/takalar hayvanların güvenli bir şekilde yaylaya ulaştırılması için önemlidir. Yayladan Tavşanova' ya dönüşte de hayvanlar otlatılarak aynı yoldan yazlağa getirilir.

Yaylada hayvancılık faaliyetleri temelde geçim tipi olmakla birlikte ticari (kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı amacıyla yapılmaktadır. Daha çok küçükbaş hayvan beslenir. Kükürt'te 150 adet keçi, 100 adet koyun, 40 adet büyükbaş, 12 adet kanatlı, 2 adette binek (1 adet at, 1 adet eşek) ve toplamda 304 adet hayvan vardır. Yaylada 8 adet hayvan türü olup, aile başı ortalama hayvan sayısı ise 150-155 adettir. Yaylada hayvan türü olarak keçi en fazladır.

Yaylanın otu ve suyu boldur. Yaylada otlak alanlar ortak kullanılmakta ve otlak sıkıntısı yoktur(Fotoğraf 4.25 'e bkz).

Fotoğraf 4.25: Kükürt Yaylasında Hayvanlar Çoğu Zaman Çobansız Olarak Arazide Serbest Bırakılır

Hayvanlar otlağa günübirlik götürülür. Doğanbey mahallesinden yaylaya göç etmeyen bazı aileler büyükbaş ve küçükbaş hayvanlarını yaylacılara bir yayla sezonu boyunca belirli bir ücret karşılığında yaylada baktırmaktadırlar.

Yayladaki tarımsal faaliyetler yaylacıların kendi ihtiyaçlarını karşılamak için (geçimlik) yapılır. (Tablo 4.7' ye bkz). Aileler tarlalarında arpa, buğday, çavdar, nohut, fındık yetiştirilmektedir. Arpa, buğday, çavdar ve fındık ekimi ise küçükbaş hayvanların beslenmesine yöneliktir. 2022 yılında 3.3 tonluk üretimiyle en fazla yulaf yetiştirilmektedir.

Fotoğraf 4.26 : Kükürt Yaylasındaki Buğday Ekimi Yaylada Hayvan Besiciliği Oldukça İçin Önemlidir

Kükürt yaylasının, plato üzerine kurulması, yayla alanının temiz ve ferahlatıcı etkiye sahip olması, kış aylarında eşsiz manzarasından dolayı yayla adeta yaylacılar için çekim merkezi haline gelmiştir. Bu amaçlarla da her yıl Tavşanova ağılından Kükürt yaylasına göç edilmektedir(Fotoğraf 4.27' ye bkz).

Fotoğraf 4.27 : Kükürt Yaylası Kış Aylarında Eşsiz Güzelliklere Sahne Olmaktadır

Yaylada meskenler toplu yerleşme özelliği gösterir. Yaylanın kurulum yerinin belirlenmesinde suyun varlığı, tarım alanlarının genişliği ve hayvanlar için otlak alanlarının bolluğu, ulaşım koşullarının elverişliliği etkili olmuştur.

Meskenler plato üzerine inşa edilmişlerdir. Yaylada herkesin kendine ait kullanacağı bir arazisi ve meskeni vardır. Yaylada toplam 4 adet mesken vardır. Meskenler arasındaki mesafe oldukça yakındır(Fotoğraf 4.28' e bkz).

Fotoğraf 4.28 : Kükürt Yaylası Ev ve Eklentileri Birbirine Oldukça Yakın İnşa Edilmiş Olup Bu İse Yaylada Mesken Kullanışlılığını Artırmaktadır

Konutlar genelde 2 katlı ve 4 odalıdır. Çoğu konut ise eklentileri ile bitişiktir. Yayladaki meskenlerdeki eklentiler: avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluk, küspelik, samanlık, garajdan oluşmaktadır. Konutlar hayvancılık faaliyetlerine uygun olarak yapılmışlardır. Mesken ve eklenti malzemeleri yakın çevreden temin edilmiştir. Meskenlerin yapımında genelde taş malzeme kullanılmakla birlikte tuğla, piriket ve ağaç gövdelerinden de yararlanılmıştır. Taş malzemenin arasına ahşap yerleştirilmiştir. Meskenlerin avlusu vardır ve genellikle hayvanların bakımını kolaylaştıracak şekilde yapılmışlardır. Avluların kapısı ahşaptan yapılmış olup, avlu içi hayvanlar için bölmelere ayrılmıştır. Avlularda hayvanları yemlemek ve sulamak için saçtan yapılmış oluklar bulunur. Büyükbaş hayvanlar için avlu direklerine ve duvarlarına tuz taşları bağlanmıştır. Çatılar saç ile örtülmüştür. Yaylada bahçeler taş ve tel ile çevrili olup korunaklı yer oluşturulmuştur. Yayla konutları mahalle ve köy konutlarına benzemektedir. Turizm açısından değerlendirilen yayla yerleşkesi yoktur. Konutların kapı ve pencere yönü çoğunlukla batıya bakmaktadır.

Yaylada büyükbaş hayvanlar günlük ortalama 10-11 litre, küçükbaş hayvanlar ise 0,5-1 litre süt vermektedirler. Süt işleri (peynir, yoğurt, tereyağı, lor üretimi) öğleden sonra tamamlanmaktadır. Yaylada her konutta elektrik (2006 yılından beri) olup, su (1972 yılından beri) Dalganlı çayı ve Seylik kaynak suyundan temin edilmektedir.

Fotoğraf 4.29: Kükürt Yaylası Seylik Kaynak Suyu Yayla İçin Vazgeçilmez Bir Öneme Sahiptir

Yayla ile aynı adı taşıyan bir akarsu mevcuttur. Yaylacılar sağlık ocağı, kasap, bakkal marangoz-hisar, lokanta değirmen gibi hizmetleri Doğanbey mahallesinden karşılamaktadırlar. Gıda ihtiyacının büyük bir bölümü salı günleri Beyşehir'de, perşembe günleri Doğanbey mahallesinde kurulan pazarlardan ve Konya' dan temin edilmektedir.

Kükürt yaylasının kış nüfusu ortalama 7 kişidir. Yayladaki aileler arasında tarımsal, sosyal, ticari ve akrabalık ilişkileri mevcuttur. Yaylada düğün-eğlence, güreş, yarış, kutlama, şenlik gibi sosyal etkinlikler yapılmamakta, sosyal yaşam hayvanların ve yaylanın bakımı ve avcılıktan ibarettir. Yaylada kışın 4 aile kalır. Bu aileler hayvanların kışlık yiyeceklerinden olan saman, balya, silaj, yem ve kuru otu yaz aylarında yaylaya depolarlar. Yaylacılar yaz aylarında yaylada kışlık odun teminini yaparlar.

Yaylada en fazla küçükbaş hayvan sayısına 140 adet hayvanıyla 2022 yılında Mehmet AKİZ (Yaş: 45) sahiptir. Yaylada her bir aile sezonda ortalama 200-250 kg peynir üretimi gerçekleştirmektedir. Yaylada hayvansal ürünler (yağ, süt, peynir, lor, tereyağı, keş) Doğanbey mahallesi, İzmir, Konya, Beyşehir ve İstanbul' da satılır ve bir kısmı da ailelerin tüketimi için ayrılır. Satılacak hayvanlar Beyşehir' de her pazartesi kurulan haftalık hayvan pazarında da satılmaktadır. Ayrıca beslenen hayvanlar yaylaya gelen hayvan alım-satımı yapanlara da satılmaktadır.

Yayla yolları dardır. İki araç karşılaştığında güçlüklerle geçebilmektedir(Fotoğraf 4.30' a bkz)

Fotoğraf 4.30: Kükürt Yaylası Yolu Ormanlık Alanlardan ve Kıvrım Yapararak, Yaylaya Ulaşımı Sağlar

Yayla kış aylarında kullanıldığından Bilhassa yağışlı dönemlerde kar ve yağmur suları ile ıslanan yayla yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Yaylada arazi kullanımı ve yerleşim planlı değildir. Yaylada kanalizasyon şebekesi bulunmamaktadır. Dolayısıyla Kükürt yaylasına ziyarete gelenler hayvansal koku ile karşılaşmaktadır. Yaylada otlak alanlarının koruma-kullanma dengesi sağlanamamıştır. Yaylada dönüşümlü otlatma, otlak bakımı, yabani ot ile mücadele yapılmamaktadır.

4.1.6. Hacı İbrahim Ağılı

Hacı İbrahim ağılı Doğanbey Mahallesi sınırları içerisinde, 1690 m. yükselti basamağında yer alır. Doğanbey ile Hacı İbrahim arasında 423 m. yükselti farkı vardır. Doğanbey mahallesine 7 km mesafede olan Hacı İbrahim' in, Beyşehir ilçe merkezine uzaklığı ise 32 km' dir. Ağıla ulaşım motorlu araçlarla Beyşehir ilçe merkezinden Doğanbey mahallesine kadar olan 25 km' lik (asfalt), Doğanbey mahallesinden Hacı İbrahim ağılına kadar olan 7 km' lik (stabilize) yol kullanılmak üzere tek güzergahtan sağlanmaktadır. Bu yol Beyşehir' den ağıla giderken önce Doğanbey'e daha sonra Tavşanova ağılına buradan da Hacı İbrahim'e ulaşır. Ağıla ulaşımında çoğunlukla Doğanbey mahallesinden motorlu taşıtlar (traktör, otomobil)

kullanılmakla birlikte, ulaşımda binek hayvanlarından da yararlanılmaktadır. Ayrıca yaya olarak ta ağıla ulaşım sağlanabilmektedir. Doğanbey mahallesiyle Hacı İbrahim ağılı arası otomobille 45 dakika, traktörle 55 dakika, yürüyerek 90 dakika, binek hayvanlarıyla 80 dakika sürer. Ağıla düzenli minibüs seferi yoktur. Ulaşım hususi araçlarla sağlanmaktadır. Ağıldan temel ihtiyaçlar için haftada bir Süleyman ELLİK Beyşehir ilçe merkezine inmektedir.

Ağıl adını Hacı İbrahim' lerin ağılı olarak halk arasında uzun yıllar boyunca sürekli zikredilerek aile isminden almıştır(Tablo 4. 8' e bkz).

Tablo 4. 8: Hacı İbrahim Ağılı Özellikleri

Ağıl Adı	Hacı İbrahim.			
Yükselti (m)	1690.			
Hane Sayısı	2.			
Beyşehir Uzaklığı (Km)	32.			
Mahalleye Uzaklığı (Km)	7.			
Bağlı Olduğu Mahalle	Doğanbey.			
Ağıla Göç Zamanı	Nisan.			
Ağıldan Göç Zamanı	Kasım.			
Adının Veriliş Sebebi	Hacı İbrahim' lerin ağılı olarak halk arasında sürekli zikredilerek aile isminden almıştır.			
Ağılın Kullanıma Başlanma Zamanı	1933.			
Ağılda Bulunulan Faaliyetler	Hayvancılık, tarım.			
Hayvancılığın Yapılış Amacı	Geçim,ticari (Kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı.			
Hayvan Sayısı ve Türü	Koyun (80)	Binek (eşek),(1)	Kanatlı (14)	Toplam (95)
Tarımsal Üretimin Amacı	Geçim.			
Yetiştirilen Ürünler ve Miktarları (Kg)	Buğday (900)	Arpa (700)	Yulaf (670)	
Tarım Arazilerin Aidiyeti	Şahıs.			
Ağılda İş Paylaşımı Durumu	Erkekler hayvan otlatma ve bakımı, kadınlar, süt, yoğurt ve peynirle ilgilenme ve ev işleri.			
Ağılcılar Arasındaki Bağlılık Durumu	Doğanbey mahallesinde diğer insanlarla akraba, tarımsal ve sosyal ilişkiler mevcuttur.			
Ağılın Kurulum Yeri	Dağ eteği, orman bitişiği.			
Mesken Sayısı	2.			
Meskenlerin Aidiyeti	Şahıs.			
Mesken Malzemeleri Türleri	Taş, tuğla,saç, ahşap ve toprak.			
Mesken Eklentileri	Avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluktur.			
Meskenlerin Oda Sayısı,Katı	Tek kat, 3 oda.			
Elde Edilen Ürün Türü	Hayvansal ve tarımsal.			
Elektriğin Mevcudiyeti	Ağılda elektrik güneş panelinden yararlanılarak elde edilir.			
Şebeke Suyunun Mevcudiyeti	Şebeke suyu bulunmamakta. İçme ve kullanma suyu Yedioluk deresinden temin edilmektedir			
Gıda İhtiyacının Karşılanması ve Karşılanma Yerleri	Kendi üretimleri, Beyşehir ilçe merkezi (Salı pazarı) ve Doğanbey mahallesi (Perşembe pazarı) ve Konya.			
Günlük Yapılan Faaliyetler	Hayvan otlatma, hayvan tuzlama, hayvan sağımı, peynir, yoğurt yapımı, Yedioluk deresinden su getirme, yakacak temin etme ve dinlenme.			
Her Yıl Bulunan Ortalama Birey Sayısı	4.			
Nüfusun Mevsimsel Değişme Durumu/Kışın Ağılda Kalınma Durumu	Ağılda kış mevsimi kimse kalmaz.			
Güvenliği Sağlayan Kurum/Kuruluş	Doğanbey Jandarma Karakol Komutanlığı.			
Ağılın Bakımını Üstlenen Kurum/Kuruluş vb	Beyşehir Belediyesi, Beyşehir Orman İşletme Müdürlüğü ve Aile bireyleri.			
Hayvanların Bakımının Üstlenilmesi	Aileler.			

En Fazla Hayvana Sahip Kişi ve Hayvan Sayısı	Süleyman ELLİK (45 adet küçükbaş).			
Hayvan Türü Kaç	5.			
Aile Başı Ortalama Hayvan Sayısı	45.			
Ekim-Dikim Faaliyetlerinin Yapılış Amacı	Geçim.			
Ağıla Ulaşım Araçları	Motorlu araçlar ve binek hayvanları.			
Ağıla Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/Stabilize yol.			
	Beyşehir-Doğanbey mahallesi arası 25 km.		Doğanbey mah-Hacıbrahim ağılı arası 7 km.	
Ağıla Ulaşımında Kullanılan Ulaşım Araçları ve Yolculuk Süreleri	Otomobil (45 dk)	Traktör (55 dk)	Yaya (90 dk)	Binek hayvanı (eşek) (80 dk)
Elde Edilen Ürünlerin Satış-Tüketim Yerleri	Beyşehir, Konya, İzmir.			
Ağıla Haftalık Gidilimesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.			

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar, 2022

2022 yılı Haziran ayında yapılan arazi çalışmalarında ağılın 2 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Hacı İbrahim' e ağılcılar hayvancılık ve tarım amacıyla çıkmaktadırlar. Ağılda her bir ailenin kendine ait tapulu bir tarım arazisi vardır. Ağıldaki meskenlerin mülkiyeti ailelere ait olup, mülkiyet sorunu yoktur. Hacı İbrahim ağılına nisan ayında çıkan ağılcılar kışlağa yani Doğanbey'e ve kasım ayında inerler. Yılın 7 ayı kullanılan ağıl kışın tamamen terk edilir. Yıllara göre değişmemekle birlikte Hacı İbrahim' de kış mevsimini ağılda geçiren aile bulunmaz.

Ağıla göç etmeden yaklaşık 8-10 gün önce ağılcı ailelerden bir kaç kişi meskenler ve eklentilerinin bakımı, tamiri ve otlak alanlarının kontrolü için ağıla giderler. Tüm bu hazırlıkların ardından Hacı İbrahim ağılına göç başlar. Traktörlere yüklenen: süt makinesi, un, şeker, döşek, minder, seccade, çuval, yem teknesi, ağılda ekmek yapmak için ekmek açılan tahta (senit), süt sağma makinesi, halı, kilim, kazan, tencere, tava, oklava, elek, güyüm, sürahi, bıçak, kaşık gibi malzemeler ağıla çıkarılır. Hayvanlar ise aileden bir kaç kişi gözetiminde otlatılarak ağıla götürülür. Hayvanların bazılarının boyunlarına takılan çan/takalar hayvanların güvenli bir şekilde otlatılması ve ağıla ulaştırılmasında önemli bir yere sahiptir. Ağıldan Doğanbey'e dönüşte de hayvanlar otlatılarak aynı yoldan kışlağa getirilir.

Ağılda hayvancılık faaliyetleri temelde geçim tipi olmakla birlikte geçimlik, ticari (kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı amacıyla yapılmaktadır. Ağılda daha çok küçükbaş hayvan beslenir. Hacı İbrahim'de keçi ve büyükbaş hayvan bulunmamaktadır. Ağılda 80 adet koyun, 14 adet kanatlı ve 1 adet binek hayvanı (eşek) ve toplamda 95 adet hayvan mevcuttur. Ağılda hayvan türü sayısı 5 olup, aile başı ortalama hayvan sayısı 45 adettir. Ağılda en fazla sayıya koyun sahiptir.

Ağılın otu boldur. Ağılda otlak alanlar ortak kullanılmakta ve otlak sıkıntısı yoktur(Fotoğraf 4.31' e bkz).

Fotoğraf 4.31: Hacıibrahim Ağılında Hayvanların Otlama Alanları Ağılda Mera Hayvancılığının Gelişmesine Hatkı Sağlar

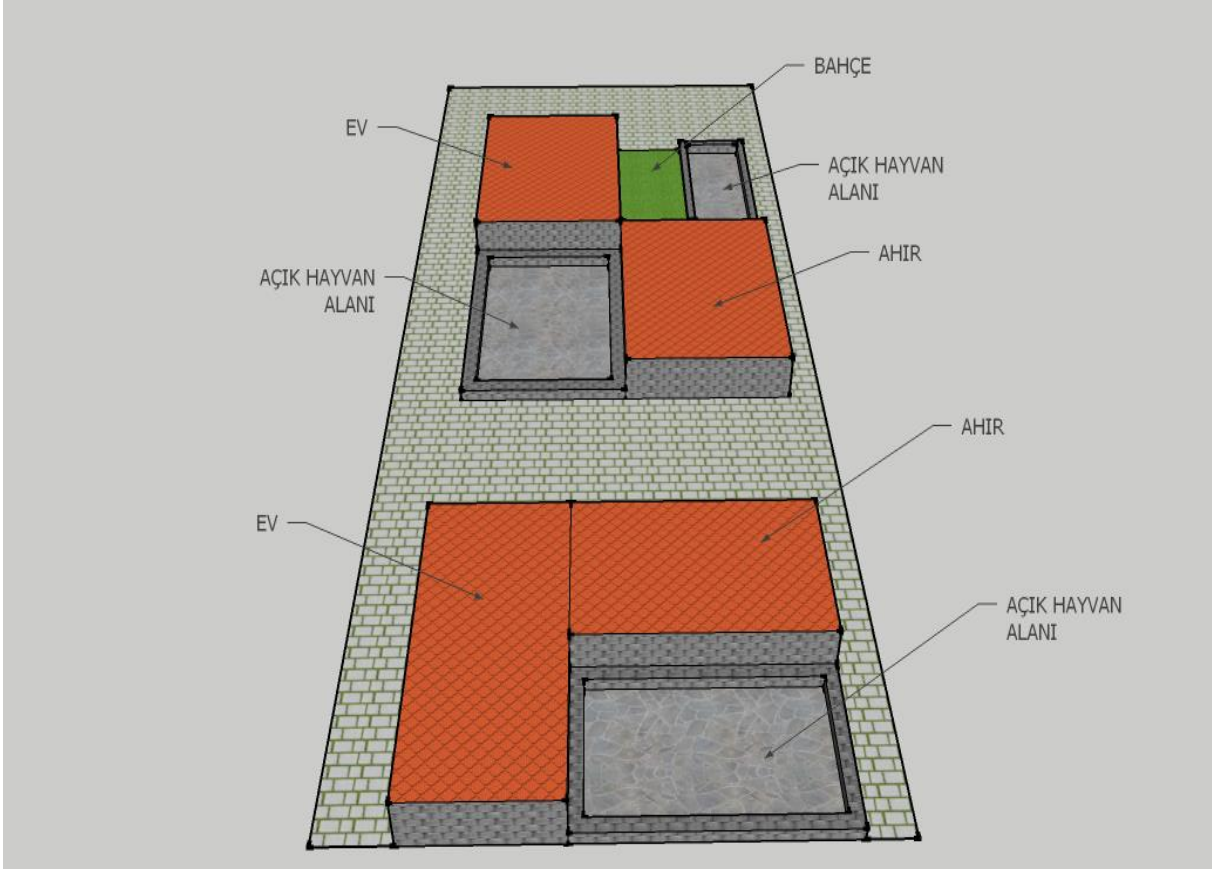
Hayvanlar otlağa gününbirlik götürülür. Doğanbey mahallesinden ağıla göç etmeyen bazı aileler küçükbaş hayvanlarını ağılcılara bir ağıl sezonu boyunca belirli bir ücret karşılığında ağılda baktırmaktadır.

Ağılda tarımsal faaliyetler ailelerin kendi ihtiyacını karşılamak amacıyla yapılmaktadır (Tablo 4.8' e bkz). Aileler tarlalarda buğday, arpa, yulaf yetiştirir. Buğday 2022 yılında 900 kg' lık üretimiyle en fazla yetiştirilen tarım ürünüdür. Yulaf ve arpanın ekimi ise küçükbaş hayvanların beslenmesine yöneliktir.

Hacı İbrahim ağılıının, dağın zirvesine yakın yerdeki düzlüğe ormanın hemen yakınına kurulması, ağıl alanının temiz olması ve yaz aylarında serin olması ağılı çekici kılmaktadır. Ağılcılar bu amaçlarla da Doğanbey mahallesinden ağıla çıkmaktadırlar. Ağılda meskenler toplu yerleşme özelliği gösterir.

Ağılın kurulum yeri seçiminde hayvanlar için otlak alanlarının bolluğu, tarım alanlarının varlığı, ağılın yazın sıcak havalarda serinletici etki yapması (yükselti) ve ulaşım koşullarının elverişliliği etkili olmuştur. Meskenler dağın zirvesine yakın yerdeki düzlüğe, ormanın hemen yakınına inşa edilmiştir. Ağılda herkesin kendine ait kullanacağı bir arazisi olup ve meskenler ailelere aittir. Ağılda toplam 2 adet mesken vardır. Meskenler arasındaki mesafe oldukça yakındır. Konutlar genelde 1 katlı ve 3 odalıdır. Çoğu konut ise eklentileriyle bitişiktir. Ağıldaki

meskenlerdeki eklentiler: avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluktan oluşmaktadır(Şekil 4.3' e bkz).

Şekil 4.3: Hacı İbrahim Ağılı Süleyman ELLİK Ağıl Evi Planı

Konutlar hayvancılık ekonomisine uygun olarak yapılmışlardır. Mesken malzemeleri yakın çevreden temin edilmiştir.

Fotoğraf 4.32: Hacıbrahim Ağıl Meskenlerinin İç Kısmı Ağıl Koşullarına Göre Yapılmış Olup Girişte Bulunan Ocak Ağıl da Kullanılan En Önemli Unsurlardandır

Meskenlerin yapımında genelde taş malzeme kullanılmakla beraber tuğla ve ağaç gövdelerinden de yararlanılmıştır. Taş malzemenin arasına ahşap yerleştirilmiştir. Meskenlerin avlusu vardır ve genellikle hayvanların bakımını kolaylaştıracak şekilde planlanmıştır. Ağıl meskenlerindeki avluların kapısı ahşaptan yapılmış olup, avluların içi küçükbaş hayvanlar için bölmelere ayrılmıştır. Avlularda hayvanları yemlemek için tahtadan yapılmış oluklar mevcuttur. Avlularda küçükbaş hayvanlar için sayıları 8-10 arasında değişen hayvan tuzlama taşları bulunmaktadır. Çatılar saç ve toprak malzeme ile örtülmüşlerdir. Ağılda bahçeler taş malzeme ile çevrili olup korunaklı alan oluşturulmuştur. Ağıl konutları çoğunlukla mahalle ve köy konutlarına benzemektedirler. Turizm açısından değerlendirilen ağıl yerleşkesi yoktur. Konutların kapı ve pencere yönü çoğunlukla doğuya bakmaktadır.

Fotoğraf 4.33 : Hacıbrahim Ağılı Süleyman ELLİK Koyunları Ağılın Hemen Altında Bulunan Ağaçların Altında Bulunur ve Sağımları Burada Yapılır

Ağıldaki koyunlar günlük ortalama 0.5-1 litre süt vermektedirler, Süt işleri (peynir ve süt üretimi) öğleden sonra tamamlanmaktadır. Ağılda her konutta elektrik (2012 yılından beri) güneş panelinden, su (ağıl kurulduğundan beri) Yedioluk kaynak suyundan temin edilmektedir.

Ağılcılar sağlık ocağı, kasap, bakkal, marangoz-hisar, lokanta, değirmen gibi hizmetleri Doğanbey mahallesinden karşılamaktadırlar. Gıda ihtiyacının büyük bir bölümü salı günleri Beyşehir'de, perşembe günleri Doğanbey mahallesinde kurulan pazarlardan ve Konya'dan temin edilmektedir. Hacı İbrahim ağılının yaz nüfusu ortalama 4 kişidir. Ağıldaki diğer aileler arasında akraba, tarımsal ve sosyal ilişkiler mevcuttur. Ağılda düğün-eğlence, kutlama, yarış, şenlik, eğlence, güreş gibi sosyal etkinlikler yapılmamakta; sosyal yaşam hayvanların otlatılması, peynir, yoğurt yapımı ve dinlenme, Yedioluk deresinden su getirme, hayvan tuzlama, hayvan sağımı, yakacak temin etmekten ibarettir.

Fotoğraf 4.34 :Hacıbrahim Ağlında Hayvan Tuzlama Taşları Ağılın Hemen Yanında Bulunur

Ürünlerin hasadından sonra hayvanlar tarlalara serbest bırakılır. Ağılda kışın kalan olmaz. Ağılcı aileler hayvanların kışlık yiyeceklerinden olan yem, saman, kuru ot gibi hayvan yiyeceklerini yaz aylarında kışlakları olan Doğanbey mahallesinde depolamaktadırlar. Ağılcılar kışlık odun temini yazın ağıldan yaparlar.

Ağılda en fazla küçükbaş hayvan sayısına 45 adet hayvanıyla 2022 yılında Süleyman ELLİK (Yaş: 84) sahiptir. Ağılda her bir aile sezonda ortalama 200-250 kg peynir üretimi gerçekleştirmektedir. Ağılda hayvansal ürünler (peynir, süt, yoğurt, lor) Beyşehir, Konya, İzmir' de satılır, bir kısmı da ailelerin tüketimi için ayrılır. Ayrıca ağılda Süleyman ELLİK'in Fadime adındaki kızı İzmir' den her yaz ağıla gelir ve peynirini kendi yapmaktadır. Satılacak hayvanlar Beyşehir' de her pazartesi kurulan haftalık hayvan pazarında da satılmaktadır. Ayrıca beslenen hayvanlar ağıla gelen hayvan alımı-satımı yapanlara da satılmaktadır. Ağılın yolları dar, dik ve virajlıdır (Fotoğraf 4. 35' e bkz).

Fotoğraf 4.35: Hacıbrahim Ağıl Yolu Dar, Dik ve Virajlı Vadileri Takip Ederek Stabilize Bir Özellik Gösterir

İki araç karşılaştığında güçlüklerle geçebilmektedir. Bilhassa yağışlı dönemlerde ıslanan ağıl yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Ağılda arazi kullanımı ve yerleşim planlı değildir. Ağılda kanalizasyon şebekesi bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu durum Hacı İbrahim ağılına ziyarete gelenlerin hayvansal ve bitkisel kokuyla karşılaşmalarına neden olmaktadır. Ağılda otlak alanlarının koruma-kullanma dengesi sağlanamamıştır. Ağılda dönüşümlü otlatma, otlak bakımı, yabancı ot ile mücadele yapılmamaktadır. Ağıla gelen misafirler ağılın hemen önünde bulunan söğüt ağacının altında ağırlanmaktadır ve misafirler burada dinlenir(Fotoğraf 4. 36' ya bkz).

Fotoğraf 4.36 : Hacı İbrahim Ağlında Süleyman ELLİK ve Eşi Ağıl Meskeninin Hemen Önünde Misafirlerini Ağırlamaktadırlar

4.1.7. Besi Yaylası

Besi yaylası Doğanbey Mahallesi sınırları içerisinde, 1713 m. yükselti basamağında yer alır. Doğanbey ile Besi arasında 446 m. yükselti farkı vardır. Doğanbey mahallesine 8 km uzaklıkta olan Besi'nin, Beyşehir ilçe merkezine uzaklığı ise 33 km'dir. Yaylaya ulaşımında motorlu araçlarla Beyşehir ilçe merkezinden Doğanbey mahallesine kadar olan 25 km'lik (asfalt), Doğanbey mahallesinden Besi yaylasına kadar olan 8 km'lik (stabilize) yol kullanılmak üzere tek güzergahtan ulaşım sağlanmaktadır. Bu yol Beyşehir'den itibaren önce Doğanbey'e daha sonra da Besi'ye ulaşır. Yaylaya ulaşımında çoğunlukla Doğanbey mahallesinden motorlu taşıtlar (traktör, otomobil) kullanılmakla birlikte, ulaşımında binek hayvanlarından da yararlanılmaktadır. Ayrıca yaya olarak ta yaylaya ulaşım sağlanabilmektedir. Doğanbey mahallesiyle Besi yaylası arası otomobille 30 dakika, traktörle 1 saat, yürüyerek 2,5, binek hayvanlarıyla 2 saat sürer. Yaylaya düzenli minibüs seferi yoktur. Ulaşım hususi araçlarla sağlanmaktadır. Yaylaya temel ihtiyaçlar için haftalık Osman BESİ Doğanbey mahallesine inmektedir. Yayla adını kullanıcılarının soyadı olan 'Besi' kelimesinden almıştır (Tablo 4.9' a bkz).

Tablo 4. 9: Besi Yaylası Özellikleri

Yayla Adı	Besi.				
Yükselti (m)	1713.				
Hane Sayısı	3.				
Beyşehir Uzaklığı (Km)	33.				
Mahalleye Uzaklığı (Km)	8.				
Bağlı Olduğu Mahalle	Doğanbey.				
Yaylaya Göç Zamanı	Nisan.				
Yayladan Göç Zamanı	Ekim.				
Adının Veriliş Sebebi	Yayla adını kullanıcılarının soyadı olan 'BESİ' kelimesinden almıştır.				
Yaylanın Kurulum Yılı	1850.				
Yaylanın Kullanıma Başlanma Zamanı	1850.				
Yaylada Bulunulan Faaliyetler	Hayvancılık, sayfiye.				
Hayvancılığın Yapılış Amacı	Geçim, ticari (Kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı.				
Hayvan Sayısı ve Türü	Koyun (290)	Binek (eşek), (2)	Kanatlı (61)	Büyükbaş (50)	Toplam (403)
Arazilerin Aidiyeti	Şahıs.				
Yaylacılar Arasındaki Bağlılık Durumu	Akraba.				
Yaylanın Kurulum Yeri	Yamaç.				
Mesken Sayısı	3.				
Meskenlerin Aidiyeti	Şahıs.				
Mesken Malzemeleri Türü	Taş, tuğla, ahşap, piriket, saç.				
Mesken Eklentileri	Avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluktur.				
Meskenlerin Oda Sayısı,Katı	Tek kat, 3 oda.				
Elde Edilen Ürün Türü	Hayvansal.				
Elektriğin Mevcudiyeti	Yaylada elektrik ihtiyacı güneş panelinden yararlanarak elde edilir.				
Şebeke Suyu Mevcudiyeti	Yaylada şebeke suyu bulunmamakta olup su ihtiyacı Besi kaynak suyundan temin edilmektedir				
Kahvehane, Sağlık Ocağı, Kasap, Bakkal, Okul, Cami, Mezarlık, Marangoz ve Lokanta Mevcudiyeti	Yaylada Alkışbaba Mezarlığı mevcuttur.				
Gıda İhtiyacının Karşılanma ve Karşılanma Yerleri	Kendi üretimleri, Doğanbey mahallesi (Perşembe pazarı), Beyşehir ilçe merkezi (Salı pazarı) ve Konya.				
Günlük Yapılan Faaliyetler	Hayvan otlatma ve bakımı, peynir ve süt üretimi.				
Her Yıl Bulunan Ortalama Birey Sayısı	8.				
Nüfusun Mevsimsel Değişme Durumu/Kışın Yaylada Kalınma Durumu	Yaylada kış mevsimi kimse kalmaz.				
Güvenliği Sağlayan Kurum/Kuruluş	Doğanbey Jandarma Karakol Komutanlığı.				
Yaylanın Bakımının Üstlenilmesi	Aileler.				
Hayvanların Bakımının Üstlenilmesi	Aileler.				
En Fazla Hayvana Sahip Kişi ve Hayvan Sayısı	Osman BESİ (156 adet).				
Hayvan Türü	5.				
Aile Başı Ortalama Hayvan Sayısı	131.				
Yaylaya Ulaşım Araçları	Motorlu araçlar ve binek hayvanları.				
Yaylaya Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/Stabilize yol.				
	Beyşehir-Doğanbey mahallesi arası 25 km.			Doğanbey mah-Besi yaylası arası 8 km.	
Yaylaya Ulaşımında Kullanılan Ulaşım Araçları ve Yolculuk Süreleri	Otomobil (30 dk)	Traktör (1 saat)	Yaya (2.5 saat)	Binek hayvanı (eşek) (2 saat)	
Elde Edilen Ürünlerin Satılış-Tüketim Yerleri	Beyşehir ilçe merkezi ve Doğanbey mahallesi.				

Yaylaya Haftalık Gidilimesi-Gelinilimesi Durumu	Evet.
---	-------

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar, 2022

2022 yılı Ağustos ayında yapılan arazi çalışmalarında yaylanın 3 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Yaylacılar Besi'ye hayvancılık, tarım ve sayfiye amacıyla çıkmaktadırlar.

Fotoğraf 4.37: Besi Yaylası Sakinleri Misafirlerine Gösterdikleri İlgi ve Alakayla Türk Geleneksel Yaylacılık Özelliklerini Yansıtmaktadırlar

Yaylada her bir ailenin kendine ait tapulu yeri olmayıp tarım arazileri ve meskenler Musa BESİ (Yaş:54)' ye ait olup, mülkiyet sorunu yoktur. Besi yaylasına nisan ayında çıkan yaylacılar kışlağa yani Doğanbey mahallesine ekim ayında geri inerler. Yılın 7 ayı kullanılan yayla kışın tamamen terk edilir. Yıllara göre değişmemekle birlikte kış mevsimini yaylada geçiren aile bulunmamaktadır.

Yaylaya göç etmeden yaklaşık 8-10 gün önce yaylacı ailelerden bir kaç kişi konutların ve eklentilerinin bakımı, tamiri ve otlak alanlarının kontrolü için yaylaya giderler. Tüm bu hazırlıkların ardından Besi yaylasına göç başlar. Traktör ve kamyonetlere yüklenen: süt makinesi, un, şeker, döşek, minder, seccade, çuval, yem teknesi, yaylada ekmek yapmak için ekmek açılan tahta (senit), süt sağma makinesi, halı, kilim, kazan, tencere, oklava, elek, güyüm, sürahi, bıçak, kaşık gibi malzemeler yaylaya çıkarılır. Yayla meskenlerinde kullanılan

malzemelerin büyük kısmı daimi ikamet adresi olan Doğanbey mahallesine göç zamanlarında taşınır, yıl boyu yaylada tutulmaz. Hayvanlar ise her bir aileden bir kişi gözetiminde otlatılarak yaylaya götürülür. Yaylaya çıkarılırken hayvanların bazılarının boyunlarına takılan çan/takalar sürünün güvenli bir şekilde yaylaya ulaştırılması için önemlidir. Yayladan Doğanbey'e dönüşte de hayvanlar otlatılarak aynı yoldan kışlağa getirilir.

Yaylada hayvancılık faaliyetleri temelde geçim tipi olmakla birlikte, ticari (kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı amacıyla yapılmaktadır. Besi'de daha çok küçükbaş hayvan beslenir ve keçi bulunmamaktadır. Yaylada 290 adet koyun, 50 adet büyükbaş, 61 adet kanatlı ve 2 adet binek hayvanı (eşek) ve toplamda 403 adet hayvan mevcuttur. Yaylada hayvan türü 5 adet olup, aile başı ortalama hayvan sayısı 131' dir. Yaylada en fazla sayıya koyun sahiptir.

Yaylanın otu boldur. Yaylada otlak alanlar ortak kullanılmakta ve otlak sıkıntısı yoktur(Fotoğraf 4.38' e bkz).

Fotoğraf 4.38: Besi Yaylasındaki Hayvan Otlatma Alanları Yağmurların Yağmadığı Dönemlerde Kurduğundan Yayla Sakinlerini Zor Duruma Sokmaktadır

Hayvanlar otlağa günübirlik götürülür. Doğanbey mahallesinden yaylaya göç etmeyen bazı aileler küçükbaş hayvanlarını yaylacılara bir yayla sezonu boyunca belirli bir ücret karşılığında yaylada baktırmaktadır. Yaylada tarımsal faaliyetler yapılmamaktadır (Tablo 29' a bkz).

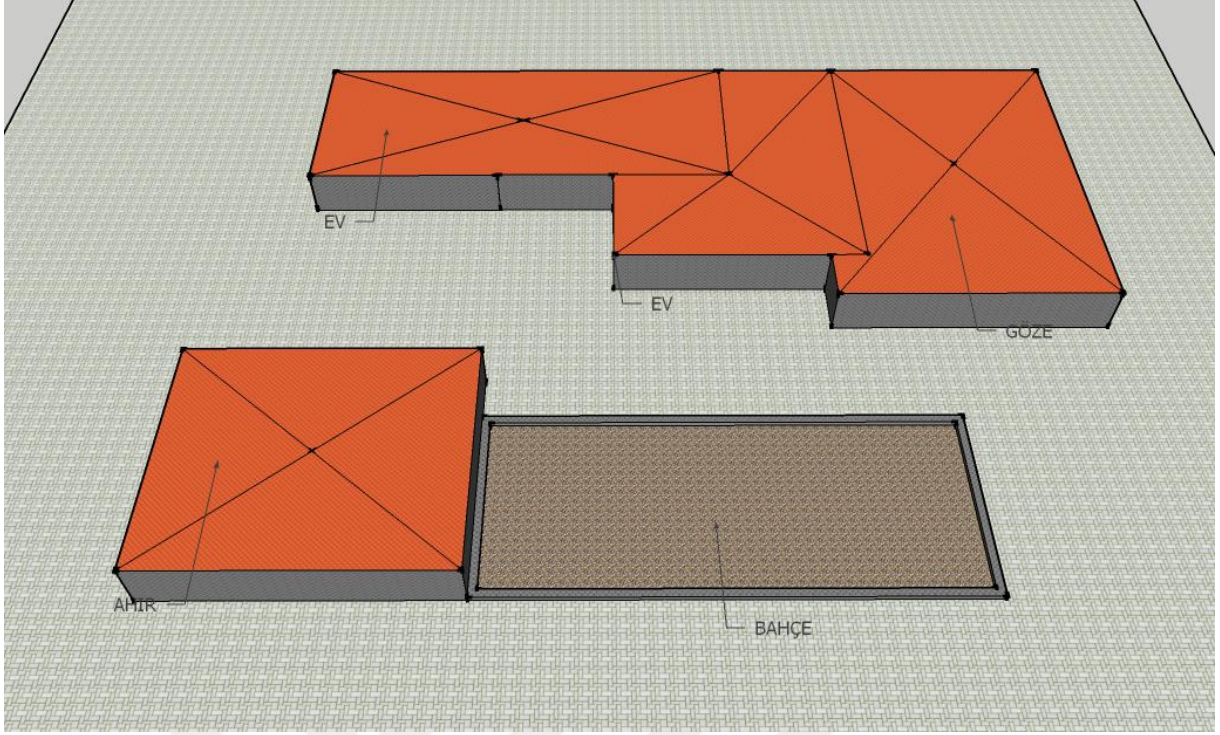
Besi yaylasının yamaç üzerinde kurulması, yayla alanının temiz ve ferahlatıcı etkiye sahip olması, temiz havası, güzel manzarası, yazı serin havalarda geçirmek isteyenler için yaylayı çekici kılmaktadır. Yaylacılar bu amaçla da Doğanbey mahallesinden yaylaya çıkmaktadırlar.

Yaylada meskenler toplu yerleşme özelliği gösterir. Yaylanın kurulum yeri seçiminde suyun varlığı, hayvanlar için otlak alanlarının bolluğu, ulaşım koşullarının elverişliliği yayla alanının temiz ve havadar bir özelliğe sahip olması önemli etkili olmuştur (Fotoğraf 4.39' a bkz).

Fotoğraf 4.39: Besi Yaylasından Bir Görünüm

Meskenler yamaç üzerine inşa edilmiştir. Yaylada herkesin kendine ait kullanacağı bir arazisi ve meskeni yoktur. Yaylada toplam 3 adet mesken vardır. Meskenler arası mesafe oldukça yakındır. Konutlar genelde 1 katlı ve 3 odalıdır. Konutlar eklentileri ile bitişiktir. Yayladaki meskenlerdeki eklentiler: avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluktan oluşmaktadırlar(Şekil 4. 4' e bkz).

Şekil 4.4: Besi Yaylası Musa BESİ Yayla Evi Planı

Konutlar hayvancılık faaliyetlerine uygun olarak yapılmışlardır. Mesken malzemeleri yakın çevreden temin edilmiştir. Meskenlerin yapımında genelde taş malzeme kullanılmakla beraber, tuğla, ahşap ve piriket malzemelerden de yararlanılmıştır(Fotoğraf 4. 40' a bkz).

Fotoğraf 4.40: Besi Yaylası Mesken ve Eklentileri Hayvancılık Ekonomisine Göre ve Doğayla Uyumlu Yapılmışlardır

Taş malzemenin arasına ahşap malzeme yerleştirilmiştir. Meskenlerin avlusu vardır ve genellikle hayvanların bakımını kolaylaştıracak şekilde yapılmıştır. Avluların kapısı ahşaptan

yapılmış olup avlu ve ahır içleri hayvanlar için bölmelere ayrılmışlardır(Fotoğraf 41' e bkz).

Fotoğraf 4.41: Besi Yaylasında Koyunlar Yaz Ayalarında Kırıldıktan Sonra Avlu İçi Kapalı Alanlarda Tutulurlar

Avluda hayvanları yemlemek için tahta ve saçtan yapılmış oluklar yer almaktadır. Avlu önlerinde küçükbaş hayvanlar için hayvan tuzlama taşları yer alırken, büyükbaş hayvanlar için yayladaki direk ve duvarlara tuz taşları bağlanmıştır. Çatılar saç ile örtülmüştür. Yayladaki eklentiler taş ve tel ile çevrili olup korunaklı yer oluşturulmuştur. Yayla konutları mahalle ve köy konutlarını andırmaktadır. Turizm açısından değerlendirilen yayla yerleşkesi yoktur.

Fotoğraf 4.42: Besi Yaylası Ürün Odası (Sütlük), Yaylada Hayvansal Ürünlerin Yapımı ve Muhafazası Özelliğini Gösterdiğinde Yayla İçin Korunaklı Yer Konumundadır

Konutların kapı ve pencere yönü çoğunlukla güneye bakmaktadır. Yayla ile aynı adı taşıyan bir kaynak suyu ve Alkışbaba Mezarlığı mevcuttur.

Yayladan büyükbaş hayvanlardan günlük ortalama 6-7 litre, küçükbaş hayvanlardan ise 0,5-1 litre süt elde edilmektedir. Süt işleri (peynir, süt, yoğurt üretimi) öğleden sonra tamamlanmaktadır. Yaylada her konutta elektrik (2012 yılından beri güneş panelinden elde edilerek) ve su (1850 yılından beri Besi yaylası kaynak suyundan temin edilerek) temin edilir (Fotoğraf 43' e bkz).

Fotoğraf 4.43: Besi Yaylası Kaynak Suyu Yayla İçin Hem Hayvan Suluma Hem de İçme ve Kullanma Suyu Olduğu İçin Titizlikle Kullanılmaktadır

Yaylacılar sağlık ocağı, kasap, bakkal, marangoz-hisar, lokanta, değirmen gibi hizmetleri Doğanbey mahallesinden karşılamaktadırlar. Gıda ihtiyacının büyük bir bölümü ise salı günleri Beyşehir' de, perşembe günleri Doğanbey mahallesin de kurulan pazarlardan ve Konya' dan temin edilmektedir.

Besi yaylasının yaz nüfusu ortalama 8 kişidir. Yayladaki aileler arasında akrabalık ilişkileri mevcuttur. Yaylada düğün-eğlence, kutlama, yarış, güreş, şenlik gibi sosyal etkinlikler yapılmamakta, sosyal yaşam hayvan otlatma ve bakımı peynir ve süt üretimi günlük yapılan işlerden ibarettir. Büyükbaş hayvanlar çoğu zaman otlaklara çoban olmadan bırakılır. Yaylada kışın kimse kalmaz. Yaylacı aileler hayvanların kışlık yiyeceklerinden olan yem, saman, kuru ot gibi hayvan yiyeceklerini yaz aylarında kışlakta yani Doğanbey mahallesinde depolarlar. Yaylacılar kışlık odun teminini yaz döneminde yaylada yaparlar.

Yaylada en fazla hayvan sayısına 2022 yılında 156 adet hayvanıyla Osman BESİ (Yaş 24) sahiptir. Yaylada her bir aile sezonda ortalama 80-120 kg peynir üretimi gerçekleştirmektedir. Yaylada hayvansal ürünler (peynir, süt, tereyağı, lor, keş) Beyşehir ve Doğanbey' de satılır ve bir kısmı da ailelerin tüketimi için ayrılır. Satılacak hayvanlar Beyşehir' de her pazartesi kurulan haftalık hayvan pazarında da satılmaktadır. Ayrıca beslenen hayvanlar yaylaya gelen hayvan alımı-satımı yapanlara da satılmaktadır. Yayla yolları dar, dik ve virajlıdır. İki araç karşılaştığında güçlüklerle geçebilmektedir(Fotoğraf 4. 44' e bkz).

Fotoğraf 4.44: Besi Yaylası Stabilize Yolu Havanın Yağışlı Olduğu Zamanlarda Kayganlaşır ve Yaylaya Ulaşımı Zorlaştırmaktadır

Özellikle yağışlı dönemlerde ıslanan yayla yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Yaylada arazi kullanımı ve yerleşim planlı değildir. Yaylada kanalizasyon şebekesi bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu durum Besi' ye ziyarete gelenlerin koku ile karşılaşmalarına neden olmaktadır. Yaylada otlak alanlarının koruma-kullanma dengesi sağlanamamıştır. Yaylada dönüşümlü otlatma, otlak bakımı, yabani ot ile mücadele yapılmamaktadır.

4.1.8. Bereket Yaylası

Bereket yaylası Doğanbey Mahallesi sınırları içerisinde, 1396 m. yükselti basamağında yer alır. Doğanbey ile Bereket arasında 47 m. yükselti farkı vardır. Doğanbey mahallesine 5 km mesafede olan Bereket'in, Beyşehir ilçe merkezine uzaklığı ise 30 km' dir. Yaylaya ulaşım motorlu araçlarla Beyşehir ilçe merkezinden Doğanbey mahallesi' ne kadar olan 25 km' lik (asfalt), Doğanbey mahallesinden Bereket yaylasına kadar olan 5 km' lik (stabilize) yol kullanılmak üzere tek güzergahtan ulaşım sağlanmaktadır. Bu yol Beyşehir'den önce Doğanbey' e daha sonra da Bereket' e ulaşır. Yaylaya ulaşım çoğunlukla Doğanbey mahallesinden motorlu taşıtlar (traktör, otomobil) kullanılmakla birlikte, ulaşım binek hayvanlarından da yararlanılmaktadır. Ayrıca yayla olarak ta yaylaya ulaşım sağlanabilmektedir. Doğanbey mahallesiyle Bereket yaylası arası otomobille 15 dakika, traktörle 20 dakika, yürüyerek 45

/Kuruluşlar				
Yaylanın Bakımını Üstlenen Kurum/Kuruluş vb	Beyşehir Belediyesi, Koski (Konya Su Kanalizasyon ve Su İdaresi) ve Aile bireyleri..			
Hayvanların Bakımının Üstlenilmesi	Aileler.			
Hayvan Türü	6.			
Aile Başı Ortalama Hayvan Sayısı	81.			
Yaylada Yetiştirilen Ağaç Türleri	Muşmula, kayısı, asma, kiraz, vişne, elma, ceviz, erik.			
Yapılan Ekim Türü	Arpa, yulaf, buğday ve sebze.			
Ekim-Dikim Faaliyetlerinin Yapılış Amacı	Geçim.			
Yaylaya Ulaşım Araçları	Motorlu araçlar ve binek hayvanları.			
Yaylaya Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/Stabilize yol.			
	Beyşehir-Doğanbey mahallesi arası 25 km.		Doğanbey mah-Bereket yaylası arası 5 km	
Yaylaya Ulaşımında Kullanılan Ulaşım Araçları ve Yolculuk Süreleri	Otomobil (15 dk)	Traktör (20 dk)	Yaya (45 dk)	Binek Hayvanı (eşek) (35 dk)
Elde Edilen Ürünlerin Satış-Tüketim Yerleri	Doğanbey mahallesi, Beyşehir ilçe merkezi, İzmir, İstanbul.			
Yaylaya Günübirlik Gidilimesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.			
Yaylaya Haftalık Gidilimesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.			

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar, 2022

2022 yılı Haziran ayında yapılan arazi çalışmalarında yaylanın 3 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Bereket yaylasına 3 aile de hayvancılık, tarım, sayfiye amacıyla çıkmaktadırlar. Yaylada her bir ailenin kendine ait tapulu yeri olmayıp, mülkiyet sorunu yoktur. Bereket yaylasına mayıs aylarında çıkan yaylacılar kışlağa yani Doğanbey' e ekim aylarında inerler. Yılın yaklaşık 6 ayı kullanılan yayla kışın tamamen terk edilmez. Bereket'te kış mevsimini yaylada geçiren 1 aile vardır.

Yaylaya göç etmeden yaklaşık 10-15 gün önce yaylacı ailelerden bir kaç kişi konutlar ve eklentilerinin bakımı, tamiri ve otlak alanlarının kontrolü için yaylaya giderler. Tüm bu hazırlıkların ardından Bereket yaylasına göç başlar. Traktör ve kamyonetlere yüklenen: süt makinesi, un, şeker, döşek, minder, seccade, çuval, yem teknesi, yaylada ekmek yapmak için ekmek açılan tahta (senit), süt sağma makinesi, halı, kilim, kazan, tencere, tava, oklava, elek, güyüm, sürahi, bıçak, kaşık gibi malzemeler yaylaya çıkarılır. Yaylada buzdolabı, çamaşır makinesi, televizyon, derin dondurucu gibi elektronik cihazlar bulunmamaktadır. Yayla meskenlerinde kullanılan malzemelerin büyük çoğunluğu daimi ikamet adresi olan Doğanbey mahallesine göç zamanlarında taşınır, yıl boyu yaylada tutulmaz. Hayvanlar ise aileden bir kaç kişi gözetiminde otlatılarak yaylaya götürülür. Yaylaya çıkarılırken hayvanların bazılarının boyunlarına takılan çan/takalar sürünün güvenli bir şekilde otlatılması ve yaylaya ulaştırılması

için önemlidir. Yayladan Doğanbey'e dönüştede hayvanlar otlatılarak aynı yoldan kışlağa geri getirilir.

Yaylada hayvancılık faaliyetleri temelde geçim tipi olmakla birlikte az da olsa ticari (kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı amacıyla yapılmaktadır. Bereket' te daha çok büyükbaş hayvan beslenir ve keçi bulunmamaktadır. Yaylada 55 adet koyun, 102 adet büyükbaş, 72 adet kanatlı 3 adet binek hayvanı (eşek) ve toplamda 232 adet hayvan mevcuttur. Yaylada hayvan türü 6 adet olup, aile başı ortalama hayvan sayısı 61 adettir. Yaylada en fazla sayıya Büyükbaş hayvanlar sahiptir.

Yaylanın otu ve suyu boldur. Yaylada otlak alanlar ortak kullanılmakta ve otlak sıkıntısı yoktur(Fotoğraf 4.45' e bkz).

Fotoğraf 4.45: Bereket Yaylası Hayvana Otlatma Alanlarında Yağışın Az Olduğu Dönemlerde Otlar Kurumakta Olup, Bu İse Hayvancılığı Olumsuz Etkilemektedir

Hayvanlar otlağa günübirlik götürülür. Doğanbey mahallesinden yaylaya göç etmeyen bazı aileler büyükbaş hayvanlarını yaylacılara ücret karşılığında yaylada baktırmaktadır.

Fotoğraf 4.46: Bereket Yaylası Bahçelerinden Elde Edilen Sebze ve Meyveler Yaylada Gıda İhtiyacının Karşılanmasında Önemli Bir Yere Sahiptirler

Yaylada tarımsal faaliyetler ailelerin kendi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yapılmaktadır(Tablo 4.10' a bkz). Yaylada bahçelerde en çok bulunan meyve ağaçları muşmula, kayısı, asma, kiraz, vişne, elma, ceviz, erikdir. Ayrıca aileler tarlalarda arpa, yulaf, buğday ve sebze yetiştirilmektedir. En fazla yetiştirilen ürün 2022 yılında 6,5 tonluk üretimiyle arpadır. Buğday ve yulaf ekimi ise büyükbaş hayvanların beslenmesine yöneliktir.

Bereket yaylasının, ormanlık, düzlük alanda ve akarsu kenarı bitişiğinde kurulması, yayla alanının temiz ve ferahlatıcı etkiye sahip olması, temiz havası, güzel manzarası yaylayı çekici kılmaktadır. Bu amaçlarla da yaylacılar Doğanbey mahallesinden Bereket yaylasına çıkmaktadırlar.

Yaylada meskenler dağınık yerleşme özelliği gösterir. Yaylanın kurulum yeri seçiminde suyun varlığı, tarım alanlarının genişliği, hayvanlar için otlak alanlarının bolluğu, ulaşım koşullarının elverişliliği etkili olmuştur.

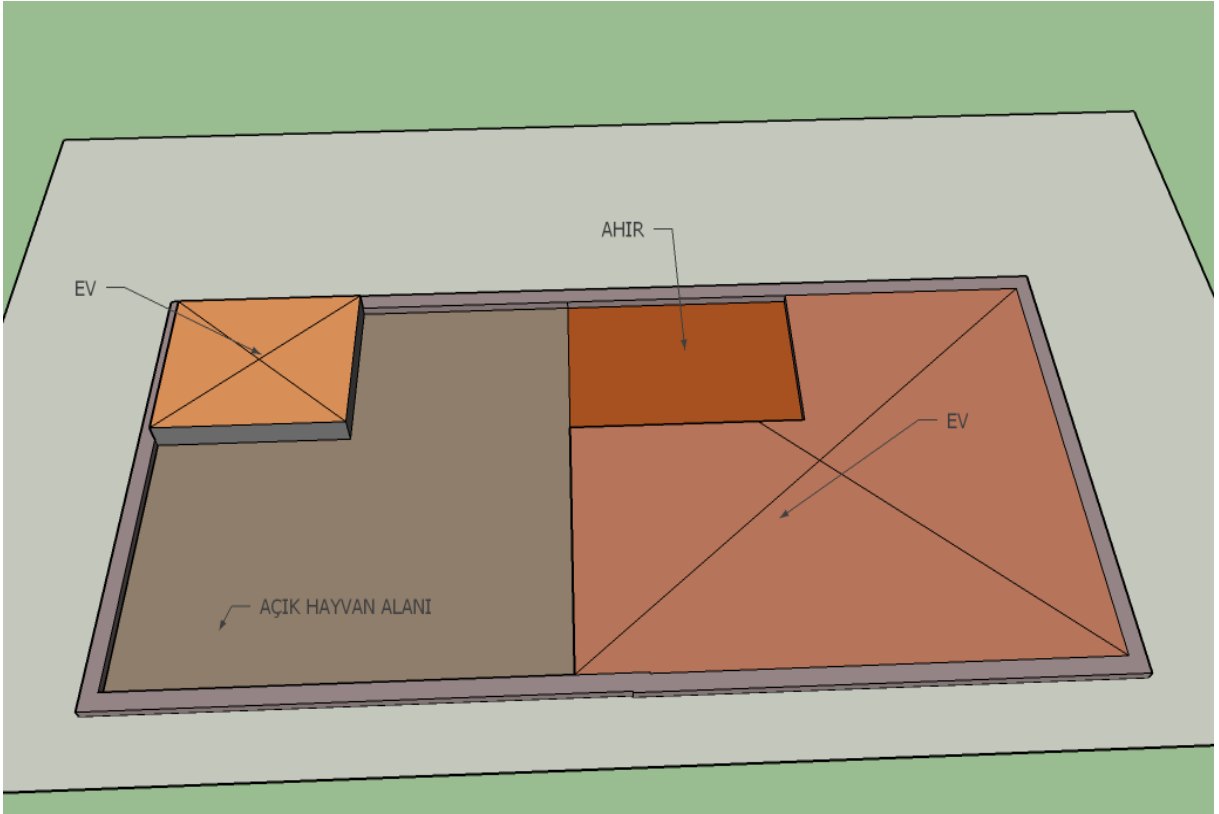
Meskenler genelde su kenarına, ormanlık alan ve düzlük alana inşa edilmiştir. Yaylada herkesin kendine ait kullanacağı bir meskeni ve arazisi olmasa da arazi ve mesken sorunu yoktur. Yaylada toplam 3 adet mesken vardır. Meskenler arasındaki mesafe yakın değildir.

Konutlar genelde 1 katlı ve 3 odalıdır. Konutlar eklentilerinin çoğu ile bitişiktir(Fotoğraf 4.47' ye bkz).

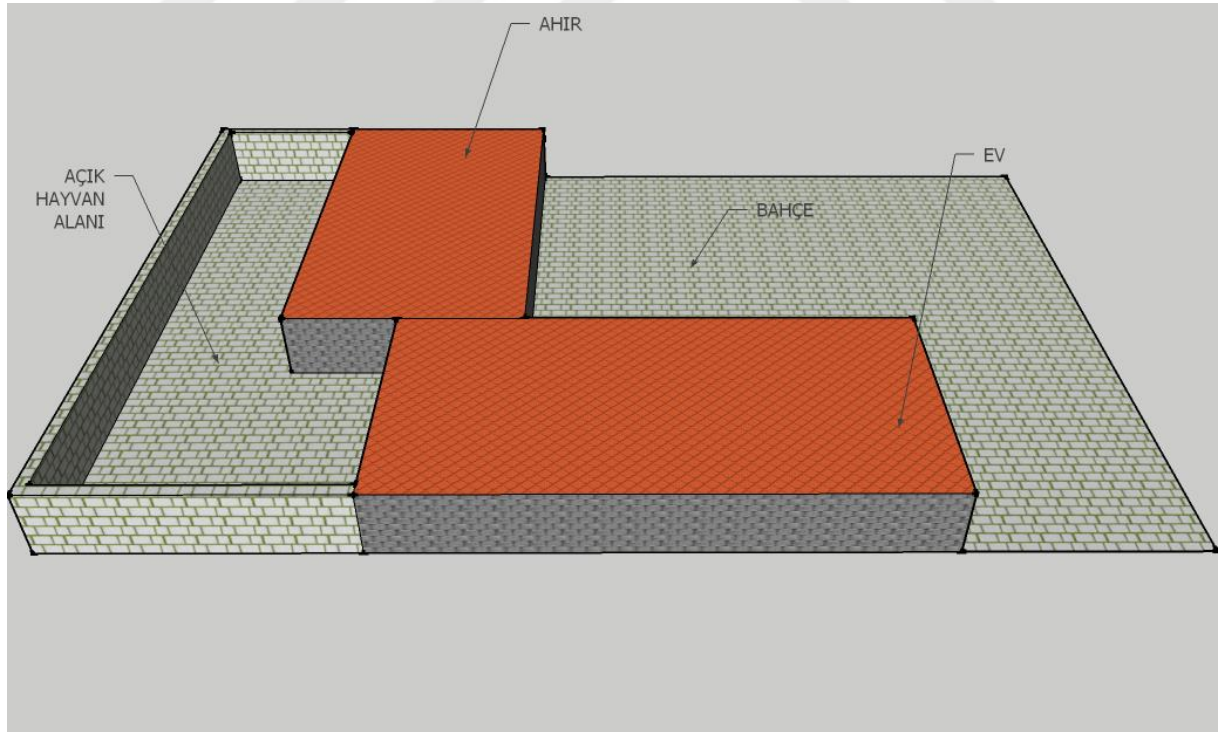

Fotoğraf 4.47 : Bereket Yaylası Meskenlerinin Bir Diğer Özelliği de Eklenti Boylarının Yüksek Olmasıdır

Yayladaki meskenlerdeki eklentiler avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluk, sütlük ve ahır'dan oluşmaktadır(Şekil 4. 5 ve 4. 6' ya bkz).

Şekil 4.5: Bereket Yaylası Mehmet GÜMÜŞ Yayla Evi Planı

Şekil 4.6: Bereket Yaylası İsmail ONUK Yayla Evi Planı

Konutlar hayvancılık ekonomisine uygun olarak yapılmıştır. Mesken malzemeleri yakın çevreden temin edilmiştir. Meskenlerin yapımında genelde taş malzeme kullanılmakla birlikte tuğla, piriket ve ağaç gövdelerinden de yararlanılmıştır. Taş malzemenin arasına ahşap malzeme

yerleştirilmiştir. Meskenlerin avlusu vardır ve hayvanların bakımını kolaylaştıracak şekilde planlanmıştır. Avluların kapısı ahşaptan yapılmış olup avlu içleri hayvanlar için bölmelere ayrılmışlardır. Genellikle avlularda hayvanları yemlemek için saçtan yapılmış oluklar yer alır(Fotoğraf 4. 48' e bkz).

Fotoğraf 4.48: Bereket Yaylasında Hayvan Sulama Oluklarının Yapımında Saç Malzeme Kullanılmıştır

Büyükbaş hayvanlar için yayladaki duvar ve direklere tuz taşları, küçükbaş hayvanlar için yayla meskenlerinin hemen yakınında hayvan tuzlama taşları bulunmaktadır(Fotoğraf 4.49' a bkz).

Fotoğraf 4.49 : Bereket Yaylası Hayvan TuzlamaTaşları Doğadan Temin Edilir

Çatılar saç ve toprak ile örtülmüşlerdir. Yaylada bahçeler taş ve tel ile çevrilmiş olup korunaklı alan oluşturulmuştur. Yayla konutları büyük oranda mahalle ve köy konutlarına benzemektedirler. Turizm açısından değerlendirilen yayla yerleşkesi yoktur. Konutların kapı ve pencere yönü çoğunlukla batıya bakmaktadır.

Fotoğraf 50: Bereket Yaylasında Hayvanların Sağım ve Bakımlarında Çocuklar Aileye Yardım Ederler

Yaylada büyükbaş hayvanlar günlük ortalama 4-5 litre, küçükbaş hayvanlardan ise 1-1,5 litre süt elde edilmektedir. Süt işleri (peynir, süt, yoğurt üretimi) öğleden sonra

tamamlanmaktadır. Yaylada her konutta elektrik (2010-2015 yıllarından itibaren) güneş panellerinden temin edilir. Yaylada su (2015 yılında itibaren) vardır. Yayla ile aynı adı taşıyan kaynak suyu vardır.

Yaylacılar sağlık ocağı, kasap, bakkal, marangoz-hisar, lokanta, değirmen gibi hizmetleri Doğanbey mahallesinden karşılamaktadırlar. Gıda ihtiyacının büyük bir bölümü ise salı günleri Beyşehir'de, perşembe günleri Doğanbey mahallesinde kurulan pazarlardan ve Konya' dan temin edilmektedir.

Bereket yaylasının yaz nüfusu ortalama 13 kişidir. Yayladaki aileler arasında sosyal ve yaylacılık ilişkiler mevcuttur. Yaylada düğün-eğlence, güreş, yarış, kutlama, şenlik gibi sosyal etkinlikler yapılmamakta sosyal yaşam hayvan otlatma, yoğurt ve peynir üretimi, hayvan bakımı ve sağımı, bahçe işlerinden ibarettir.

Ürünlerin hasadından sonra hayvanlar tarım alanlarında serbest bırakılır(Fotoğraf 4. 51' e bkz).

Fotoğraf 51: Bereket Yaylasında Hayvanlar Yaylanın Etrafındaki Tarım Alanlarında Hasattan Sonra Otlatılmaktadırlar

Yaylada kışın 1 aile kalır. Kışın yaylada kalan aile hayvanların kışlık yiyeceklerinden olan yem, saman, kuru ot gibi hayvan yiyeceklerini yaz aylarında yaylaya depolarlar. Yaylacılar kışlık odun temini yaz döneminde yaylada yaparlar(Fotoğraf 4.52' ye bkz).

Fotoğraf 4. 52 : Bereket Yaylasında Kış Ayları İçin Hayvan Samanları ve Yakacak Odun Birikimi Yapılmaktadır

Yaylada en fazla küçükbaş hayvan sayısına (55 adet koyun) ve büyükbaş hayvan sayısına (50 adet inek) 2022 yılında Mehmet GÜMÜŞ (Yaş: 45) sahiptir. Yaylada her bir aile sezonda ortalama 200-250 kg peynir üretimi gerçekleştirmektedir. Yaylada hayvansal ürünler (süt, peynir, tereyağı, keş, lor) Doğanbey, Beyşehir, İzmir, İstanbul' da satılır, bir kısmı da ailelerin tüketimi için ayrılır. Satılacak hayvanlar Beyşehir' de her pazartesi kurulan haftalık hayvan pazarında satılmaktadır. Ayrıca beslenen hayvanlar yaylaya gelen hayvan alımı satımı yapanlara da satılmaktadır.

Yaylanın yolları dar, dik ve virajlıdır. İki araç karşılaştığında güçlüklerle geçebilmektedir. Özellikle kış ve yağışlı dönemlerde ıslanan yayla yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Özellikle kış ve yağışlı dönemlerde ıslanan yayla yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Yaylada arazi kullanım ve yerleşim planlı değildir. Yaylada kanalizasyon şebekesinin olmaması Bereket' e ziyarete gelenlerin koku ile karşılaşmalarına neden olmaktadır. Yaylada otlak alanlarının koruma-kullanma dengesi sağlanamamıştır. Yaylada dönüşümlü otlatma, otlak bakımı ve yabani ot ile mücadele yapılmamaktadır.

4.1.9. Kavaklıdere Yaylası

Kavaklıdere yaylası Doğanbey Mahallesi sınırları içerisinde, 1229 m. yükselti basamağında yer alır. Doğanbey ile Kavaklıdere arasında 38 m. yükselti farkı vardır. Doğanbey mahallesine 1 km mesafede olan Kavaklıdere' nin, Beyşehir ilçe merkezine uzaklığı ise 26 km' dir. Yaylaya ulaşım motorlu araçlarla Beyşehir ilçe merkezinden Doğanbey mahallesine kadar

olan 25 km' lik (asfalt), Doğanbey mahallesinden Kavaklıdere yaylasına kadar olan 1 km' lik (stabilize) yol kullanılmak üzere tek güzergahtan ulaşım sağlanmaktadır. Bu yol Beyşehir' den itibaren önce Doğanbey' e daha sonra da Kavaklıdere' ye ulaşır. Yaylaya ulaşımında çoğunlukla Doğanbey mahallesinden motorlu taşıtlar (traktör, otomobil) kullanılmakla birlikte, yaya olarak ta yaylaya ulaşım sağlanabilmektedir. Doğanbey mahallesiyle Kavaklıdere yaylası arası otomobille 7 dakika, traktörle 12 dakika, yürüyerek 25 dakika sürer. Yaylaya düzenli minibüs seferi yoktur. Ulaşım hususi araçlarla sağlanmaktadır. Yaylaya temel ihtiyaçlar için gününbirlik İsmail ÖPÖZ, haftalık olarak ta Mustafa ve İsmail ÖPÖZ Doğanbey mahallesine inmektedirler. Yayla adını kurulduğu yerde kavak ağacının bol olmasından dolayı "Kavaklıdere" olarak almıştır. (Tablo 4.11' e bkz).

Tablo 4. 11: Kavaklıdere Yaylası Özellikleri

Yayla Adı	Kavaklıdere.			
Yükselti (m)	1229.			
Hane Sayısı	3.			
Beyşehir Uzaklığı (Km)	26.			
Mahalleye Uzaklığı (Km)	1.			
Bağlı Olduğu Mahalle	Doğanbey.			
Yaylanın Kullanım Zamanı	Yayla yıl boyu kullanılmakta.			
Adının Veriliş Sebebi	Yayla adını kurulduğu yerde kavak ağacının bol olmasından dolayı "Kavaklıdere " olarak almıştır.			
Yaylanın Kurulum Zamanı	1992.			
Yaylanın Kullanıma Başlanma Zamanı	1992.			
Yaylada Bulunulan Faaliyetler	Tarımsal ve hayvancılık.			
Hayvancılığın Yapılış Amacı	Geçim,ticari (Kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı.			
Hayvan Sayısı ve Türü	Keçi (120)	Kanatlı (42)	Büyükbaş (136)	Toplam (298)
Tarımsal Üretimin Amacı	Geçim.			
Yetiştirilen Ürünler ve Miktarları(Ton)	Buğday (5)	Arpa (5.7)	Yulaf (3.6)	
Tarım Arazilerinin Aidiyeti	Şahıs.			
Yaylacılar Arasındaki Bağlılık Durumu	Akraba, ticari, tarımsal ve sosyal.			
Yaylanın Kurulum Yeri	Yamaç.			
Mesken Sayısı	3.			
Meskenlerin Aidiyeti	Şahıs.			
Mesken Malzemeleri Türü	Taş, tuğla, ahşap, saç.			
Mesken Eklentileri	Avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluk, yemlik, samanlık, küspeliktir.			
Meskenlerin Oda Sayısı,Katı	Tek ve 2 katlı, 3 odalı.			
Yaylada Yetiştirilen Ürünler	Hayvansal ve tarımsal.			
Elektriğin Mevcudiyeti/Yaylaya Gelme Zamanı	Evet. 2002.			
Şebeke Suyunun Mevcudiyeti/Yaylaya Gelme Zamanı	Evet. 2002.			
Gıda İhtiyacının Karşılanması ve Karşılanma Yerleri	Kendi üretimleri. Doğanbey mahallesi (Perşembe pazarı), Beyşehir ilçe merkezi (Salı pazarı) ve Konya.			
Günlük Yapılan Faaliyetler	Hayvan otlatma ve bakımı, süt, peynir ve yoğurt üretimi, bahçe bakımı.			
Her Yıl Bulunan Ortalama Birey Sayısı	16 .			

Nüfusun Mevsimsel Değişme Durumu/Kışın Yaylada Kalınma Durumu ve Kalan Aile Sayısı	Yaylada kış mevsimi 2-3 aile kalır.		
Yaylada Güvenliği Sağlayan Kurum/Kuruluşlar	Doğanbey Jandarma Karakol Komutanlığı .		
Yaylanın Bakımını Üstlenen Kurum/Kuruluşlar vb.	Beyşehir Belediyesi, Koski (Konya Su ve Kanalizasyon İdaresi) ve Aile bireyleri.		
Hayvanların Bakımının Üstlenilmesi	Aileler ve çoban.		
Yaylada En Fazla Hayvana Sahip Kişi ve Hayvan Sayısı	İsmail ÖPÖZ (56 adet büyükbaş).		
Hayvan Türü	5.		
Aile Başı Ortalama Hayvan Sayısı	98-100.		
Yetiştirilen Ağaç Türleri	Kiraz, elma, ceviz, kavak, söğüt, kayısı.		
Yaylada Yapılan Ekim Türü	Buğdağ, arpa, yulaf, salatalık, domates, biber, mısır.		
Ekim-Dikim Faaliyetlerinin Yapılış Amacı	Geçim.		
Yaylaya Ulaşım Araçları	Motorlu araçlarla .		
Yaylaya Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/Stabilize yol.		
	Beyşehir-Doğanbey mahallesi arası 25 km.	Doğanbey mah-Kavaklıdere yaylası arası 1 km.	
Yaylaya Ulaşımda Kullanılan Ulaşım Araçları ve Yolculuk Süreleri	Otomobil (7 dk)	Traktör (12 dk)	Yaya (25 dk)
Elde Edilen Ürünlerin Satılma-Tüketim Yerleri	Doğanbey mahallesi, Beyşehir, İzmir, İstanbul, Konya.		
Yaylaya Günübirlık Gıdılınmesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.		
Yaylaya Haftalık Gıdılınmesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.		

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar, 2022

2022 yılı Haziran ayında yapılan arazi çalışmalarında yaylanın 3 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Kavaklıdere'ye tarım ve hayvancılık amacıyla çıkılmaktadır. Yaylada her bir ailenin kendine ait tapulu yeri vardır, mülkiyet sorunu yoktur.

Kavaklıdere yaylası yıl boyu kullanılır. Yaylada yıl boyu kullanıldığından konut ve eklentilerinin bakım ve tamiri, otlak alanlarının kontrolü yıl boyu yapılabilmektedir. Yaylada yaylacılık faaliyetlerini yürütülmesi için: süt makinesi, un, şeker, döşek, minder, seccade, çuval, yem teknesi, yaylada ekmek yapmak için ekmek açılan tahta (senit), süt sağma makinesi, halı, kilim, kazan, tencere, tava, oklava, elek, güyüm, sürahi, bıçak, kaşık gibi malzemeler daima yaylada bulundurulur. Yaylada elektrik olduğu için buzdolabı, çamaşır makinesi, televizyon, derin dondurucu gibi elektronik cihazlar mevcuttur. Yayla meskenlerinde kullanılan malzemeler daimi ikamet adresi olan Doğanbey mahallesine göç zamanlarında taşınmaz, yıl boyu yaylada tutulurlar. Yaylada hayvanların bazılarının boyunlarına takılan çan/takalar hayvanların güvenli bir şekilde otlatılmalarında ve kaybolduklarında kolayca bulunmalarında oldukça önemlidir.

Yaylada hayvancılık faaliyetleri temelde geçim tipi olmakla birlikte ticari (kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı amacıyla yapılmaktadır(Fotoğraf 4.53' e bkz).

Fotoğraf 4.53: Kavaklıdere Yaylasında Büyükbaş Hayvanlar Genellikle Kurbanlık İçin Beslenir

Kavaklıdere' de daha çok büyükbaş hayvan beslenir ve koyun ve binek hayvanı bulunmamaktadır. Yaylada 120 adet keçi, 136 adet büyükbaş, 42 adet kanatlı ve toplamda 298 adet hayvan mevcuttur. Yaylada hayvan türü 5 adet olup aile başı ortalama hayvan sayısı 98-100'dür. Yaylada en fazla sayıya büyükbaş hayvanlar sahiptir

Yaylanın otu ve suyu boldur. Yaylada otlak alanlar ortak kullanılmakta ve otlak sıkıntısı yoktur. Hayvanlar otlağa gününbirlik götürülür. Doğanbey mahallesinden yaylaya göç etmeyen bazı aileler büyükbaş ve küçükbaş hayvanlarını yaylacılara ücret karşılığında yıl boyu yaylada baktırmaktadırlar.

Yaylada tarımsal faaliyetler ailelerin kendi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yapılmaktadır (Tablo 4.11' e bkz). Yaylada bahçelerde en çok bulunan meyve ağaçları kiraz, elma, ceviz, kayısıdır. Ayrıca aileler tarlalarında buğday, arpa, yulaf, salatalık, domates, biber, mısır yetiştirirler(Fotoğraf 4.54' e bkz).

Fotoğraf 4.54: Kavaklıdere Yaylası Buğday Tarlaları Yaylanın Hemen Yanında Yer Almaktadır

En fazla yetiştirilen ürün 2022 yılında 5.7 tonluk üretimiyle arpadır. Buğday ve yulafın ekimi ise hayvanların beslenmesine yöneliktir.

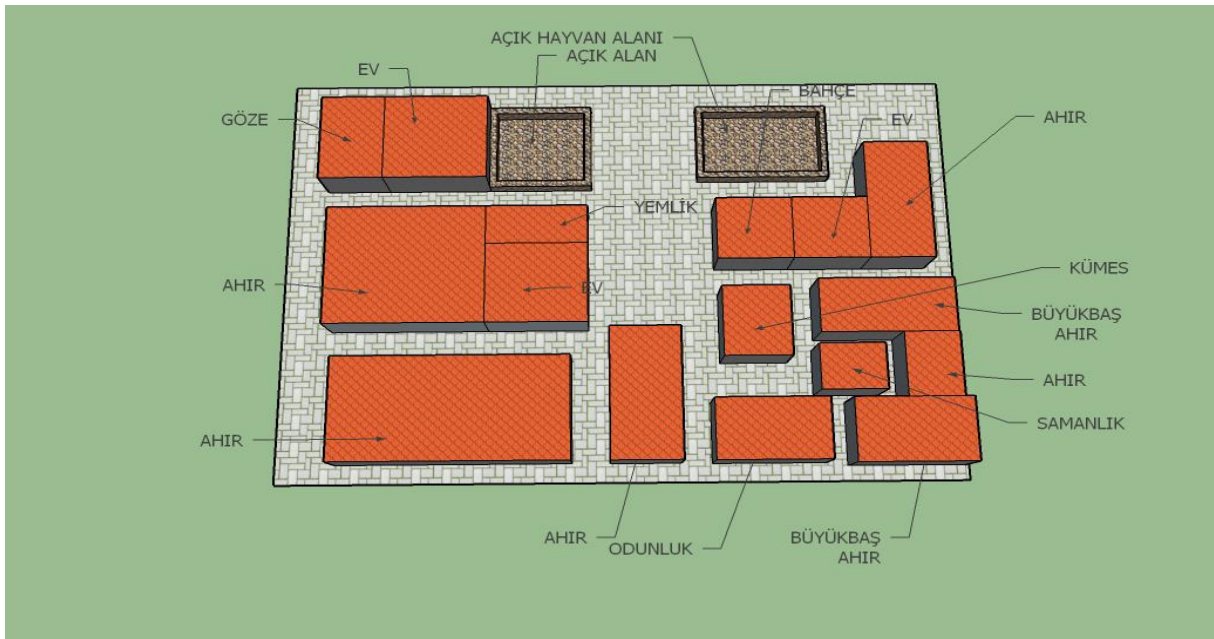
Kavaklıdere yaylasının, yamaç üzerine kurulması, sessiz sakinliği, yayla alanının temiz ve ferahlatıcı etkiye sahip olması yaylayı çekici kılmaktadır. Bu amaçla da yaylacılar Doğanbey mahallesinden Kavaklıdere yaylasına çıkmışlardır.

Yaylada meskenler toplu yerleşme özelliği gösterir. Yaylanın kurulum yeri seçiminde ulaşım koşullarının elverişli olması ve suyun varlığı, tarım alanlarının genişliği ve otlakların bolluğu etkili olmuştur. Meskenler genelde su kenarına ve yamaca inşa edilmiştir(Fotoğraf 55'e bkz).

Fotoğraf 4.55: Kavaklıdere Yaylası Hem Mera Hem de Besi Hayvancılığın Aynı Anda Yapıldığı Ender Yaylalardan Biridir

Yaylada herkesin kendine ait kullanacağı bir arazisi ve meskeni vardır. Yaylada toplam 3 adet mesken vardır. Meskenler arasındaki mesafe oldukça yakındır. Konutlar genelde 1 katlı ve 2 odalıdır. Eklentilerin çoğu konutlarla bitişiktir. Yayladaki meskenlerdeki eklentiler: avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluk, yemlik, samanlık, küspelikten oluşmaktadır(Şekil 4. 7' ye bkz).

Şekil 4.7: Kavaklıdere Yaylası İsmail ÖPÖZ Yayla Evi Planı

Konutlar hayvancılık ekonomisine uygun olarak yapılmışlardır. Mesken malzemeleri yakın çevreden temin edilmiştir. Meskenlerin yapımında genelde tuğla malzeme kullanılmakla

birlikte ahşap ve taş malzemelerden de yararlanılmıştır. Meskenlerin avlusu vardır ve genellikle hayvanların bakımını kolaylaştıracak şekilde planlanmıştır. Avluların kapısı genellikle ahşaptan yapılmış olup avlu içleri hayvanlar için bölmelere ayrılmıştır(Fotoğraf 4. 56' ya bkz).

Fotoğraf 4.56: Kavaklıdere Yaylası Mesken ve Eklentileri Birbirine Çok Yakın İnşa Edilmişlerdir

Avlularda hayvanları yemlemek için saçtan yapılmış oluklar yer alır. Büyükbaş hayvanlar için yayladaki direklere tuz taşları bağlanmıştır. Küçükbaş hayvanlar için ise avluların önüne hayvan tuzlama taşları konulmuştur(Fotoğraf 4.57' ye bkz).

Fotoğraf 4.57 : Kavaklıdere Yaylası Hayvan Tuzlama Taşları Başgöze Mahallesi Yolunun Hemen Bitişğine ve Yaylanın Hemen Giriş Kısımına Yerleştirilmişlerdir

Çatılar saç ile örtülüdür. Yaylada bahçe ve eklentiler tel ve taş malzeme ile çevrili olup korunaklı yer oluşturulmuştur. Yayla konutları büyük oranda mahalle ve köy konutlarını andırmaktadır. Turizm açısından değerlendirilen yayla yerleşkesi yoktur. Konutların kapı ve pencere yönü çoğunlukla kuzeye bakmaktadır.

Yaylada büyükbaş hayvanlardan günlük ortalama 9-10 litre, küçükbaş hayvanlardan ise 0.5-1 litre süt elde edilmektedir. Süt işleri (peynir, yoğurt, tereyağı üretimi) genellikle öğleden sonra tamamlanmaktadır. Yaylada her konutta elektrik (2002 yılından beri) ve su (2002 yılında beri) vardır.

Yaylacılar sağlık ocağı, kasap, bakkal, marangoz-hisar, lokanta ve değirmen gibi hizmetleri Doğanbey mahallesinden karşılamaktadırlar. Gıda ihtiyacının büyük bir bölümü ise Konya'dan, salı günleri Beyşehir'de perşembe günleri Doğanbey'de kurulan pazarlardan karşılanmaktadır.

Kavaklıdere yaylasının her yıl nüfusu ortalama 16 kişidir. Yaylada düğün-eğlence, yarış, kutlama, şenlik, güreş gibi sosyal etkinlikler yapılmamakta sosyal yaşam hayvan otlatma, süt, peynir, yoğurt üretimi, hayvan bakımları, yayladaki bahçe bakımından ibarettir. Ürünlerin hasadından sonra hayvanlar tarım alanlarına serbest bırakılırlar. Yaylada kış aylarında da ortalama 2-3 aile kalır. Bu aileler hayvanların kışlık yiyeceklerinden olan yem, saman, silaj ve

kuru ot gibi hayvan yiyeceklerini yaz aylarında yaylada depolarlar. Yaylacılar kışlık yakacak teminin yaz aylarında yaylada yaparlar.

Yaylada en fazla büyükbaş hayvan sayısına 56 adet hayvanıyla 2022 yılında İsmail ÖPÖZ (Yaş: 51) sahiptir. Yaylada her bir aile bir yaylacılık döneminde ortalama 100-120 kg peynir üretimi gerçekleştirmektedir. Yaylada hayvansal ürünler (süt, peynir, yoğurt, tereyağı, lor, keş) Doğanbey mahallesinde, Beyşehir, İzmir, İstanbul, Konya'da satılır, bir kısmı da ailelerin tüketimi için ayrılır. Satılacak hayvanlar Beyşehir' de her pazartesi kurulan haftalık hayvan pazarında satılmaktadır. Ayrıca beslenen hayvanlar yaylaya gelen hayvana alım-satımı yapanlara da satılmaktadır.

Yayla yolları dardır. İki araç karşılaştığında güçlüklerle geçebilmektedir. Özellikle yağışlı dönemlerde ıslanan yayla yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Yaylada arazi kullanımı ve yerleşim planlı değildir. Yaylada kanalizasyon şebekesinin olmaması Kavaklıdere yaylasını ziyarette gelenlerin hayvansal bir koku ile karşılaşmalarına neden olmaktadır. Yaylada otlak alanlarının koruma-kullanma dengesi sağlanamamış olup, dönüşümlü otlatma, otlak bakımı, yabani ot ile mücadele yapılmamaktadır.

4.1.10. Kamışçık Ağılı

Kamışçık ağılı Başgöze Mahallesi sınırları içerisinde, 1222 m. yükselti basamağında yer alır. Başgöze ile Kamışçık arasında 150 m. yükselti farkı vardır. Başgöze mahallesine 1 km mesafede olan Kamışçık' ın, Beyşehir ilçe merkezine uzaklığı ise 31 km' dir. Ağıla ulaşım motorlu araçlarla Beyşehir ilçe merkezinden Başgöze mahallesine kadar olan 30 km'lik (asfalt), Başgöze mahallesinden Kamışçık ağılına kadar olan 1 km' lik (stabilize) yol kullanılmak üzere tek güzergahtan ulaşım sağlanmaktadır. Bu yol Beyşehir' den itibaren önce Başgöze' ye daha sonra da Kamışçık' a ulaşır. Ağıla ulaşımında çoğunlukla Başgöze mahallesinden motorlu taşıtlar (traktör, otomobil) kullanılmakla birlikte, binek hayvanları ve yaya olarak ta ağıla ulaşım sağlanabilmektedir. Başgöze mahallesiyile Kamışçık ağılı arası otomobille 6 dakika, traktörle 10 dakika, yürüyerek 25 dakika binek hayvanlarıyla 20 dakika sürer. Ağıla düzenli minibüs seferi yoktur. Ulaşım hususi araçlarla sağlanmaktadır. Ağıldan temel ihtiyaçlar için gününbirlik olarak Yusuf ÖĞMEN, haftalık olarak ise Mustafa ÖĞMEN ve Hüseyin YÜREKLİ Beyşehir ilçe merkezine ve Başgöze mahallesine gidip-gelmektedirler. Ağıl adını yaklaşık 300-400 metre yakınında bulunan Kamışçık deresinden almıştır(Tablo 4.12' ye bkz).

Tablo 4. 12: Kamışçık Ağılı Özellikleri

Ağıl Adı	Kamışçık.
Yükselti (m)	1222.
Hane Sayısı	2.
Bağlı Olduğu Mahalle	Başgöze.

Beyşehir 'e Uzaklığı (Km)	31.					
Mahalleye Uzaklığı (Km)	1.					
Ağılın Kullanım Zamanı	Ağıl yıl boyu kullanılmakta.					
Adını Aldığı Yer	Kamışçık deresi.					
Ağılın Kurulum Zamanı	1970					
Ağılın Kullanıma Başlanma Zamanı	1970.					
Ağılda Bulunulan Faaliyetler	Hayvancılık, tarım, sayfiye.					
Hayvancılığın Yapılış Zamanı	Geçim, ticari (Kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı.					
Hayvan Sayısı ve Türü	Keçi (150)	Binek (eşek) (1)	Kanatlı (38)	Büyükbaş (26)	Toplamın (215)	
Tarımsal Üretimin Amacı	Geçim ve ticari.					
Yetiştirilen Ürünler ve Miktarları (Ton/Kg)	Arpa (Ton)	Buğday (Ton)	Çavdar (Kg)	Yulaf (Ton)	Kavun (Kg)	Biber (Kg)
	3	3.3	500	3.75	130	85
Tarım Arazileri Aidiyeti	Şahıs.					
Ağılclar Arasındaki Bağlılık Durumu	Akraba, ticari, tarımsal, sosyal.					
Ağılın Kurulum Yeri	Yamaç.					
Mesken Sayısı	2.					
Meskenlerin Aidiyeti	Şahıs.					
Mesken Malzeme Türleri	Taş, tuğla, ahşap, piriket, saç.					
Mesken Eklentileri	Avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluk, samanlık, kümes, garajdır.					
Meskenlerin Oda Sayısı,Katı	2 kat, 4 oda / Tek kat, 3 oda.					
Ağılda Elde Edilen Ürünler	Hayvansal ve tarımsal.					
Elektriğin Mevcuduyeti	Ağılda elektrik güneş panelinden yararlanarak elde edilir.					
Şebeke Suyu Mevcuduyeti	Ağılda şebeke suyu olmayıp içme ve kullanma suyu Çanakçayır ve ağıl yakınındaki barajdan temin edilmekte.					
Gıda İhtiyacının Karşılanması ve Karşılanma Yerleri	Kendi üretimleri.Doğanbey mahallesi (Perşembe pazarı), Beyşehir ilçe merkezi (Salı pazarı) ve Konya.					
Ağılda Günlük Yapılan Faaliyetler	Hayvan otlatma, yoğurt ve süt üretimi, tarımsal faaliyetler, dinlenme.					
Her Yıl Bulunan Ortalama Birey Sayısı	4 -8.					
Nüfusun Mevsimsel Değişme Durumu/Kışın Ağılda Kalınma Durumu ve Kalan Aile Sayısı	Ağılda kış mevsimi 1 aile kalır.					
Güvenliği Sağlayan Kurum/Kuruluş	Beyşehir Jandarma Komutanlığı.					
Ağılın Bakımını Üstlenen Kurum/Kuruluşlar vb.	Beyşehir Belediyesi, Koski (Konya Su ve Kanalizasyon İdaresi) ve Aile bireyleri.					
Hayvanların Bakımının Üstlenilmesi	Aileler.					
Ağılda En Fazla Küçükbaş Hayvana Sahip Kişi ve Hayvan Sayısı	Hüseyin YÜREKLİ (150 adet küçükbaş).					
Hayvan Türü Kaç	4.					
Aile Başı Ortalama Hayvan Sayısı	108.					
Ağılda Yetiştirilen Ağaç Türleri	Kiraz, armut, erik, şeftali, ceviz, kayısı, vişne, elma, muşmula, badem, asma.					
Ağılda Yapılan Ekim Türleri	Buğday, arpa, yulaf, çavdar, kavun, biber, domates, salatalık.					
Ekim-Dikim Faaliyetlerinin Yapılış Amacı	Geçim.					
Ağıla Ulaşım Araçları	Motorlu araçlar ve binek hayvanları					
Ağıla Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/Stabilize yol.					
	Beyşehir-Başgöze mahallesi arası 30 km.			Başgöze mah-Kamışçık ağılı arası 1 km		

Ağıla Ulaşımında Kullanılan Ulaşım Araçları ve Yolculuk Süreleri	Otomobil (6 dk)	Traktör (10 dk)	Yaya (25 dk)	Binek hayvanı (eşek) (20dk)
Elde Edilen Ürünlerin Satış-Tüketim Yerleri	Başgöze, Doğanbey, İzmir, Beyşehir, İstanbul, Konya.			
Ağıla Günübirlik Gidilimesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.			
Ağıla Haftalık Gidilimesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.			

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar, 2022

2022 yılı Temmuz ayında yapılan arazi çalışmalarında ağılın 2 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Kamışçık'a Hayvancılık, tarım, sayfiye (dinlenme) amacı ile çıkmaktadır. Ağılda her bir ailenin kendine ait tapulu yeri olup, mülkiyet sorunu yoktur.

Kamışçık ağılı yıl boyu kullanılır. Yıllara göre değişmemekle birlikte Kamışçık' ta kış mevsimini ağılda geçiren 1 aile vardır. Ağıl yıl boyu kullanıldığından konutlar ve eklentilerinin bakım ve tamiri, otlak alanlarının kontrolü yıl boyu yapılabilmektedir. Ağılda ağılcılık faaliyetlerini yürütülmesi için süt makinesi, un, şeker, döşek, minder, çuval, yem teknesi, ağılda ekmek yapmak için ekmek açılan tahta (senit), süt sağma makinesi, halı, kilim, kazan, tencere, tava, oklava, elek, güyüm, haranı, sürahi, bıçak, kaşık gibi malzemeler yıl boyu ağılda bulundurulur. Ağılda buzdolabı, çamaşır makinesi, televizyon, derin dondurucu gibi elektronik cihazlar mevcuttur. Ağıl meskenlerinde kullanılan malzemeler daimi ikamet adresi olan Başgöze mahallesine taşınmaz, yıl boyu ağılda tutulurlar. Ağılda hayvanların bazılarının boyunlarına takılan çan/takalar hayvanların güvenli bir şekilde otlatılmalarında ve kaybolduklarında kolayca bulunmalarında oldukça önemlidir.

Ağılda hayvancılık faaliyetleri temelde geçim tipi olmakla birlikte ticari (kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı amacıyla yapılmaktadır. Kamışçık' ta daha çok küçükbaş hayvan beslenir ve ağılda Mustafa ÖĞMEN' in 26 adet büyükbaş, 16 adet kanatlı, toplamda 42 adet hayvanı olup, küçükbaş hayvan ve binek hayvanı bulunmamaktadır.

Hüseyin YÜREKLİ' nin ise 150 adet keçisi, 22 adet kanatlı ve 1 adet binek hayvanı (eşek) olmak üzere toplamda 173 adet hayvanı vardır. Kamışçık' ta toplamda 215 adet hayvan vardır ve ağılda hayvan türü 4 adet olup, aile başı ortalama hayvan sayısı 108' dir. Ağılda en fazla sayıda küçükbaş hayvanlar sahiptir.

Ağılın otu boldur. Ağılda otlak alanlar ortak kullanılmakta ve otlak sıkıntısı yoktur(Fotoğraf 4.58' e bkz).

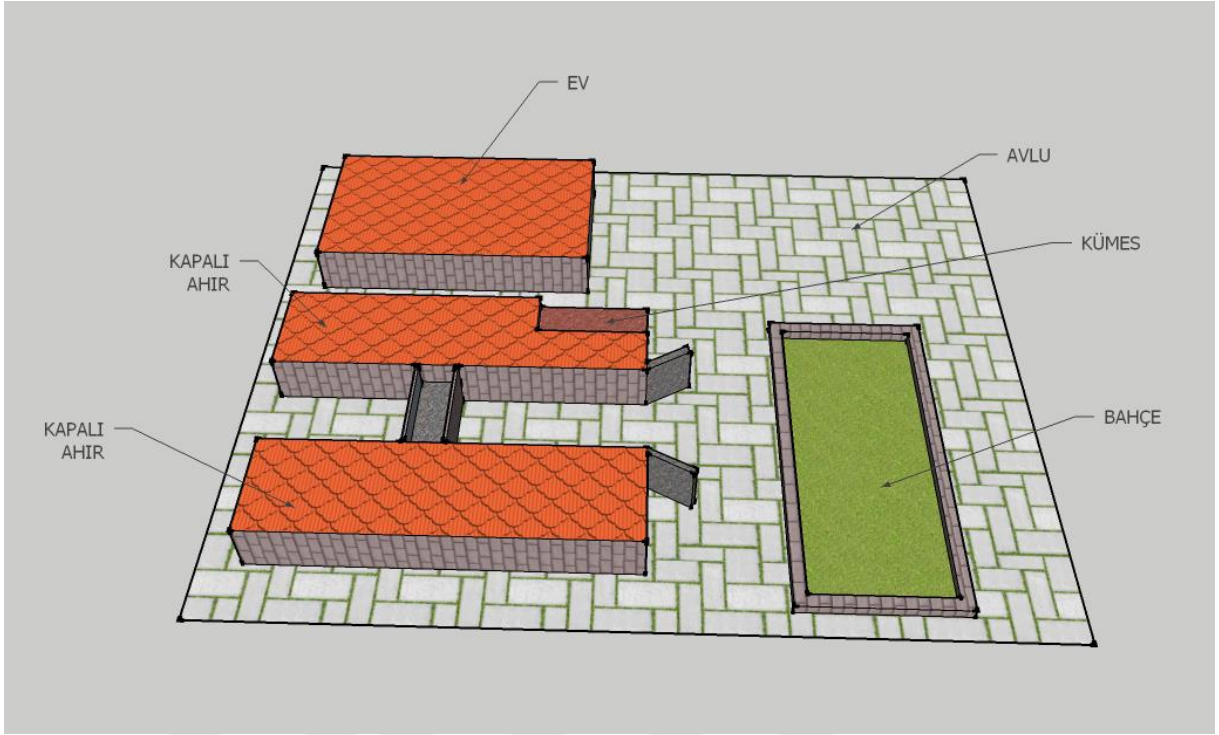
Fotoğraf 4.58: Kamışçık Ağılı Hayvan Otlatma Alanları

Hayvanlar otlağa gününbirlik götürülür. Başgöze mahallesinden ağıla göç etmeyen bazı aileler büyükbaş ve küçükbaş hayvanlarını ağılcılara ücret karşılığında ağıl sezonu boyunca ağılda baktırmaktadırlar.

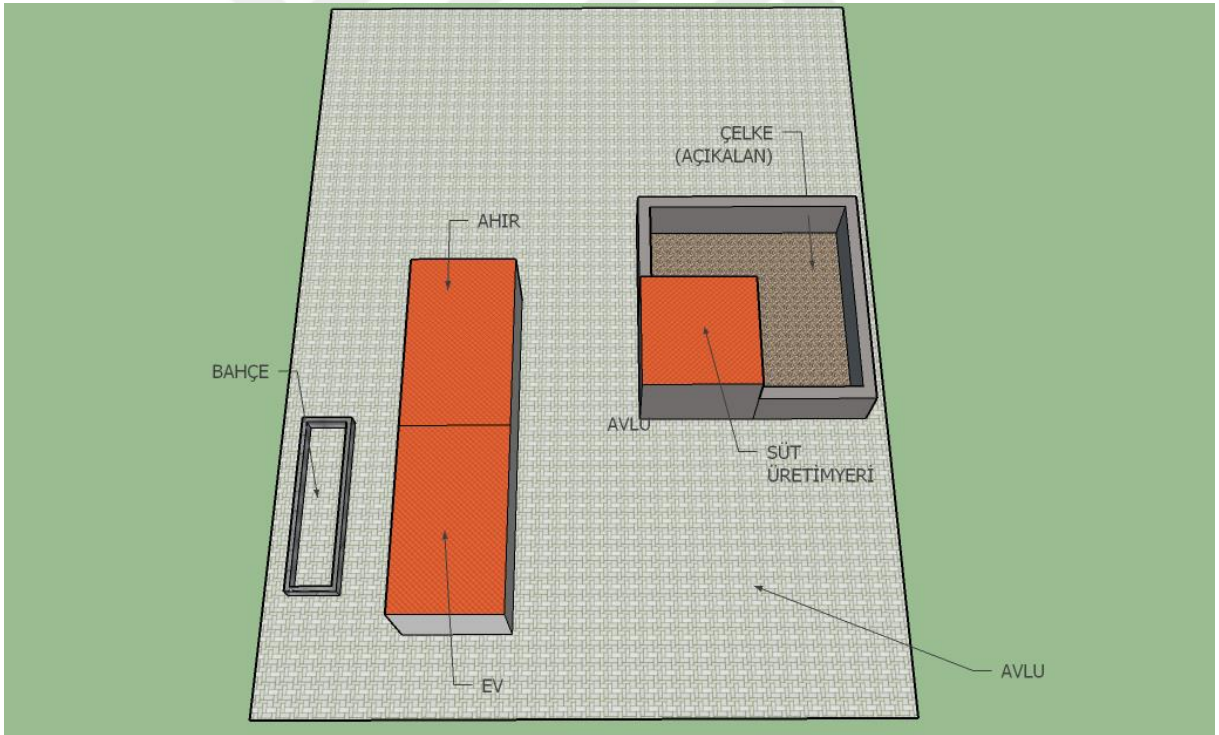
Ağılda tarımsal faaliyetler ailelerin kendi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yapılmaktadır (Tablo 32' ye bkz). Ağılda bahçelerde en çok bulunan meyve ağaçları: kiraz, armut, erik, şeftali, ceviz, kayısı, vişne, elma, muşmula, badem, asmadır. Ayrıca aileler tarlalarında buğday, arpa, yulaf, çavdar, kavun, biber, domates, salatalık yetiştirirler. En fazla yetiştirilen ürün 2022 yılında 3.75 tonluk üretimiyle yulaftır. Buğday, arpa ve çavdar'ın ekimi ise hayvanların beslenmesine yöneliktir.

Kamışçık ağılının yamaç üzerine kurulması, sessiz sakinliği ağılı çekici kılmaktadır. Bu amaçla da ağılcılar Başgöze mahallesinden Kamışçık ağılına çıkmışlardır.

Ağılda meskenler dağınık yerleşme özelliği gösterir. Ağılın kurulum yeri seçiminde ulaşım koşullarının elverişli olması ve suyun varlığı, tarım alanlarının genişliği ve otlakların bolluğu etkili olmuştur. Meskenler genelde yamaçta su kenarına inşa edilmiştir. Ağılda herkesin kendine ait kullanacağı bir arazisi ve meskeni vardır. Ağılda toplam 2 adet mesken vardır. Meskenler arasındaki mesafe yakın değildir. Konutla 2 katlı ve 4 odalı / 1 katlı ve 3 odalıdır. Eklentilerin çoğu konutlarla bitişiktir. Ağıldaki meskenlerdeki eklentiler: avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluk, samanlık, kümes, garajdan oluşmaktadır(Şekil 4. 8 ve 4. 9' a bkz).

Şekil 4.8 : Kamışçık Ağılı Hüseyin YÜREKLİ Ağıl Evi Planı

Şekil 4.9: Kamışçık Ağılı Mustafa ÖĞMEN Ağıl Evi Planı

Konutlar hayvancılık ekonomisine uygun olarak yapılmışlardır. Mesken malzemeleri yakın çevreden temin edilmiştir. Meskenlerin yapımında genelde tuğla malzeme kullanılmakla birlikte ahşap, piriket ve taş malzemelerden de yararlanılmıştır(Fotoğraf 4.59' a bkz).

Fotoğraf 4.59: Kamışçık Ağılı Meskenlerinin Yapımında, Taş, Tuğla, Kiremit, Saç ve Ağaç Malzeme Beraber Kullanılmıştır

Taş malzemenin arasına ahşap yerleştirilmiştir. Meskenlerin avlusu vardır ve hayvanların bakımını kolaylaştıracak şekilde planlanmıştır. Avluların kapısı ahşaptan yapılmış olup avlu içleri hayvanlar için bölmelere ayrılmıştır. Avlularda hayvanları yemlemek için saçtan ve tahtadan yapılmış oluklar yer alır. Büyükbaş hayvanlar için ağıldaki direklere tuz taşları bağlanmıştır. Küçükbaş hayvanlar için ise avluların önüne hayvan tuzlama taşları konulmuştur. Çatılar saç ile örtülüdür. Ağılda bahçe ve eklentiler tel ve taş malzeme ile çevrili olup korunaklı yer oluşturulmuştur. Ağıl konutları mahalle ve köy konutlarını andırmaktadır(Fotoğraf 4.60' a bkz).

Fotoğraf 4.60: Kamışık Ağlında Hüseyin YÜREKLİ Ailesi Meskeni Mahalle Meskenlerini andırmaktadır

Turizm açısından değerlendirilen ağıl yerleşkesi yoktur. Konutların kapı ve pencere yönü çoğunlukla batıya bakmaktadır. Ağılda 1 adet çoban evi bulunmaktadır(Fotoğraf 4.61' e bkz).

Fotoğraf 4.61 : Araştırma Sahasında Tek Çoban Evi Kamışık Ağlında Bulunmaktadır

Ağılda büyükbaş hayvanlardan günlük ortalama 3-4 litre, küçükbaş hayvanlardan ise 0,5-1 litre süt elde edilmektedir. Süt işleri (peynir, yoğurt, tereyağı üretimi) genellikle öğleden

sonra tamamlanmaktadır. Ağılda her konutta elektrik (2012 ve 2016 yıllarında yaptırılan güneş paneliyle) ve su (Çanakçayır kaynak suyu ve ağıl yakınındaki barajdan temin edilerek) vardır.

Ağılcılar sağlık ocağı, kasap, bakkal, marangoz-hisar, lokanta ve değirmen gibi hizmetleri Başgöze mahallesinden karşılamaktadırlar. Gıda ihtiyacının büyük bir bölümü ise haftanın salı günleri Beyşehir' de kurulan pazardan ve Konya' dan karşılamaktadır.

Kamışçık ağılının nüfusu her yıl ortalama 4-8 kişidir. Ağılda düğün-eğlence, yarış, kutlama, şenlik, güreş gibi sosyal etkinlikler yapılmamakta sosyal yaşam hayvan otlatma, yoğurt, süt üretimi, tarımsal faaliyetler, dinlenmeden ibarettir. Ürünlerin hasadından sonra hayvanlar tarım alanlarına serbest bırakılırlar ve ağıl yakınındaki ağıl ile aynı adı taşıyan dereden sulanırlar(Fotoğraf 4.62' ye bkz).

Fotoğraf 4.62: Kamışçık Ağılı Keçileri Öğle Saatlerinde Ağılın Yakınında Kamışçık Deresinde Sulanırlar

Ağılda kış aylarında da 1 aile kalır. Bu aileler hayvanların kışlık yiyeceklerinden olan yem, saman, silaj ve kuru ot gibi hayvan yiyeceklerini yaz aylarında ağılda ve kışlağa (Başgöze mahallesinde) depolarlar. Ağılcılar kışlık yakacak teminin yaz aylarında ağılda yaparlar.

Ağılda en fazla büyükbaş hayvan sayısına 26 adet hayvanıyla 2022 yılında Mustafa ÖĞMEN (Yaş: 40) sahiptir. En fazla küçükbaş hayvan sayısına ise 150 adet keçiyle Hüseyin YÜREKLİ (Yaş: 75) sahiptir. Ağılda her bir aile bir ağılcılık döneminde ortalama 75-85 kg peynir üretimi gerçekleştirmektedir. Ağılda hayvansal ürünler (süt, peynir, yoğurt, tereyağı, lor, keş) Başgöze, Doğanbey, İzmir, Beyşehir, İstanbul, Konya' da, satılır, bir kısmı da ailelerin tüketimi için ayrılır. Satılacak hayvanlar Beyşehir' de her pazartesi kurulan haftalık hayvan

pazarında satılmaktadır. Ayrıca beslenen hayvanlar ağıla gelen hayvan alım-satımı yapanlara da satılmaktadır.

Ağıl yolları dardır(Fotoğraf 4.63' e bkz).

Fotoğraf 4.63: Kamışçık Ağılına Ulaşım Başgöze Mahallesinden Ayrıldıktan Sonra Dar ve Stabilize Yol Takip Edilerek Ulaşılr

Ağıl yolunda iki araç karşılaştığında güçlüklerle geçebilmektedir. Özellikle yağışlı dönemlerde ıslanan ağıl yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Ağılda arazi kullanımı ve yerleşim planlı değildir. Ağılda kanalizasyon şebekesi bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu durum Kamışçık ağılını ziyarete gelenlerin hayvansal bir koku ile karşılaşmalarına neden olmaktadır. Ağılda otlak alanlarının koruma-kullanma dengesi sağlanamamıştır. Ağılda dönüşümlü otlatma, otlak bakımı, yabancı ot ile mücadele yapılmamaktadır.

4.1.11. Kozderesi Ağılı

Kozderesi ağılı Başgöze Mahallesi sınırları içerisinde, 1306 m. yükselti basamağında yer alır. Başgöze ile Kozderesi arasında 64 m. yükselti farkı vardır. Başgöze mahallesine 3 km mesafede olan Kozderesi' nin, Beyşehir ilçe merkezine uzaklığı ise 33 km' dir. Ağıla ulaşım motorlu araçlarla Beyşehir ilçe merkezinden Başgöze mahallesine kadar olan 30 km' lik (asfalt), Başgöze mahallesinden Kozderesi ağılına kadar olan 3 km' lik (stabilize) yol kullanılmak üzere tek güzergahtan ulaşım sağlanmaktadır. Bu yol Beyşehir' den itibaren önce Başgöze'ye daha

sonra da Kozderesi'ne ulaşır. Ağıla ulaşımında çoğunlukla Başgöze mahallesinden motorlu taşıtlar (traktör, otomobil) kullanılmakla birlikte, binek hayvanı ve yaya olarak ta ağıla ulaşım sağlanabilmektedir. Başgöze mahallesiyle Kozderesi ağılı arası otomobille 8 dakika, traktörle 12 dakika, yürüyerek 25 dakika ve binek hayvanlarıyla 20 dakika sürer. Ağıla düzenli minibüs seferi yoktur ve ulaşım hususi araçlarla sağlanmaktadır. Ağıldan temel ihtiyaçlar için günebirlik Hamza BAŞDAŞ Başgöze mahallesine inmektedir.

Ağıl adını yaklaşık 100-200 metre yakınında bulunan Kozderesi mevkiinde almıştır (Tablo 4.13' e bkz).

Tablo 4. 13: Kozderesi Ağılı Özellikleri

Ağıl Adı	Kozderesi.				
Yükselti (m)	1306.				
Hane Sayısı	1.				
Bağlı Olduğu Mahalle	Başgöze.				
Beyşehir' e Uzaklığı (Km)	33.				
Mahalleye Uzaklığı (Km)	3.				
Ağılın Kullanım Zamanı	Ağıl yıl boyu kullanılmakta.				
Adının Veriliş Sebebi	Kozderesi mevki.				
Ağılın Kurulum Zamanı	2002.				
Ağılın Kullanmaya Başlanma Tarihi	2002.				
Ağılda Bulunulan Faaliyetler	Hayvancılık, tarım.				
Hayvancılığın Yapılış Amacı	Geçim,ticari (Kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı.				
Hayvan Sayısı ve Türü	Keçi (15)	Binek (at) (2)	Kanatlı (112)	Büyükbaş (70)	Toplam (199)
Tarımsal Üretimin Amacı	Geçim.				
Yetiştirilen Ürünler ve Miktarları (Ton/Balya-adet)	Fink (Balya) (3)	Efenk (Balya) (1)	Yulaf (Ton) (1)		
Tarım Arazilerinin Aidiyeti	Şahıs.				
Ağılıcılar Arasındaki Bağlılık Durumu	Ağıla yakın olan Büyükharman yaylacıları ve Kamışçık ağılıcılarıyla akraba, ticari, tarımsal, sosyal ilişkiler mevcuttur.				
Ağılın Kurulum Yeri	Yamaç.				
Mesken Sayısı	1.				
Meskenlerin Aidiyeti	Şahıs..				
Mesken Malzemeleri	Taş, ahşap, teneke, saç.				
Mesken Eklentileri	Avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluk, kümes, samanlık, garajdır.				
Meskenlerin Oda Sayısı,Katı	2 kat, 3 oda.				
Ağılda Elde Edilen Ürünler	Hayvansal ve tarımsal.				
Elektriğin Mevcuduyeti	Ağılda elektrik güneş panelinden yararlanarak elde edilir				
Şebeke Suyu Mevcuduyeti	Ağılda şebeke suyu bulunmayıp içme ve kullanma suyu Kozderesi'nden temin edilir.				
Gıda İhtiyacının Karşılanması ve Karşılanma Yerleri	Kendi üretimleri, Beyşehir ilçe merkezi (Salı pazarı) ve Konya.				
Ağılda Günlük Yapılan Faaliyetler	Hayvan otlatma ve bakımı, tarım ve bahçe işleri, süt ve yoğurt üretimi.				
Her Yıl Bulunan Ortalama Birey Sayısı	2.				
Nüfusun Mevsimsel Değişme Durumu/Kışın Ağılda Kalınma Durumu ve Kalan Aile Sayısı	Ağılda kış mevsimi 1 aile kalır.				
Güvenliği Sağlayan Kurum/Kuruluşlar	Beyşehir Jandarma Komutanlığı.				

Ağılın Bakımını Üstlenen Kurum/Kuruluşlar vb.	Başgöze mahalle muhtarlığı ve Aile bireyleri.			
Hayvanların Bakımının Üstlenilmesi	Aileler.			
Ağılda En Fazla Hayvana Sahip Kişi ve Hayvan Sayısı	Hamza BAŞDAŞ (199 adet)			
Hayvan Türü	6.			
Hayvan Sayısı	199.			
Ağılda Yetiştirilen Ağaç Türleri	Şeftali, kiraz, erik, elma, kayısı, üzüm, armut, dut, vişne, böğürtlen.			
Ağılda Yapılan Ekim Türleri	Fink, yulaf, biber, patlıcan, domates, salatalık, lahana, mayonez			
Ekim-Dikim Faaliyetlerinin Yapılış Amacı	Geçim.			
Ağıla Ulaşım Araçları	Motorlu araçlar ve binek hayvanları			
Ağıla Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/Stabilize yol.			
	Beyşehir-Başgöze mahallesi arası 30 km.		Başgöze mah-Kozderesi ağılı arası 3 km.	
Ağıla Ulaşımında Kullanılan Ulaşım Araçları ve Yolculuk Süreleri	Otomobil (8 dk)	Traktör (12 dk)	Yaya (25 dk)	Binek Hayvanı (at) (20 dk)
Elde Edilen Ürünlerin Satış-Tüketim Yerleri	Beyşehir, Başgöze, Doğanbey, Konya, İstanbul ve Ankara.			
Ağıla Günübirlik Gidilmesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.			

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar, 2022

2022 yılı Ağustos ayında yapılan arazi çalışmalarında ağılın 1 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Kozderesi' ne tarım ve hayvancılık amacıyla çıkılmaktadır. Ağılda ailenin kendine ait tapulu yeri olup, mülkiyet sorunu yoktur.

Kozderesi ağılı yıl boyu kullanılır. Ağıl yıl boyu kullanıldığından konut ve eklentilerinin bakım ve tamiri, otlak alanlarının kontrolü yıl boyu yapılabilmektedir. Ağılda ağılcılık faaliyetlerini yürütülmesi için süt makinesi, un, şeker, döşek, minder, seccade, çuval, yem teknesi, ağılda ekmek yapmak için ekmek açılan tahta (senit), süt sağma makinesi, halı, kilim, kazan, tencere, tava, oklava, elek, güyüm, sürahi, bıçak, kaşık gibi malzemeler yıl boyu ağılda bulundurulur. Ağılda buzdolabı, çamaşır makinesi, televizyon, derin dondurucu gibi elektronik cihazlar mevcuttur. Ağılda hayvanların bazılarının boyunlarına takılan çan/takalar hayvanların güvenli bir şekilde otlatılmalarında ve kaybolduklarında kolayca bulunmalarında oldukça önemlidir.

Ağılda hayvancılık faaliyetleri temelde geçim tipi olmakla birlikte ticari (kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı amacıyla yapılmaktadır. Kozderesi' nde daha çok büyükbaş hayvan beslenir ve koyun bulunmamaktadır. Ağılda 15 adet keçi, 70 adet büyükbaş, 112 adet kanatlı, 2 adet binek hayvanı (at) ve toplamda 199 adet hayvan mevcuttur. Ağılda 6 adet hayvan türü olup, en fazla sayıya kanatlı hayvanlar sahiptir.

Ağılın otu ve suyu boldur. Ağılda otlak alanlar Büyükharman yaylası ve Kamışçık ağılıyla ortak kullanılmakta ve otlak sıkıntısı yoktur. Hayvanlar otlağa gününbirlik götürülür (Fotoğraf 4.64' e bkz).

Fotoğraf 4.64: Kozderesi Ağılı Hayvanları Çoğu Kez Merada Çobansız Otlamaktadırlar

Fotoğraf 4.65: Kozderesi Ağlında Hayvan Otlatma Alanları Geniş Düzlükleri Kapsar

Başgöze mahallesinden ağıla göç etmeyen bazı aileler büyükbaş ve küçükbaş hayvanlarını Hamza BAŞDAŞ' a ücret karşılığında yıl boyu ağılda baktırmaktadırlar.

Ağılda tarımsal faaliyetler ailelerin kendi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yapılmaktadır (Tablo 4.13' e bkz). Ağılda bahçelerde en çok bulunan meyve ağaçları; şeftali, kiraz, erik, elma, kayısı, üzüm, armut, dut, vişne, böğürtlendir. Ayrıca aile tarlalarında fink, yulaf, ekimi yapılmakta biber, patlıcan, domates, salatalık, lahana, mayonez sebzeleri yetiştirmektedir. En fazla yetiştirilen ürün 2022 yılında 1 tonluk üretimiyle yulaftır. Fink ve efenk'in ekimi ise hayvanların beslenmesine yöneliktir.

Kozderesi ağılının yamaç üzerine kurulması ve yaz mevsiminde serin bir iklime sahip olması ağılı çekici kılmaktadır. Bu amaçla da Hamza BAŞDAŞ ve ailesi Kozderesi ağılını kullanmaktadırlar (Fotoğraf 4.66' ya bkz).

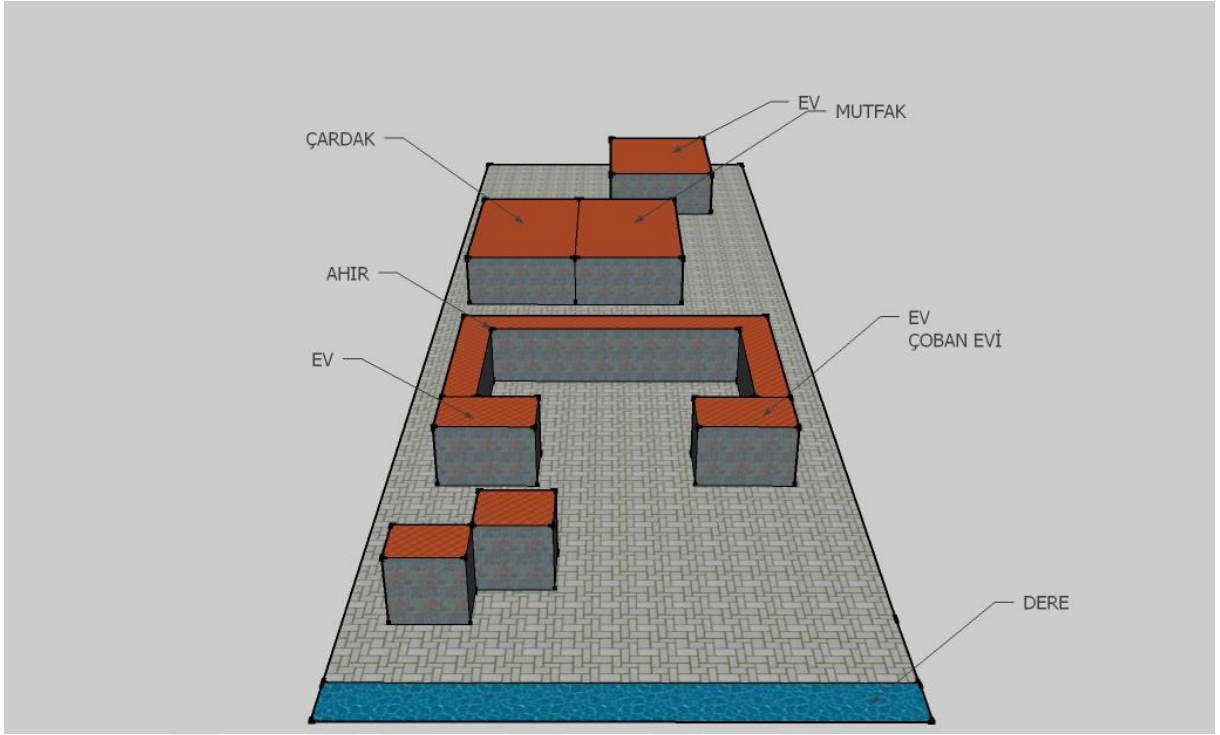
Fotoğraf 4.66: Kozderesi Ağılı Kurulum Yeri Olarak Kendine Has Bir Özelliğe Sahiptir

Ağılın kurulum yeri belirlenirken ağılın geniş otlak ve yaylak alanlara sahip olması. Başgöze mahallesine yakın olması ve suyun varlığı etkili olmuştur. Mesken yamaçta su kenarına inşa edilmiştir. Ağılda Hamza BAŞDAŞ' ın kendine ait kullanacağı bir arazisi ve meskeni vardır. Ağılda 1 adet mesken vardır. Konut 2 katlı ve 3 odalıdır(Fotoğraf 4.67' ye bkz).

Fotoğraf 67: Kozderesi Ağılında Geçim Amaçlı Tarımsal Faaliyetler Yapılmaktadır

Eklentilerin çoğu konutla bitişiktir. Ağıl meskenindeki eklentiler: avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluk, kümes, samanlık, garaj oluşmaktadır(Şekil 4.10' a bkz).

Şekil 4.10: Kozderesi Ağılı Hamza BAŞDAŞ Ağıl Evi Planı

Fotoğraf 4.68: Kozderesi Ağılı Mutfakçı Aynı Zamanda Hayvansal Ürünlerin Yapıldığı, Yemeklerin Yendiği ve Sohbetlerin Yapıldığı Ağıl Mesken Eklentisidir

Konut ve eklentileri hayvancılık ekonomisine uygun olarak yapılmıştır. Mesken malzemeleri yakın çevreden temin edilmiştir. Meskenin yapımında genelde taş malzeme kullanılmakla birlikte ahşap ve teneke ve sac malzemelerden de yararlanılmıştır. Taş malzemeni arasına ahşap yerleştirilmiştir. Meskenin avlusu vardır ve hayvanların bakımını

kolaylaştıracak şekilde planlanmıştır. Avluların kapısı ahşaptan yapılmış olup avlu içi hayvanlar için bölmelere ayrılmıştır. Avlularda hayvanları yemlemek için saçtan ve tahtadan yapılmış oluklar yer alır. Büyükbaş hayvanlar için ağıldaki direklere tuz taşları bağlanmıştır. Küçükbaş hayvanlar için ise avluların önüne hayvan tuzlama taşları konulmuştur. Çatılar saç ile örtülüdür. Ağılda bahçe ve eklentiler tel ve taş malzeme ile çevrili olup korunaklı yer oluşturulmuştur. Ağıl konutu mahalle ve köy konutlarını andırmaktadır. Turizm açısından değerlendirilen ağıl yerleşkesi yoktur. Konutların kapı ve pencere yönü güneye bakmaktadır.

Ağılda büyükbaş hayvanlardan günlük ortalama 5-6 litre, küçükbaş hayvanlardan ise 0,5-1 litre süt elde edilmektedir. Süt işleri (peynir üretimi vb.) genellikle öğleden sonra tamamlanmaktadır. Ağıldaki konutta elektrik (2015 yaptırılan güneş paneliyle) ve su (Kozderesi kaynak suyu) vardır. Ağılcılar sağlık ocağı, kasap, bakkal, marangoz-hisar, lokanta ve değirmen gibi hizmetleri Başgöze mahallesinden karşılamaktadır. Gıda ihtiyacının büyük bir bölümü ise Konya' dan, salı günleri Beyşehir' de perşembe günleri Doğanbey' de kurulan pazarlardan karşılanmaktadır.

Kozderesi ağılının nüfusu her yıl ortalama 2 kişidir. Ağılda düğün-eğlence, yarış, kutlama, şenlik, güreş gibi sosyal etkinlikler yapılmamakta sosyal yaşam hayvan bakımı ve otlatılması, tarım ve bahçe işleri, süt ve yoğurt üretiminden ibarettir. Ürünlerin hasadından sonra hayvanlar tarım alanlarına serbest bırakılırlar. Ağılda kış aylarında da 1 aile kalır. Ağılcı aile hayvanların kışlık yiyeceklerinden olan yem, saman, silaj ve kuru ot gibi hayvan yiyeceklerini yaz aylarında ağılda depolar ve kışlık yakacak teminini yaz aylarında ağıldan sağlar.

Ağılda aile bir yılda ortalama 80-100 kg peynir üretimi gerçekleştirmektedir. Ağılda hayvansal ürünler (süt, peynir, yoğurt, tereyağı, lor, keş) Beyşehir, Başgöze, Doğanbey, Konya, İstanbul ve Ankara' da satılır, bir kısmı da ailenin tüketimi için ayrılır. Satılacak hayvanlar Beyşehir' de her pazartesi kurulan haftalık hayvan pazarında satılmaktadır. Ayrıca beslenen hayvanlar ağıla gelen hayvan alım-satımı yapanlara da satılmaktadır.

Ağıl yolları dik, virajlı ve dardır. İki araç karşılaştığında güçlüklerle geçebilmektedir. Özellikle kış ve yağışlı dönemlerde ıslanan ağıl yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Ağılda arazi kullanımı ve yerleşim planlı değildir. Ağılda kanalizasyon şebekesinin olmaması Kozderesi'ne ziyarete gelenlerin hayvansal bir koku ile karşılaşmalarına neden olmaktadır. Ağılda otlak alanlarının koruma-kullanma dengesi sağlanamamıştır. Ağılda dönüşümlü otlatma, otlak bakımı, yabancı ot ile mücadele yapılmamaktadır.

4.1.12. Büyükharman Yaylası

Büyükharman yaylası Başgöze Mahallesi sınırları içerisinde, 1565 m. yükselti basamağında yer alır. Başgöze ile Büyükharman arasında 195 m. yükselti farkı vardır. Başgöze mahallesine 7 km mesafede olan Büyükharman' ın Beyşehir ilçe merkezine uzaklığı ise 37 km' dir. Yaylaya ulaşım motorlu araçlarla Beyşehir ilçe merkezinden Başgöze mahallesine kadar olan 30 km' lik (asfalt), Başgöze mahallesinden Büyükharman yaylasına kadar olan 7 km' lik (stabilize) yol kullanılmak üzere tek güzergahtan ulaşım sağlanmaktadır. Bu yol Beyşehir' den itibaren önce Başgöze mahallesine daha sonra da Aldede (Elamalıpınar) ağılı, Ömer Kuzardı ağılı ve Kozderesi ağıllarından geçerek Büyükharman' a ulaşır. Yaylaya ulaşımında çoğunlukla Başgöze mahallesinden motorlu taşıtlar (traktör, otomobil) kullanılmakla birlikte, binek hayvanlarıyla ve yaya olarak ta yaylaya ulaşım sağlanabilmektedir. Başgöze mahallesiyile Büyükharman yaylası arası otomobille 15 dakika, traktörle 25 dakika, yürüyerek 1 saat ve binek hayvanlarıyla 50 dakika sürer. Yaylaya düzenli minibüs seferi olmayıp, ulaşım hususi araçlarla sağlanmaktadır. Yaylaya gününbirlik gelinip-gidilmez. Temel ihtiyaçlar için haftada bir Şerife ÖZKUL Başgöze mahallesine inmektedir.

Yayla adını kurulduğu yerin geniş bir plato üzerinde olmasından ve yaylanın kurulduğu yerde daha önceleri hasat kaldırma (yaz aylarında ekin ilerinin yapılması) işlemlerinin yapıldığı alana 'Harman' denilmesinden dolayı almıştır. (Tablo 4.14 'e bkz).

Tablo 4. 14: Büyükharman Yaylası Özellikleri

Yayla Adı	Büyükharman.			
Yükselti (m)	1565.			
Hane Sayısı	3.			
Bağlı Olduğu Mahalle	Başgöze.			
Beyşehir Uzaklığı (Km)	37.			
Mahalleye Uzaklığı (Km)	7.			
Yaylaya Göç Zamanı	Nisan.			
Yayladan Göç Zamanı	Ekim.			
Adını Alma Öyküsü	Yayla adını kurulduğu yerin geniş bir plato olmasından ve yaylanın kurulduğu yerde daha önceleri hasat kaldırma (Yaz aylarında ekin işlemlerinin yapılması) işlemlerinin yapıldığı alana 'Harman' denilmesinden almıştır.			
Yaylanın Kurulum Yılı	1965.			
Yaylanın Kullanıma Başlanma Tarihi	1965.			
Yaylada Bulunulan Faaliyetler	Hayvancılık, tarım, sayfiye.			
Hayvancılığın Yapılış Amacı	Geçim, ticari (Kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı.			
Hayvan Sayısı ve Türü	Binek (eşek),(2)	Kanatlı (42)	Büyükbaş (60)	Toplam (104)
Tarımsal Üretimin Amacı	Geçim.			
Yetiştirilen Ürünler ve Miktarları (Kg)	Fasulye (60)	Biber (25)	Domates (73)	Patlıcan (20)
Tarım Arazilerinin Aidiyeti	Şahıs.			
Yaylacılar Arasındaki Bağlılık Durumu	Akraba, ticari, tarımsal, sosyal.			
Yaylanın Kurulum Yeri	Yamaç ve plato.			

Mesken Sayısı	6.
Meskenlerin Aidiyeti	Şahıs.
Mesken Malzemeleri Türleri	Taş, tuğla, ahşap,saç.
Mesken Eklentileri	Avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluk, samanlıktır.
Meskenlerin Oda Sayısı,Katı	2 kat, 3 oda.
Yaylada Elde Edilen Ürünler	Hayvansal ve tarımsal.
Elektriğin Mevcudiyeti	Elektrik ihtiyacı gaz lambalarıyla ve el fenerleriyle karşılanmakta.
Şebeke Suyu Mevcudiyeti ve Geliş Yılı	Evet.2012.
Gıda İhtiyacının Karşıllanması ve Karşılama Yerleri	Kendi üretimleri, Beyşehir ilçe merkezi (Salı pazarı) ve Konya.
Günlük Yapılan Faaliyetler	Hayvan otlatma ve sağımı, yoğurt ve süt üretimi, bahçe bakımı, ev işleri.
Her Yıl Bulunan Ortalama Birey Sayısı	18.
Nüfusun Mevsimsel Değişme Durumu/Kışın Yaylada Kalınma Durumu	Yaylada kış mevsimi kimse kalmaz.
Güvenliği Sağlayan Kurum/Kuruluşlar	Beyşehir Jandarma Komutanlığı.
Yaylanın Bakımını Üstlenen Kurum/Kuruluşlar vb	Beyşehir Belediyesi, Başgöze mahalle muhtarlığı, Koski (Konya Su ve Kanalizasyon İdaresi) ve Aile bireyleri birleşerek (imece usulü) yapılır.
Hayvanların Bakımını Üstlenilmesi	Aileler.
Yaylada En Fazla Hayvana Sahip Kişi ve Hayvan Sayısı	Şerife ÖZKUL (54 adet).
Hayvan Türü	4.
Aile Başı Ortalama Hayvan Sayısı	35.
Yaylada Yetiştirilen Ağaç Türleri	Ceviz, kavak, söğüt.
Yaylada Yapılan Ekim Türleri	Domates, biber, patlıcan, fasulye.
Ekim-Dikim Faaliyetlerinin Yapılış Amacı	Geçim.
Yaylaya Ulaşım Araçları	Motorlu araçlar ve binek hayvanları
Yaylaya Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/Stabilize yol. Beyşehir-Başgöze mahallesi arası 30 km. Başgöze mah-Büyükharman yaylası arası 7 km.
Yaylaya Ulaşımında Kullanılan Ulaşım Araçları ve Yolculuk Süreleri	Otomobil (15 dk) Traktör (25 dk) Yaya (1 saat) Binek hayvanı (eşek) (50 dk)
Elde Edilen Ürünlerin Satılış-Tüketim Yerleri	Başgöze, Doğanbey, Konya, Ankara, İstanbul, İzmir, Beyşehir.
Yaylaya Haftalık Gidilmes-Gelinilmesi Durumu	Evet.

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar, 2022

2022 yılı Ağustos ayında yapılan arazi çalışmalarında yaylanın 3 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Yaylaya hayvancılık, tarım, sayfiye amacıyla çıkılmaktadır. Yaylada her bir ailenin kendine ait tapulu yeri vardır ve mülkiyet sorunu yoktur. Büyükharman yaylasına nisan ayında çıkan yaylacılar kışlağa yani Başgöze mahallesine ekim ayında inerler. Yılın 6 ayı kullanılan yayla kışın tamamen terk edilir. Yıllara göre değişmekle birlikte Büyükharman' da kış mevsimini (2013 yılında) yaylada geçiren aile (1) vardır.

Yaylaya göç etmeden yaklaşık 6-8 gün önce yaylacı ailelerden bir kaç kişi konutların ve eklentilerinin bakımı, tamiri ve otlak alanlarının kontrolü için yaylaya giderler. Tüm bu hazırlıkların ardından Büyükharman yaylasına göç başlar. Traktör ve kamyonetlere yüklenen:

süt makinesi, un, şeker, döşek, minder, çuval, yem teknesi, yaylada ekmek yapmak için ekmek açılan tahta (senit), süt sağma makinesi, halı, kilim, kazan, tencere, oklava, elek, güyüm, sürahi bıçak, kaşık gibi malzemeler yaylaya çıkarılır. Yaylada buzdolabı, çamaşır makinesi, televizyon ve derin dondurucu bulunmamaktadır. Yayla meskenlerinde kullanılan malzemelerin büyük çoğunluğu daimi ikamet adresi olan Başgöze mahallesine göç zamanlarında taşınır, yıl boy yaylada tutulmazlar. Hayvanlar ise her bir yaylacı ailelerden birer kişi gözetiminde otlatılarak yaylaya götürülür. Yaylaya çıkarılırken ve otlatılırken hayvanların bazılarının boyunlarına takılan çan/takalar hayvanların otlatılması ve güvenli bir şekilde yaylaya ulaştırılması için önemlidir. Yayladan Başgöze' ye dönüşte de hayvanlar otlatılarak aynı yoldan kışlağa getirilir.

Yaylada hayvancılık faaliyetleri temelde geçim tipi olmakla beraber ticari (kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı amacıyla yapılmaktadır. Büyükharman' da daha çok büyükbaş hayvan beslenir ve keçi ve koyun bulunmamaktadır. Yaylada 60 adet büyükbaş, 42 adet kanatlı, 2 adet binek hayvanı (eşek) ve toplamda 140 adet hayvan mevcuttur. Yaylada hayvan türü 4 adet olup, aile başı ortalama hayvan sayısı 35' tir. Yaylada en fazla sayıya büyükbaş hayvanlar sahiptir.

Yaylanın otu ve suyu boldur. Yaylada otlak alanlar ortak kullanılmakta ve otlak sıkıntısı yoktur. Hayvanlar otlağa gününbirlik götürülür (Fotoğraf 4.69' a bkz).

Fotoğraf 4.69: Büyükharman Yaylasında Büyükbaş Hayvanlar Kozderesi Ağılındaki Hayvanlar Gibi Çoğu Zaman Çoban Olmadan Arazide Otlatılmaktadır

Başgöze mahallesinden yaylaya göç etmeyen bazı aileler büyükbaş hayvanlarını bir yaylacılık dönemi boyunca hayvan başına belirli bir ücret karşılığında yaylada baktırmaktadırlar.

Yaylada tarımsal faaliyetler ailelerin kendi ihtiyacını karşılamak amacıyla yapılmaktadır (Tablo 34' e bkz). Yayladaki bahçelerde en çok bulunan ağaçları: ceviz, kavak, söğüttür. Ayrıca aileler tarlalarında domates, biber, patlıcan, fasulye yetiştirir. En fazla yetiştirilen tarım ürünü 2022 yılında toplam 73 kg' lık üretimiyle domates olmuştur. Patlıcan, biber ve fasulyenin yetiştirilmesi ise yayla dönemlerinde ihtiyacı karşılamaya yöneliktir.

Büyükharman yaylasının yamaç ve plato üzerine kurulmuş olması, yayla alanının temiz ve ferahlatıcı etkiye sahip olması, yazı serin havalarda geçirmek isteyenler için uygun ortam sağlaması yaylayı çekici kılmaktadır. Bu amaçla da yaylacılar Başgöze mahallesinden Büyükharman yaylasına çıkmaktadırlar.

Yaylada meskenler dağınık yerleşme özelliği gösterir(Fotoğraf 4.70' e bkz).

Fotoğraf 4.70 : Büyükharman Yaylasındaki Meskenler Birbirlerinden Uzak Olup, Dağınık Yerleşme Özelliği Gösterirler

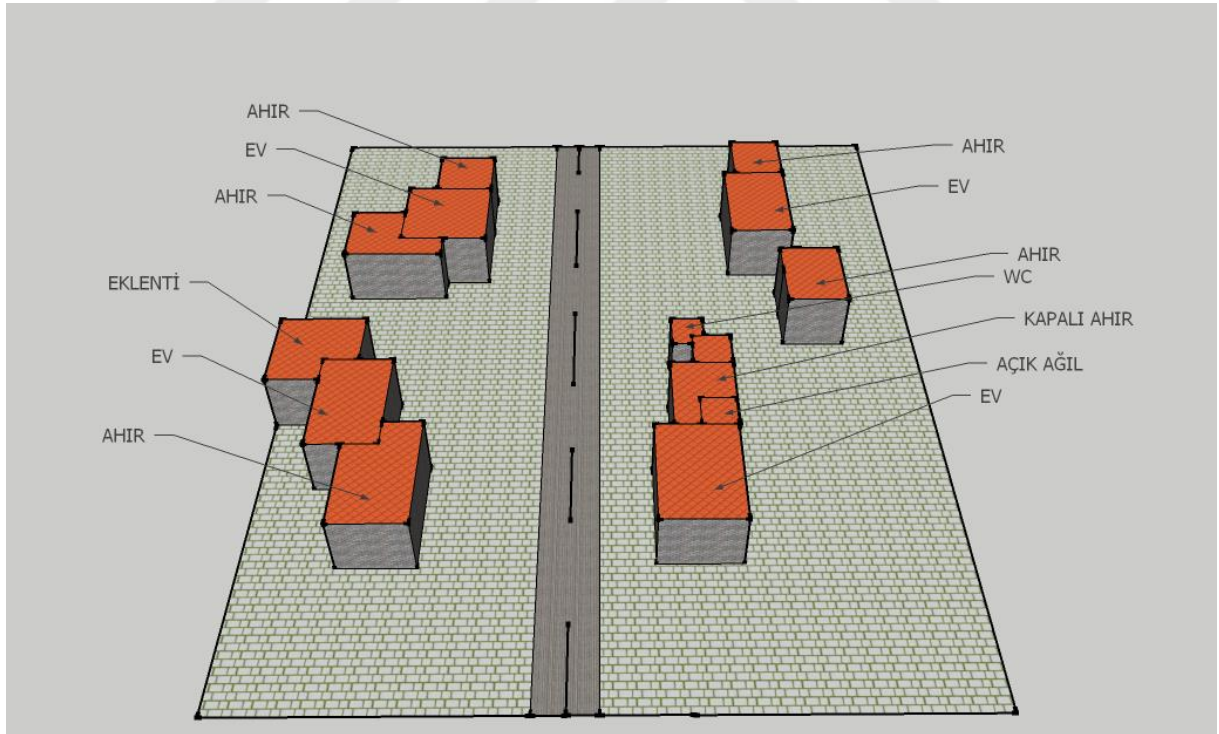
Yaylanın kurulum yerinin belirlenmesinde yayla alanında suyun varlığı, otlak ve yaylak alanların geniş yer kaplaması, temiz ve havadar olması ve mahalleye ulaşımının elverişli olması etkili olmuştur.

Meskenler genelde su kenarına inşa edilmiştir. Yaylada herkesin kendine ait kullanacağı bir arazisi ve meskeni vardır. Yaylada toplam 6 adet mesken vardır. Meskenler arasındaki mesafe yakın değildir. Konutlar genelde 2 katlı ve 3 odalıdır(Fotoğraf 4.71' e bkz).

Fotoğraf 4.71: Büyükharman Yayla Meskenleri İçerisinde İki Katlı Meskenler de bulunmaktadır

Konutların çoğu eklentileriyle bitişiktir. Yayladaki meskenlerdeki eklentiler: avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluk, samanlıktan oluşmaktadır (Şekil 4.11' e bkz).

Şekil 4.11: Büyükharman Yaylası Şerife ÖZKUL Yayla Evi Planı

Konutlar hayvancılık faaliyetlerine uygun olarak yapılmışlardır. Mesken malzemeleri yakın çevreden temin edilmiştir. Meskenlerin yapımında genelde taş malzeme kullanılmakla birlikte tuğla ve ahşap malzemedan de yararlanılmıştır. Taş malzemenin arasına ahşap yerleştirilmiştir. Meskenlerin avlusu vardır ve genellikle hayvanların bakımını kolaylaştıracak

şekilde planlanmışlardır. Avluların kapıları çoğunlukla ahşaptan yapılmış olup avlu içleri hayvanlar için bölmelere ayrılmıştır. Genellikle avlularda hayvanları yemlemek için tahtadan ve saçtan yapılmış oluklar yer almaktadır. Büyükbaş hayvanlar için yayladaki direklere ve duvarlara tuz taşları bağlanmıştır. Çatılar saç ile örtülmüştür. Yaylada bahçeler ve eklentiler taş ve tel ile çevrili olup korunaklı alan oluşturulmuştur. Yayla konutları mahalle ve köy konutlarını andırmaktadır. Turizm açısından değerlendirilen yayla yerleşkesi yoktur. Konutların kapı ve pencere yönü çoğunlukla batıya bakmaktadır.

Yaylada büyükbaş hayvanlar günlük ortalama 5-6 litre süt elde edilmektedir. Süt işleri (peynir, yoğurt vb üretimi) öğleden sonra tamamlanmaktadır. Yaylada elektrik yoktur. Su (2012 yılından beri) vardır. Yayla ile aynı adı taşıyan kaynak suyu mevcuttur. Yaylacılar sağlık ocağı, kasap, bakkal, lokanta, marangoz-hisar, değirmen gibi hizmetleri Başgöze mahallesinden karşılamaktadırlar. Gıda ihtiyacının büyük bir bölümü ise salı günleri Beyşehir' de kurulan pazardan, yayla meskenlerinin hemen bitişiğinde yer alan bahçelerden, Başgöze mahallesinden ve Konya' dan temin edilmektedirler.

Büyükharman yaylasının yaz nüfusu ortalama 18 kişidir. Yayladaki aileler arasında akraba, ticari, tarımsal, sosyal ilişkiler mevcuttur. Yaylada düğün-eğlence, güreş, yarış, kutlama, şenlik gibi sosyal etkinlikler yapılmamakta, sosyal yaşam hayvan otlatma, hayvan sağımı, yoğurt ve süt üretimi, ev işleri, bahçe bakımından ibarettir. Büyükbaş hayvanlar çoğu zaman otlak alanlarına serbest bırakılır. Yaylada kışın kalan aile bulunmamaktadır. Yaylayı kullanan aileler hayvanların kışlık yiyeceklerinden olan yem, saman, kuru ot gibi hayvan yiyeceklerini yaz aylarında kışlağa yani Başgöze mahallesinde depolarlar. Kışlık odun teminini yine yazın yaylada yaparlar.

Yaylada en fazla büyükbaş hayvan sayısına 54 adet hayvanıyla 2022 yılında Şerife ÖZKUL (Yaş: 54) sahiptir. Yaylada bir aile sezonda ortalama 50-60 kg peynir üretimi gerçekleştirmektedir. Yaylada hayvansal ürünler (süt, peynir, yoğurt, keş, lor) Başgöze ve Doğanbey mahalleleri Konya, Ankara, İstanbul, İzmir, Beyşehir' de satılır, bir kısmı da ailelerin tüketimi için ayrılır. Satılacak hayvanlar Beyşehir' de her pazartesi kurulan haftalık hayvan pazarında satılmaktadır. Ayrıca beslenen hayvanlar yaylaya gelen hayvan alım-satımı yapanlara da satılmaktadır.

Yaylanın yolları dar, dik ve virajlıdır. İki araç karşılaştığında güçlüklerle geçebilmektedir. Bilhassa yapışlı dönemlerde yağmur sularıyla ıslanan yayla yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Yaylada arazi kullanımı ve yerleşim planlı değildir. Yaylada kanalizasyon şebekesinin olmaması Büyükharman yaylasına ziyarete gelenlerin koku ile karşılaşmalarına

Mesken Malzemeleri	Piriket, ahşap,saç.
Mesken Eklentileri	Bahçe ve ahır.
Meskenlerin Oda Sayısı,Katı	Tek kat, 1 oda.
Ağılda Elde Edilen Ürünler	Hayvansal ve tarımsal.
Elektriğin Mevcudiyeti	Elektrik ihtiyacı el feneri ve gaz lambasıyla temin edilmektedir.
Şebeke Suyu Mevcudiyeti	Ağılda şebeke suyu olmayıp içme ve kullanma suyu Çanakçayır'dan ve barajdan temin edilmektedir.
Gıda İhtiyacının Karşıllanması ve Karşılama Yerleri	Kendi üretimleri, Beyşehir ilçe merkezi (Salı pazarı)ve Konya.
Günlük Yapılan Faaliyetler	Bahçe bakımı, inek otlatma, ağıl bakımı, inek sağımı ve arıcılık yapılır.
Her Yıl Bulunan Ortalama Birey Sayısı	2.
Kışın Ağılda Kalınma Durumu	Ağılda kış mevsimi kimse kalmaz.
Güvenliği Sağlayan Kurum/Kuruluş	Beyşehir Jandarma Komutanlığı.
Ağılın Bakımını Üstlenen Kurum/Kuruluş vb	Beyşehir Belediyesi, Beyşehir Orman İşletme Müdürlüğü, Aile bireyleri.
Hayvanların Bakımının Üstlenilmesi	Aileler.
Hayvan Türü	2.
Ağılda Yetiştirilen Ağaç Türleri	Kiraz, fındık, ceviz.
Ağılda Yapılan Ekim Türleri	Mısır, domates, biber, bamya, patates, soğan, nohut.
Ekim Dikim Faaliyetlerinin Yapılma Amacı	Geçim.
Ağıla Ulaşım Araçları	Motorlu araçlarla.
Ağıla Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/ Stabilize yol. Beyşehir-Başgöze mahallesi arası 30 km. Başgöze mah-Ömer Kuzardı ağılı arası 1 km.
Ağıla Ulaşımında Kullanılan Ulaşım Araçları ve Yolculuk Süreleri	Otomobil (30 dk) Traktör (1 saat) Yaya (4 saat)
Elde Edilen Ürünlerin Değerlendirilme Şekli	Aile içi tüketim .
Ağıla Günübirlik Gidilmesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar, 2022

2022 yılı Temmuz ayında yapılan arazi çalışmalarında ağılın 1 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Ömer Kuzardı' ya hayvancılık ve tarım amacı ile çıkılmaktadır.

Fotoğraf 4.72: Ömer Kuzardı Ağlında Tarım ve Hayvancılığın Yanında Sayfiye ve Misafirperverlik Önemli Bir Yer Tutar

Ağılı kullanan ailenin ağıl kendisine ait tapulu olup, mülkiyet sorunu yoktur. Ömer Kuzardı ağılına temmuz ayında çıkan aile kışlağa yani Beyşehir ilçe merkezine eylül ayında geri dönmektedir. Yılın 3 ayı kullanılan ağıl kışın tamamen terk edilir. Yıllara göre değişmemekle birlikte Ömer Kuzardı'nda kış mevsimini ağılda geçiren aile yoktur.

Ağıla göç etmeden yaklaşık 2-3 gün önce ağıl sahibi Fahri SAĞDIÇ (Yaş: 60) ağıl konut ve eklentisinin bakımı, tamiri ve otlak alanlarının kontrolü için ağıla gider. Bu hazırlıkların ardından Ömer Kuzardı'na göç başlar. Kamyonet'e yüklenen süt makinesi, un, şeker, döşek, minder, seccade, çuval, yem helke, süt sağma makinesi, halı, kilim, kazan, tencere, bıçak, kaşık gibi malzemeler ağıla götürülür. Ağılda buz olabı, çamaşır makinesi, televizyon ve derin dondurucu gibi elektronik cihazlar bulunmamaktadır. Ağıl meskeninde kullanılan malzemelerin büyük çoğunluğu daimi ikamet adresi olan Beyşehir'e göç zamanlarında taşınır, yıl boyu ağılda tutulmazlar. Hayvanlar ise yine kamyonetle ağıla götürülür. Ağılda hayvanların bazılarının boyunlarına takılan çan/takalar hayvanların güvenli bir şekilde otlatılması için önemlidir. Ağıldan Beyşehir'e dönüşte de hayvanların taşınması kamyonetle kışlağa getirilir.

Ağılda hayvancılık faaliyetleri geçim tipi ve süt ve süt ürünleri üretimi amacıyla da yapılmaktadır. Ağılda büyükbaş hayvan beslenir ve küçükbaş, binek ve kümes hayvanı

bulunmamaktadır. Ömer Kuzaradı' nda 3 adet inek, 1 adet buzağı ve 8 kovan arı mevcuttur. Ağılda 2 adet hayvan türü olup, en fazla sayıya büyükbaş hayvanlar sahiptir.

Ağıl ot bakımından zengindir. Ağılda otlak alanlar Aldede ağılı, Kamışçık ağılı, Kozderesi ağılı ve Büyükharman yaylasıyla ortak kullanılmakta ve otlak sıkıntısı yoktur. Hayvanlar otlağa gününbirlik götürülür. Ağılda tarımsal faaliyetler ailenin kendi ihtiyacını karşılamak amacıyla yapılmaktadır (Tablo 35' e bkz). Ağıl bahçesinde en çok bulunan meyve ağaçları: kiraz, fındık, cevizdir. Ayrıca aile ağılda mısır, domates, biber, bamya, patates, soğan, nohut yetiştirmektedir. En fazla yetiştirilen tarım ürünü 2022 yılında 160 kg' lık üretimiyle patatestir. Mısır, domates, bamya, nohut, biber, soğan ekimi ise ailenin ihtiyacını karşılamaya yöneliktir.

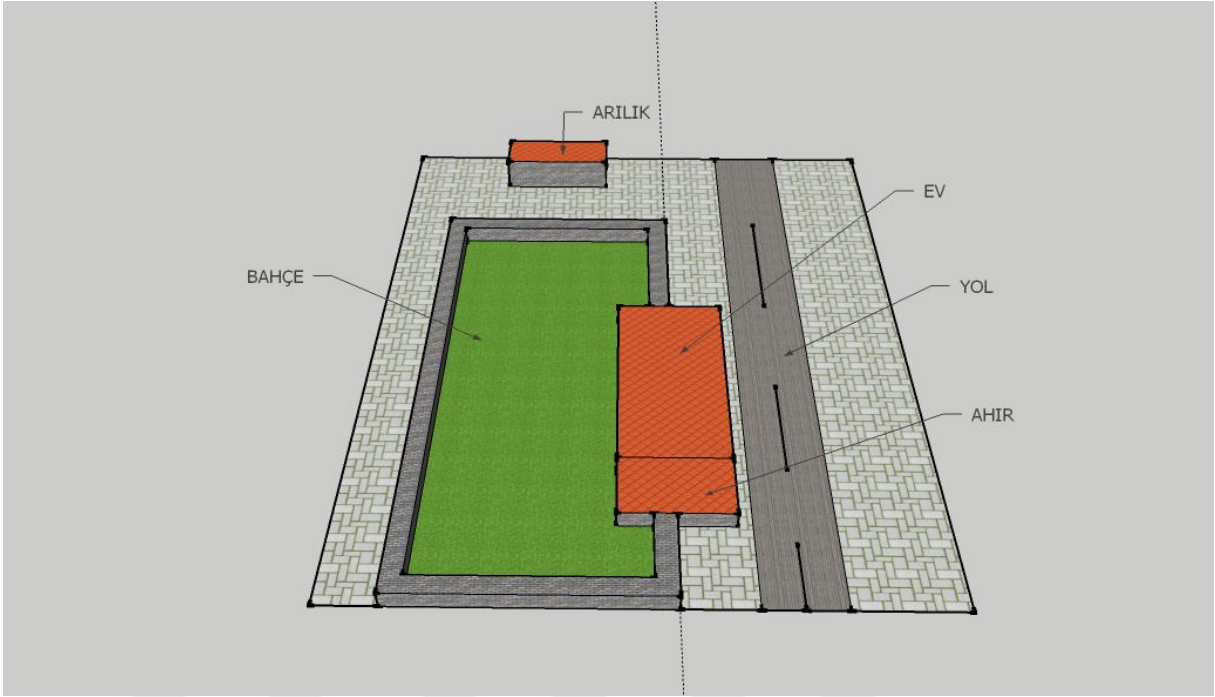
Ömer Kuzardı ağılının Aldede(Elmalıpınar) ağılı, Kozderesi ağılı ve Büyükharman yayla yolu kenarına kurulması, ağıl alanının temiz ve ferahlatıcı etkiye sahip olması, temiz havası ağılı çekici kılmaktadır. Bu amaçla da ağılı kullanan aile Ömer Kuzardı ağılına çıkmaktadır.

Ağılın kurulum yeri belirlenirken ulaşım koşullarının elverişliliği, tarım alanlarının genişliği ve hayvanlar için otlak alanlarının bolluğu etkili olmuştur. Mesken yol kenarına inşa edilmiştir(Fotoğraf 4.73' e bkz).

Fotoğraf 4.73: Ömer Kuzardı Ağılı Başgöze Mahallesi Hemen Yakınında (1 km uzaklıkta) Kurulmuştur

Ağılda ailenin kendisine ait kullanabileceği bir arazisi ve meskeni olup ağıl arazisi ve meskeni Fahri SAĞDIÇ' a aittir. Ağılda 1 adet mesken vardır. Konut 1 katlı ve 1 odalıdır. Konut eklentileri ile bitişiktir. Ağıldaki meskendeki eklentiler: bahçe ve ahırdan oluşmaktadır(Şekil 4.12' ye bkz).

Şekil 4.12: Ömer KUZARDI Ağılı Fahri SAĞDIÇ Ağıl Evi Planı

Konut hayvancılık faaliyetlerine uygun olarak yapılmıştır. Meskenin malzemeleri yakın çevreden temin edilmiştir. Meskenin yapımında genelde piriket malzeme kullanılmakla birlikte ahşap ve saç malzemeden de yararlanılmıştır (Fotoğraf 4.74' e bkz).

Fotoğraf 4.74: Ömer Kuzardı Ağıl Mesken Malzemesinin Büyük Çoğunluğunu Priket Oluşturmaktadır

Meskenin avlusu vardır ve hayvanların bakımını kolaylaştıracak şekilde planlanmıştır. Avlunun kapısı ahşaptan yapılmış olup avlu içi hayvanlar için bölmelere ayrılmıştır. Avluda

hayvanları yemlemek için saçtan yapılmış oluklar yer almaktadır. Büyükbaş hayvanlar için ağıl direklerine ve duvarlarına tuz taşları bağlanmıştır. Meskenin çatısı saç malzeme ile örtülüdür. Ağılda bahçe tel ile çevrili olup korunaklı yer oluşturulmuştur. Ağıl konutu mahalle konutunu andırmaktadır. Turizm açısından değerlendirilen ağıl yerleşkesi yoktur. Ağıl konutunun kapı ve pencere yönü doğuya bakmaktadır.

Ağılda büyükbaş hayvanlar günlük ortalama 6-7 litre süt vermektedirler, Süt işleri (peynir, yoğurt, tereyağı vb üretme) öğleden sonra tamamlanmaktadır. Ağıldaki konutta elektrik ve su yoktur. Elektrik ihtiyacı el feneri ve gaz lambasıyla su ise Çanakçayır pınarından, Başgöze mahallesindeki kaynak suyundan ve ağılın yakınındaki barajdan motorlu taşıtla taşınarak temin edilir.

Ağılcı aile sağlık ocağı, kasap, bakkal, marangoz-hisar, lokanta, değirmen gibi hizmetleri Başgöze mahallesinden ve Beyşehir' den karşılamaktadır. Ağılcı aile gıda ihtiyacının büyük bir bölümünü salı günleri Beyşehir' de kurulan pazardan ve Konya' dan temin etmektedir.

Ömer Kuzardı ağılının yaz nüfusu 2 kişidir. Ağıldaki aile ile ağıla yakın olan diğer Aldede(Elmalıpınar) ağılı, Kozderesi ağılı, Büyükharman yaylası ve Kamışçık ağılı aileleri arasında tarımsal, sosyal, ticari ve akrabalık ilişkileri mevcuttur. Ağılda düğün-eğlence, kutlama, şenlik, güreş, yarış gibi sosyal etkinlikler yapılmamakta sosyal yaşam; bahçe bakımı, inek otlatma, ağıl bakımı, inek sağımı ve arıcılık faaliyetlerinden ibarettir. Ürünlerin hasadından sonra hayvanlar tarlalara serbest bırakılır. Ağılda kışın kalan olmaz. Ağılı kullanan aile hayvanların kışlık yiyeceklerinden olan yem, saman, kuru ot gibi hayvan yiyeceklerini yaz aylarında Beyşehir' deki konutlarına depolamaktadırlar. Ağılcılar yazlık odun temini ağıldan sağlarlar.

Fotoğraf 4.75: Ömer Kuzardı Ağlında Arıcılık Faaliyetleri Fahri SAĞDIÇ Ailesinin İhtiyacını Karşılamaya Yöneliktir

Ağıl aile bir ağıl döneminde ortalama 30-40 kg peynir üretimi gerçekleştirmektedir. Ağıl aile hayvansal ürünler (peynir, süt, yoğurt) aile içi tüketim olarak değerlendirilmektedir. Satılacak hayvanlar Beyşehir' de her pazartesi kurulan haftalık hayvan pazarında satılmaktadır.

Ağıl yolları dardır. İki araç karşılaştığında güçlüklerle geçebilmektedir (Fotoğraf 4.76' ya bkz).

Fotoğraf 4.76: Ömer Kuzardı Ağılı Yolları Dar Olup, İki Araç Karşılaştığında Güçlkle Geçebilmektedir

Yağışlı dönemlerde ıslanan ağıl yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Ağılda arazi kullanımı ve yerleşim planlı değildir. Ağılda kanalizasyon şebekesinin olmaması Ömer Kuzardı'na ziyarete gelenlerin bir koku ile karşılaşmalarına neden olmaktadır. Ağılda otlak alanlarının koruma-kullanma dengesi sağlanamamıştır. Ağılda dönüşümlü otlatma, otlak bakımı, yabani ot ile mücadele yapılmamaktadır.

4.1.14. Elmalıpınar (Aldede) Ağılı

Elmalıpınar(Aldede) ağılı Başgöze mahallesi sınırı içerisinde, 1226 m. yükselti basamağında yer alır. Başgöze ile Elmalıpınar(Aldede) arasında 144 m. yükselti farkı vardır. Başgöze mahallesine 1 km mesafede olan Elmalıpınar(Aldede)' in, Beyşehir ilçe merkezine uzaklığı ise 31 km' dir. Ağıla ulaşım motorlu araçlarla Beyşehir ilçe merkezinden Başgöze mahallesine kadar olan 30 km' lik (asfalt), Başgöze mahallesinden Elmalıpınar(Aldede) ağılına kadar olan 1 km' lik (stabilize) yol kullanılmak üzere tek bir güzergahtan ulaşım sağlanmaktadır. Bu yol Beyşehir'den itibaren önce Başgöze mahallesine daha sonra da Elmalıpınar(Aldede)' a ulaşır. Ağıla ulaşımında çoğunlukla Başgöze mahallesinden motorlu taşıtlar (traktör, otomobil) kullanılmakla birlikte yaya olarak ta ağıla ulaşım sağlanabilmektedir. Daimi ikamet adresi olan Başgöze Mahallesi ile Elmalıpınar(Aldede) ağılı arası otomobille 5 dakika, traktörle 10 dk, yürüyerek 30 dk sürer. Ağıla düzenli minibüs seferi yoktur. Ulaşım

hususî araçlarla sağlanmaktadır. Ağla haftalık gelinip-gidilmez. Temel ihtiyaçlar için günde bir Mustafa ŞAHİNER Başgöze mahallesine inmektedir.

Ağılın kurucusu Başgöze mahallesinde ikamet etmiş ve halk arasında Ali Dede olarak bilinen şahıs olup, bu ismin zamanla halk arasında Aldede şeklinde değişime uğramasıyla ağıl adını almıştır. (Tablo 4.16' ya bkz).

Tablo 4. 16: Elmalıpınar (Aldede) Ağılı Özellikleri

Ağıl Adı	Elmalıpınar(Aldede).					
Yükselti (m)	1226.					
Hane Sayısı	1.					
Bağlı Olduğu Mahalle	Başgöze.					
Beyşehir uzaklığı (Km)	31.					
Mahalleye Uzaklığı (Km)	1.					
Ağıla Göç Zamanı	Ekim.					
Ağıldan Göç Zamanı	Nisan.					
Adını Alma Öyküsü	Ağılın kurucusu Başgöze mahallesinde ikamet etmiş ve halk arasında Ali Dede olarak bilinen şahıs olup, bu ismin zamanla halk arasında Aldede şeklinde değişime uğramasıyla ağıl adını almıştır.					
Ağılın Kurulum Yılı	2007.					
Ağılın Kullanıma Başlanma Tarihi	2007.					
Ağılda Yapılan Faaliyetler	Hayvancılık ve tarımsal.					
Hayvancılığın Yapılış Amacı	Geçim,ticari (Kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı.					
Hayvan Sayısı ve Türü	30 adet büyükbaş.					
Tarımsal Üretimin Amacı	Geçim.					
Yetiştirilen Ürünler ve Miktarları (Kg)	Domates (50)	Biber (20)	Salatalık (15)	Patlıcan (20)	Soğan (30)	Patates (90)
Tarım Arazilerinin Aidiyeti	Şahıs.					
Ağılcular Arasındaki Bağlılık Durumu	Ağıla yakın olan Ömer Kuzardı ağılı, Kozderesi ağılı, Büyükharman, yaylası ve Kamışçık ağılı sakinleriyle akraba, ticari, tarımsal, sosyal ilişkiler vardır.					
Ağılın Kurulum Yeri	Su kenarı.					
Mesken Sayısı	1.					
Meskenlerin Aidiyeti	Şahıs.					
Mesken Malzemeleri	Tuğla,saç.taş,piriket, ahşap.					
Mesken Eklentileri	Avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluktur.					
Meskenlerin Oda Sayısı,Katı	2 kat, 4 oda.					
Ağılda Elde Edilen Ürünler	Hayvansal ve tarımsal.					
Elektriğin Mevcuduyeti	Ağılda elektrik güneş panelinden yararlanarak elde edilir.					
Şebeke Suyu Mevcuduyeti	Ağılda şebeke suyu bulunmayıp içme ve kullanma suyu Çanakçayır'dan ve yakınındaki barajdan temin edilmektedir.					
Gıda İhtiyacının Karşılınması ve Karşılama Yerleri	Kendi üretimleri, Doğanbey mahallesi (Perşembe pazarı), Beyşehir ilçe merkezi (Salı pazarı) ve Konya.					
Ağılda Günlük Yapılan Faaliyetler	Hayvan ve bahçe bakımı, süt ve yoğurt üretimi.					
Her Yıl Bulunan Ortalama Birey Sayısı	5.					
Nüfusun Mevsimsel Değişme durumu/Kışın Ağılda Kalınma Durumu ve Kalan Aile Sayısı	Ağılda kış mevsimi 1 aile kalır.					
Güvenliği Sağlayan Kurum/Kuruluş	Beyşehir Jandarma Komutanlığı.					
Ağılın Bakımını Üstlenen Kurum/Kuruluşlar vb	Beyşehir Belediyesi, Beyşehir Orman İşletme Müdürlüğü, Başgöze mahalle muhtarlığı ve Aile bireyleri					
Hayvanların Bakımının Üstlenilmesi	Aileler.					
En fazla Hayvana Sahip Kişi ve Hayvan Sayısı	Mustafa ŞAHİNER (30 adet büyükbaş).					
Hayvan Türü	1.					

Hayvan Sayısı	30.		
Ağılda Yetiştirilen Ağaç Türü	Elma, ceviz, vişne, armut, şeftali..		
Ağılda Yapılan Ekim Türü	Domates, biber, salatalık, patlıcan, patates, soğan.		
Ekim-Dikim Faaliyetlerinin Yapılış Amacı	Geçim.		
Ağıla Ulaşım Araçları	Motorlu araçlarla.		
Ağıla Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/Stabilize yol.		
	Beyşehir-Başgöze mahallesi arası 30 km.	Başgöze mah-Elmalıpınar (Aldede) ağılı arası 1 km.	
Ağıla Ulaşımda Kullanılan Ulaşım Araçları ve Yolculuk Süreleri	Otomobil (5 dk)	Traktör (10 dk)	Yaya (30) dk
Elde Edilen Ürünlerin Satılma-Tüketilme Yerleri	Başgöze ve Doğanbey mahalleleri.		
Ağıla Haftalık Gidilimesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.		

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar, 2022

2022 yılı Haziran ayında yapılan arazi çalışmalarında ağılın 1 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Elmalıpınar(Aldede)'a hayvancılık ve tarımsal faaliyetler amacıyla çıkılmaktadır. Ağılda ağılı kullanan ailenin kendine ait tapulu yeri vardır ve mülkiyet sorunu yoktur. Elmalıpınar(Aldede) ağılına ekim aylarında Büyükharman yaylasından kış aylarını geçirmek amacıyla inen ağılcılar, yazlağa yani Büyükharman yaylasına nisan ayında çıkarlar. Yılın 6 ayı kullanılan ağıl yazın tamamen terk edilmez. Yıllara göre değişmekle birlikte Elmalıpınar (Aldede)' da yaz mevsimini ağılda geçiren 1 aile vardır.

Ağıla göç etmeden yaklaşık 5-6 gün önce ağıl sahibi Mustafa ŞAHİNER (Yaş: 59) konut ve eklentilerinin bakımı, tamiri ve otlak alanlarının kontrolü için ağıla gider. Bu hazırlıkların ardından Elmalıpınar(Aldede) ağılına göç başlar. Traktöre yüklenen: süt makinesi, un, şeker, döşek, minder, çuval, yem, süt sağma makinesi, halı, kilim, kazan, tencere, elek, bıçak, kaşık gibi malzemeler ağıla götürülür. Ağılda televizyon, buzdolabı, çamaşır makinesi, derin dondurucu gibi elektronik cihazlar bulunmamaktadır. Ağıl meskeninde kullanılan malzemeler göç zamanlarında taşınır, yıl boyu ağılda tutulmazlar. Hayvanlar ise Mustafa ŞAHİNER gözetiminde otlatılarak ağıla götürülür. Ağıla Büyükharman yaylasından inilirken hayvanların boyunlarına takılan çan/takalar hayvanların güvenli bir şekilde ağıla ulaştırılması ve otlatılması için önemlidir. Ağıldan Büyükharman'a dönüşte de hayvanlar otlatılarak aynı yoldan yazlağa götürülür.

Ağılda hayvancılık faaliyetleri temelde geçim tipi olmakla birlikte ticari (kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı amacıyla yapılmaktadır. Elmalıpınar(Aldede)' da büyükbaş hayvan beslenir ve küçükbaş, kanatlı ve binek hayvanı bulunmamaktadır. Ağılda 30 adet büyükbaş hayvan mevcuttur. Ağılda hayvan türü 1 adettir.

Ağılın otu ve suyu boldur. Ağılda otlak alanlar Ömer Kuzardı, Kamışçık, Kozderesi ağılcılarıyla ortak kullanılmakta ve otlak sıkıntısı yoktur. Hayvanlar otlağa gününbirlik

götürülür. Başgöze mahallesinden ağıla göç etmeyen bir kaç aile büyükbaş hayvanlarını bir ağıl dönemi boyunca (kış aylarında) ağılcı Mustafa ŞAHİNER' e hayvan başına belirli bir ücret karşılığında ağılda baktırmaktadır.

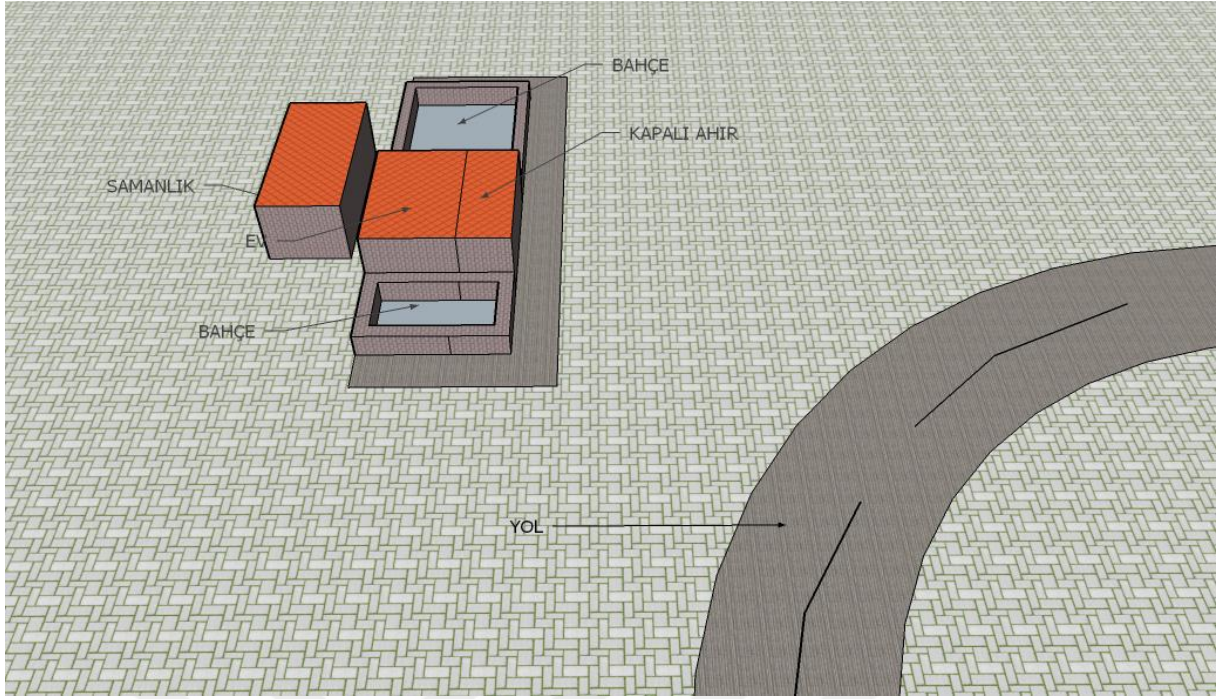
Ağılda tarımsal faaliyetler ailenin kendi ihtiyacını karşılamak amacıyla yapılmaktadır.(Tablo 4.16' ya bkz). Ağılda en çok bulunan meyve ağaçları: elma, ceviz, vişne, armuttur. Ayrıca ağılda aile bahçede domates, biber, salatalık, patlıcan, patates, soğan yetiştirmektedir. En fazla yetiştirilen ürün 2022 yılında 90 kg' lık üretimiyle patatestir. Domates, salatalık, patlıcan, soğan ve biber ekimi ise ailenin ihtiyacını karşılamaya yöneliktir.

Elmalıpınar(Aldede) ağılının su kenarına kurulması, ağılı çekici kılmaktadır. Bu amaçla da ağıla göç edilmektedir. Ağılın kurulum yerinin belirlenmesinde suyun varlığı, tarım alanlarının genişliği ve hayvanlar için otlak alanlarının bolluğu ve Başgöze mahallesine yakınlık ve ulaşım koşullarının elverişliliği etkili olmuştur. Mesken su kenarına inşa edilmiştir. Ağılda Mustafa ŞAHİNER' in kendisine ait kullandığı bir arazisi olup ağıl meskeni kendisine aittir. Ağılda 1 adet mesken vardır. Konut 2 katlı ve 4 odalıdır (Fotoğraf 4.77' ye bkz).

Fotoğraf 4.77:Aldede (Elmalıpınar) Ağıl Meskeni 2 Katlı ve 4 Odalı Olarak Yapılmış Olup Ağıl Meskeni Mahalle ve Köy Meskenlerine Benzemektedir.

Çoğu eklenti konut ile bitişiktir. Ağıldaki meskendeki eklentiler: avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluktan oluşmaktadır(Şekil 4.13' e bkz).

Şekil 4.13: Aldede (Elmalıpınar) Ağılı Mustafa ŞAHİNER Ağıl Evi Planı

Konut hayvancılık faaliyetlerine uygun olarak yapılmıştır. Mesken malzemeleri yakın çevreden temin edilmiştir. Meskenin yapımında genelde piriket malzeme kullanılmakla beraber tuğla ve taş malzemeden de yararlanılmıştır. Taş malzemenin arasına ahşap yerleştirilmiştir. Meskenin avlusu vardır ve hayvanların bakımını kolaylaştıracak şekilde yapılmıştır. Avlunun kapısı saç malzemeden yapılmış olup avlu içi büyükbaş hayvanlar için bölmelere ayrılmıştır. Avluda hayvanları yemlemek ve sulamak için saçtan yapılmış oluklar yer alır. Büyükbaş hayvanlar için ağıldaki direk ve duvarlara tuz taşları bağlanmıştır. Meskenin çatısı ise saç ile örtülmüştür. Ağılda bahçe tel ve taş ile çevrili olup korunaklı yer oluşturulmuştur. Ağıl konutu mahalle konutunu andırmaktadır. Turizm açısından değerlendirilen ağıl yerleşkesi yoktur. Konutun kapı ve pencere yönü batıya bakmaktadır.

Ağılda büyükbaş hayvanlardan günlük ortalama 5-6 litre süt elde edilmektedir. Süt işleri (genellikle peynir ve yoğurt yapımı) öğleden sonra tamamlanmaktadır. Ağıldaki konutta elektrik (2007 yılında yaptırılan güneş paneliyle) ve su (Çanakçayır pınarından) vardır. Ağıl ile aynı adı taşıyan bir kaynak suyu vardır.

Ağılda sağlık ocağı, kasap, bakkal, marangoz-hisar, lokanta, değirmen olmayıp bu hizmetler Başgöze mahallesinden ve Beyşehir' den karşılanmaktadır. Ağılda gıda ihtiyaçlarının büyük bir bölümü salı günleri Beyşehir' de, perşembe günleri Doğanbey mahallesinde kurulan pazardan ve Konya' dan temin edilir.

Elmalıpınar(Aldede) ağılının kış nüfusu ortalama 5 kişidir. Ağıldaki ailenin yakın ağıllar olan Ömer Kuzardı, Kamışçık, Kozderesi ağılcılarıyla aralarında tarımsal, sosyal ve akraba ve ticari ilişkileri mevcuttur. Ağılda düğün-eğlence, yarış, kutlama, şenlik, güreş gibi

sosyal etkinlikler yapılmamakta sosyal yaşam hayvan ve bahçe bakımı, süt ve yoğurt üretiminden ibarettir. Hayvanlar çoğu zaman otlaklara çoban olmadan serbest bırakılır. Mustafa ŞAHİNER hayvanların kışlık yiyeceklerinden olan saman, balya, silaj, yem ve kuru ot gibi hayvan yiyeceklerini yaz aylarında ağılda depolar(Fotoğraf 4.78' e bkz).

Fotoğraf 4.78: Aldede(Elmalıpınar) Ağılında Hayvanlar İçin Kışlık Yiyeceklerden Olan Saman Üzerine Çadır Örtülerek Muhafaza Edilir

Ayrıca kışlık odun teminini yaz aylarında ağılda yapar. Ağılda aile bir ağıl dönemi boyunca ortalama 30-40 kg peynir üretimi gerçekleştirmektedir. Ağılda hayvansal ürünler (süt, yoğurt, peynir, lor) Başgöze ve Doğanbey mahallesinde satılır ve bir kısmı da ailenin tüketimi için ayrılır. Satılacak hayvanlar Beyşehir'de her pazartesi kurulan haftalık hayvan pazarında satılmaktadır. Ayrıca beslenen hayvanlar ağıla gelen hayvan alımı-satımı yapanlara da satılmaktadır.

Ağılın yolları dardır. İki araç karşılaştığında güçlüklerle geçebilmektedir (Fotoğraf 4.79' a bkz).

Fotoğraf 4.79: Aldede(Elmalıpınar) Ağılı Stabilize Yolu Kış Aylarında Kayganlaşır ve Ulaşımı Olumsuz Etkiler

Yağışlı dönemlerde ıslanan ağıl yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Ağılda arazi kullanımı ve yerleşim planlı değildir. Ağılda kanalizasyon şebekesinin olmaması Elmalıpınar(Aldede)’a gelenlerin bitkisel ve hayvansal bir koku ile karşılaşmalarına neden olmaktadır. Ağılda otlak alanlarının koruma-kullanma dengesi sağlanamamıştır. Ağılda dönüşümlü otlatma, otlak bakımı, yabancı ot ile mücadele yapılmamaktadır.

4.1.15. İvrin Ağılı

İvrin ağılı Üzümlü Mahallesi sınırları içerisinde, 1183 m. yükselti basamağında yer alır. Üzümlü ile İvrin arasında 113 m. yükselti farkı vardır. Üzümlü Mahallesi'ne 12 km mesafede olan İvrin' in, Beyşehir ilçe merkezine uzaklığı ise 38 km' dir. Ağıla ulaşım motorlu araçlarla Beyşehir ilçe merkezinden Üzümlü mahallesine kadar olan 26 km' lik (asfalt), Üzümlü mahallesinden İvrin ağılına kadar olan 12 km' lik (stabilize) yol kullanılmak üzere tek güzergahtan ulaşım sağlanmaktadır. Bu yol Beyşehir' den itibaren önce Üzümlü mahallesine, daha sonra da İvrin' e ulaşır. Ağıla ulaşım da çoğunlukla Üzümlü mahallesinden motorlu taşıtlar (traktör, kamyonet, otomobil) kullanılmakla birlikte, yaya olarak ta ağıla ulaşım sağlanabilmektedir. Üzümlü mahalleleriyle İvrin ağılı arası otomobille 8 dakika, traktörle 17 dakika, yürüyerek 1 saat sürer. Ağıla düzenli minibüs seferi yoktur. Ulaşım hususi araçlarla sağlanmaktadır. Ağıldan temel ihtiyaçlar için günebirlik Hüseyin YAŞAR, haftalık olarak ta

Selahattin YAŞAR Üzümlü mahallesine inmektedir. Ağıl adını aileden almıştır (Tablo 4.17' ye bkz).

Tablo 4. 17: İvrin Ağılı Özellikleri

Ağıl Adı	İvrin.						
Yükselti (m)	1183.						
Hane Sayısı	2.						
Bağlı Olduğu Mahalle	Üzümlü.						
Beyşehir'e uzaklığı (Km)	38.						
Mahalleye Uzaklığı (Km)	12.						
Ağılı Kullanım Zamanı	Ağıl yıl boyu kullanılmakta.						
Adının Veriliş Sebebi	Aile.						
Ağılın Kurulum Yılı	1990.						
Ağılın Kullanıma Başlanma Yılı	1990.						
Ağılda Bulunulan Faaliyetler	Tarım, hayvancılık.						
Hayvancılığın Yapılış Amacı	Geçim, ticari (Kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı.						
Hayvan Sayısı ve Türü	Keçi (150)	Kanatlı (11)	Büyükbaş (37)	Toplam (198)			
Tarımsal Üretimin Amacı	Geçim.						
Yetiştirilen Ürünler ve Miktarları (Ton/Kg)	Domates (Kg)	Salatalık (Kg)	Biber (Kg)	Arpa (Ton)	Buğday (Ton)	Fink (Balya)	Nohut (Ton)
	100	70	35	4	3	700	1.5
Tarım Arazilerinin Aidiyeti	Şahıs.						
Ağılcılar Arasındaki Bağlılık Durumu	Akraba, ticari, tarımsal, sosyal.						
Ağılın Kurulum Yeri	Yamaç.						
Mesken Sayısı	2.						
Meskenlerin Aidiyeti	Şahıs.						
Mesken Malzemeleri	Taş, tuğla, ahşap, sac, piriket.						
Mesken Eklentileri	Avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluk, samanlık, garaj, ardiya (Tarımsal aletlerin bırakıldığı kapalı alan), yemliktir.						
Meskenlerin Oda Sayısı,Katı	Tek kat, 2 oda.						
Ağılda Elde Edilen Ürünler	Hayvansal ve tarımsal.						
Elektriğin Mevcudiyeti	Ağılda elektrik güneş panelinden yararlanarak elde edilir.						
Şebeke Suyu Mevcudiyeti	Ağılda şebeke suyu bulunmamakta içme ve kullanma suyu İvrin'den temin edilmektedir.						
Gıda İhtiyacının Karşılanması ve Karşılanma Yerleri	Kendi üretimleri, Beyşehir ilçe merkezi (Salı pazarı) ve Üzümlü mahallesinde kurulan pazar..						
Ağılda Günlük Yapılan Faaliyetler	Hayvan otlatma ve bakımı, kışlık hayvan yiyeceği depolama, peynir ve yoğurt üretimi, bahçe bakımı						
Her Yıl Bulunan Ortalama Birey Sayısı	5 .						
Nüfusun Mevsimsel Değişme Durumu/Kışın Ağılda Kalınma Durumu ve Kalan Aile Sayısı	Ağılda kış mevsimi 2 aile kalır.						
Güvenliği Sağlayan Kurum/Kuruluş	Üzümlü Jandarması Karakol Komutanlığı.						
Ağılın Bakımını Üstlenen Kurum vb	Üzümlü Belediyesi ve Aile bireyleri.						
Hayvanların Bakımının Üstlenilmesi	Aileler.						
En Fazla Hayvana Sahip Kişi ve Hayvan Sayısı	Selahattin YAŞAR (155 adet).						
Hayvan Türü	5.						
Ağılda Yetiştirilen Ağaç Türleri	Ceviz, ayva, dut, badem, armut, ıhlamur..						
Ağılda Yapılan Ekim Türleri	Arpa, buğday, fink, nohut, domates, salatalık, biber yetiştirilmektedir.						
Ekim-Dikim Faaliyetlerinin Yapılış Amacı	Geçim.						
Ağıla Ulaşım Araçları	Motorlu araçlarla.						
Ağıla Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/Stabilize yol.						
	Beyşehir-Üzümlü mahallesi arası 26 km.			Üzümlü mah-İvrin ağılı arası 12 km.			

Ağıla Ulaşımında Kullanılan Ulaşım Araçları ve Yolculuk Süreleri	Otomobil (8 dk)	Traktör (17 dk)	Yaya (1 saat)
Elde Edilen Ürünlerin Satış-Tüketim Yerleri	Beyşehir ilçe merkezinde ve Üzümlü mahallesi.		
Ağıla Günlük Gidilimesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.		
Ağıla Haftalık Gidilimesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.		

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar, 2022

2022 yılı Temmuz ayında yapılan arazi çalışmalarında ağılın 2 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. İvrim' e hayvancılık ve tarım amacıyla çıkılmaktadır.

Fotoğraf 4.80: İvrim Ağılında Hüseyin YAŞAR Hayvan Bakımı ve Yetiştiriciliğinin Yanı Sıra Sayfiye ve Ağıla Gelen Misafirlere de Ağılı Tanıtma Amacı Taşımaktadır

Ağılda mülkiyet sorunu yoktur. Ağıl yılın tamamında kullanılmakta olup ağılcılar için hem yazlak hem de kışlak görevi görür. Konutların ve eklentilerinin bakımı, tamiri ve otlak alanlarının kontrolü yıl boyu yapılmaktadır. Ağılda kullanılan malzemeler: süt makinesi, un, şeker, döşek, minder, çuval, süt sağma makinesi, halı, kilim, kazan, tencere, bıçak, kaşık olup ağılcılık için oldukça önemlidirler. Ağılda buzdolabı, çamaşır makinesi, televizyon, derin dondurucu gibi elektronik cihazlar bulunmamaktadır. İvrim ağılından Üzümlü mahallesine hayvanlardan bazılarının götürülmesi gerektiğinde hayvanlar ailelerden bir kişi gözetiminde

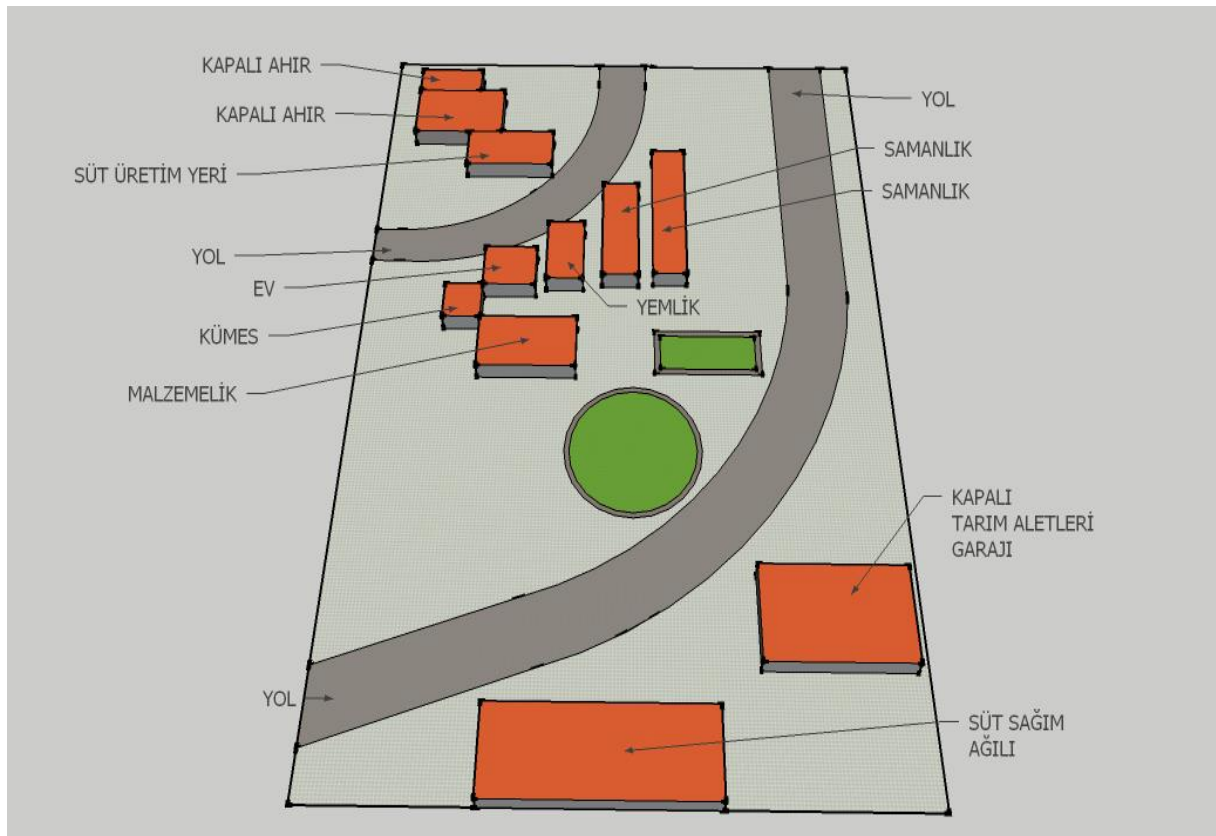
otlatılarak mahalleye götürülür. Ağılda hayvanların çoğunun boyunlarına takılan çan/takalar sürünün güvenli bir şekilde otlatılmasında önemli bir yere sahiptir.

Ağılda hayvancılık faaliyetleri temelde geçim tipi olmakla birlikte ticari(kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı amacıyla yapılmaktadır. İvrin' de daha çok küçükbaş hayvan yetiştirilmektedir ve ağılda koyun ve binek hayvanı yoktur. Ağılda 150 adet keçi, 37 adet büyükbaş, 11 adet kanatlı ve toplamda 198 adet hayvan mevcuttur. Ağılda hayvan türü 5 adet olup aile başı ortalama hayvan sayısı 95-100 adettir. Ağılda en fazla sayıya keçi sahiptir.

Ağılın otu ve suyu boldur. Ağılda otlak alanlar ortak kullanılmakta ve otlak sıkıntısı yoktur. Hayvanlar otlağa gününbirlik götürülür. Üzümlü mahallesinden ağıla göç etmeyen bazı aileler büyükbaş ve küçükbaş hayvanlarını ağılcılara ücret karşılığında ağılda 6-7 aylık bir süreyle baktırmaktadırlar.

Ağılda tarımsal faaliyetler ailelerin kendi ihtiyacını karşılamak amacıyla yapılmaktadır (Tablo 4.17' ye bkz). Ağılda bahçelerde en çok bulunan meyve ağaçları: ceviz, ayva, dut, badem, armut, ıhlamurdur. Ayrıca aileler tarlalarında arpa, buğday, fink, nohut, domates, salatalık, biber yetiştirmektedirler. En fazla yetiştirilen ürün 2022 yılında 4 tonluk üretimiyle arpadır. Fink ekimi ise hayvanların beslenmesine yöneliktir.

İvrin ağılının yamaç üzerine kurulması ve güzel manzarası ağılı çekici kılmaktadır. Bu amaçla da İvrin ağılına çıkılmaktadır. Ağılda meskenler toplu yerleşme özelliği gösterir. Ağılın kurulum yeri seçiminde ağıla ulaşımın elverişli olması, ağılda suyun varlığı ve tarım alanlarına yakınlık ve otlakların bolluğu etkili olmuştur. Meskenler genelde yamaçta su kenarına inşa edilmiştir. Ağılda herkesin kendine ait kullanabileceği bir arazi ve mesken olmayıp tarım arazileri ve ağıl meskenleri Selahattin YAŞAR (Yaş: 47)' a aittir. Tarım arazileri ve meskenler ortak kullanılır. Ağılda toplam 2 adet mesken vardır. Meskenler arasındaki mesafe oldukça yakındır. Konutlar genelde 1 katlı ve 2 odalıdır. Eklentilerin çoğu konutlarla bitişiktir. Ağıldaki meskenlerdeki eklentiler: avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluk, samanlık, garaj, ardiya (tarımsal aletlerin bırakıldığı kapalı alan) ve yemlikten oluşmaktadır (Şekil 4.14' e bkz).

Şekil 4.14: İvrim Ağılı Selahattin YAŞAR Ağıl Evi Planı

Konutlar ve eklentileri hayvancılık faaliyetlerine uygun olarak yapılmışlardır. Mesken malzemeleri yakın çevreden temin edilmiştir(Fotoğraf 4.81' e bkz).

Fotoğraf 4.81 : İvrim Ağılı Mesken ve Eklentileri Hayvancılık Ekonomisinin Uygun Olarak Yapılmışlardır

Meskenlerin yapımında genelde taş malzeme kullanılmakla beraber tuğla, piriket ve ahşap ve saç malzemeden de yararlanılmıştır. Taş malzemenin arasına ahşap yerleştirilmiştir.

Meskenlerin avluları vardır ve hayvanların bakımını kolaylaştıracak şekilde planlanmışlardır. Avluların kapıları ahşaptan yapılmış olup avlu içleri hayvanlar için bölmelere ayrılmıştır (Fotoğraf 4.82' ye bkz).

Fotoğraf 4.82: İvrim Ağılındaki Avlu İçleri Keçiler İçin Bölmelere Ayrılmıştır ve Avlularda Hayvanları Yemlemek ve Sulamak İçin Oluklar Yer Alır

Avluda hayvanları yemlemek için tahta ve saçtan yapılmış oluklar yer alır. Büyükbaş hayvanlar için ağılda direklere ve duvarlara tuz taşları bağlanmıştır. Küçükbaş hayvanlar için ise avluların önlerine hayvan tuzlama taşları yerleştirilmiştir. Çatılar ise saç ile örtülmüştür (Fotoğraf 4.83' e bkz).

Fotoğraf 4.83: İvrin Ağılı Mesken ve Eklentilerinin Çatılarında Çoğunlukla Saç Malzeme Kullanılmıştır

Ağılda bahçe ve bazı eklentiler taş ve tel ile çevrili olup korunaklı yer oluşturulmuştur. Ağıl konutları büyük oranda mahalle ve köy konutlarına benzemektedirler. Turizm açısından değerlendirilen ağıl yerleşkesi yoktur. Konutların kapı ve pencere yönü çoğunlukla batıya bakmaktadır

Ağılda büyükbaş hayvanlardan günlük ortalama 10-12 litre, küçükbaş hayvanlardan ise 0,5-1 litre süt elde edilmektedir. Süt işleri(peynir, tereyağı vb üretme) öğleden sonra tamamlanmaktadır(Fotoğraf 4.84' e bkz).

Fotoğraf 4.84 : İvrir Ağılında Peynir ve Yoğurt Yapımı Emek Gerektiren ve Uzun Zaman Alan Bir Uğraştır

Ağılda her konutta elektrik (2002 yılında yaptırılan güneş paneliyle) ve su (İvrir kaynak suyundan temin edilerek) vardır.

Ağılcılar sağlık ocağı, kasap, bakkal, marangoz-hisar, lokanta, değirmen gibi hizmetleri Üzümlü mahallesinden ve Beyşehir'den karşılamaktadırlar. Gıda ihtiyacının büyük bir bölümü ise salı günleri Beyşehir'de ve Üzümlü mahallesinde kurulan pazardan temin edilmektedir.

İvrir ağılının yıl boyu nüfusu ortalama 5 kişidir. Ağıldaki aileler arasında akraba, ticari, tarımsal, sosyal ilişkiler vardır. Ağılda düğün-eğlence, yarış, kutlama, şenlik, güreş gibi sosyal etkinlikler yapılmamakta, sosyal yaşam hayvan otlatma ve bakımı, bahçe bakımı, peynir ve yoğurt üretimi, hayvanların kışlık yiyecek ihtiyacını karşılamadan ibarettir.

Ürünleri hasadından sonra hayvanlar tarlalara serbest bırakılırlar. Ağılda kışın da 2 aile kalır. Bu aileler hayvanların kışlık yiyeceklerinden olan saman, balya, silaj, yem ve kuru ot gibi hayvan yiyeceklerini yaz aylarında ağılda depolarlar. Ağılcılar kışlık odun ve yakacak teminini yaz döneminde ağılda yaparlar.

Ağılda 2022 yılında en fazla hayvan sayısına 155 adet (toplam) hayvanıyla Selahattin YAŞAR sahiptir. Ağılda her bir aile yıllık ortalama 200-240 kg peynir üretimi gerçekleştirmektedir. Ağılda hayvansal ürünler (süt, yoğurt, peynir, lor) Üzümlü mahallesinde, Beyşehir' de satılır ve bir kısmı da ailenin tüketimi için ayrılır. Satılacak hayvanlar Beyşehir' de her pazartesi kurulan haftalık hayvan pazarında satılmaktadır. Ayrıca beslenen hayvanlar ağıla gelen hayvan alımı-satımı yapanlara da satılmaktadır.

Ağılın yolları dardır. İki araç karşılaştığında güçlüklerle geçebilmektedir. Yağışlı dönemlerde ıslanan ağıl yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Ağılda arazi kullanımı ve yerleşim planlı değildir. Ağılda kanalizasyon şebekesi bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu durum İvrin ağılına gelenlerin ağır bir hayvansal koku ile karşılaşmalarına neden olmaktadır. Ağılda otlak alanları koruma-kullanma dengesi sağlanamamıştır. Ağılda dönüşümlü otlatma, otlak bakımı, yabancı ot ile mücadele yapılmamaktadır.

4.1.16. Gökbelen Ağılı

Gökbelen ağılı Yeşildağ Mahallesi sınırları içerisinde, 1090 m. yükselti basamağında yer alır. Yeşildağ ile Gökbelen arasında 40 m. yükselti farkı vardır. Yeşildağ mahallesine 8 km mesafede olan Gökbelen' in, Beyşehir ilçe merkezine uzaklığı ise 39 km' dir. Ağıla ulaşım motorlu araçlarla Beyşehir ilçe merkezinden Yeşildağ mahallesine kadar olan 31 km' lik (asfalt), Yeşildağ mahallesinden Gökbelen ağılına kadar olan 8 km' lik (stabilize) yol kullanılmak üzere tek güzergahtan ulaşım sağlanmaktadır. Bu yol Beyşehir' den itibaren önce Yeşildağ mahallesine daha sonra da Gökbelen' e ulaşır. Ağıla ulaşımında çoğunlukla Yeşildağ mahallesinden motorlu taşıtlar (traktör, otomobil) kullanılmakla birlikte, yaya olarak ta ağıla ulaşım sağlanabilmektedir. Yeşildağ mahallesiyile Gökbelen ağılı arası otomobille 10 dakika, traktörle 15 dakika, yürüyerek 30 dakika sürer. Ağıla düzenli minibüs seferi yoktur. Ulaşım hususi araçlarla sağlanmaktadır. Ağıldan temel ihtiyaçlar için gününbirlik Necip EREN, haftalık olarak ta Zekai EREN Yeşildağ mahallesine inmektedir. Ağıla Gökbelen adını kurucularının soy adının 'Gökbelen' olmasından dolayı kurucuları vermiştir. (Tablo 4.18' e bkz.).

Tablo 4. 18: Gökbelen Ağılı Özellikleri

Ağıl Adı	Gökbelen.							
Yükselti (m)	1090.							
Hane Sayısı	2.							
Bağlı Olduğu Mahalle	Yeşildağ.							
Beyşehir'e uzaklığı (Km)	39.							
Yeşildağa Uzaklığı (Km)	8.							
Ağıla Göç Zamanı	Kasım-Aralık.							
Ağıldan Göç Zamanı	Ağustos..							
Adının Veriliş Sebebi	Ağıl adını kurucularının soy adından almıştır.							
Ağılın Kurulum Yılı	2002.							
Ağılın Kullanıma Başlanma Tarihi	2002.							
Ağılda Bulunulan Faaliyetler	Hayvancılık, tarım.							
Hayvancılığın Yapılış Amacı	Geçim, ticari (Kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı.							
Hayvan Sayısı ve Türü	Keçi (150)		Koyun (200)		Kanatlı (13)		Toplam (363)	
Tarımsal Üretimin Amacı	Geçim.							
Yetiştirilen Ürünler ve Miktarları (Ton/Kg)	Buğday (Ton)	Arpa (Kg)	Nohut (Kg)	Fink (Balya)	Domates (Kg)	Biber (Kg)	Patlıcan (Kg)	Salatalık-Fasulye (Kg)

	2	500	700	300	70	40	20	125
Tarım Arazilerinin Aidiyeti	Kamu.							
Ağılcılar Arasındaki Bağlılık Durumu	Akraba.							
Ağılın Kurulum Yeri	Ormanlık alan.							
Mesken Sayısı	1.							
Meskenlerin Aidiyeti	Şahıs.							
Mesken Malzemeleri	Taş, ahşap, saç ve çadır.							
Mesken Eklentileri	Avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluk, samanlık ve ahırdır.							
Meskenlerin Oda Sayısı,Katı	Tek kat, 2 oda.							
Ağılda Elde Edilen Ürünler	Hayvansal ve tarımsal.							
Elektriğin Mevcudiyeti	Ağılda elektrik güneş panelinden yararlanarak elde edilir.							
Şebeke Suyu Mevcudiyeti	Ağılda şebeke suyu olmayıp içme ve kullanma suyu Gökbelen'den temin edilmekte.							
Gıda İhtiyacının Karşlanması ve Karşılama Yerleri	Bireysel üretim, Beyşehir ilçe merkezi (Salı pazarı), Yeşildağ mahallesi ve Konya.							
Ağılda Günlük Yapılan Faaliyetler	Hayvan otlatma, bakımı ve sağımı, süt ve peynir üretimi, yoğurt yapımı.							
Her Yıl Bulunan Ortalama Birey Sayısı	5.							
Nüfusun Mevsimsel Değişme Durumu/Kışın Ağılda Kalınma Durumu ve Kalan Aile Sayısı	Ağılda kış mevsimi 2 aile kalır.							
Güvenliği Sağlayan Kurum/Kuruluş	Beyşehir İlçe Jandarma Komutanlığı.							
Ağılın Bakımının Üstlenilmesi	Aileler.							
Hayvanların Bakımının Üstlenilmesi	Aileler.							
En Fazla Hayvana Sahip Kişi ve Hayvan Sayısı	Zekai EREN (214 adet).							
Hayvan Türü	5.							
Yapılan Ekim Faaliyetleri	Arpa, buğday, yulaf, fink, domates, patates, salatalık, biber, patlıcan.							
Ekim-Dikim Faaliyetlerinin Yapılış Amacı	Geçim.							
Ağıla Ulaşım Araçları	Motorlu araçlarla.							
Ağıla Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/Stabilize yol.							
	Beyşehir-Yeşildağ mahallesi arası 31 km.				Yeşildağ mah-Gökbelen ağılı arası 8 km.			
Ağıla Ulaşımında Kullanılan Ulaşım Araçları ve Yolculuk Süreleri	Otomobil (10 dk)		Traktör (15 dk)			Yaya (30 dk)		
Elde Edilen Ürünlerin Satış-Tüketim Yerleri	Yeşildağ mahallesi ve Beyşehir.							
Ağıla Günlük Gidililmesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.							
Ağıla Haftalık Gidililmesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.							

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar, 2022

2022 yılı Temmuz ayında yapılan arazi çalışmalarında ağılın 2 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Gökbelen'e hayvancılık ve tarım amacıyla çıkılmaktadır.

Fotoğraf 4.85: Gökbelen Ağlında Necip EREN Ağılcılık Dönemlerinde Ailesine Yardım Etmekte Hem de Ağıldan Sayfiye Amacıyla da yararlanmaktadır

Ağılda her bir ailenin kendine ait yeri vardır, mülkiyet sorunu yoktur. Gökbelen ağılına kasım ayının sonu aralık ayının başı Gocaosman yaylasından göç eden ağılcılar kışlağa yani Gocaosman yaylasına ağustos ayının 2. ve 3 haftalarında göç ederler. Yılın 7-8 ayı kullanılan ağıl yaz aylarında tamamen terk edilir. Yıllara göre değişmekle birlikte Gökbelen'de yaz mevsimini (2022 yılında) ağılda geçiren 1 aile olmuştur.

Ağıla göç etmeden yaklaşık 10-20 gün önce ağılcı ailelerden bir kaç kişi konutların ve eklentilerinin bakımı, tamiri ve otlak alanlarının kontrolü için ağıla giderler. Tüm bu hazırlıkların ardından Gökbelen ağılına göç başlar. Traktör ve kamyonetlere yüklenen: süt makinesi, un, şeker, döşek, minder, seccade, çuval, yem teknesi, ağılda ekmek yapmak için ekmek açılan tahta (senit), süt sağma makinesi, halı, kilim, kazan, tencere, oklava, elek, güyüm, sürahi, bıçak, kaşık gibi malzemeler ağıla götürülür. Ağılda buzdolabı, televizyon, çamaşır makinesi, derin dondurucu gibi elektronik cihazlar bulunmaz. Ağıl meskenlerinde kullanılan malzemeler Gocaosman yaylasına göç zamanlarında taşınır, yıl boyu ağılda tutulmaz. Hayvanlar ise her bir aileden bir kişi gözetiminde otlatılarak ağıla götürülür. Ağıla götürülürken hayvanların bazılarının boyunlarına takılan çan/takalar sürünün güvenli bir şekilde otlatılması

ve ağıla ulaştırılması için önemlidir. Ağıldan Gocaosman'a dönüşte de hayvanlar otlatılarak aynı yoldan kışlağa götürülür.

Ağıldaki hayvancılık faaliyetleri temelde geçimlik olmakla birlikte ticari (kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı amacıyla yapılmaktadır. Gökbelen' de daha çok küçükbaş hayvan beslenir ve büyükbaş ve binek hayvanı bulunmamaktadır. Ağılda 150 adet keçi, 200 adet koyun, 13 adet kanatlı ve toplamda 363 adet hayvan mevcuttur. Ağılda hayvan türü 5 adet olup, en fazla sayıya küçükbaş hayvanlar sahiptir.

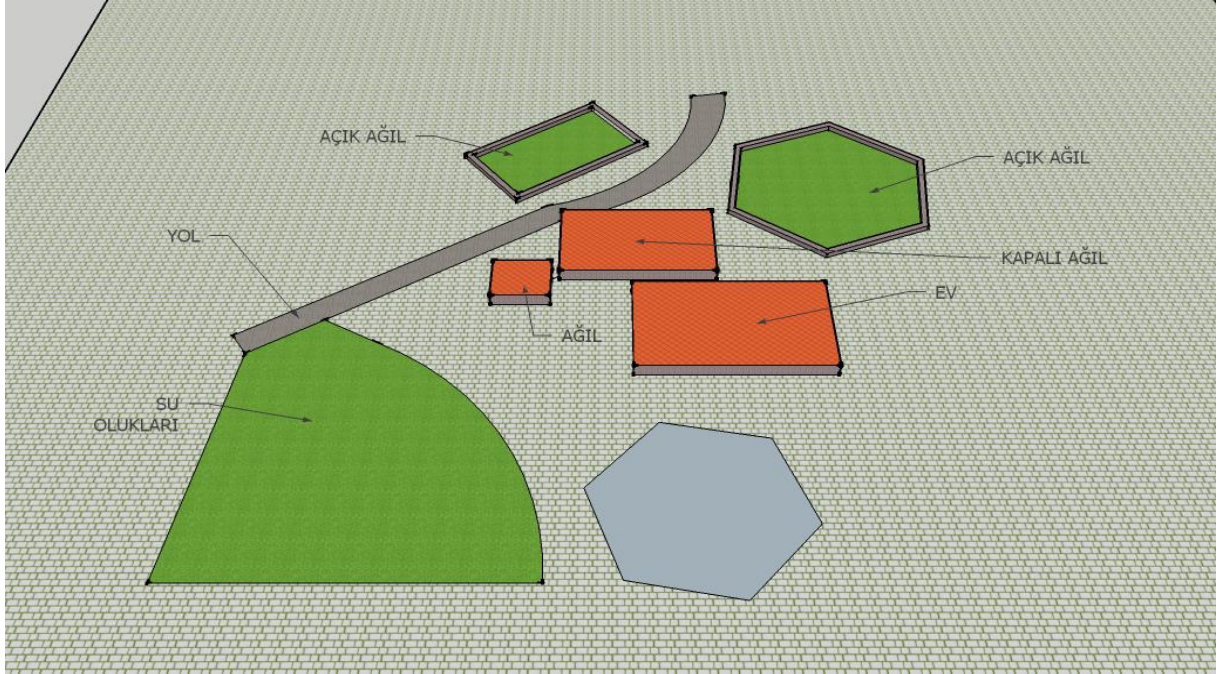
Ağılın otu ve suyu boldur. Ağılda otlak alanlar ortak kullanılmakta ve otlak sıkıntısı yoktur. Hayvanlar otlağa gününbirlik götürülür. Yeşildağ mahallesinden ağıla göç etmeyen bazı aileler küçükbaş hayvanlarını ağılcılara belirli bir ücret karşılığında ağılda baktırmaktadır. Ağılda tarımsal faaliyetler ailelerin kendi ihtiyacını karşılamak amacıyla yapılmaktadır (Tablo 38' e bkz). Ağılda aileler arpa, buğday, yulaf, fink, domates, patates, salatalık, biber, patlıcan, marul yetiştirmektedirler. En fazla yetiştirilen ürün 2022 yılında 2 tonluk üretimiyle buğdaydır. Arpa ve fink üretimi hayvanların beslenmesine yöneliktir.

Gökbelen ağılının ormanlık alana kurulması, temiz havası ve güzel manzarası ağılı çekici kılmaktadır. Bu amaçla da ağıla çıkılmaktadır. Ağılın kurulum yeri seçiminde ağıldaki koyun ve keçilerin ve büyükbaş hayvanların otlama alanlarının birbirine en yakın yer olması, suyun varlığı, tarım alanlarının genişliği etkili olmuştur. Mesken ormanlık alanda su kenarına inşa edilmiştir(Fotoğraf 4. 86' ya bkz).

Fotoğraf 4.86: Gökbelen Ağılı Meskenleri Ormanlık Alanda Bulunmaktadır

Ağılda herkesin kendine ait meskeni olup, tarım arazileri Beyşehir Orman İşletme Müdürlüğü'ne aittir. Ağılda 1 adet mesken vardır. Mesken 1 katlı ve 2 odalı olarak yapılmıştır. Eklentilerin çoğu ağıl konutu ile bitişiktir. Meskendeki eklentiler: avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluk, samanlık, ahırdan oluşmaktadır(Şekil 4. 15' e bkz).

Şekil 4.15: Gökbelen Ağılı Zekai EREN Ağıl Evi Planı

Konut hayvancılık faaliyetlerine uygun olarak yapılmıştır. Mesken malzemeleri yakın çevreden temin edilmiştir. Meskenlerin yapımında genelde taş malzeme kullanılmakla beraber ahşap ve saç malzemelerden de yararlanılmıştır. Taş malzemenin arasına ahşap yerleştirilmiştir. Meskenlerin avluları vardır ve hayvanların bakımını kolaylaştıracak şekilde planlanmışlardır(Fotoğraf 4.87' ye bkz).

Fotoğraf 4.87 : Gökbelen Ağılı Meskenleri Yapımında Ağaç, Saç ve Tuğla Malzeme Kullanılmıştır

Avluların kapıları ahşaptan yapılmış olup avlu içleri hayvanlar için bölmelere ayrılmıştır. Avluda hayvanları yemlemek için tahta ve saçtan yapılmış oluklar yer alır. Büyükbaş hayvanlar için ağılda direklere ve duvarlara tuz taşları bağlanmıştır. Küçükbaş hayvanlar için ise avluların önlerine hayvan tuzlama taşları yerleştirilmiştir. Çatılar saç ve çadır ile örtülmüştür. Ağıl eklentileri ve bahçe taş ve tel ile çevrili olup korunaklı yer oluşturulmuştur. Ağıl konutu büyük oranda köy konutunu andırmaktadır. Turizm açısından değerlendirilen ağıl yerleşkesi yoktur. Konutun kapı ve pencere yönü batıya bakmaktadır.

Ağılda küçükbaş hayvanlar günlük ortalama 1-1.5 litre süt vermektedirler. Süt işleri (peynir üretimi) öğleden sonra tamamlanmaktadır. Ağıldaki konutta elektrik (2012 yılından beri) güneş panelinden su (2002 yılından beri) ağılın kendi adıyla anılan Gökbelen kaynak suyundan temin edilmektedir.

Ağılcılar sağlık ocağı, kasap, bakkal, marangoz-hisar, lokanta, değirmen gibi hizmetleri Yeşildağ mahallesinden ve Beyşehir'den karşılamaktadırlar. Gıda ihtiyacının büyük bir bölümü ise salı günleri Beyşehir' de kurulan pazardan ve Yeşildağ mahallesinden ve Konya'dan temin edilmektedir Gökbelen ağılının kış nüfusu ortalama 5 kişidir. Ağıldaki aileler arasında akraba ilişkisi vardır. Ağılda düğün-eğlence, yarışma, kutlama, güreş, şenlik gibi sosyal etkinlikler

yapılmamakta, sosyal yaşam hayvan otlatma, bakımı ve sağımı, süt ve peynir üretimi, yoğurt yapımından ibarettir. Ürünlerin hasadından sonra hayvanlar tarım alanlarına serbest bırakılırlar.

Ağılda kışın ortalama 5 kişi kalır. Bu aileler hayvanların kışlık yiyeceklerinden olan saman, balya, silaj, yem ve kuru ot gibi hayvan yiyeceklerini yaz aylarında ağıla depolarlar. Ağılcılar kışlık odun teminin yaz aylarında ağılda yaparlar.

Ağılda en fazla küçükbaş hayvan sayısına 2022 yılında 214 hayvanıyla Zekai EREN (Yaş: 48) sahiptir. Ağılda her bir aile bir ağıl dönemi boyunca ortalama 250-280 kg peynir üretimi gerçekleştirmektedir. Ağılda hayvansal ürünler (süt, yoğurt, peynir, lor) Yeşildağ mahallesinde, Beyşehir'de satılır ve bir kısmı da ailenin tüketimi için ayrılır. Satılacak hayvanlar Beyşehir' de her pazartesi kurulan haftalık hayvan pazarında satılmaktadır. Ayrıca beslenen hayvanlar ağıla gelen hayvan alımı-satımı yapanlara da satılmaktadır.

Ağılın yolları dardır. İki araç karşılaştığında güçlüklerle geçebilmektedir. Yağışlı dönemlerde ıslanan ağıl yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Ağılda arazi kullanımı ve yerleşim planlı değildir. Ağılda kanalizasyon şebekesinin olmaması Gökbelen'e gelenlerin ağır bir hayvansal koku ile karşılaşmalarına neden olmaktadır. Ağılda otlak alanlarının koruma-kullanma dengesi sağlanamamıştır. Ağılda dönüşümlü otlatma, otlak bakımı, yabani ot ile mücadele yapılmamaktadır.

4.1.17. Dumanlı Ağılı

Dumanlı ağılı Dumanlı Mahallesi sınırları içerisinde 1257 m. yükselti basamağında yer alır. Dumanlı ile ağıl arasında 742 m. yükselti farkı vardır. Dumanlı mahallesine 1 km mesafede olan Dumanlı ağılının, Beyşehir ilçe merkezine uzaklığı ise 46 km' dir. Ağıla ulaşım motorlu araçlarla Beyşehir ilçe merkezinden Dumanlı mahallesine kadar olan 45 km'lik (asfalt), Dumanlı mahallesinden Dumanlı ağılına kadar olan 1 km' lik (stabilize) yol kullanılmak üzere tek güzergahtan ulaşım sağlanmaktadır. Bu yol Beyşehir'den itibaren önce Dumanlı mahallesine daha sonra da Dumanlı ağılına ulaşır. Ağıla ulaşımında çoğunlukla Dumanlı mahallesinden motorlu taşıtlar (traktör, otomobil) kullanılmakla birlikte, binek hayvanları ve yaya olarak ta ağıla ulaşım sağlanabilmektedir. Dumanlı mahallesiyile Dumanlı ağılı arası otomobille 5 dakika, traktörle 10 dakika, yürüyerek 20 dk, binek hayvanlarıyla 15 dakika sürer. Ağıla düzenli minibüs seferi olmayıp, ulaşım hususi araçlarla sağlanmaktadır. Ağıldan temel ihtiyaçlar için gününbirlik Mustafa POYRAZ Dumanlı mahallesine inmektedir.

Ağıl adını bağlı olduğu Dumanlı mahallesinden almıştır. (Tablo 4.19' a bkz).

Tablo 4. 19: Dumanlı Ağılı Özellikleri

Ağıl Adı	Dumanlı.
Yükselti (m)	1257.

Hane Sayısı	1.
Bağlı Olduğu Mahalle	Dumanlı.
Beyşehir uzaklığı (Km)	46
Mahalleye Uzaklığı (Km)	1.
Ağıla Göç Zamanı	Nisan.
Ağıldan Göç Zamanı	Ekim.
Adını Aldığı Yer	Ağıl adını bağlı olduğu Dumanlı mahallesinden almıştır.
Ağılda Bulunulan Faaliyetler	Hayvancılık.
Hayvancılığın Yapılış Amacı	Geçim,ticari (Kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı.
Hayvan Sayısı ve Türü	Keçi (80) Binek (eşek), (1) Toplam (81)
Ağılcılar Arasındaki Bağlılık Durumu	Akraba ve sosyal.
Ağılın Kurulum Yeri	Ormanlık alan.
Mesken Sayısı	1.
Meskenlerin Aidiyeti	Şahıs.
Mesken Malzemeleri	Çadır,taş ve ahşap.
Mesken Eklentileri	Avlu, bahçe ve tokattır.
Meskenlerin Oda Sayısı, Katı	Tek kat, 1 oda.
Ağılda Elde Edilen Ürünler	Hayvansal.
Elektriğin Mevcudiyeti	Ağılda elektrik güneş panelinden yararlanarak elde edilir.
Şebeke Suyu Mevcudiyeti	Ağılda şebeke suyu bulunmayıp içme ve kullanma suyu Dumanlı'dan temin edilmektedir.
Gıda İhtiyacının Karşılansması ve Karşılama Yerleri	Dumanlı mahallesi, Beyşehir ilçe merkezi (Salı pazarı) ve Konya.
Ağılda Günlük Yapılan Faaliyetler	Hayvan otlatma, bakımı, ve sağımı, peynir ve yoğurt üretimi.
Her Yıl Bulunan Ortalama Birey Sayısı	7.
Kışın Ağılda Kalınma Durumu	Ağılda kış mevsimi kimse kalmaz.
Güvenliği Sağlayan Kurum/Kuruluş	Beyşehir Jandarma Komutanlığı.
Ağılın Bakımını Üstlenen Kurum/Kuruluş vb	Beyşehir Belediyesi ve Aile bireyleri.
Hayvanların Bakımının Üstlenilmesi	Aileler.
Hayvan Türü	2.
Ağıla Ulaşım Araçları	Motorlu araçlar ve binek hayvanı.
Ağıla Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/ Stabilize yol. Beyşehir-Dumanlı mahallesi arası 45 km. Dumanlı mah-Dumanlı ağılı arası 1 km.
Ağıla Ulaşımında Kullanılan Ulaşım Araçları ve Yolculuk Süreleri	Otomobil (5) dk Traktör (10) dk Yaya (20) dk Binek hayvanı (15)dk
Elde Edilen Ürünlerin Satış-Tüketim Yerleri	Beyşehir , Dumanlı mahallesi.
Ağıla Günlük Gidilimesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar, 2022

2022 yılı Ağustos ayında yapılan arazi çalışmalarında ağılın 1 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Dumanlı'ya hayvancılık amacıyla çıkılmaktadır.

Fotoğraf 4.88: Dumanlı Ağılı Sakinleri Ağılda Yaz Dönemlerinin Geçirmektedirler ve Ağıla Gelenlere Misafirperverce Davranmaktadırlar.

Ağılda ailenin kendisine ait tapulu yeri olmayıp, mülkiyet sorunu da yoktur. Dumanlı ağılına nisan ayında çıkan ağılcı aile kışlağa yani Dumanlı mahallesine ekim ayında iner. Yılın 6 ayı kullanılan ağıl kışın tamamen terk edilir. Ağılcı aile kış mevsimini sadece 2015 yılında ağılda geçirmiştir.

Ağıla göç etmeden yaklaşık 2-3 gün önce ağılı kullanan Lütfi POYRAZ (Yaş: 45) otlak alanlarının ve ağıl alanının kontrolü için ağıla gider. Bu hazırlıkların ardından Dumanlı ağılına göç başlar. Traktöre ve binek hayvanlarına yüklenen: süt makinesi, un, şeker, döşek, minder, çuval, yem teknesi, ağılda ekmek yapmak için ekmek açılan tahta(senit), süt sağma makinesi, halı, kilim, kazan, tencere, tava, oklava, elek, güyüm, sürahi, bıçak, kaşık gibi malzemeleri ağıla götürülür. Ağılda buzdolabı, televizyon, çamaşır makinesi, derin dondurucu gibi elektronik cihazlar bulunmaz. Ağıl meskenlerinde kullanılan malzemeler Daimi ikamet adresi olan Dumanlı mahallesine göç zamanlarında taşınır, yıl boyu ağılda tutulmazlar. Hayvanlar ise aileden 2 kişi gözetiminde otlatılarak ağıla götürülür. Hayvanları ağıla çıkarırken ve otlatırken boyunlarına takılan çan/takalar hayvanların güvenli bir şekilde otlatılması ve ağıla ulaştırılmasında önemlidir. Ağıldan Dumanlı'ya dönüşte de hayvanlar otlatılarak aynı yoldan kışlağa getirilir.

Ağılda hayvancılık faaliyetleri temelde geçim tipi olmakla birlikte ticari (kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı amacıyla yapılmaktadır. Dumanlı' da daha çok küçükbaş hayvan beslenir, koyun, kanatlı ve büyükbaş hayvan bulunmaz. Dumanlı ağılında 80 adet keçi ve 1 adet binek hayvanı merkep (eşek) olup toplamda 81 adet hayvan mevcuttur. Ağılda hayvan türü 2 adet olup, en fazla sayıya küçükbaş hayvanlar sahiptir(Fotoğraf 4.89' a bkz).

Fotoğraf 4.89: Dumanlı Ağılı Lütfi POYRAZ Hayvanlarını Beyaz Keçiler Oluşturmaktadır

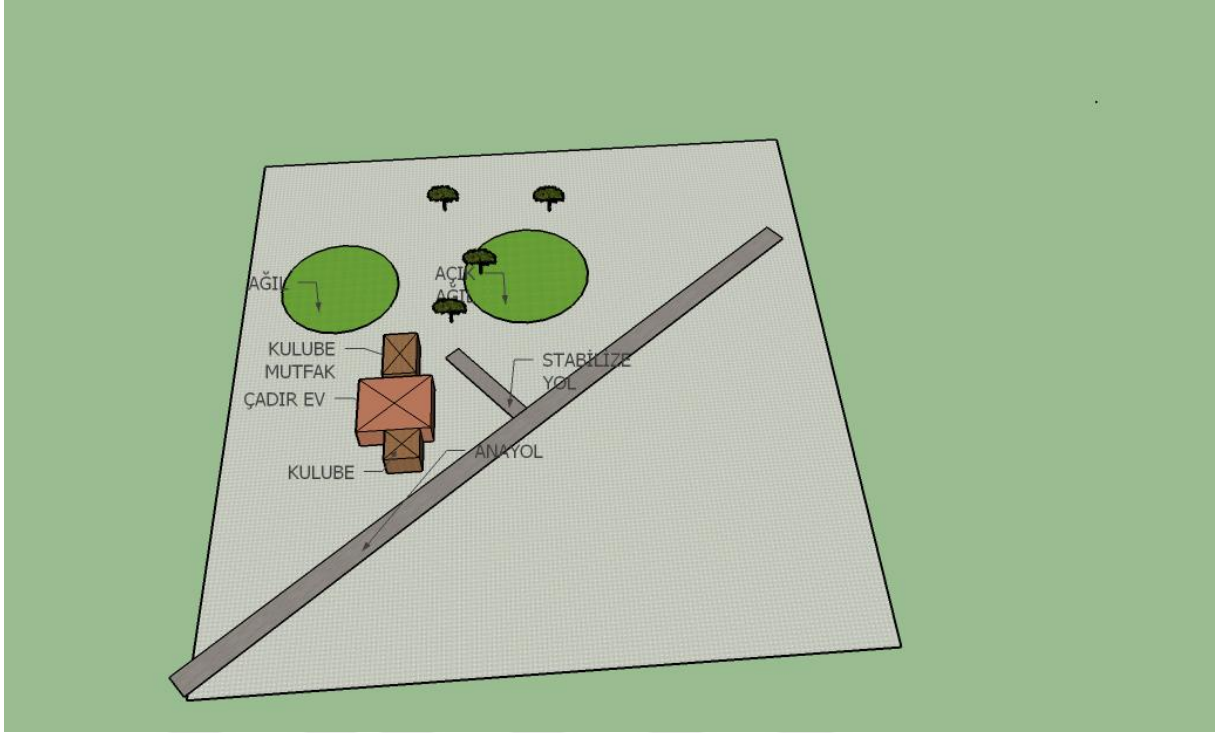
Ağılın otu ve suyu boldur. Ağılda otlak alanlar Dumanlı mahallesindeki mahalle çobanlarıyla ortak kullanılmakta ve otlak sıkıntısı yoktur. Hayvanlar otlağa gününbirlik götürülür. Dumanlı mahallesinden ağıla göç etmeyen 2 aile küçükbaş hayvanlarını ağılcı Lütfi POYRAZ'a ücret karşılığında bir ağıl sezonu boyunca ağılda baktırmaktadır. Ağılda tarımsal faaliyetler yapılmamaktadır.

Fotoğraf 4.90 : Dumanlı Ağılı Dumanlı Mahallesinin Hemen Yakınında Ormanlık Alanda Yer almaktadır

Dumanlı ağılının, ormanlık alana kurulması, ağıl alanının temiz ve ferahlatıcı etkiye sahip olması, temiz havası ve insan sağlığı için uygun ortam sağlaması ağılı çekici kılmaktadır. Bu amaçla da Lütfi POYRAZ Dumanlı mahallesinden ağıla göç etmektedir.

Ağılın kurulum yeri seçiminde Dumanlı mahallesine yakınlık, hayvanlar için otlak alanlarının bolluğu ve ulaşımın elverişliliği etkili olmuştur. Mesken ormanlık alanda yol kenarına inşa edilmiştir. Ağılda Lütfi PORAZ' ın kendine ait kullandığı bir arazisi ve meskeni vardır. Ağılda 1 adet mesken vardır. Mesken 1 katlı ve 1 odalıdır. Eklentileri ise meskenle bitişiktir. Ağıldaki meskenin eklentileri: avlu, bahçe ve tokattan oluşmaktadır(Şekil 4.16' ya bkz).

Şekil 4.16: Dumanlı Ağılı Lütfi POYRAZ Ağılı Evi Planı

Konut hayvancılık faaliyetlerine uygun olarak yapılmıştır. Mesken malzemesi çadırdan oluşmakla beraber mesken ve eklentileri çevrenin özelliklerine uyumlu yapılmıştır. Meskenin yapımında çadırla birlikte taş ve ahşap malzemeden de yararlanılmıştır. Ağılda eklentiler tel ile çevrili olup korunaklı yer oluşturulmuştur. Turizm açısından değerlendirilen ağıl yerleşmesi yoktur. Meskenin yönü kuzeydoğuya bakmaktadır.

Ağılda küçükbaş hayvanlar günlük ortalama 0.5-1 litre süt vermektedir. Süt işleri (peynir ve yoğurt üretimi) öğleden sonra tamamlanmaktadır. Ağıldaki konutta elektrik (2014 yılında yaptırılan güneş panelinden) olup su Dumanlı mahallesinden binek hayvanı ve motorlu taşıtlarla taşınarak temin edilmektedir.

Ağılda sağlık ocağı, bakkal, kasap, marangoz, lokanta, değirmen gibi hizmetler bulunmamakta ağılcı aile bu hizmetleri Dumanlı mahallesinden ve Beyşehir'den karşılamaktadır. Gıda ihtiyacının büyük bir bölümü ise salı günleri kurulan Beyşehir pazarından, Konya' dan ve Dumanlı mahallesinden temin edilmektedir.

Dumanlı ağılının yaz nüfusu ortalama 7 kişidir. Ağılda düğün-eğlence, güreş, yarış, kutlama, şenlik gibi sosyal etkinlikler yapılmamakta, sosyal yaşam hayvan otlatma, bakımı, sağımı, süt ve peynir ve yoğurt üretiminden ibarettir. Ağıl yakınındaki ürünlerin hasadından sonra hayvanlar tarlalara serbest bırakılırlar. Ağılda kışın kalan olmaz. Lütfi POYRAZ hayvanların kışlık yiyeceklerinden olan saman, yem gibi hayvan yiyeceklerini yaz aylarında Dumanlı mahallesindeki konutuna depolar. Ayrıca yazın kışlak için kışlık odun teminini de yazın ağıldan yapar.

Ağılda aile bir ağıl dönemi boyunca ortalama 500-600 kg peynir üretimi gerçekleştirmektedir. Ağılda hayvansal ürünler (süt, yoğurt, peynir, lor) Dumanlı mahallesinde, Beyşehir' de satılır ve bir kısmı da ailenin tüketimi için ayrılır. Satılacak hayvanlar Beyşehir' de her pazartesi kurulan haftalık hayvan pazarında satılmaktadır. Ayrıca beslenen hayvanlar ağıla gelen hayvan alımı-satımı yapanlara da satılmaktadır.

Ağılın yolları dardır. İki araç karşılaştığında güçlüklerle geçebilmektedir. Yağışlı dönemlerde ıslanan ağıl yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Ağılda arazi kullanımı ve yerleşim planlı değildir. Ağılda kanalizasyon şebekesinin olmaması Dumanlı'ya gelenlerin koku ile karşılaşmalarına neden olmaktadır. Ağılda otlak alanlarının koruma-kullanma dengesi sağlanamamıştır. Ağılda dönüşümlü otlatma, otlak bakımı, yabani ot ile mücadele yapılmamaktadır.

4.1.18. Hayta Kuru Ağılı

Hayta Kuru ağılı Dumanlı Mahallesi sınırları içerisinde, 1353 m. yükselti basamağında yer alır. Dumanlı ile Hayta Kuru arasında 646 m. yükselti farkı vardır. Dumanlı mahallesine 6 km mesafede olan Hayta Kuru' nun, Beyşehir ilçe merkezine uzaklığı ise 51 km' dir. Ağıla ulaşım motorlu araçlarla, Beyşehir ilçe merkezinden Dumanlı mahallesine kadar olan 45 km' lik (asfalt), Dumanlı mahallesinden Hayta Kuru ağılına kadar olan 6 km' lik (stabilize) yol kullanılmak üzere tek güzergahtan ulaşım sağlanmaktadır. Bu yol Beyşehir' den itibaren önce Dumanlı mahallesine daha sonra da Hayta Kuru' ya ulaşır. Ağıla ulaşımında çoğunlukla Dumanlı mahallesinden motorlu taşıtlar (traktör, otomobil) kullanılmakla birlikte, binek hayvanlarıyla ve yaya olarak ta ağıla ulaşım sağlanabilmektedir. Dumanlı mahalleleriyle Hayta Kuru ağılı arası otomobille 10 dakika, traktörle 25 dakika, yürüyerek 1 saat, binek hayvanlarıyla 50 dakika sürer. Ağıla düzenli minibüs seferi yoktur. Ulaşım hususi araçlarla sağlanmaktadır. Ağıldan temel ihtiyaçlar için Habip POYRAZ haftalık olarak Beyşehir ilçe merkezine, ayda 1 kez ise Antalya Manavgat' a gidip-gelmektedir.

Ağıl adını ağılı kullanmakta olan Hayta Yörük' leri ve Dumanlı mahallesinin yerleşme yeri olan Kuru mevkii isimlerinin bir araya gelmesiyle almıştır (Tablo 4.20' ye bkz).

Tablo 4. 20: Hayta Kuru Ağılı Özellikleri

Ağıl Adı	Hayta Kuru.
Yükselti (m)	1353.
Hane Sayısı	2.
Bağlı Olduğu Mahalle	Dumanlı.
Beyşehir'e uzaklığı (Km)	51.
Mahalleye Uzaklığı (Km)	6.
Ağıla Göç Zamanı	Mayıs.
Ağıldan Göç Zamanı	Ekim.
Adının Veriliş Sebebi	Yörük adı ve mevkiinden.

Ağılın Kullanım Zamanı	62 yıldır.			
Ağılda Bulunulan Faaliyetler	Hayvancılık.			
Hayvancılığın Yapılış Amacı	Geçim,ticari (Kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı.			
Hayvan Sayısı ve Türü	Keçi (300)	Binek (eşek),(1)	Kanatlı (6)	Toplam (307)
Tarım Arazilerinin Aidiyeti	Kamu.			
Ağılcılar Arasındaki Bağlılık Durumu	Akraba, ticari ve sosyal .			
Ağılın Kurulum Yeri	Ormanlık alan.			
Mesken Sayısı	2.			
Meskenlerin Aidiyeti	Şahıs.			
Mesken Malzemeleri	Taş, ahşap, çadır.			
Mesken Eklentileri	Avlu, göze, odunluk, tokat, kuzuluktur.			
Meskenlerin Oda Sayısı,Katı	Tek kat, 2 oda.			
Elde Edilen Ürün Türü	Hayvansal.			
Elektriğin Mevcudiyeti	Ağılda elektrik güneş panelinden yararlanarak elde edilir.			
Şebeke Suyu Mevcudiyeti	Ağılda şebeke suyu bulunmayıp içme ve kullanma suyu Hayta Kuru'dan sağlanmakta.			
Kahvehane, Sağlık Ocağı, Kasap, Bakkal, Okul, Cami, Mezarlık, Marangoz ve Lokanta Mevcudiyeti	Koru ağılı mezarlığı ve camii vardır.			
Gıda İhtiyacının Karşılınması ve Karşılama Yerleri	Kendi üretimleri, Dumanlı mahallesi, Antalya Manavgat, Beyşehir ilçe merkezi (Salı pazarı) ve Konya.			
Günlük Yapılan Faaliyetler	Hayvan otlatma, bakımı ve sağımı, peynir ve yoğurt üretimi.			
Her Yıl Bulunan Ortalama Birey Sayısı	14.			
Kışın Ağılda Kalınma Durumu	Ağılda kış mevsimi kimse kalmaz.			
Güvenliği Sağlayan Kurum/Kuruluş	Beyşehir Jandarma Komutanlığı.			
Ağılın Bakımını Yapan Kurum/Kuruluş vb.	Beyşehir ve Manavgat Belediyeleri, Beyşehir Orman İşletme Müdürlüğü ve Aile bireyleri.			
Hayvanların Bakımının Üstlenilmesi	Aileler.			
En Fazla Hayvana Sahip Kişi ve Hayvan Sayısı	Habip POYRAZ (186 adet)			
Hayvan Türü	2.			
Ağıla Ulaşım Araçları	Motorlu araçlar ve Binek Hayvanları			
Ağıla Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/Stabilize yol.			
Ağıla Ulaşımında Kullanılan Ulaşım Güzergahları ve İsimleri	Beyşehir-Dumanlı mahallesi arası 45 km.		Dumanlı mah-Hayta Koru ağılı arası 6 km.	
	Ağıla Antalya Manavgat'tan çıkarken: Sağırini, Beşkonak, Güzağaç Mevki, Çaltepe, Değirmenözü, Yeşilbağ, Kesme mevkilerinde konaklanarak Koru ağılına çıkılmaktadır. Koru ağılında: Sarıpınar, Dumanlı, Helva ovası, Ardıçalı, Topandız, Kirazağacı mevki, Sorkun, Düden, Fadira, Çamlıyurt alanı, Saraycık mevki konaklama ve hayvan otlatma alanı olarak kullanılmaktadır.			
Ağıla Ulaşımında Kullanılan Ulaşım Araçları ve Yolculuk Süreleri	Otomobil (10) dk	Traktör (25) dk	Yaya (60) dk	Binek Hayvanı (eşek), (50) dk
Elde Edilen Ürünlerin Satış-Tüketim Yerleri	Dumanlı mahallesi, Beyşehir ve Antalya.			
Ağıla Haftalık Gidilimesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.			

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar 2022

2022 yılı Ağustos ayında yapılan arazi çalışmalarında ağılın 2 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Hayta Kuru'ya hayvancılık amacı ile çıkılmaktadır(Fotoğraf 4.91' e bkz).

Fotoğraf 4.91: Hayta Koru Ağlında Habip POYRAZ Yaşamını Hayvancılıkla Kazanmaktadır

Ağılda her bir ailenin kendine ait yeri vardır, mülkiyet sorunu yoktur. Hayta Koru ağılına mayıs ayında çıkan ağılcılar kışlağa yani Antalya Manavgat Taşağıl mahallesi ve Antalya Manavgat Çardak mahallesine ekim ayında geri dönerler. Yılın 5 ayı kullanılan ağıl kışın tamamen terk edilir. Yıllara göre değişmemekle birlikte Hayta Koru' da kış mevsimini geçiren aile yoktur.

Ağıla göç etmeden yaklaşık 20-25 gün önce ağılcı ailelerden bir kaç kişi konutların ve eklentilerinin bakımı, tamiri ve otlak alanlarının kontrolü için ağıla giderler. Bu hazırlıkların ardından kamyonetlere yüklenen: süt makinesi, un, şeker, döşek, minder, seccade, çuval, yem teknesi, ağılda ekmek yapmak için ekmek açılan tahta (senit), süt sağma makinesi, halı, kilim, kazan, tencere, tava, oklava, elek, güyüm, sürahi, bıçak, kaşık gibi malzemeler ağıla götürülür. Ağılda buzdolabı, televizyon, çamaşır makinesi, derin dondurucu gibi elektronik cihazlar bulunmaz. Ağıl meskenlerinde kullanılan malzemeler göç zamanlarında kışlağa taşınır, yıl boyu ağılda tutulmazlar. Hayvanlar ise her bir aileden 2 şer kişi gözetiminde Antalya Manavgat' tan: Sağırini, Beşkonak, Güzağaç, Çaltepe, Değirmenözü, Yeşilbağ, Kesme mevkieğinde hayvanlar otlatılarak ve konaklama yapılarak Hayta Koru ağılına çıkarılmaktadır. Ağıla çıkarken hayvanların bazılarının boyunlarına takılan çan/takalar sürülerin güvenli bir şekilde ağıla ulaştırılması için önemlidir. Hayta Koru' dan Antalya Manavgat Taşağıl ve Çardak

mahallelerine dönüşte de Sarıpınar, Dumanlı, Helva Ovası, Ardıçalı, Topandız, Kirazağacı, Sorkun alanı, Düden alanı, Fadira alanı, Çamlıyurt alanı, Saraycık mevkilerinde hayvanlar otlatılarak kışlağa göç gerçekleştirilir.

Ağılda hayvancılık faaliyetleri temelde geçimlik tipi olmakla birlikte ticari (kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı amacıyla yapılmaktadır. Hayta Kuru'da daha çok küçükbaş hayvan beslenir ve koyun ve büyükbaş hayvan bulunmamaktadır. Ağılda 300 adet keçi, 6 adet kanatlı ve 1 adet binek hayvanı (eşek) olmak üzere toplamda 307 adet hayvan bulunmaktadır. Ağılda hayvan türü 2 adet olup aile başı ortalama hayvan sayısı 150-155' tir. En fazla sayıya küçükbaş hayvanlar sahiptir.

Ağılın otu boldur. Ağılda otlak alanlar ortak kullanılmakta ve otlak sıkıntısı yoktur(Fotoğraf 4.92' e bkz).

Fotoğraf 4.92: Hayta Kuru Ağılında Hayvan Otlatma Alanlarından Bir Görünüm

Hayvanlar otlağa gününbirlik götürülür. Antalya Manavgat Taşağıl ve Çardak mahallelerinden ağıla göç etmeyen bazı aileler küçükbaş hayvanlarını ağılcılara bir ağıl sezonu boyunca ve belirli bir ücret karşılığında ağılda baktırmaktadır.

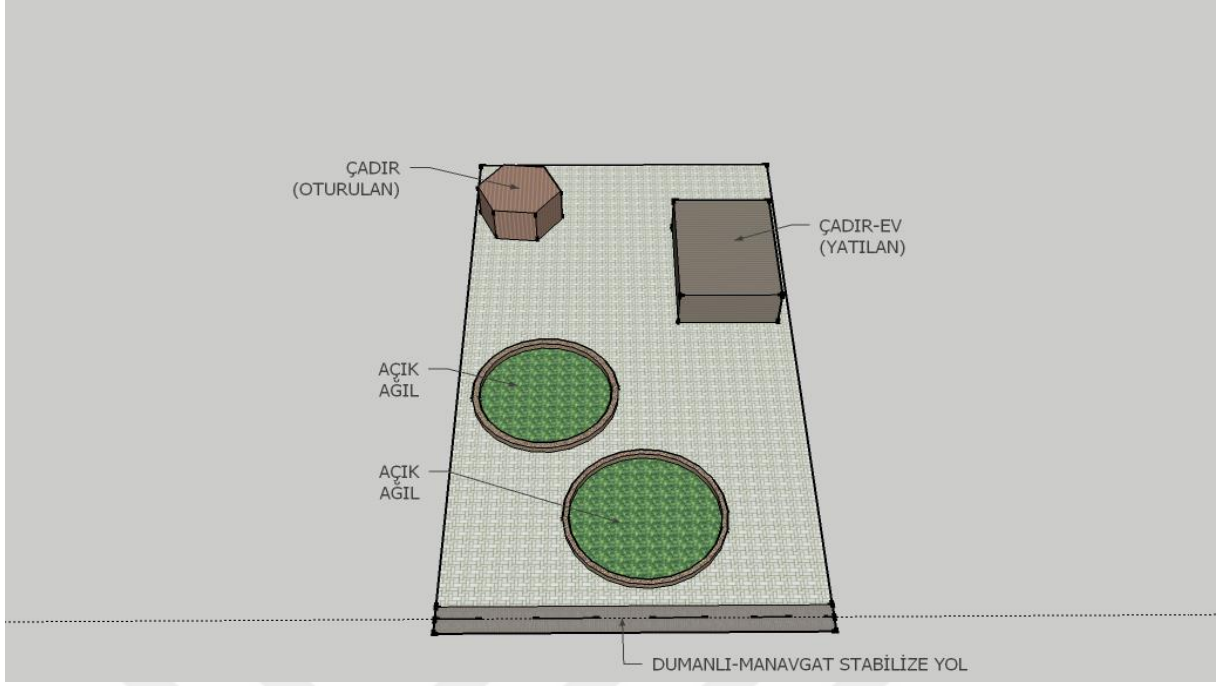
Ağılda tarımsal faaliyetler yapılmamaktadır. Hayta Kuru ağılının, ormanlık alana kurulması, ağıl alanının temiz ve ferahlatıcı etkiye sahip olması, temiz havası, güzel manzarası ağılı çekici kılmaktadır. Bu amaçla da Hayta Kuru'ya çıkılmaktadır.

Ağılda meskenler toplu yerleşme özelliği gösterir. Ağılın kurulum yeri seçiminde; hayvanlar için otlak alanlarının bolluğu ve ulaşımın elverişliliği en önemli iki etken olmuştur. Meskenler ormanlık alana kurulmuştur (Fotoğraf 4.93' e bkz).

Fotoğraf 4.93: Hayta Koru Ağılı Ormanlık Alanda Kurulmuştur

Ağılda herkesin kullanabileceği bir meskeni vardır. Ağılda 2 adet mesken vardır. Meskenler arasındaki mesafe oldukça yakındır. Konutlar genelde 1 katlı ve 2 odalıdır. Eklentilerin çoğu konutlarla bitişiktir. Ağıldaki meskenlerdeki eklentiler: avlu, göze, odunluk, tokat, kuzuluktan oluşmaktadır(Şekil 4.17' ye bkz).

Şekil 4.17 : Hayta Koru Ağılı Habip POYRAZ Ağıl Evi Planı

Konutlar hayvancılık faaliyetlerine uygun olarak yapılmışlardır. Meskenler çadırdan oluşmakla beraber eklentilerin yapımında taş, ahşap malzemeden de yararlanılmıştır (Fotoğraf 4.94' e bkz).

Fotoğraf 4.94: Hayta Koru Ağılı Meskenlerini Çadırlar Oluşturmaktadır

Meskenlerin çatısı yine çadır ve çalılarla örtülmüştür. Ağılda eklentiler tel ile çevrili olup korunaklı yer oluşturulmuştur. Turizm açısından değerlendirilen ağıl yerleşkesi yoktur. Konutların kapı ve pencere yönü çoğunlukla güneydoğuya bakmaktadır. Hayta Koru'ya yaklaşık 100 metre uzaklıkta cami ve mezarlık vardır.

Ağılda küçükbaş hayvanlar günlük ortalama 1-1.5 litre süt vermektedir. Süt işleri (peynir, yoğurt, keş, lor vb üretimi) öğleden sonra tamamlanmaktadır.

Fotoğraf 4.95: Hayta Koru Ağılındaki Keçiler Yaz Aylarında Ağaçların Altında Sağımları Yapılır

Ağılda her konutta elektrik (2011 yılında yaptırılan güneş paneliyle) ve su (Hayta Koru kaynak suyundan temin edilerek) vardır.

Ağılcılar marangoz-hisar, lokanta, sağlık ocağı, kasap, bakkal, değirmen gibi hizmetleri Dumanlı mahallesinden, Beyşehir'den ve Antalya Manavgat'tan karşılamaktadırlar. Gıda ihtiyacının büyük bir bölümü ise yine Dumanlı mahallesinden, Beyşehir' den, Konya ve Antalya Manavgat' tan karşılamaktadırlar.

Hayta Koru ağılının yaz nüfusu ortalama 14 kişidir. Ağılda aileler arasında akraba, ticari ve sosyal ilişkiler vardır. Ağılda düğün-eğlence, güreş, kutlama, yarış, şenlik gibi sosyal etkinlikler yapılmamakta, sosyal yaşam hayvan otlatma, bakımı ve sağımı, süt peynir yoğurt üretiminden ibarettir. Dumanlı mahallesine ait ürünlerin hasadından sonra hayvanlar tarlalara serbest bırakılmaktadır. Ağılda kışın kalan olmaz. Bu aileler hayvanların kışlık yiyeceklerinden olan yem, saman gibi hayvan yiyeceklerini yaz aylarında Antalya Manavgat Taşağıl ve Çardak mahallelerindeki konutlarında depolarlar.

Ağılda en fazla küçükbaş hayvan sayısına 2022 yılında 186 hayvanıyla Habip POYRAZ (Yaş: 62) sahiptir. Ağılda her bir aile bir ağıl dönemi boyunca ortalama 130-140 kg peynir üretimi gerçekleştirmektedir. Ağılda hayvansal ürünler (süt, yoğurt, peynir, lor) Dumanlı mahallesinde, Beyşehir ve Antalya merkez, Manavgat ve Serik ilçelerinde satılır ve bir kısmı da ailelerin tüketimi için ayrılır. Satılacak hayvanlar Beyşehir' de her pazartesi kurulan haftalık

hayvan pazarında ve Antalya hayvan pazarlarında satılmaktadır. Ayrıca beslenen hayvanlar ağıla gelen hayvan alımı-satımı yapanlara da satılmaktadır.

Ağılın yolları dik, virajlı ve dardır. İki araç karşılaştığında güçlkle geçebilmektedir. Yağışlı dönemlerde ıslanan ağıl yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Ağılda arazi kullanımı ve yerleşim planlı değildir. Ağılda kanalizasyon şebekesinin olmaması Hayta Kuru ağılına gelenlerin hayvansal bir koku ile karşılaşmalarına neden olmaktadır. Ağılda otlak alanları koruma-kullanma dengesi sağlanamamıştır. Ağılda dönüşümlü otlatma, otlak bakımı, yabancı ot ile mücadele yapılmamaktadır.

4.1.19. Dumanlı Kuru Yaylası

Dumanlı Kuru yaylası Dumanlı Mahallesi sınırları içerisinde, 1353 m. yükselti basmağında yer alır. Dumanlı mahallesi ile Dumanlı Kuru arasında 646 m. yükselti farkı vardır. Dumanlı mahallesine 6 km mesafede olan Dumanlı Kuru' nun, Beyşehir ilçe merkezine uzaklığı ise 51 km'dir. Yaylaya ulaşım motorlu araçlarla Beyşehir ilçe merkezinden Dumanlı mahallesine kadar olan 45 km' lik (asfalt), Dumanlı mahallesinden Dumanlı Kuru yaylasına kadar olan 6 km' lik (stabilize) yol kullanılmak üzere tek güzergahtan ulaşım sağlanmaktadır. Bu yol Beyşehir' den itibaren önce Dumanlı mahallesine daha sonra da Dumanlı Kuru'ya ulaşır. Yaylaya ulaşım da çoğunlukla Dumanlı mahallesinden motorlu taşıtlar (traktör, otomobil) kullanılmakla birlikte, yaya olarak ta yaylaya ulaşım sağlanabilmektedir. Dumanlı mahallesiyle Dumanlı Kuru yaylası arası otomobille 11 dakika, traktörle 27 dakika, yürüyerek 1 saat 5 dakika sürer. Antalya' nın Serik ve Manavgat ilçeleri ile Dumanlı Kuru yaylası arası otomobille yaklaşık 2,5-3 saat sürer. Yaylaya düzenli minibüs seferi yoktur. Ulaşım hususi araçlarla sağlanmaktadır. Yaylaya gününbirlik gelinip-gidilmez. Temel ihtiyaçlar için haftada bir Ömer GÜNDOĞDU Antalya'nın Manavgat ilçesine gidip-gelmektedir. Yayla adını kurulduğu tarihi yerleşme yeri olan Kuru mevkiinden almıştır(Tablo 4.21' e bkz).

Tablo 4. 21: Dumanlı Kuru Yaylası Özellikleri

Yayla Adı	Dumanlı Kuru.						
Yükselti (m)	1353.						
Hane Sayısı	21.						
Bağlı Olduğu Mahalle	Dumanlı.						
Beyşehir'e uzaklığı (Km)	51.						
Mahalleye Uzaklığı (Km)	6.						
Yaylaya Göç Zamanı	Mayıs.						
Yayladan Göç Zamanı	Eylül.						
Adını Aldığı Yer	Kuru mevkiinden.						
Yaylanın Kurulum Tarihi	1850.						
Yaylanın Kullanıma Başlanma Tarihi	2000.						
Yaylada Bulunulan Faaliyetler	Sayfiye, tarımsal.						
Tarımsal Üretimin Amacı	Geçim.						
Yetiştirilen Ürün Sayısı ve Türü(Kg)	Mısır	Soğan	Fasulye	Biber	Patlıcan	Domates	

	(35)	(65)	(75)	(40)	(45)	(55)
Tarım Arazilerinin Aidiyeti	Şahıs.					
Yaylacılar Arasındaki Bağlılık Durumu	Akraba ve sosyal.					
Yaylanın Kurulum Yeri	Ormanlık alan ve yol kenarı.					
Mesken Sayısı	21.					
Meskenlerin Aidiyeti	Şahıs.					
Mesken Malzemeleri	Tuğla ve prefabrik evler,piriket, saç.					
Mesken Eklentileri	Avlu ve bahçe.					
Meskenlerin Oda Sayısı,Katı	Tek kat ve 4 oda.					
Elde Edilen Ürün Türü	Tarımsal.					
Elektriğin Mevcudiyeti ve Geliş Zamanı	Evet. 2012.					
Şebeke Suyu Mevcudiyeti ve Gelme Zamanı	Evet. 2012.					
Kahvehane, Sağlık Ocağı, Kasap, Bakkal, Okul, Cami, Mezarlık, Marangoz ve Lokanta Mevcudiyeti	Yaylada Kuru camii ve Kuru mezarlığı vardır.					
Gıda İhtiyacının Karşılama sı ve Karşılama YerleriYerleri	Kendi üretimleri, Beyşehir ilçe merkezi (Salı pazarı), Serik ve Manavgat.					
Günlük Yapılan Faaliyetler	Nostaljik geziler, akraba ziyaretleri ve piknik.					
Her Yıl Bulunan Ortalama Birey Sayısı	70.					
Kışın Yaylada Kalınma Durumu	Yaylada kış mevsimi kimse kalmaz.					
Güvenliği Sağlayan Kurum/Kuruluş	Beyşehir Jandarma Komutanlığı					
Yayla Bakımını Yapan Kurum/Kuruluş vb.	Beyşehir Belediyesi, Beyşehir Orman İşletme Müdürlüğü, Koski (Konya Su ve Kanalizasyon İdaresi) ve Aile bireyleri.					
Yaylada Yetiştirilen Ağaç Türleri	Ceviz, erik, elma, şeftali, armut, muşmula.					
Yapılan Ekim Faaliyetleri	Mısır, soğan, salatalık, domates, biber, patlıcan.					
Ekim-Dikim Faaliyetlerinin Yapılış Amacı	Geçim.					
Yaylaya Ulaşım Araçları	Motorlu araçlarla.					
Yaylaya Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/ Stabilize yol.					
	Beyşehir-Dumanlı mahallesi arası 45 km.			Dumanlı mah-Dumanlı Kuru yaylası arası 6 km.		
Yaylaya Ulaşımında Kullanılan Ulaşım Araçları ve Yolculuk Süreleri	Otomobil (11 dk)		Traktör (27 dk)		Yaya (1 saat 5 dak)	
Yaylaya Haftalık Gidililmesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.					

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar, 2022

2022 yılı Haziran ayında yapılan arazi çalışmalarında yaylanın 21 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Dumanlı Kuru' ya tarımsal faaliyetler ve sayfiye amacıyla çıkmaktadır.

Fotoğraf 4.96: Dumanlı Koru Yaylası Sakinlerinden Ömer GÜNDOĞDU Yaylaya Sayfiye Amacıyla Çıkan ve Yaz Aylarını Yaylada Geçirenlerdendir

Yaylada her bir ailenin kendine ait tapulu yeri vardır, mülkiyet sorunu yoktur. Dumanlı Koru yaylasına mayıs ayında çıkan yaylacılar kışlağa yani Antalya' nın Manavgat (Çakıç ve Taşağıl) ve Serik (Kızılbelen), ilçelerine eylül ayında geri dönmektedirler. Yılın 5 ayı kullanılan yayla kışın terk edilir. Yıllara göre değişmemekle birlikte Dumanlı Koru' da kış mevsimini yaylada geçiren aile yoktur.

Yaylaya göç etmeden yaklaşık 15-20 gün önce yaylacı ailelerden bir kaç kişi konut ve eklentilerinin kontrolü, bakımı ve tamiri için yaylaya giderler. Bu hazırlıkların ardından yaylaya göç başlar. Otomobil ve kamyonetlere yüklenen: un, şeker, döşek, minder, seccade, senit, halı, kilim, tencere, tava, oklava, güyüm, sürahi, bıçak, kaşık gibi malzemeler yaylaya taşınır. Yaylada elektrik olduğu için buzdolabı, televizyon, çamaşır makinesi, derin dondurucu gibi elektronik cihazlar bulunmaktadır. Yayla meskenlerinde kullanılan malzemelerin büyük çoğunluğu göç zamanlarında daimi ikamet adresi olan Antalya'nın Manavgat ve Serik ilçelerine taşınır, yıl boyu yaylada tutulmazlar. Yaylada hayvancılık yapılmamaktadır.

Yaylada tarımsal faaliyetler ailelerin kendi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yapılmaktadır(Tablo 41' e bkz). Yayladaki bahçelerde en çok bulunan meyve ağaçları: ceviz, erik, elma, şeftali, armut, muşmuladır. Ayrıca aileler mısır, soğan, salatalık, domates, biber, patlıcanda yetiştirilmektedirler. En fazla yetiştirilen ürün 2022 yılında toplam 75 kg'lık

üretimiyle fasulyedir. Mısır, soğan, salatalık, domates, biber ve patlıcan yetiştirilmesi ise yayla döneminde ihtiyacı karşılamaya yöneliktir.

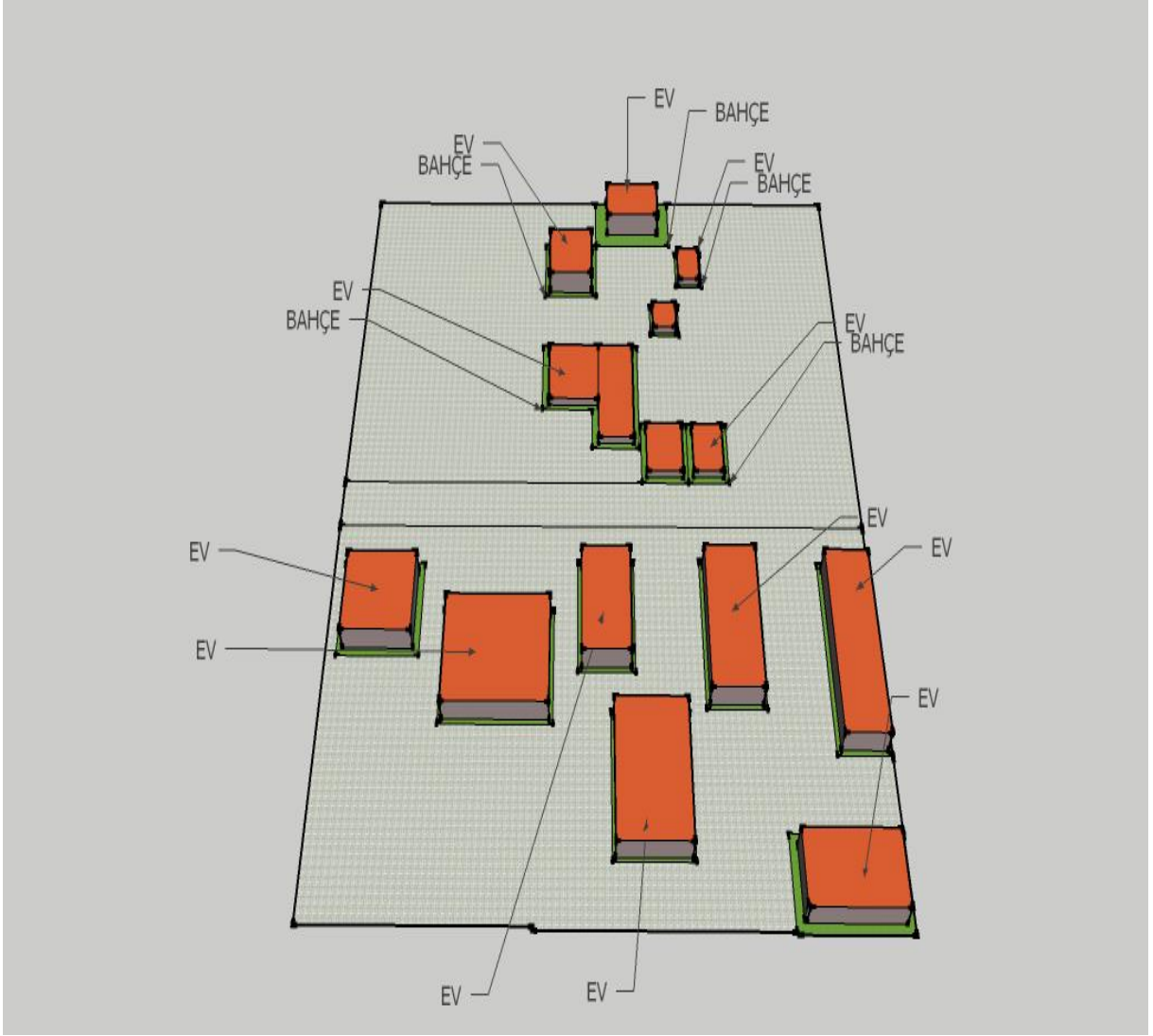
Dumanlı Koru yaylasının, ormanlık alan ve yol kenarına kurulması, yayla alanının temiz ve havadar olması, gürültünün olmaması ve sıcak yaz aylarında serinletici yükseltiye sahip olması ve yaylaya gelenlerin çoğunun çocukluğunun burada geçmiş olması nedenleriyle de Dumanlı Koru' ya çıkılmaktadır.

Yaylada meskenler toplu yerleşme özelliği gösterir. Yaylanın kurulum yeri seçiminde suyun varlığı, ulaşımın elverişliliği etkili olmuştur. Meskenler genelde ormanlık alana ve yol kenarına inşa edilmişlerdir(Fotoğraf 4.97' ye bkz).

Fotoğraf 4.97: Dumanlı Koru Yayla Meskenleri Sayfiye Amaçlı Yapılmışlardır

Yaylada herkesin kendine ait kullanacağı bir arazisi ve meskeni vardır. Yaylada toplam 21 adet mesken vardır. Meskenler arasındaki mesafe oldukça yakındır. Konutlar genelde 1 katlı ve 4 odalıdır. Çoğu konut ise eklentileri ile bitişiktir. Yayladaki meskenlerdeki eklentiler: avlu ve bahçeden oluşmaktadır(Şekil 4.18' e bkz).

Şekil 4.18 : Dumanlı Kuru Yaylası Yayla Evi Plan

Konutlar sayfiye için uygun olarak yapılmışlardır. Meskenlerin yapımında genelde prefabrik malzeme kullanılmakla birlikte piriket ve tuğladan da yararlanılmıştır. Çatılar saç ile örtülmüştür. Yaylada bahçeler, cami ve mezarlık çevrili olup korunaklı yer oluşturulmuştur. Yayla konutları büyük ölçüde yazlık konutlara benzemektedir. Turizm açısından değerlendirilen yayla yerleşmesi yoktur. Konutların kapı ve pencere yönü çoğunlukla doğuya bakmaktadır. Yaylada her konutta elektrik (2012 yılından beri) ve su (2012 yılından beri) vardır. Yayla ile aynı adı taşıyan bir mezarlık ve cami mevcuttur (Fotoğraf 4. 98' e bkz).

Fotoğraf 4.98: Kuru Yaylası Mezarlığı Yaylaya Ziyarete Gelenlere Anılarını Hatırlatmaktadır

Yaylacılar marangoz-hisar, lokanta, sağlık ocağı, kasap, bakkal, değirmen gibi hizmetleri Beyşehir ve Antalya' nın Manavgat ve Serik ilçelerinden alırlar. Gıda ihtiyacının büyük bir bölümü ise hemen herkesin kendi üretimleri, Beyşehir, Serik ve Manavgat ilçelerindeki pazarlardan satın alınarak karşılanmaktadır.

Dumanlı Kuru yaylasının yaz nüfusu ortalama 70 kişidir. Yayladaki aileler arasında akraba ve sosyal ilişkiler vardır. Yaylada düğün-eğlence, kutlama, şenlik, yarış, güreş gibi sosyal etkinlikler yapılmamakta, sosyal yaşam nostaljik geziler, akraba ziyaretleri ve piknik yapılmaktan ibarettir. Yaylada kışın kalan olmaz. Yaylanın yolları dardır. İki araç karşılaştığında güçlüklerle geçebilmektedir(Fotoğraf 4.99' a bkz).

Fotoğraf 4. 99:Dumanlı Koru Yaylası Stabilize Yolu Yağışlı Havalarda Islanması Ssonucu Kayganlaşır ve Yaylaya Ulaşım Olumsuz Etkilenir

Yağışlı dönemlerde ıslanan yayla yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Yaylada arazi kullanımı ve yerleşim planlı değildir. Yaylada kanalizasyon şebekesinin olmaması Dumanlı Koru yaylasına gelenlerin ağır bir koku ile karşılaşmalarına neden olmaktadır.

4.1.20. Ovacık Ağılı

Ovacık ağılı Üzümlü Mahallesi sınırları içerisinde, 1144 m. yükselti basamağında yer alır. Üzümlü ile Ovacık arasında 152 m. yükselti farkı vardır. Üzümlü mahallesine 9 km mesafede olan Ovacık' ın, Beyşehir ilçe merkezine uzaklığı ise 35 km' dir. Ağıla ulaşım motorlu araçlarla Beyşehir ilçe merkezinden Üzümlü mahallesine kadar olan 26 km' lik (asfalt), Üzümlü mahallesinden Ovacık ağılına kadar olan 9 km' lik (stabilize) yol kullanılmak üzere tek güzergahtan ulaşım sağlanmaktadır. Bu yol Beyşehir' den itibaren önce Üzümlü' ye daha sonra da Ovacık' a ulaşır. Ağıla ulaşım da çoğunlukla Üzümlü mahallesinden motorlu taşıtlar (traktör, otomobil) kullanılmakla birlikte, yaya olarak ta ağıla ulaşım sağlanabilmektedir. Mersin' in Mut ilçesine bağlı Aşağıköşeler' li mahallesi ile Ovacık ağılı arası otomobille yaklaşık 3,5-4 saat sürer. Ağıla düzenli minibüs seferi yoktur. Ulaşım hususi araçlarla sağlanmaktadır. Ağıla gününbirlik gidilip-gelinmez. Ağıldan temel ihtiyaçlar için haftada bir Mehmet Ali TAÇ daimi ikamet adresine gidip-gelmektedir. Ağıl adını Üzümlü Mahallesi Ovacık mevkiinden alır. (Tablo 4.22' ye bkz).

Tablo 4. 22: Ovacık Ağılı Özellikleri

Ağıl Adı	Ovacık.
Yükselti (m)	1144.
Hane Sayısı	1.
Bağlı Olduğu Mahalle	Üzümlü.
Beyşehir Uzaklığı (Km)	35.
Mahalleye Uzaklığı (Km)	9.
Ağılının Daimi İkamet Adresi:	Mersin'in Mut ilçesine bağlı Aşağıköşeler'li mahallesi.
Ağıla Göç Zamanı	Nisan.
Ağıldan Göç Zamanı	Eylül.
Adını Aldığı Yer	Ağıl adını Üzümlü mahallesi Ovacık mevkiinden alır.
Ağılın Kurulum Yılı	2016.
Ağılın Kullanıma Başlanma Tarihi	2016.
Ağılda Bulunulan Faaliyetler	Hayvancılık.
Hayvancılığın Yapılış Amacı	Geçim,ticari (Kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı.
Hayvan Sayısı ve Türü	Keçi (200)
Ağılın Kurulum Yeri	Ovacık Baraj göleti kenarı.
Mesken Sayısı	1.
Meskenlerin Aidiyeti	Şahıs.
Mesken Malzemeleri	Çadır.
Mesken Eklentileri	Ağıl.
Meskenlerin Oda Sayısı,Katı	Tek kat, 1 oda.
Elde Edilen Ürünler	Hayvansal.
Elektriğin Mevcuduyeti	Ağılda elektrik güneş panelinden yararlanarak elde edilir.
Şebeke Suyu Mevcuduyeti	Ağılda şebeke suyu bulunmayıp içme ve kullanma suyu Ovacık Baraj göleti'nden temin edilmektedir.
Gıda İhtiyacının Karşıllanması ve Karşılama Yerleri	Kendi üretimleri, Üzümlü mahallesi ve Beyşehir ilçe merkezi (Salı pazarı).
Günlük Yapılan Faaliyetler	Hayvan otlatma ve bakımı, peynir, süt ve yoğurt üretimi.
Her Yıl Bulunan Ortalama Birey Sayısı	6.
Kışın Ağılda Kalınma Durumu	Ağılda kış mevsimi kimse kalmaz.
Güvenliği Sağlayan Kurum/Kuruluş	Üzümlü Jandarma Karakol Komutanlığı.
Ağıl Bakımını Yapan Kurum/Kuruluş vb.	Beyşehir Belediyesi ve Aile bireyleri.
Hayvanların Bakımının Üstlenilmesi	Aileler.
Hayvan Türü	1.
Aile Başı Ortalama Hayvan Sayısı	200.
Ağıla Ulaşım Araçları	Motorlu araçlarla .
Ağıla Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/Stabilize yol. Beyşehir-Üzümlü mahallesi arası 26 km. Üzümlü mah-Ovacık ağılı arası 9 km.
Ağıla Ulaşımında Kullanılan Ulaşım Aracı ve Yolculuk Süresi	Otomobil (3.5-4 saat)
Hayvancılığın Elde Edilen Ürünlerin Satış-Tüketim Yeri	Mersin-Mut ilçesi.
Ağıla Haftalık Gidilmesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar, 2022

2022 yılı Temmuz ayında yapılan arazi çalışmalarında ağılın 1 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Ovacık' a hayvancılık amacıyla çıkmaktadır. Ağılda ailenin kendine ait tapulu yeri olmayıp, mülkiyet sorunu da yoktur. Ovacık ağılına nisan ayında çıkan ağılcı aile kışlağa yani Mersin' in Mut ilçesine bağlı Aşağıköşeler' li mahallesine eylül ayında

geri döner. Yılın 5 ayı kullanılan ağıl kışın tamamen terk edilir. Yıllara göre değişmemekle birlikte kış mevsimini ağılda geçiren aile yoktur.

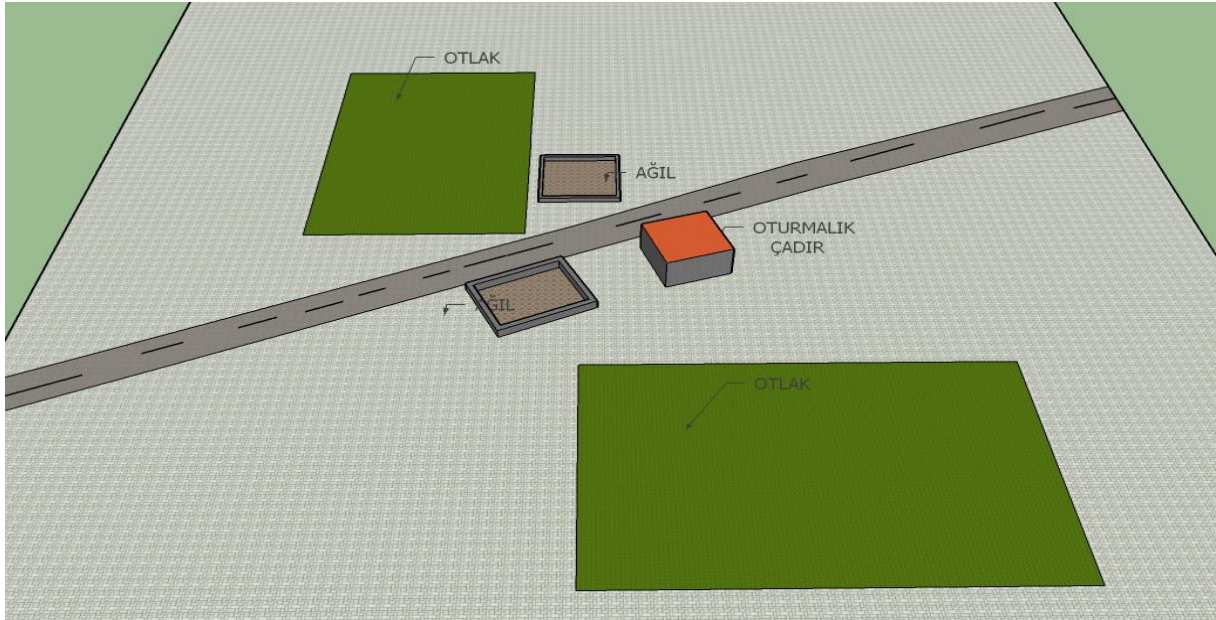
Ağıla göç etmeden yaklaşık 10-15 gün önce ağılı kullanan Mehmet Ali TAÇ (Yaş: 35) ağılda otlak alanlarının ve ağıl alanının kontrolü için ağıla gider. Bu hazırlıkların ardından Ovacık ağılına göç başlar. Kamyonete yüklenen: süt makinesi, un, şeker, döşek, minder, çuval, yem teknesi, ağılda ekmek yapmak için ekmek açılan tahta (senit), süt sağma makinesi, halı, kilim, kazan, tencere, tava, oklava, elek, güyüm, sürahi, bıçak, kaşık gibi malzemeler ağıla götürülür. Ağılda buzdolabı, televizyon, çamaşır makinesi, derin dondurucu gibi elektronik cihazlar bulunmaz. Ağıl meskenlerinde kullanılan malzemeler daimi ikamet adresi olan Mersin'in Mut ilçesine bağlı Aşağıköşeler' li mahallesine göç zamanlarında taşınır, yıl boyu ağılda tutulmazlar. Hayvanlar ise Mehmet Ali TAÇ gözetimine otlatılarak ağıla götürülür. Ağıla çıkarılırken hayvanların boyunlarına takılan çan/takalar sürünün güvenli bir şekilde otlatılması ve ağıla ulaştırılması için önemlidir. Yine ağıldan Mersin' in Mut ilçesine bağlı Aşağıköşeler' li mahallesine dönüşte de hayvanlar otlatılarak aynı yoldan kışlağa göç gerçekleştirilir.

Ağılda hayvancılık faaliyetleri temelde geçim tipi olmakla birlikte ticari (kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı amacıyla yapılmaktadır. Ovacık' ta küçükbaş hayvan beslenir ve koyun, binek, kanatlı ve büyükbaş hayvan bulunmamaktadır. Ağılda 200 adet keçi vardır. Ağılda hayvan türü 1 adettir. Ağılın otu ve suyu boldur. Ağılda otlak alanlar Üzümlü mahallesindeki diğer hayvancılık yapanlarla ortak kullanılmakta ve otlak sıkıntısı yoktur. Hayvanlar otlağa gününbirlik götürülür. Mersin' in Mut ilçesine bağlı Aşağıköşeler' li mahallesinden ağıla göç etmeyen 2 aile küçükbaş hayvanlarını ağılcı aileye hayvan başına belirli bir ücret karşılığında bir ağıl sezonu boyunca ağılda baktırmaktadır. Ağılda tarımsal faaliyet yapılmamaktadır. Ovacık ağılının, Üzümlü mahallesi Ovacık baraj göleti kenarına kurulması ağılı çekici kılmaktadır. Bu amaçla da Mehmet Ali TAÇ ailesi her yıl Ovacık ağılına çıkmaktadır. Ağılın kurulum yeri seçiminde: ağıl alanının keçi otlatılmasına uygun, Ovacık baraj göletinin varlığı, otlakların bolluğu ve ulaşımın elverişliliği etkili olmuştur. Mesken su kenarına inşa edilmiştir(Fotoğraf 4. 100' e bkz).

Fotoğraf 4.100: Ovacık Ağılı Üzümlü Mahallesi Göletinin Hemen Yanında Yer Alır

Ağılda Mehmet Ali TAÇ'ın kendine ait kullandığı bir arazisi ve meskeni vardır. Ağılda 1 adet mesken vardır. Mesken 1 katlı ve 1 odalıdır(Şekil 4.19' a bkz).

Şekil 4.19: Ovacık Ağılı Mehmet Ali TAÇ Ağıl Evi Planı

Mesken hayvancılık faaliyetlerine uygun olarak yapılmıştır. Mesken çadırdan oluşmaktadır(Fotoğraf 4.101' e bkz).

Fotoğraf 4.101 : Ovacık Ağılı Meskeni Çadırdan Oluşmaktadır

Ağılda eklenti tel ile çevrili olup korunaklı yer oluşturulmuştur. Meskenin yönü güneydoğuya bakmaktadır.

Ağılda küçükbaş hayvanlar günlük ortalama 0,5-1 litre süt vermektedirler. Süt işleri (peynir üretimi) öğleden sonra tamamlanmaktadır. Ağıldaki meskende elektrik (2016 yılından beri) güneş panelinden su ise Üzümlü mahallesi Ovacık baraj göletinden temin edilmektedir. Ağıl ile aynı adı taşıyan bir baraj göleti mevcuttur.

Ağılcı aile sağlık ocağı, kasap, bakkal, marangoz-hisar, lokanta, değirmen gibi hizmetleri Beyşehir ve Üzümlü mahallesinden karşılamaktadır. Gıda ihtiyacının büyük bir bölümü ise ağılda üretilen hayvansal ürünlerden, Üzümlü mahallesinden ve Beyşehir' den temin edilmektedir.

Ovacık ağılıının yaz nüfusu ortalama 6 kişidir. Ağılcı aile ile Üzümlü mahallesindeki hayvancılık yapanlar arasında ticari, tarımsal ve sosyal ilişkiler vardır. Ağılda düğün-eğlence, yarış, kutlama, şenlik, güreş gibi sosyal etkinlikler yapılmamakta, sosyal yaşam peynir, süt, yoğurt, üretimi, hayvan otlatma ve bakımından ibarettir. Otlak alanları sınırlarında bulunan tarlalardaki ürünlerin hasadından sonra hayvanlar serbest bırakılır. Ağılda kışın kalan olmaz. Ağılcı aile hayvanların kışlık yiyeceklerinden olan yem, saman, kuru ot gibi hayvan yiyeceklerini yaz aylarında kışlak olarak kullandıkları Mersin' in Mut ilçesine bağlı Aşağıköşelerli mahallesine depolarlar.

Fotoğraf 4.102 : Ovacık Ağılı Hayvanlarından Görünüm

Ağıldaki aile bir ağıl dönemi boyunca ortalama 150-200 kg peynir üretimi gerçekleştirmektedir. Ağılda hayvansal ürünler (süt, yoğurt, peynir, lor) Mersin'in Mut ilçesinde satılır ve bir kısmı da ailenin tüketimi için ayrılır. Satılacak hayvanlar Beyşehir' de her pazartesi kurulan haftalık hayvan pazarında ve Mersin hayvan pazarlarında satılmaktadır. Ayrıca beslenen hayvanlar ağıla gelen hayvan alımı-satımı yapanlara da satılmaktadır.

Ağılın yolları dik, virajlı ve dardır. İki araç karşılaştığında güçlüklerle geçebilmektedir. Yağışlı dönemlerde ıslanan ağıl yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Ağılda arazi kullanımı ve yerleşim planlı değildir. Ağılda kanalizasyon şebekesinin olmaması Ovacık ağılına gelenlerin ağır bir koku ile karşılaşmalarına neden olmaktadır. Ağılda otlak alanlarının koruma-kullanma dengesi sağlanamamıştır. Ağılda dönüşümlü otlatma, otlak bakımı, yabani ot ile mücadele yapılmamaktadır.

4.1.21. Çoşlu Ağılı

Çoşlu ağılı Üzümlü Mahallesi sınırları içerisinde, 1205 m. yükselti basamağında yer alır. Üzümlü ile Çoşlu arasında 91 m. yükselti farkı vardır. Üzümlü mahallesine 2 km mesafede olan Çoşlu' nun, Beyşehir ilçe merkezine uzaklığı ise 28 km' dir. Ağıla ulaşım motorlu araçlarla Beyşehir ilçe merkezinden Üzümlü mahallesine kadar olan 26 km'lik (asfalt), Üzümlü mahallesinden Çoşlu ağılına kadar olan 2 km' lik (stabilize) yol kullanılmak üzere tek güzergahtan ulaşım sağlanmaktadır. Bu yol Beyşehir' den itibaren önce Üzümlü' ye daha sonra

da oşlu' ya ulaşır. Ağıla ulaşımında çoğunlukla Üzümlü mahallesinden motorlu taşıtlar (traktör, otomobil) kullanılmakla birlikte, binek hayvanları ve yaya olarak ta ağıla ulaşım sağlanabilmektedir. Üzümlü mahallesiyle oşlu ağılı arası otomobille 5 dakika, traktörle 10 dakika, yürüyerek 30 ve binek hayvanlarıyla 20 dakika sürer. Ağıla düzenli minibüs seferi olmayıp, ulaşım hususi araçlarla sağlanmaktadır. Ağıla temel ihtiyaçlar için günöbirlık Mustafa TATIŞ, haftalık olarak ta Ahmet TATIŞ Üzümlü mahallesine inmektedir (Tablo 4.23' e bkz).

Tablo 4. 23: oşlu Ağılı Özellikleri

Ağıl Adı	Çoşlu.				
Yükselti (m)	1205.				
Hane Sayısı	2.				
Bağlı Olduğu Mahalle	Üzümlü.				
Beyşehir uzaklığı (Km)	28.				
Mahalleye Uzaklığı (Km)	2.				
Ağıla Göç Zamanı	Ağustos.				
Ağıldan Göç Zamanı	Nisan .				
Ağılın Kurulum Yılı	2013.				
Ağılın Kullanıma Başlanma Tarihi	2013.				
Ağılda Bulunulan Faaliyetler	Hayvancılık ve tarımsal.				
Hayvancılığın Yapılış Amacı	Geçim,ticari (Kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı.				
Hayvan Sayısı ve Miktarı	Keçi (350)	Koyun (25)	Binek (eşek),(1)	Toplam (376)	
Tarımsal Üretimin Amacı	Geçim.				
Yetiştirilen Ürünler, Miktarları(Kg)	Domates(45)	Patates(105)	Soğan (75)	Mısır (50)	Fasulye (65)
Tarım Arazilerinin Aidiyeti	Şahıs.				
Ağılda İş Paylaşımı Durumu	Ahmet TATIŞ Üzümlü mahallesindeki kasap dükkanıyla, Mustafa TATIŞ ise ağıldaki hayvanların bakımıyla ilgilenir. Kadınlar ise hayvanların sağımı, ağılın temizliği ve bakımıyla ilgilenmektedir.				
Ağılcılar Arasındaki Bağlılık Durumu	Akraba, ticari, tarımsal, sosyal.				
Ağılın Kurulum Yeri	Yol kenarı ve orman bitişiği.				
Mesken Sayısı	1.				
Meskenlerin Aidiyeti	Şahıs.				
Mesken Malzemeleri	Taş, sac, tuğla.piriket, ahşap.				
Mesken Eklentileri	Avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, samanlık, yemliktir.				
Meskenlerin Oda Sayısı,Katı	2 kat, 2 oda.				
Elde Edilen Ürün Türü	Hayvansal ve tarımsal.				
Elektriğin Mevcudiyeti ve Geliş Zamanı	Evet. 2016.				
Şebeke Suyu Mevcudiyeti ve Geliş Zamanı	Evet. 2016.				
Gıda İhtiyacının Karşılanması ve Karşılanma Yerleri	Kendi üretimleri,Beyşehir ilçe merkezi (Salı pazarı) ve Üzümlü mahallesı.				
Günlük Yapılan Faaliyetler	Hayvan bakımı, sağımı ve ürünleri elde etme, ağılın bakımı, bahçede meyve ve sebze yetiştirme.				
Her Yıl Bulunan Ortalama Birey Sayısı	9.				
Kışın Ağılda Kalınma Durumu ve Kalan Aile Sayısı	Ağılda kış mevsimi 2 aile kalır.				
Güvenliği Sağlayan Kurum/Kuruluş	Üzümlü Jandarma Karakol Komutanlığı.				
Ağıl Bakımını Yapan Kurum/Kurulus vb.	Beyşehir Belediyesi, Koski (Konya Su ve Kanalizasyon İdaresi) ve Aileler.				

Hayvanların Bakımının Üstlenilmesi	Aileler ve çoban.			
En Fazla Hayvana Sahip Kişi ve Hayvan Sayısı	Mustafa TATIŞ (201 adet).			
Hayvan Türü	4.			
Yapılan Ekim Türü	Fasulye, mısır, salatalık, soğan, patates.			
Ekim-Dikim Faaliyetlerinin Yapılış Amacı	Geçim.			
Ağıla Ulaşım Araçları	Motorlu araçlar ve binek hayvanları			
Ağıla Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/Stabilize yol.			
	Beyşehir-Üzümlü mahallesi arası 26 km.		Üzümlü mah-Çoşlu ağılı arası 2 km.	
Ağıla Ulaşımında Kullanılan Ulaşım Araçları ve Yolculuk Süreleri	Otomobil (8) dk	Traktör (10) dk	Yaya (30) dk	Binek hayvanı (eşek) (20) dk
Elde Edilen Ürünlerin Satış-Tüketim Yerleri	Beyşehir ve Üzümlü mahallesi.			
Ağıla Günlük Gidilimesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.			
Ağıla Haftalık Gidilimesi-Gelinilmesi Durumu	Evet..			

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar, 2022

2022 yılı Eylül ayında yapılan arazi çalışmalarında ağılın 2 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Çoşlu' ya hayvancılık ve tarımsal faaliyetler amacıyla çıkılmaktadır. Ağılda her bir ailenin kendine ait tapulu yeri yoktur, ağıl bu iki ailenin ortak kullanım alanıdır. Mülkiyet sorunu yoktur. Çoşlu ağılına ağustos ayında çıkan ağılcılar kışlağa yani Mahmutlar yaylasına nisan ayında geri dönerler. Yılın 8 ayı kullanılan ağıl yazın tamamen terk edilir. Yıllara göre değişmemekle birlikte Çoşlu'da yaz mevsimini ağılda geçiren aile bulunmamaktadır.

Ağıla Mahmutlar yaylasından göç etmeden yaklaşık 15-20 gün önce ağılcı ailelerden birer kişi konut ve eklentilerinin bakımı, tamiri ve otlak alanlarının kontrolü için ağıla giderler. Bu hazırlıkların ardından traktör ve kamyonetlere yüklenen: süt makinesi, un, şeker, döşek, minder, seccade, çuval, yem teknesi, ağılda ekmek yapmak için ekmek açılan tahta (senit), süt sağma makinesi, halı, kilim, kazan, tencere, tava, oklava, elek, güyüm, sürahi bıçak, kaşık gibi malzemeler ağıla götürürler. Ağılda elektrik olduğu için buzdolabı, televizyon, çamaşır makinesi, derin dondurucu gibi elektronik cihazlar ağılda bulunur. Ağıl meskenlerinde kullanılan malzemelerin büyük bir çoğunluğu göç zamanlarında Mahmutlar yaylasına taşınır, yıl boyu ağılda tutulmazlar. Hayvanlar ise her aileden birer kişi gözetiminde otlatılarak ağıla götürülür. Hayvanlar ağıla çıkarılırken bazılarının boyunlarına takılan çan/takalar hayvanların güvenli bir şekilde otlatılmasında ve ağıla ulaştırılmasında önemlidir. Ağıldan Mahmutlar yaylasına dönüşte de hayvanlar otlatılarak aynı yoldan kışlağa götürülür.

Ağılda hayvancılık faaliyetleri temelde geçimlik tipi olmakla beraber ticari (kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretimi amacıyla yapılmaktadır. Çoşlu' da daha çok küçükbaş hayvan beslenir, büyükbaş ve kanatlı hayvan bulunmamaktadır. Ağılda 350 adet keçi, 25 adet

koyun ve 1 adet binek hayvanı (eşek) toplamda 376 adet hayvan mevcuttur. Ağılda hayvan türü 4 adet olup, aile başı ortalama hayvan sayısı 190-195 adettir. Ağılda en fazla sayıya keçi sahiptir.

Ağılın otu ve suyu boldur. Ağılda otlak alanlar Üzümlü mahallesindeki diğer ağılıclılarla ortak kullanılmakta ve otlak sıkıntısı yoktur. Hayvanlar otlağa gününbirlik götürülür. Üzümlü mahallesinde ağıla göç etmeyen 3 aile küçükbaş hayvanlarını ağılıclılara bir ağıl sezonu boyunca hayvan başına belirlenen belirli bir ücret karşılığında ağılda baktırmaktadırlar.

Ağılda tarımsal faaliyetler ailelerin kendi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yapılmaktadır(Tablo 4.23' e bkz). Ağılda bahçelerde ve tarlalarda aileler fasulye, mısır, salatalık, soğan, patates yetiştirmektedirler. Patates 2022 yılında 105 kg'lık üretimiyle en fazla yetiştirilen üründür. Domates, fasulye, mısırın ekimi ise ailelerin tüketimine yöneliktir.

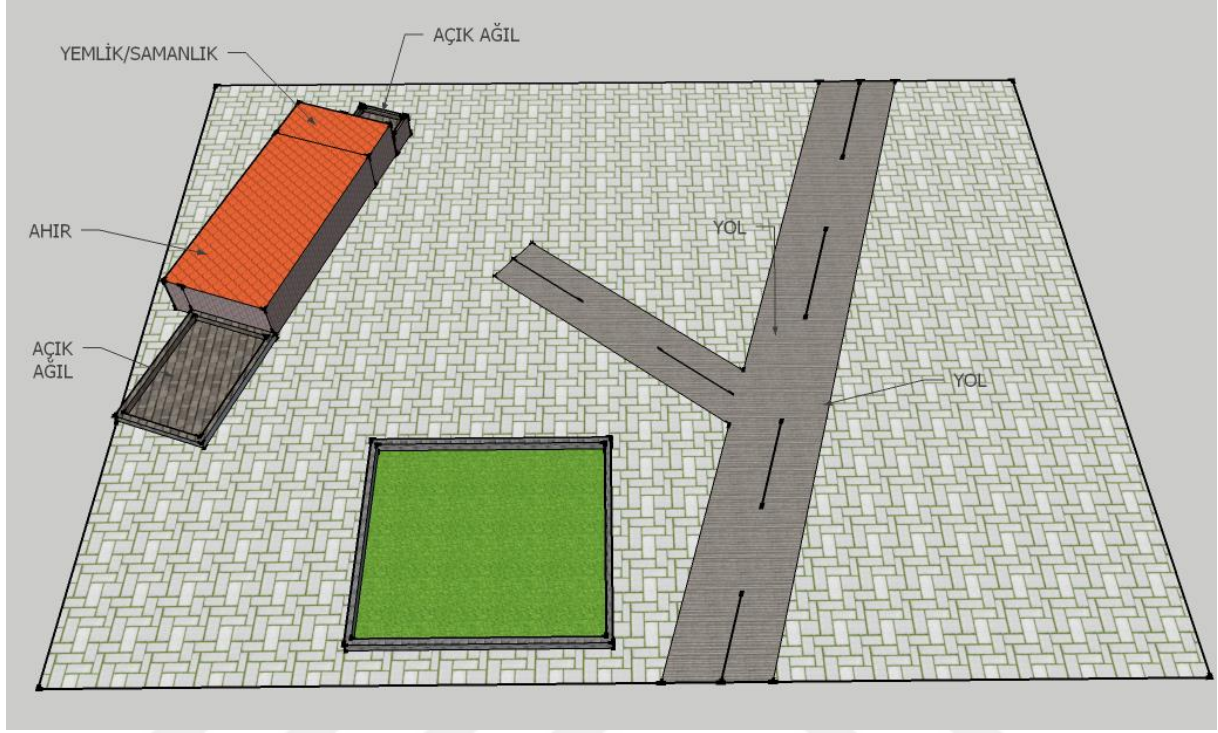
Çoşlu ağılının, yol kenarı ve ormanlık alanın birleştiği yere kurulması, ağıl alanının temiz ve ferahlatıcı etkiye sahip olması, temiz havası, güzel manzarası ağılı çekici kılmaktadır. Bu amaçla da ağılıclılar her yıl Çoşlu' ya çıkmaktadırlar (Fotoğraf 4.103' e bkz).

Fotoğraf 4.103: Çoşlu Ağılinda Mustafa TATIŞ Ağılda Tarım ve Hayvancılığın Yanında Sosyal Faaliyetlerle de İlçilenmekte ve Ağıla Gelen Misafirlere Yörenin Özelliklerini Anlatmaktadır

Ağılın kurulum yeri seçiminde: suyun varlığı, tarım alanlarının ve hayvanlar için otlak alanlarının bolluğu, Üzümlü mahallesine yakınlık ve ulaşım koşullarının elverişliliği etkili olmuştur. Mesken yol kenarı ve ormanlık alanın birleştiği yere kurulmuştur. Ağılda herkesin

kendine ait kullanacağı bir arazisi olup, ağıl meskeni ortak kullanılmaktadır. Ağılda 1 adet mesken vardır. Konut 2 katlı ve 2 odalıdır. Eklentilerin çoğu konut ile bitişiktir. Ağıl konutundaki eklentiler: avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, samanlık, yemlikten oluşmaktadır(Şekil 4.20' ye bkz).

Şekil 4.20: Çoşlu Ağılı Ahmet TATIŞ Ağıl Evi Planı

Konut hayvancılık ekonomisine uygun olarak yapılmıştır. Mesken ve eklenti malzemeleri yakın çevreden temin edilmiştir. Mesken ve eklentilerinin yapımında genellikle tuğla malzeme kullanılmakla birlikte taş, ahşap ve piriket malzemeden de yararlanılmıştır. Taş malzemenin arasına ahşap yerleştirilmiştir. Meskenlerin avlusu vardır ve hayvanların bakımını kolaylaştıracak şekilde planlanmışlardır (Fotoğraf 4.104' e bkz).

Fotoğraf 4.104 : Çoşlu Ağlında Avlulardaki Küçükbaş Hayvanlardan Bir Görünüm

Avluların kapısı ahşaptan yapılmış olup avlu içleri hayvanlar için bölmelere ayrılmışlardır. Avluda ve ahırda hayvanları yemlemek için saçıtan yapılmış oluklar yer alır(Fotoğraf. 4.105’e bkz).

Fotoğraf 4.105: Çoşlu Ağlında Hayvan Yemleme ve Sulama Alanı Olan Ahır Ağıl İçin Vazgeçilmez Bir Mesken Eklentisi Olup Tahtadan Yapılmış Oluklarda Hayvanlar Yemlenmektedir

Konutlarda küçükbaş hayvanlar için hayvan tuzlama taşları bulunur. Çatılar saç ile örtülmüştür. Ağılda bahçeler ve eklentiler tel ile çevrilerek korunaklı yer oluşturulmuştur. Ağıl

konutu mahalle ve köy konutuna benzemektedir. Turizm açısında değerlendirilen ağıl yerleşkesi yoktur. Ağıl konutunun kapı ve pencere yönü kuzeye bakmaktadır.

Ağılda küçükbaş hayvanlar günlük ortalama 1-1,5 litre süt vermektedirler. Süt işleri (peynir, tereyağı vb üretimi) öğleden sonra tamamlanmaktadır. Ağıldaki konutta elektrik (2016 yılında beri) ve su (2016 yılında beri) vardır. Ağılcılar marangoz-hisar, lokanta, sağlık ocağı, kasap, bakkal değirmen gibi hizmetleri Üzümlü mahallesinden karşılamaktadırlar. Gıda ihtiyacının büyük bir bölümü ise ağılcıların kendi üretimleri, Beyşehir ilçe merkezindeki ve Üzümlü mahallesindeki pazar ve alış-veriş merkezlerinden temin edilmektedir.

Çoşlu ağılının kış nüfusu ortalama 9 kişidir. Ağıldaki aileler arasında akrabalık, sosyal, tarımsal ve ticari ilişkiler bulunmaktadır. Ağılda düğün-eğlence, yarış, güreş, kutlama, şenlik gibi sosyal etkinlikler yapılmamakta, sosyal yaşam hayvan bakımı, sağımı ve ürünleri elde etme, bahçede meyve ve sebze bakımı ve ağılın bakımından ibarettir.

Ürünlerin hasadından sonra hayvanlar serbest bırakılır. Ağılda yazın kalan olmaz. Bu aileler hayvanların kışlık yiyeceklerinden olan yem, saman, silaj gibi hayvan yiyeceklerinin yaz aylarında ağılda depolarlar. Ağılda kışlık odun temini yaparlar.

Ağılda en fazla küçükbaş hayvan sayısına 2022 yılında 201 adet hayvanıyla Mustafa TATIŞ (Yaş: 47) sahiptir. Ağılda her bir aile bir ağıl dönemi boyunca ortalama 150-160 kg peynir üretimi gerçekleştirmektedir. Ağılda hayvansal ürünler (süt, yoğurt, peynir, lor) Üzümlü mahallesinde, Beyşehir' de satılır ve bir kısmı da ailenin tüketimi için ayrılır. Satılacak hayvanlar Beyşehir' de her pazartesi kurulan haftalık hayvan pazarında satılmaktadır. Ayrıca beslenen hayvanlar ağıla gelen hayvan alımı-satımı yapanlara da satılmaktadır.

Ağılın yolları dik, virajlı ve dardır (Fotoğraf 4.106' ya bkz).

Fotoğraf 4.106: Çoşlu Ağılı'nın Yolları Dar ve Diktir. Bu Durum Ulaşımı Olumsuz Etkilemektedir.

İki araç karşılaştığında güçlüklerle geçebilmektedir. Yağışlı dönemlerde ıslanan ağıl yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Ağılda arazi kullanımı ve yerleşim planlı değildir. Ağılda kanalizasyon şebekesinin olmaması Çoşlu'ya gelenlerin hayvansal bir koku ile karşılaşmalarına neden olmaktadır. Ağılda otlak alanlarının koruma-kullanma dengesi sağlanamamıştır. Ağılda dönüşümlü otlatma, otlak bakımı, yabani ot ile mücadele yapılmamaktadır.

4.1.22. Dedeoğlu Ağılı

Dedeoğlu ağılı Üzümlü Mahallesi sınırları içerisinde, 1130 m. yükselti basamağında yer alır. Üzümlü ile Dedeoğlu arasında 166 m. yükselti farkı vardır. Üzümlü mahallesine 3 km mesafede olan Dedeoğlu' nun, Beyşehir ilçe merkezine uzaklığı ise 29 km' dir. Ağıla ulaşım motorlu araçlarla Beyşehir ilçe merkezinden Üzümlü mahallesine kadar olan 26 km' lik (asfalt), Üzümlü mahallesinden Dedeoğlu ağılına kadar olan 3 km' lik (stabilize) yol kullanılmak üzere tek güzergahtan ulaşım sağlanmaktadır. Bu yol Beyşehir' den itibaren önce Üzümlü' ye daha sonra da Dedeoğlu'na ulaşır. Ağıla ulaşımда çoğunlukla Üzümlü mahallesinden motorlu taşıtlar (traktör, kamyonet, otomobil) kullanılmakla birlikte, binek hayvanlarıyla ve yaya olarak ta ağıla ulaşım sağlanabilmektedir. Üzümlü mahallesiyile Dedeoğlu ağılı arası otomobille 20 dakika, traktörle 35 dakika, yürüyerek 1 saat ve binek hayvanlarıyla 50 dakika sürer. Ağıla düzenli

minibüs seferi yoktur. Ulaşım hususi araçlarla sağlanmaktadır. Ağıla haftalık gelinip-gidilmez. Temel ihtiyaçlar için gününbirlik Salih ÇETİNDEDE Üzümlü mahallesine gelip-gitmektedir. Ağıla adını kurucusu vermiştir (Tablo 4.24' e Bkz).

Tablo 4. 24: Dedeoğlu Ağılı Özellikleri

Ağıl Adı	Dedeoğlu.			
Yükselti (m)	1130.			
Hane Sayısı	1.			
Bağlı Olduğu Mahalle	Üzümlü.			
Beyşehir uzaklığı (Km)	29.			
Mahalleye Uzaklığı (Km)	3.			
Ağılın Kullanım Zamanı	Ağıl yıl boyu kullanılmakta..			
Adının Veriliş Sebebi	Kurucusundan.			
Ağılın Kurulum Yılı	2007.			
Ağılın Kullanıma Başlanma Tarihi	2007.			
Ağılda Bulunulan Faaliyetler	Hayvancılık, tarım.			
Hayvancılığın Yapılış Amacı	Geçim,ticari (Kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı.			
Hayvan Sayısı ve Türü	Binek (at), (1)	Arı (20 Kovan)	Büyükbaş (200)	Toplam (221)
Tarımsal Üretim Amacı	Geçim.			
Yetiştirilen Ürünler, Miktarları (Ton)	Arpa (2)	Buğday (2)	Fink (2)	Yulaf (1) Çavdar (1)
Tarım Arazilerinin Aidiyeti	Şahıs.			
Ağılda İş Paylaşım Durumu	Erkekler: hayvan otlatma ve bakımı, hayvanların kışlık ve yazlık yiyecek ihtiyacını giderme, kadınlar ise hayvanların sağım işleri, süt, peynir ve yoğurt yapımı, çocuklar ise aileye yardım etmekte.			
Ağılın Kurulum Yeri	Yamaç, yol kenarı.			
Mesken Sayısı	2.			
Meskenlerin Aidiyeti	Şahıs.			
Mesken Malzemeleri	Tuğla ve saç.piriket ve ahşap.			
Mesken Eklentileri	Avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluk, samanlık, yemlik ve bahçe evidir.			
Meskenlerin Oda Sayısı,Katı	2 kat, 3 oda.			
Elde Edilen Ürün Türü	Hayvansal ve tarımsal.			
Elektriğin Mevcudiyeti/ Ağıla Gelme Zamanı	Evet. 2007.			
Şebeke Suyunun Mevcudiyeti/Ağıla Gelme Zamanı	Evet. 2007.			
Gıda İhtiyacının Karşılanması ve Karşılanma Yerleri	Beyşehir ilçe merkezi (Salı pazarı), Üzümlü mahallesi ve Konya.			
Günlük Yapılan Faaliyetler	Hayvan bakımı ve bahçe işleri.			
Her Yıl Bulunan Ortalama Birey Sayısı	4			
Kışın Ağılda Kalınma Durumu ve Kalan Aile Sayısı	Ağılda kış mevsimi 1 aile kalır.			
Ağılın Güvenliğinin Sağlanmasında Görevli	Ağıl Bekçisi.			
Güvenliği Sağlayan Kurum/Kuruluş vb	Üzümlü Jandarma Karakol Komutanlığı ve bekçi			
Ağılın Bakımını Üstlenen Kurum/Kuruluş vb	Beyşehir Belediyesi, Koski (Konya Su ve Kanalizasyon İdaresi) ve tutulan ücretli kişi.			
Hayvanların Bakımının Üstlenmesi	Aile bireyleri ve çoban			
Hayvan Türü	3.			
Yetiştirilen Ağaç Türü	Şeftali, ceviz, elma, armut, ahududu, erik.			
Yapılan Ekim Türü	Fink, arpa, buğday, çavdar, yulaf, fasulye, marul, patlıcan, biber.			

Ekim-Dikim Faaliyetlerinin Yapılış Amacı	Geçimr.			
Ağıla Ulaşım Araçları	Motorlu araçlar ve binek hayvanları			
Ağıla Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/Stabilize yol.			
	Beyşehir-Üzümlü mahallesi arası 26 km.		Üzümlü mah-Dedeoğlu ağılı arası 3 km.	
Ağıla Ulaşımında Kullanılan Ulaşım Araçları ve Yolculuk Süreleri	Otomobil (20 dk)	Traktör (35 dk)	Yaya (1 saat)	Binek hayvanı (at) (50 dk)
Elde Edilen Ürünlerin Satış-Tüketim Yerleri	Beyşehir ve Üzümlü mahallesi.			
Ağıla Günübirlik Gidilip-Gelinme Durumu	Evet.			

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar, 2022

2022 yılı Haziran ayında yapılan arazi çalışmalarında ağılın 1 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Dedeoğlu' na hayvancılık ve tarım amacıyla çıkılmaktadır. Ağılda ailenin kendine ait tapulu yeri vardır, mülkiyet sorunu yoktur.

Ağıl yıl boyu kullanılır. Ağılda yıl boyu kalındığından ağıl konutları ve eklentilerinin bakımı, tamiri ve otlak alanlarının kontrolüne ayrı bir zaman ayrılmaz, yıl boyu ağılcı ailenin gözetimindedir. Ağılda bulunan: süt makinesi, un, şeker, döşek, minder, çuval, yem teknesi, ağılda ekmek yapmak için ekmek açılan tahta (senit), süt sağma makinesi, halı, kilim, kazan, tencere, tava, oklava, elek, güyüm, sürahi bıçak, kaşık gibi malzemeler ağılcılık için oldukça önemlidir. Ağılda elektrik olduğu için buzdolabı, televizyon, çamaşır makinesi, derin dondurucu gibi elektronik cihazlar bulunur. Ağıl meskenlerinde kullanılan malzemeler taşınmaz, yıl boyu ağılda tutulurlar. Ağılda hayvanların bir kaçının boyunlarına takılan çan/takalar hayvanların güvenli bir şekilde otlatılmasında ve kaybolduklarında kolayca bulunmalarında oldukça büyük öneme sahiptir.

Ağılda hayvancılık faaliyetleri temelde geçim tipi olmakla birlikte ticari (kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı amacıyla da yapılmaktadır. Dedeoğlu' nda daha çok büyükbaş hayvan beslenir, küçükbaş ve kümes hayvanı bulunmamaktadır. Ağılda 1 adet binek hayvanı (at), 200 adet büyükbaş hayvan ve 20 kovan arı bulunmaktadır(Fotoğraf 4.107' ye bkz).

Fotoğraf 4.107: Dedeoğlu Ağlında Arı Yetiştiriciliği de Yapılmakta Olup, Arı Kovanları Ağıl Meskenlerinin Hemen Yanında Yer Alır

Ağılda hayvan türü 3 adet olup, en fazla sayıya büyükbaş hayvanlar sahiptir. Ağılın otu ve suyu boldur. Otlak alanlar Üzümlü mahallesine bağlı diğer yaylalarla ve ağıllarla ortak kullanılmaktadır ve otlak sıkıntısı yoktur(Fotoğraf 4.108' e bkz).

Fotoğraf 4.108: Dedeoğlu Ağılı Hayvanları Geniş Çayırılık Alanda Otlatılmaktadır

Hayvanlar otlağa gününbirlik götürülür. Üzümlü mahallesinden ağıla göç etmeyen 4 aile büyükbaş hayvanlarını 1 yıl süreyle hayvan başına belirli bir ücret karşılığında ağılda baktırmaktadırlar.

Ağılda tarımsal faaliyetler ailenin kendi ihtiyacını karşılamak amacıyla yapılmaktadır(Tablo 44' e bkz). Ağılda bahçelerde en çok bulunan meyve ağaçları: şeftali, ceviz, elma, armut, ahududu, erikdir. Ayrıca aile ağıldaki tarlalarında fındık, arpa, buğday, çavdar, yulaf, fasulye, marul, patlıcan, biber yetiştirmektedir. En fazla yetiştirilen ürünler 2022 yılında 2' şer tonluk üretimleriyle arpa, buğday ve fındıktır. Yulaf ve çavdarın yetiştirilmesi ise hayvanların beslenmesine yöneliktir.

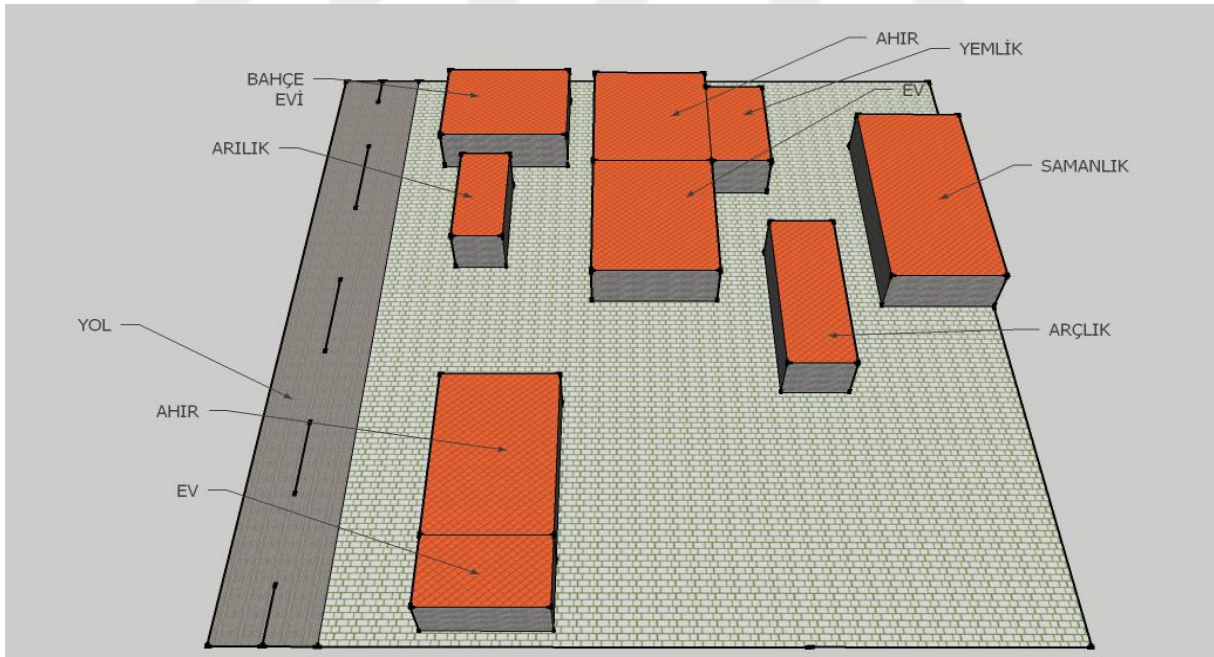
Dedeoğlu ağılının, yamaç üzerinde yol kenarına kurulması, ağıl alanının temiz ve ferahlatıcı etkiye sahip olması, temiz havası, güzel manzarası, zengin flora ve faunası, insan sağlığı için uygun ortam sağlaması, yazı serin havalarda geçirmek isteyenler için ağılı çekici kılmaktadır. Bu amaçla da Salih ÇETİNDEDE(Yaş: 38) Dedeoğlu ağılına çıkmıştır. Ağılda meskenler toplu yerleşme özelliği gösterir. Ağılın kurulum yeri seçiminde suyun varlığı, tarım alanlarının genişliği otlakların bolluğu, üzümlü mahallesine yakınlık ve ulaşımın elverişliliği etkili olmuştur.

Meskenler yamaç üzerinde yol kenarına yol inşa edilmiştir. Ağılda kullanılan arazi ve mesken Salih ÇETİNDEDE' ye aittir. Ağılda 2 adet mesken vardır. Meskenler arasında mesafe oldukça yakındır. Konutlar 2 katlı ve 3 odalıdır. Eklentilerin çoğu konutlarla bitişiktir(Fotoğraf 4.109' a bkz).

Fotoğraf 4.109: Dedeoğlu Ağlında Tamamen Saçtan Yapılmış Yemlik Ağıl Hayvancılığı İçin En Önemli Mesken Eklentilerindendir

Meskenlerdeki eklentiler: avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluk, samanlık, yemlik ve bahçe evinden oluşmaktadır(Şekil 4.21' e bkz).

Şekil 4.21 : Dedeoğlu Ağılı Salih ÇETİNDEDE Ağıl Evi Planı

Konutlar hayvancılık faaliyetlerine uygun yapılmışlardır. Mesken malzemeleri yakın çevreden temin edilmiştir. Meskenlerin yapımında genelde tuğla malzeme kullanılmakla beraber piriket, ahşap ve saç malzemedan de yararlanılmıştır. Meskenlerin avlusu vardır ve hayvanların bakımını kolaylaştıracak şekilde planlanmışlardır. Avluların kapısı saçtan yapılmış olup avlu içleri hayvanlar için bölmelere ayrılmışlardır(Fotoğraf 4.110' a bkz).

Fotoğraf 4.110: Dedeoğlu Ağılının Geniş Bir Avlusu Bulunmaktadır

Avluda hayvanları yemlemek için saçtan yapılmış oluklar yer alır. Avlularda büyükbaş hayvanlar için tuz taşları bulunur. Çatılar kiremit ve saç ile örtülüdür. Ağılda bahçe ve eklentiler tel ile çevrili olup korunaklı alan oluşturulmuştur. Ağıl konutları mahalle konutlarını andırmaktadır. Turizm açısından değerlendirilen ağıl yerleşkesi yoktur. Konutların kapı ve pencere yönü çoğunlukla batıya bakmaktadır.

Ağılda büyükbaş hayvanlardan günlük ortalama 10-11 litre süt elde edilmektedir. Süt işleri (peynir, yoğurt, tereyağı vb. üretimi) öğleden sonra tamamlanmaktadır. Ağıldaki her konutta elektrik (2007 yılından beri) ve su (2007 yılından beri) vardır.

Ağılcı aile marangoz-hisar, lokanta, sağlık ocağı, kasap, bakkal, değirmen ihtiyaçlarını Üzümlü mahallesi ve Beyşehir' den karşılamaktadır. Gıda ihtiyacının büyük bir bölümü ise Beyşehir ilçe merkezi, Konya ve Üzümlü mahallesindeki pazar ve alışveriş merkezlerinden temin edilmektedir.

Dedeoğlu ağılının nüfusu her yıl ortalama 4 kişidir. Ağıldaki aile ile Üzümlü mahallesindeki diğer yayla ve ağıl aileleri arasında akrabalık, sosyal, ticari ilişkiler mevcuttur. Ağılda düğün-eğlence, kutlama, yarış, şenlik, güreş gibi sosyal etkinlikler yapılmamakta, sosyal yaşam hayvan bakımı, hayvan otlatma, bahçe bakımı yapılan işlerden ibarettir.

Ürünlerin hasadından sonra hayvanlar tarlalara serbest bırakılmaktadır. Ağılda kışın da 1 aile kalır. Ayrıca bir bekçi bulunur. Bu aile hayvanların kışlık yiyeceklerinden olan saman,

balya, silaj, yem ve kuru ot gibi hayvan yiyeceklerini yaz aylarında ağıla depolar. Ağılı aile kışlık odun teminini yapar.

Ağılda aile bir yılda ortalama 200-220 kg peynir üretimi gerçekleştirmektedir. Ağılda hayvansal ürünler (süt, yoğurt, peynir, lor) Üzümlü mahallesinde, Beyşehir' de satılır ve bir kısmı da ailenin tüketimi için ayrılır. Satılacak hayvanlar Beyşehir' de her pazartesi kurulan haftalık hayvan pazarında satılmaktadır. Ayrıca beslenen hayvanlar ağıla gelen hayvan alımı-satımı yapanlara da satılmaktadır.

Ağılın yolları dardır. İki araç karşılaştığında güçlüklerle geçebilmektedir. Yağışlı dönemlerde ıslanan ağıl yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Ağılda arazi kullanımı ve yerleşim planlı değildir. Ağılda kanalizasyon şebekesinin olmaması Dedeoğlu'na gelenlerin ağır bir koku ile karşılaşmalarına neden olmaktadır. Ağılda otlak alanlarının koruma-kullanma dengesi sağlanamamıştır. Ağılda dönüşümlü otlatma, otlak bakımı, yabani ot ile mücadele yapılmamaktadır.

4.1.23. Toycak Ağılı

Toycak ağılı Damlapınar Mahallesi sınırları içinde 1314 m. yükselti basamağında yer alır. Damlapınar ile Toycak arasında 54 m. yükselti farkı vardır. Damlapınar mahallesine 4 km mesafede olan Toycak' ın, Beyşehir ilçe merkezine uzaklığı ise 32 km' dir. Ağıla ulaşım motorlu araçlarla Beyşehir ilçe merkezinden Damlapınar mahallesine kadar olan 28 km' lik (asfalt), Damlapınar mahallesinden Toycak ağılına kadar olan 4 km' lik (stabilize) yol kullanılmak üzere tek güzergahtan ulaşım sağlanmaktadır. Bu yol Beyşehir' den itibaren önce Damlapınar' a daha sonra da Toycak'a ulaşır. Ağıla ulaşımında çoğunlukla Damlapınar mahallesinden motorlu taşıtlar (traktör, otomobil) kullanılmakla birlikte, binek hayvanları ve yaya olarak ta ağıla ulaşım sağlanabilmektedir. Damlapınar mahallesiyile Toycak ağılı arası otomobille 15 dakika, traktörle 25 dakika, yürüyerek 50 dakika ve binek hayvanlarıyla 40 dakika sürer. Ağıla düzenli minibüs seferi yoktur. Ulaşım hususi araçlarla sağlanmaktadır. Ağıla gününbirlik gidilip-gelinmez. Temel ihtiyaçlar için haftalık olarak Ramazan ONUK Damlapınar mahallesine inmektedir (Tablo 4.25' e bkz).

Tablo 4. 25: Toycak Ağılı Özellikleri

Ağıl Adı	Toycak.
Yükselti (m)	1314.
Hane Sayısı	1.
Bağlı Olduğu Mahalle	Damlapınar.
Ağıla Çıkılan Yer.	Damlapınar mah.
Beyşehir'e uzaklığı (Km)	32.
Mahalleye Uzaklığı (Km)	4.
Ağıla Göç Zamanı	Nisan.
Ağıldan Göç Zamanı	Ekim.

Ağılın Kurulum Zamanı	1987.					
Ağılın Kullanıma Başlanma Zamanı	1987.					
Ağılda Bulunulan Faaliyetler	Hayvancılık, tarım.					
Hayvancılığın Yapılış Amacı	Geçim,ticari (Kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı.					
Hayvan Sayısı ve Türü	Keçi (40)	Binek(eşek), (1)	Kanatlı(11)	Büyükbaş(10)	Toplam(62)	
Tarımsal Üretimin Amacı	Geçim.					
Yetiştirilen Ürünler ve Miktarları (Ton/Kg)	Buğday (Ton)	Arpa (Kg)	Mısır (Kg)	Patates (Kg)	Domates (Kg)	Biber (Kg)
	2	1.5	120	200	150	30
Tarım Arazilerinin Aidiyeti	Şahıs.					
Ağılda İş Paylaşımı Durumu	Erkekler hayvan otlatma, hayvan alım-satımı, kadınlar: hayvan sağımı-süt,yoğurt ve peynir üretimi, çocuklar ise aileye yardım etmektedirler.					
Ağılcılar Arasındaki Bağlılık Durumu	Diğer yaylalardaki ve ağıllardaki yayla ve ağıl sakinleriyle akraba, tarımsal ve sosyal ilişkiler vardır.					
Ağılın Kurulum Yeri	Su kenarı ve ormanın bitişiği.					
Mesken Sayısı	1.					
Meskenlerin Aidiyeti	Şahıs.					
Mesken Malzemeleri	Taş, piriket, tuğla,ahşap, saç.					
Mesken Eklentileri	Avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluk, samanlık, garajdır.					
Meskenlerin Oda Sayısı,Katı	Tek kat, 3 oda.					
Elde Edilen Ürün Türü	Hayvansal ve tarımsal..					
Elektriğin Mevcudiyeti	Ağılda elektrik güneş panelinden yararlanarak elde edilir.					
Şebeke Suyu Mevcudiyeti	Ağılda şebeke suyu bulunmayıp içme ve kullanma suyu Toycak Çeşmesi'nden temin edilmekte.					
Gıda İhtiyacının Karşılanması ve Karşılanma Yerleri	Kendi üretimleri, Damlapınar mahallesi, Beyşehir ilçe merkezi (Salı pazarı) ve Konya					
Günlük Yapılan Faaliyetler	Hayvan otlatma, süt,yoğurt, ve peynir üretimi, bahçe ve ağılın bakımı.					
Her Yıl Bulunan Ortalama Birey Sayısı	12.					
Kışın Ağılda Kalınma Durumu	Ağılda kış mevsimi kimse kalmaz.					
Güvenliği Sağlayan Kurum/Kuruluş	Doğanbey Jandarma Karakol Komutanlığı.					
Ağıl Bakımını Yapan Kurum/Kuruluş vb.	Beyşehir Belediyesi, Damlapınar mahalle muhtarlığı ve Aile bireyleri.					
Hayvanların Bakımının Üstlenilmesi	Aileler.					
Hayvan Türü	5.					
Yetiştirilen Ağaç Türü	Elma, şeftali, vişne, erik, kiraz, armut, muşmula.					
Yapılan Ekim Türü	Buğday, arpa, mısır, patates, domates, biber yetiştirilmekte.					
Ekim-Dikim Faaliyetlerinin Yapılış Amacı	Geçim.					
Ağıla Ulaşım Araçları	Motorlu araçlar ve binek hayvanları					
Ağıla Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/ Stabilize yol.					
	Beyşehir-Damlapınar mahallesi arası 28 km.			Damlapınar mah-Toycak ağılı arası 4 km.		
Ağıla Ulaşımında Kullanılan Ulaşım Araçları ve Yolculuk Süreleri	Otomobil (15) dk	Traktör (25) dk	Yaya (50) dk		Binek hayvanı (eşek), (40) dk	
Elde Edilen Ürünlerin Satış-Tüketim Yerleri	Beyşehir, Konya-Merkez ve Damlapınar mahallesi.					

Ağıla Haftalık Gidilip-Gelinilmesi Durumu	Evet.
---	-------

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar, 2022

2022 yılı Haziran ayında yapılan arazi çalışmalarında ağılın 1 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Ağıla hayvancılık ve tarım amacıyla çıkılmaktadır. Ağıl sahibi Ramazan ONUK (Yaş: 54) olup ağılda kendisine ait tapulu yeri vardır, mülkiyet sorunu yoktur. Toycak ağılına nisan ayında çıkan ağılcı aile kışlağa yani Damlapınar mahallesine ekim ayında iner. Yılın 6 ayı kullanılan ağıl kışın tamamen terk edilir. Yıllara göre değişmemekle birlikte Toycak' ta kış mevsimini ağılda geçiren aile yoktur.

Ağıla göç etmeden yaklaşık 15-20 gün önce ağıl sahibi olan Ramazan ONUK konut ve eklentilerin bakımı, tamiri ve otlak alanların kontrolü için ağıla gider. Bu hazırlıkların ardından Toycak ağılına göç başlar. Traktöre yüklenen: süt makinesi, un, şeker, döşek, minder, seccade, çuval, yem teknesi, ağılda ekmek yapmak için ekmek açılan tahta (senit), süt sağma makinesi, halı, kilim, kazan, tencere, tava, oklava, elek, güyüm, sürahi, bıçak, kaşık gibi malzemeler ağıla götürülür. Ağılda buzdolabı, televizyon, çamaşır makinesi, derin dondurucu gibi elektronik cihazlar bulunmaz. Ağıl meskenlerinde kullanılan malzemelerin büyük bir çoğunluğu daimi ikamet adresi olan Damlapınar mahallesine göç zamanlarında taşınır, yıl boyu ağılda tutulmaz. Hayvanlar ise Ramazan ONUK ve eşi gözetiminde otlatılarak ağıla götürülür. Hayvanların boyunlarına takılan çan/takalar hayvanların güvenli bir şekilde ağıla çıkarılması ve otlatılması için önemlidir. Yine ağıldan Damlapınar' a dönüşte de hayvanlar otlatılarak aynı yoldan kışlağa göç gerçekleştirilir.

Ağılda hayvancılık faaliyetleri temelde geçim tipi olmakla birlikte ticari (kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı amacıyla yapılmaktadır. Toycak' ta daha çok küçükbaş hayvan beslenir ve koyun bulunmamaktadır. Ağılda 40 adet keçi, 10 adet büyükbaş, 11 adet kanatlı, 1 adet binek hayvanı (eşek) ve toplamda 62 adet hayvan mevcuttur. Ağılda hayvan türü 5 adet olup, en fazla sayıya keçi sahiptir.

Ağılın otu ve suyu boldur. Ağılda otlak alanlar Damla yaylası ile ortak kullanılmakta ve otlak sıkıntısı yoktur. Hayvanlar otlağa gününbirlik götürülür. Damlapınar mahallesinden ağıla göç etmeyen 2 aile küçükbaş ve büyükbaş hayvanlarını ağıl sahibi Ramazan ONUK' a bir ağıl dönemi boyunca hayvan başına belirli bir ücret karşılığında ağılda baktırmaktadır.

Ağılda tarımsal faaliyetler ailenin kendi ihtiyacını karşılamak amacıyla yapılmaktadır(Tablo 4.25' e bkz) Ağıldaki bahçede en çok bulunan meyve ağaçları: elma, şeftali, vişne, erik, kiraz, armut, muşmuladır. Ayrıca aile ağıldaki tarlalarda buğday, arpa, mısır, patates, domates, biber yetiştirmektedir. En fazla yetiştirilen tarım ürünü 2022 yılında 2 tonluk üretimiyle buğdaydır. Arpa ve mısırın ekimi ise hayvanların beslenmesine yöneliktir. Toycak

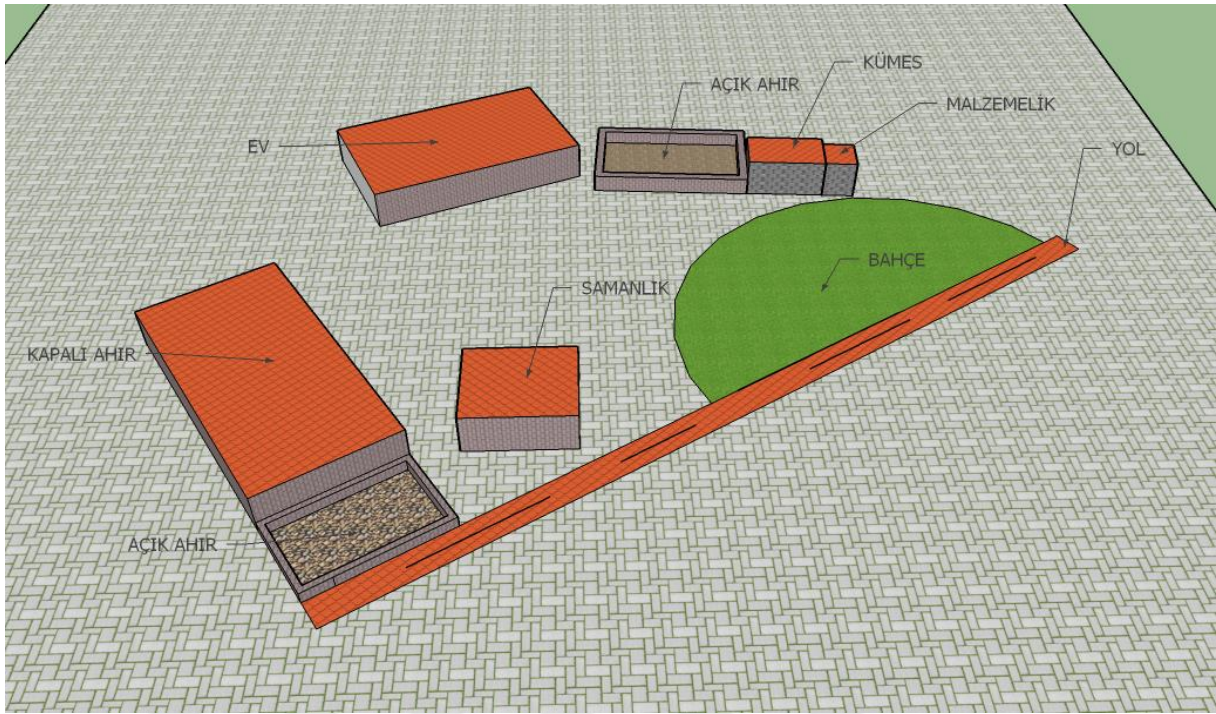
ağılının, su kenarı ve ormanlık alanın birbirine en çok yaklaştığı yerde kurulması, sessiz sakinliği, ağız alanının temiz ve ferahlatıcı etkiye sahip olması, temiz havası, güzel manzarası ağılı çekici kılmaktadır. Bu amaçla da Ramazan ONUK Damlapınar mahallesinden her yıl ağıla çıkmaktadır.

Ağılın kurulum yeri seçiminde suyun varlığı, tarım alanlarının genişliği, hayvanlar için otlak alanlarının bolluğu, Damlapınar mahallesine yakınlık ve ulaşım koşullarının elverişliliği etkili olmuştur. Ağıl meskeni su kenarı ve ormanlık alanın birbirine en çok yaklaştığı yerde inşa edilmiştir(Fotoğraf 4.111 'e bkz).

Fotoğraf 4.111: Toycak Ağılı Damla Yaylasına Giderken Hemen Yolun Sağında Yer Alır

Ağıl sahibi ve ağılı kullanan Ramazan ONUK' un ağılda kendine ait kullandığı bir arazisi ve meskeni vardır. Ağılda 1 adet mesken vardır. Konut 1 katlı ve 3 odalıdır. Eklentilerin çoğu konut ile bitişiktir. Ağılda meskendeki eklentiler: avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluk, samanlık, garajdan oluşmaktadır (Şekil 4.22' ye bkz).

Şekil 4.22: Toycak Ağılı Ramazan ONUK Ağıl Evi Planı

Konut hayvancılık faaliyetlerine uygun olarak yapılmıştır. Mesken malzemeleri yakın çevreden temin edilmiştir. Meskenlerin yapımında genelde tuğla malzeme kullanılmakla birlikte taş, piriket, ahşap ve saç malzemedan de yararlanılmıştır. Taş malzemenin arasına ahşap yerleştirilmiştir. Meskenin avlusu vardır ve genellikle hayvanların bakımını kolaylaştıracak şekilde planlanmıştır. Avlunun kapısı ahşaptan yapılmış olup avlu içi hayvanlar için bölmelere ayrılmıştır(Fotoğraf 4.112' ye bkz).

Fotoğraf 4.112: Toycak Ağılı Hayvanları Etrafı Taş Malzeme İle Çevrili Üzeri Açık Avlularda barındırılır.

Avluda hayvanları yemlemek için saçtan ve ahşaptan yapılmış oluklar yer alır. Ağıl yakınında küçükbaş hayvanlar için hayvan tuzlama taşları bulunur. Büyükbaş hayvanlar için avlu duvarları ve direklerine tuz taşları bağlanmıştır. Meskenin çatısı saç ile örtülmüştür. Ağılda bahçe tel ve taş ile çevrili olup korunaklı alan oluşturulmuştur. Ağıl konutu mahalle ve köy konutuna benzemektedir (Fotoğraf 4.113' e bkz).

Fotoğraf 4.113: Toycak Ağılı Meskenlerin Ağılıcuların İhtiyaçlarına Göre İnşa Edilmiş Olup Mahalle ve Köy Konutlarını Andırmaktadır

Turizm açısından değerlendirilen ağıl yerleşkesi yoktur. Konutun kapı ve pencere yönü doğuya bakmaktadır.

Ağıldaki büyükbaş hayvanlardan günlük ortalama 9-10 litre, küçükbaş hayvanlardan ise 0.5-1 litre süt elde edilmektedir. Süt işleri (peynir, yoğurt, tereyağı, lor vb üretimi) öğleden sonra tamamlanmaktadır. Ağıldaki konutta elektrik ihtiyacı (2014 yılından beri) güneş paneliyle karşılanır ve su (1987 yılından beri) vardır. Ağıl ile aynı adı taşıyan bir kaynak suyu vardır.

Ağılcı aile marangoz-hisar, lokanta, sağlık ocağı, kasap, bakkal değirmen gibi hizmetleri Damlapınar mahallesinden karşılamaktadır. Gıda ihtiyacının büyük bir bölümü ise Damlapınar mahallesinden, Beyşehir ve Konya' dan temin edilmektedir.

Toycak ağılının yaz nüfusu ortalama 12 kişidir. Ağıla en yakın Damla yaylası sakinler ile ağılcı aile arasında akraba, tarımsal ve sosyal ilişkiler vardır. Ağılda düğün-eğlence, kutlama, yarış, şenlik, güreş gibi sosyal etkinlikler yapılmamakta sosyal yaşam hayvan otlatma, süt-yoğurt-peynir üretimi, bahçe bakımı, ağılın bakımından ibarettir.

Ürünleri hasadından sonra hayvanlar tarlalara serbest bırakılır. Ağılda kışın kalan olmaz. Ağılcı Ramazan ONUK hayvanların kışlık yiyeceklerinden olan saman, yem gibi hayvan yiyeceklerini yaz aylarında ağıldan temin eder. Ramazan ONUK yine ağılda kışlık odun teminini yapar. Ağılda aile bir ağıl dönemi boyunca ortalama 20-30 kg peynir üretimi

gerçekleştirmektedir. Ağılda hayvansal ürünler (süt, yoğurt, peynir, lor) Damlapınar mahallesinde, Beyşehir, Konya' da satılır ve bir kısmı da ailenin tüketimi için ayrılır. Satılacak hayvanlar Beyşehir' de her pazartesi kurulan haftalık hayvan pazarında satılmaktadır. Ayrıca beslenen hayvanlar ağıla gelen hayvan alımı-satımı yapanlara da satılmaktadır.

Ağılın yolları dardır. İki araç karşılaştığında güçlüklerle geçebilmektedir. Yağışlı dönemlerde ıslanan ağıl yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Ağılda arazi kullanımı ve yerleşim planlı değildir. Ağılda kanalizasyon şebekesinin olmaması Toycak'a gelenlerin ağır bir koku ile karşılaşmalarına neden olmaktadır. Ağılda otlak alanlarının koruma-kullanma dengesi sağlanamamıştır. Ağılda dönüşümlü otlatma, otlak bakımı, yabani ot ile mücadele yapılmamaktadır.

4.1.24. Damla Yaylası

Damla yaylası Damlapınar Mahallesi sınırları içerisinde 1379 m. yükselti basamağında yer alır. Damlapınar ile Damla arasında 119 m. yükselti farkı vardır. Damlapınar mahallesine 6 km mesafede olan Damla' nın, Beyşehir ilçe merkezine uzaklığı ise 34 km' dir. Yaylaya ulaşım motorlu araçlarla Beyşehir ilçe merkezinden Damlapınar mahallesine kadar olan 28 km' lik (asfalt), Damlapınar mahallesinden Damla yaylasına kadar olan 6 km' lik (stabilize) yol kullanılmak üzere tek güzergahtan ulaşım sağlanmaktadır. Bu yol Beyşehir' den itibaren önce Damlapınar' a daha sonra da Damla' ya ulaşır. Yaylaya ulaşımında çoğunlukla Damlapınar mahallesinden motorlu taşıtlar (traktör, otomobil) kullanılmakla birlikte, binek hayvanları ve yaya olarak ta yaylaya ulaşım sağlanabilmektedir. Damlapınar mahallesiyile Damla yaylası arası otomobille 10 dakika, traktörle 20 dakika, yürüyerek 1 saat ve binek hayvanlarıyla 50 dakika sürer. Yaylaya düzenli minibüs seferi olmayıp, ulaşım hususi araçlarla sağlanmaktadır. Yaylaya haftalık gelinip-gidilmez. Temel ihtiyaçlar için gününbirlik olarak İsmail APAYDIN(Yaş: 36) Damlapınar mahallesine inmektedir.

Yayla adını kurulduğu yerdeki kaynak suyundan almıştır (Tablo 4.26' ya bkz).

Tablo 4. 26: Damla Yaylası Özellikleri

Yayla Adı	Damla
Yükselti (m)	1379.
Hane Sayısı	34.
Bağlı Olduğu Mahalle	Damlapınar.
Beyşehir'e uzaklığı (Km)	34.
Mahalleye Uzaklığı (Km)	6.
Yayla Kullanım Zamanı	Yayla yıl boyu kullanılmakta.
Yaylaya Çıkılan Yerler	Yaylaya Damlapınar, Gölcük, Yatağan, Sağlık, Doğanbey, Karabayat mahalleleri, Beyşehir ve Konya.
Adını Alış Sebebi	Kaynak suyu.
Yaylanın Kullanıma Başlanma Tarihi	1940.
Yaylada Bulunulan Faaliyetler	Hayvancılık, tarım, sayfiye ve balıkçılık (Geçim amaçlı).

Hayvancılığın Yapılış Amacı	Geçim,ticari (Kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı.					
Hayvan Sayısı ve Türü	Keçi	Koyun	Binek (eşek)	Kanatlı	Büyükbaş	Toplam
	500	300	4	360	400	1564
Tarımsal Üretimin Amacı	Geçim.					
Yetiştirilen Ürünler ve Miktarları (Ton)	Arpa (70)	Buğday (150)		Yulaf(15)	Fink (Balya), (10.000)	
Tarım Arazilerinin Aidiyeti	Şahıs.					
Yaylacılar Arasındaki Bağlılık Durumu	Akraba, ticari, tarımsal, sosyal.					
Yaylanın Kurulum Yeri	Su kenarı ve orman bitişiği.					
Mesken Sayısı	34.					
Meskenlerin Aidiyeti	Şahıs.					
Mesken Malzemeleri	Taş, tuğla, saç, piriket.ahşap.					
Mesken Eklentileri	Avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluk, samanlık, garaj.					
Meskenlerin Oda Sayısı,Katı	2 katlı ve 3 odalıdır.					
Yaylada Elde Edilen Ürünler	Hayvansal, tarımsal ve su ürünleri (Alabalık).					
Elektriğin Mevcudiyeti ve Gelme Zamanı	Evet.1989.					
Şebeke Suyunun Mevcudiyeti ve Gelme Zamanı	Evet.1998.					
Kahvehane, Sağlık Ocağı, Kasap, Bakkal, Okul, Cami, Mezarlık, Marangoz ve Lokanta Mevcudiyeti	Yaylada Damla yaylası camii ve mezarlığı vardır.					
Gıda İhtiyacının Karşılanması ve Karşılandığı Yerler	Kendi üretimleri, Beyşehir ilçe merkezi (Salı pazarı) ve Konya.					
Yaylada Günlük Yapılan Faaliyetler	Hayvan sağımı ve yayla bakımı, yoğurt, peynir yapımı, balıkçılık, tarım ve bahçe işleri,					
Yayladaki Sosyal Aktiviteler	Düğün yapılır.					
Her Yıl Bulunan Ortalama Birey Sayısı	120.					
Nüfusun Mevsimsel Değişme Durumu/Kışın Yaylada Kalınma Durumu ve Kalan Aile Sayısı	Yaylada kış mevsimi 34 aile kalır.					
Güvenliği Sağlayan Kurum/Kuruluş	Doğanbey Jandarma Karakol Komutanlığı.					
Yaylanın Bakımını Üstlenen Kurum/Kuruluş vb	Beyşehir Belediyesi, Medaş (Meram Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi), Koski (Konya Su ve Kanalizasyon İdaresi), Aile bireyler ve yaylacıların birleşmesiyle oluşan imece usulü.					
Hayvanların Bakımının Üstlenilmesi	Aileler ve çoban.					
En Fazla Hayvana Sahip Kişi ve Hayvan Sayısı	Mustafa EKİZ (126 adet).					
Hayvan Türü	8.					
Aile Başı Ortalama Hayvan Sayısı	40-45.					
Yetiştirilen Ağaç Türü	Kayısı, ceviz, badem, vişne ,kiraz, elma, armut.					
Yapılan Ekim Türü	Arpa, buğday, yulaf, fink, domates, biber, patates, fasulye.					
Ekim-Dikim Faaliyetlerinin Yapılış Amacı	Geçim.					
Yaylaya Ulaşım Araçları	Motorlu araçlar ve binek hayvanları					
Yaylaya Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/ Stabilize yol.					
	Beyşehir-Damlapınar mahallesi arası 28 km.			Damlapınar mah-Damla yaylası arası 6 km.		
Yaylaya Ulaşımında Kullanılan Ulaşım Araçları ve Yolculuk Süreleri	Otomobil	Traktör	Yaya	Binek hayvanı (eşek)		
	10 dk	20 dk	1 saat	45 dk		
Elde Edilen Ürünlerin Satılış-Tüketim Yerleri	Damlapınar, Konya ve Beyşehir.					
Yaylaya Günübirlik Gidilmesi-Gelinilmesi Durumu	Evet.					

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar, 2022

2022 yılı Temmuz ayında yapılan arazi çalışmalarında yaylanın 34 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Damla yaylası hayvancılık, tarım, sayfiye olmak üzere çok amaçlı kullanılmaktadır. Yaylada her bir ailenin kendine ait tapulu yeri vardır, mülkiyet sorunu yoktur.

Damla yaylası yılın tüm zamanlarında kullanılmaktadır. Yayladaki konut ve eklentilerinin bakımı, tamiri ve otlak alanlarının kontrolü yaylacılar tarafından yıl boyu yapılmaktadır. Yaylada yaylacılık faaliyetlerini yürütülmesi için süt makinesi, un, şeker, döşek, minder, seccade, çuval, yem teknesi, yaylada ekmek yapmak için ekmek açılan tahta (senit), süt sağma makinesi, halı, kilim, kazan, tencere, tava, oklava, elek, güyüm, sürahi, bıçak, kaşık gibi malzemeler yaylacılar için oldukça önemlidir. Yaylada elektrik olduğu için buzdolabı, televizyon, çamaşır makinesi, derin dondurucu gibi elektronik cihazlar bulunur. Yayla meskenlerinde kullanılan malzemeler taşınmaz, yıl boyu yaylada tutulurlar. Yaylada hayvanların boyunlarına takılan çan/takalar hayvanların güvenli bir şekilde otlatılmasında ve kaybolduklarında kolayca bulunmaları açısından önemlidir. Hayvanlar otlak alanlarına çoban eşliğinde otlatılarak götürülür ve yine otlak alanlarından yayla otlatılarak geri getirilir.

Yaylada hayvancılık faaliyetleri temelde geçimlik tipi olmakla birlikte ticari (kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim ve satımı amacıyla yapılmaktadır. Damla'da daha çok küçükbaş hayvan beslenir. Yaylada 500 adet keçi, 300 adet koyun, 400 adet büyükbaş, 360 adet kanatlı, 4 adet binek hayvanı (eşek) ve toplamda 1564 adet hayvan mevcuttur. Yaylada hayvan türü 8 adet olup, aile başı ortalama hayvan sayısı 40-45'tir. Yaylada en fazla sayıya keçi sahiptir.

Yaylanın otu ve suyu boldur. Yaylada otlak alanlar ortak kullanılmakta ve otlak sıkıntısı yoktur. Hayvanlar otlağa gününbirlik götürülür(Fotoğraf 4.114' e bkz).

Fotoğraf 4.114: Damla Yaylasında Büyükbaş Hayvanlar Olatmaya Sürüler Halinde Götürülür ve Getirilir

Damlapınar mahallesinden yaylaya göç etmeyen 8 aile büyükbaş ve küçükbaş hayvanlarını Damla' da belirli bir ücret karşılığında yıl boyu baktırmaktadırlar.

Yaylada tarımsal faaliyetler ailelerin geçimlik ihtiyaçlarını karşılama amacıyla yapılmaktadır(Tablo 4.26' ya bkz). Yayladaki bahçelerde en çok bulunan meyve ağaçları: kayısı, ceviz, badem, vişne, kiraz, elma, armuttur. Ayrıca aileler tarlalarında arpa, buğday, yulaf, fındık, domates, biber, patates, fasulye yetiştirmektedirler. En fazla yetiştirilen ürün 2022 yılında 150 tonluk üretimiyle buğdaydır. Yulaf, arpa ve fındık ekimi hayvanların beslenmesine yöneliktir.

Damla yaylasının, su kenarı ve ormanlık alanın birbirlerine yaklaştıkları yerde kurulması, sessiz sakinliği, yayla alanının temiz ve ferahlatıcı etkiye sahip olması, temiz havası yaylayı çekici kılmaktadır. Bu amaçla da Damlapınar, Gölcük, Yatağan, Sağlık, Doğanbey, Karabayat, Beyşehir ve Konya merkezden yaylaya çıkılmaktadır. Yaylada meskenler toplu yerleşme özelliği gösterir(Fotoğraf 4.115' e bkz).

Fotoğraf 4.115: Damla Yaylasının Meskenleri Toplu Yerleşme Özelliği Göstermektedir

Yaylanın kurulum yeri seçiminde suyun varlığı, tarım alanlarının genişliği, hayvanlar için otlak alanlarının bolluğu, ulaşımın elverişliliği etkili olmuştur. Meskenler genelde su kenarı ve ormanlık alanın birbirine en çok yaklaştığı yerde inşa edilmiştir. Yaylada herkesin kendine ait kullanabileceği bir arazisi ve meskeni vardır. Yaylada toplam 34 adet mesken vardır. Meskenler arasındaki mesafe oldukça yakındır. Konutlar genelde 2 katlı ve 3 odalıdır. Çoğu konut ise eklentileri ile bitişiktir. Yayladaki meskenlerdeki eklentiler: avlu, göze, odunluk, bahçe, tokat, kuzuluk, samanlık, garajdan oluşmaktadır(Şekil 4.23' e bkz).

Fotoğraf 4.116: Damla Yaylası Meskenleri Damlapınar Mahallesinin Mesken Özelliklerini Yansıtmaktadır

Turizm açısından değerlendirilen yayla yerleşkesi yoktur. Konutların kapı ve pencere yönü çoğunlukla batıya bakmaktadır. Yaylada büyükbaş hayvanlar günlük ortalama 10-11 litre, küçükbaş hayvanlar ise 0,5-1 litre süt vermektedirler. Süt işleri (peynir üretimi) öğleden sonra tamamlanmaktadır. Yaylada her konutta elektrik (1989 yılından beri) ve su (1998) yılından beri) vardır. Yayla ile aynı adı taşıyan bir cami ve mezarlık bulunmaktadır.

Yaylacılar marangoz-hisar, lokanta, sağlık ocağı, kasap, bakkal değirmen gibi hizmetleri Damlapınar mahallesinden, Beyşehir ve Konya'dan karşılamaktadırlar. Gıda ihtiyacının büyük bir bölümü ise yaylacıların kendi üretimleri, Beyşehir ilçe merkezi ve Konya merkezdeki alış-veriş merkezlerinden satın alınarak temin edilmektedir.

Damla yaylasının nüfusu her yıl ortalama 120 kişidir. Yayla sakinleri arasında akraba, ticari, tarımsal, sosyal ilişkiler vardır. Yaylada düğün-eğlence, yarış, kutlama, güreş ve şenlik gibi sosyal etkinlikler yapılmamakta, sosyal yaşam; hayvan bakımı, sağımı, yoğurt, peynir yapımı, balıkçılık, tarım ve bahçe işleri, yaylanın bakımından ibarettir. Ürünlerin hasadından sonra hayvanlar tarım alanlarına serbest bırakılır. Yaylada kışında ortalama 120 kişi olur. Bu aileler hayvanların kışlık yiyeceklerinden olan saman, balya, silaj, yem ve kuru ot gibi hayvan yiyeceklerini yaz aylarında yaylaya depolarlar. Yaylacılar kışlık odun temini yaz aylarında yaylada yaparlar.

Yaylada en fazla hayvan sayısına 126 adet hayvanıyla 2022 yılında Mustafa EKİZ (Yaş: 68) sahiptir. Ayrıca yaylada geçim amaçlı alabalık yetiştirilir(Fotoğraf 4.117' ye bkz).

Fotoğraf 4.117: Damla Yaylasında Alabalık Yetiştirilmekte Olup Diğer Yaylalardan Bu Özelliği ile Ayrılmaktadır

Yaylada her bir aile bir yılda ortalama 30-40 kg peynir üretimi gerçekleştirmektedir. Yaylada hayvansal ürünler (süt, yoğurt, peynir, lor) Damlapınar mahallesinde, Beyşehir, Konya' da satılır ve bir kısmı da ailelerin tüketimi için ayrılır. Satılacak hayvanlar Beyşehir' de her pazartesi kurulan haftalık hayvan pazarında satılmaktadır. Ayrıca beslenen hayvanlar yaylaya gelen hayvan alımı-satımı yapanlara da satılmaktadır.

Yaylanın yolları dik, virajlı ve dardır. İki araç karşılaştığında güçlükle geçebilmektedir. Yağışlı dönemlerde ıslanan yayla yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Yaylada arazi kullanımı ve yerleşim planlı değildir. Yaylada kanalizasyon şebekesi bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu durum Damla yaylasına gelenlerin hayvansal bir koku ile karşılaşmalarına neden olmaktadır. Yaylada otlak alanlarının koruma-kullanma dengesi sağlanamamıştır. Yaylada dönüşümlü otlatma, otlak bakımı, yabancı ot ile mücadele yapılmamaktadır.

4.1.25. Akçabelen Ağılı

Akçabelen ağılı Akçabelen Mahallesi sınırları içerisinde, 1143 m. yükselti basamağında yer alır. Akçabelen mahallesi ile ağıl arasında 58 m. yükselti farkı vardır. Akçabelen mahallesine 1 km mesafede olan Akçabelen' in, Beyşehir ilçe merkezine uzaklığı ise 37 km' dir. Ağıla ulaşım motorlu araçlarla Beyşehir ilçe merkezinden Akçabelen mahallesine kadar olan

36 km' lik (asfalt), Akçabelen mahallesinden Akçabelen ağılına kadar olan 1 km' lik (stabilize) yol kullanılmak üzere tek güzergahtan ulaşım sağlanmaktadır. Bu yol Beyşehir' den itibaren önce Akçabelen mahallesine daha sonra da mahalle ile aynı adı taşıyan Akçabelen ağılına ulaşır. Ağıla ulaşımında çoğunlukla Akçabelen mahallesinden motorlu taşıtlar (kamyonet, otomobil) kullanılmakla birlikte, yaya olarak ta ağıla ulaşım sağlanabilmektedir. Antalya'nın Manavgat ilçesi ile Akçabelen ağılı arası otomobille yaklaşık 3 saat 20 dakika sürer. Ağıla düzenli minibüs seferi olmayıp, ulaşım hususi araçlarla sağlanmaktadır. Ağıla gününbirlik gelinip-gidilmez. Temel ihtiyaçlar için haftalık olarak Yüksel ZURNA Antalya Manavgat ilçesi Kırk Kavak mahallesine gidip-gelmektedir (Tablo 4.27' ye bkz).

Tablo 4. 27: Akçabelen Ağılı Özellikleri

Ağıl Adı	Akçabelen.	
Yükselti (m)	1143.	
Hane Sayısı	2.	
Bağlı Olduğu Mahalle	Akçabelen.	
Beyşehir'e uzaklığı (Km)	37.	
Mahalleye Uzaklığı (Km)	1.	
Ağıla Göç Zamanı	Temmuz.	
Ağıldan Göç Zamanı	Eylül .	
Ağılın Kullanıma Başlanma Zamanı	1995.	
Ağılda Bulunulan Faaliyetler	Hayvancılık.	
Hayvancılığın Yapılış Amacı	Geçim,ticari (Kurbanlık hayvan besiciliği), süt ve ürünleri üretim.	
Hayvan Sayısı ve Türü	Keçi (310)	
Tarım Arazilerinin Aidiyeti	Kamu.	
Ağılcular Arasındaki Bağlılık Durumu	Sosyal.	
Meskenlerin Kurulum Yeri	Orman.	
Mesken Sayısı	2	
Meskenlerin Aidiyeti	Şahıs	
Mesken Malzemeleri	Ağılda Ali ÖZKAN minibüs, Yüksel ZURNA ise çadırı mesken olarak kullanılmaktadır.	
Mesken Eklentisi	Tokat.	
Meskenlerin Oda Sayısı,Katı	Tek kat, tek oda.	
Ağılda Elde Edilen Ürünler	Hayvansal .	
Elektriğin Mevcuduyeti	Ağılda elektrik güneş panelinden yararlanarak elde edilir.	
Şebeke Suyunun Mevcuduyeti	Ağılda şebeke suyu bulunmayıp içme ve kullanma suyu Akçabelen'den temin edilmektedir.	
Gıda İhtiyacının Karşıllanması ve Karşılama Yerleri	Beyşehir ilçe merkezi (Salı pazarı), Akçabelen mahallesi ve .Konya.	
Ağılda Günlük Yapılan Faaliyetler	Hayvan otlatma, bakımı ve sağımı, ağılın bakımı ve onarımı.	
Ağılda Her yıl Bulunan Kişi Sayısı	8	
Kışın Ağılda Kalınma Durumu	Ağılda kış mevsimi kalan olmaz.	
Güvenliği Sağlayan Kurum/Kuruluş	Beyşehir Jandarma Komutanlığı.	
Ağılın Bakımını Üstlenen Kurum/Kuruluş vb	Akçabelen mahallesi muhtarlığı, Beyşehir Belediyesi ve Aileler.	
Hayvanların Bakımının Üstlenilmesi	Aileler.	
En Fazla Hayvana Sahip Kişi ve Hayvan Sayısı	Yüksel ZURNA (200 adet).	
Hayvan Türü	1.	
Ağıla Ulaşım Araçları	Yaya ve motorlu taşıtlar.	
Ağıla Ulaşım Güzergahları ve Mesafelei	Asfalt/Stabilize yol.	
	Beyşehir-Akçabelen mahallesi arası 36 km.	Akçabelen mah-Akçabelen ağılı arası 1 km.

Ağıla Çıkışta ve Ağıldan İnişte Konaklama Durumu	Yüksel ZURNA ağıla çıkarken Konya'nın Derebucak ilçesi Göynem-Pınarbaşı mevkiinde 1 gün hayvanlarıyla dinleniyor, Akova yaylasında mayıs ve haziran aylarında kalıyor ve ağustos ayında Akçabelen ağılına çıkıyor. Ağıldan daimi ikamet adresine dönerken de yine Pınarbaşı ve Beş Konak mevkiini takip ederek aynı güzergahı kullanıyor.
Antalya-Manavgat İlçesi ile Ağıl Arası Ulaşım Aracı ve Süresi	Otomobil ile yaklaşık 3 saat 20 dk.
Hayvancılıktan Elde Edilen Ürünlerin Satılma ve Tüketilme Yerleri	Antalya Manavgat ilçesi.
Ağıla Haftalık Gidilip-Gelinme Durumu	Evet.

Kaynak: Yerinde Yapılan Araştırmalar, 2022

Fotoğraf 4.118: Akçabelen Ağılında Ali ÖZKAN Ağılda Kurbanlık keçi yetiştiricilerindendir

2022 yılı Temmuz ayında yapılan arazi çalışmalarında ağılın 2 aile tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Akçabelen'e 2 aile de hayvancılık amaçlı çıkmaktadır

Ağılda her bir ailenin kendine ait tapulu yeri olmayıp, mülkiyet sorunu da yoktur. Akçabelen ağılına temmuz ayında çıkan ağılcılar kışlağa yani Antalya'nın Manavgat merkez Yukarı Işıklar ve Kırk Kavak mahallelerine eylül ayında geri dönerler. Yılın 3 ayı kullanılan

ağıl kışın tamamen terk edilir. Yıllara göre değişmemekle birlikte Akçabelen' de kış mevsimini ağılda geçiren aile yoktur.

Ağıla göç etmeden yaklaşık 15-20 gün önce ağılcı ailelerden bir kaç kişi ağıl ve otlak alanlarının kontrolü için ağıla giderler. Bu hazırlıkların ardından Akçabelen'e göç başlar. Kamyonetlere yüklenen: süt makinesi, un, şeker, döşek, minder, çuval, yem teknesi, ağılda ekmek yapmak için ekmek açılan tahta (senit), süt sağma makinesi, halı, kilim, kazan, tencere, tava, oklava, elek, güyüm, ,sürahi, bıçak, kaşık gibi malzemeler ağıla götürülür. Ağılda buzdolabı, televizyon, çamaşır makinesi, derin dondurucu gibi elektronik cihazlar bulunmaz. Ağıl meskenlerinde kullanılan malzemeler daimi ikamet adresine göç zamanlarında taşınır, yıl boyu ağılda tutulmazlar. Hayvanlar ise her bir ağılcı aileden 2 kişi gözetiminde otlatılarak ağıla götürülür. Ağılcılardan Yüksel ZURNA (Yaş: 37) daimi ikamet adresi olan Antalya Manavgat Kırk Kavak mahallesinden ağıla hayvanlarını otlatarak, dinlenerek ve bekleme yaparak çıkıyor ve ağıla çıkarken Konya' nın Derebucak ilçesi Göynem-Pınarbaşı mevkiinde 1 gün hayvanlarıyla dinleniyor, Akova yaylasında mayıs ve haziran aylarında kalıyor ve temmuz-ağustos ayında Akçabelen ağılına geliyor. Ağıldan daimi ikamet adresine dönerken de yine Pınarbaşı ve Beş Konak mevkii takip ederek aynı güzergâhı kullanarak kışlağa geri dönüyor. Ali ÖZKAN (Yaş: 55) ise daimi ikamet adresi olan Antalya Manavgat Yukarı Işıklar mahallesinden Akçabelen ağılına kamyonetle (Motorlu taşıtlarla) bekleme ve dinlenme yapmadan doğrudan göç etmektedir. Yine ağıldan göç ederken de Yüksel Zurna adlı ağılcı hayvanlarını Antalya Manavgat Kırk Kavak mahallesine otlatarak göçü gerçekleştirmektedir.

Ağılda hayvancılık faaliyetleri temelde geçim tipi olmakla birlikte ticari (kurbanlık hayvan besiciliği), amacıyla yapılmaktadır. Akçabelen' de daha çok küçükbaş hayvan beslenir ve koyun, kanatlı, büyükbaş ve binek hayvanı yoktur. Ağılda 310 adet keçi vardır. Ağılda hayvan türü 1 adet olup, aile başı ortalama hayvan sayısı 140-150 adettir. Ağılda en fazla sayıya keçi sahiptir.

Ağılın otu ve suyu boldur. Ağılda otlak alanlar ortak kullanılmakta ve otlak sıkıntısı yoktur(Fotoğraf 4.119' a bkz).

Fotoğraf 4.119: Akçabelen Ağılın Keçilerin Otladığı Sahada Oldukça Engebelidir

Hayvanlar otlağa gününbirlik götürülür. Akçabelen mahallesinden ağıla göç etmeyen 1 aile küçükbaş hayvanlarını ağılcılara bir ağıl dönemi boyunca hayvan başına belirli bir ücret karşılığında ağıla baktırmaktadır. Ağılda tarımsal faaliyetler yapılmamaktadır.

Akçabelen ağılının ormanlık alana kurulması ağıl alanının temiz ve ferahlatıcı etkiye sahip olması, temiz havası yazı serin havalarda geçirmek isteyenler için ağılı çekici kılmaktadır (Fotoğraf 4.120' ye bkz).

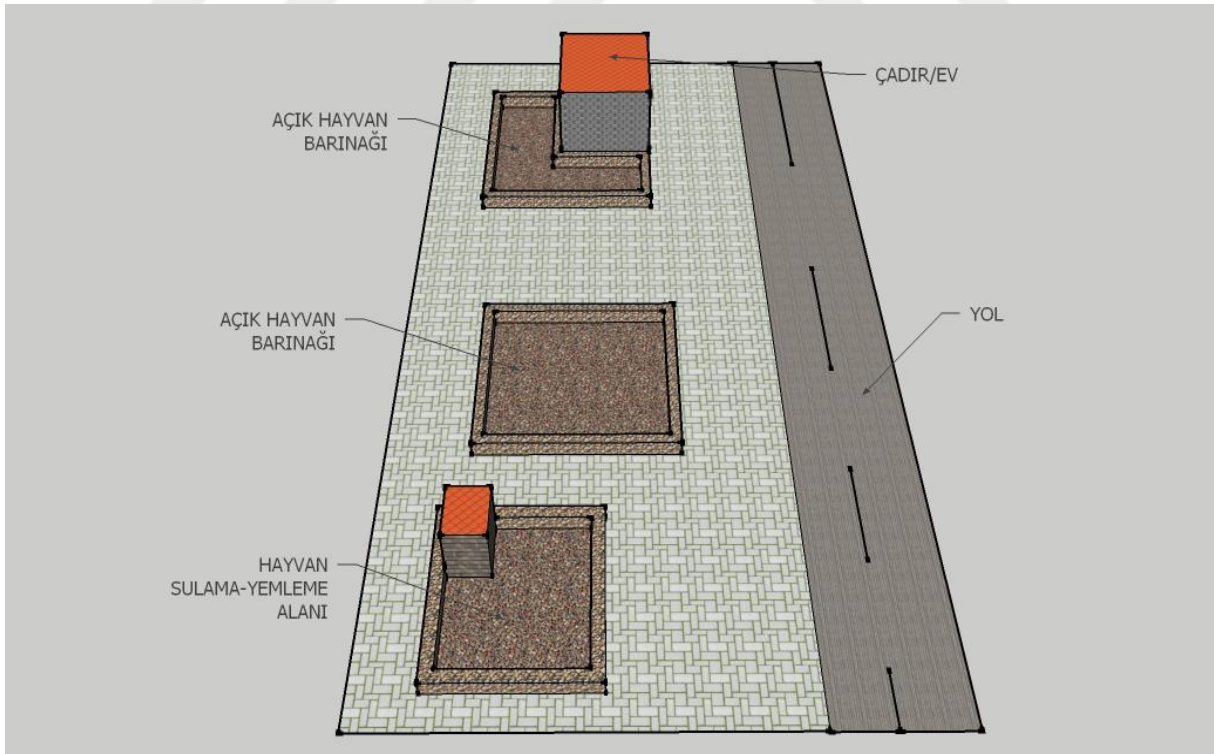
Fotoğraf 4.120 : Akçabelen Ağılı'nın Uzaktan Görünümü

Bu amaçla da bu 2 aile Akçabelen ağılına çıkmaktadır. Ağılda meskenler toplu yerleşme özelliği gösterir. Ağılın kurulum yeri seçiminde suyun varlığı, hayvanlar için otlak alanlarının bolluğu, ulaşım koşullarının elverişliliği ve alışkanlıklar etkili olmuştur. Meskenler ormanlık alana inşa edilmiştir. Ağılda herkesin kendine ait bir meskeni vardır.

Fotoğraf 4.121: Akçabelen Ağılında Yüksel ZURNA'nın Meskeni Çadırdan Oluşturmaktadır

Ağılda toplam 2 adet mesken vardır. Meskenler arasındaki mesafe oldukça yakındır. Konutlar 1 katlı ve 1 odalıdır. Eklenti ise konutlarla bitişiktir. Ağıldaki meskenlerdeki tek eklenti tokat'tır(Şekil 4.24' e bkz).

Şekil 4.24: Akçabelen Ağılı Ağıl Yerleşme Planı

Konutlar hayvancılık faaliyetlerine uygun olarak yapılmışlardır. Yüksel ZURNA' nın meskeni çadırdan Ali ÖZKAN 'ın meskeni ise minibüsten oluşmaktadır. Ağılda eklenti olan tokat tel ile çevrilmiş olup korunaklı yer oluşturulmuştur.

Fotoğraf 4.122: Akçabelen Ağılı Keçileri Etrafı Tel İle Çevrili Alanda Barındırılmaktadır

Ağıl meskenlerinin hemen yakınında hayvanları yemlemek ve sulamak amacıyla saçtan yapılmış oluklar yer alır. Küçükbaş hayvanları tuzlamak için hayvan tuzlama taşları yine bu olukların yakınında yer alır. Turizm açısından değerlendirilen ağıl yerleşkesi yoktur. Konutların kapı ve pencere yönü doğuya bakmaktadır.

Ağılda küçükbaş hayvanlar günlük ortalama 1-1,5 litre süt vermektedir. Süt işleri (süt, peynir, tereyağı üretme) öğleden sonra tamamlanmaktadır. Ağılda her konutta elektrik (2002 yılında yaptırılan güneş paneliyle) ve su (Akçabelen mahallesi kaynak suyundan) karşılanmaktadır.

Ağılcılar sağlık ocağı, kasap, bakkal, marangoz-hisar, lokanta, değirmen gibi hizmetleri Akçabelen mahallesinden karşılamaktadırlar. Gıda ihtiyacının büyük bir bölümü ise Akçabelen mahallesindeki mahalle pazarından, Beyşehir' de haftanın her salı günü kurulan pazardan ve Konya'dan temin edilmektedir.

Akçabelen ağılının yaz nüfusu ortalama 8 kişidir. Ağılcılar arasında sosyal ilişkiler vardır. Ağılda düğün-eğlence, yarış, kutlama, güreş, şenlik gibi sosyal etkinlikler yapılmamakta sosyal yaşam hayvan otlatma, bakımı, sağımı, ağılın bakımı ve onarımından ibarettir. Ağılda yakınlarındaki tarım alanlarında ürünlerin hasadından sonra hayvanlar serbest bırakılır. Ağılda

kışın kalan olmaz. Bu aileler hayvanların kışlık yiyeceklerinden olan yem, saman, kuru ot gibi hayvan yiyeceklerini yaz aylarında kışlağa depolarlar. Ağılcılar kışlakta kışlık odun teminini yaparlar.

Ağılda en fazla küçükbaş hayvan sayısına 2022 yılında 200 adet keçisiyle Yüksel ZURNA sahiptir. Ağılda her bir aile bir ağıl dönemi boyunca ortalama 60-70 kg peynir üretimi gerçekleştirmektedir. Ağılda hayvansal ürünler (süt, yoğurt, peynir, lor) Antalya' nın Manavgat ilçesinde satılır ve bir kısmı da ailelerin tüketimi için ayrılır. Satılacak hayvanlar yine Antalya'nın Manavgat ilçesinde satılmaktadır.

Ağılın yolları dardır. İki araç karşılaştığında güçlükle geçebilmektedir. Yağışlı havalarda ıslanan ağıl yolu kayganlaşır ve ulaşım olumsuz etkilenir. Ağılda arazi kullanımı ve yerleşim planlı yoktur. Ağılda kanalizasyon şebekesinin olmaması Akçabelen'e gelenlerin ağır bir hayvansal koku ile karşılaşmalarına neden olmaktadır. Ağılda otlak alanlarının koruma-kullanma dengesi sağlanamamıştır. Ağılda dönüşümlü otlatma, otlak bakımı, yabancı ot ile mücadele yapılmamaktadır.

SONUÇ

Türkiye' de yaylacılık faaliyetlerinin başlangıcı çok eski dönemlere rastlamaktadır. Türklerin Anadolu' ya göçleri, Türkiye' de yaylacılık faaliyetlerinin başlangıcı olarak kabul edilebilir. Anadolu insanının Orta Asya kültüründen edindiği yaylacılık geleneği ve kişisel yeteneklerinin de etkisiyle yaylacılık faaliyetleri Anadolu' da adeta yaşam biçimi haline gelmiştir.

Türkiye' nin coğrafi konumu, yeryüzü şekilleri, iklimi yaylacılık için uygun zemin oluşturan faktörlerdendir. Türkiye' de yeryüzü şekillerinin etkisiyle yaylacılık faaliyetleri Türkiye' nin bölgeleri arasında farklılık göstermektedir. Karadeniz, Akdeniz, Doğu Anadolu, Ege ve Marmara bölgelerinde dikey yaylacılık, İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde ise çoğunlukla yatay yaylacılık faaliyetleri görülür. Bunun yanında: "bu bölgelerin tamamında dikey ya da yatay yaylacılık faaliyetleri görülür" gibi bir ifade kullanmak bilimsel açıdan doğru değildir. Ancak Türkiye' de yaylacılık denilince akla ilk gelen temel ekonomik fonksiyonun hayvancılık olduğu ve tarımsal faaliyetlerin ise hayvancılık ekonomisi destekleyen ve tamamlayan bir unsur olduğu gerçeği 21 yy'a kadar kabul edilmekteydi. Ancak bugün Türkiye' de yaylacılık faaliyetlerinin tamamı için olmasa da yaylacılık hem fonksiyon hem de şekil değiştirmiş bulunmaktadır. Yukarıda da bahsedildiği üzere Türkiye'de yaylacılık faaliyetleri daha önceki dönemlerde hayvancılık ekonomisi üzerine kurulmuş ve tarımsal faaliyetler de hayvancılığı destekleyen bir unsur olmuştur.

Bugün ise yaylacılık tarım ve hayvancılık ekonomisinden ziyade yazlık dinlenme yerleri(sayfiye alanları), doğa sporlarının ve yürüyüşlerinin yapıldığı yer başta olmak üzere fonksiyon(işlev) değiştirmiş bulunmaktadır. Bu fonksiyonel değişimle beraber yaylacılık kavramı da değişime uğramış bulunmaktadır. Bilhassa Akdeniz bölgesinde Toroslar' daki yaylalarda ve Karadeniz bölgesindeki yaylalarda bunu görme imkânı çok daha fazladır. Hatta Türkiye' deki yaylaların birçoğu fonksiyon değişimiyle birlikte, geçici yerleşme şekillerinden çıkıp, daimi yerleşim birimi haline gelenler bile olmuştur.

Beyşehir' deki yaylaların ve ağılların bulunduğu yükselti basamaklarına bakıldığında genellikle 1000-2000 m. yükselti basamağında yani orman kuşağında bulunduklarını görmek mümkündür. Özellikle araştırma sahasındaki yayla ve ağıllarda bu daha barizdir.

Beyşehir ilçesinde yaylacılık faaliyetleri çok eski dönemlerden beri halkın temel geçim kaynağını oluşturmaktadır. Beyşehir' in taşra mahallelerinde (Doğanbey, Başgöze, Üzümlü, Yeşildağ, Akçabelen, Dumanlı, Damlapınar mahalleleri) yaşayan insanların büyük çoğunluğu uzun zamanlardan beri yaz aylarının başlarında (Mayıs-Haziran) yaylaya çıkmışlar, sonbahar

aylarında (Eylül-Ekim) havaların soğumasıyla daimi yerleşim birimlerine (kışlağa) dönmüşlerdir. Yıllardan beri gerçekleşen bu faaliyet Beyşehir' de yaylacılık kültürünün yaşatılmasını ve günümüze kadar ulaştırılmasını sağlamıştır.

Günümüzde Beyşehir' de yapılan yaylacılık faaliyetlerinin tamamı göçebe yaylacılık olmayıp, daimi yaylacılık şekline dönüşen ve bugün halen bu fonksiyonunu sürdüren yaylacılık faaliyetleri de bulunmaktadır. Ancak son yıllarda saha insanının sosyal, ekonomik ve kültürel yapısında meydana gelen değişmelerle birlikte sahada yaylacılık önceki popülerliğini yitirmiş bulunmaktadır. Özellikle 2010 yılından sonra araştırma sahasındaki yaylacılık faaliyetleri giderek azalma eğilimine girmiştir.

Araştırma sahasındaki yaylaların büyük çoğunluğunda hayvancılık ekonomisine dayalı geleneksel yaylacılık faaliyetleri yürütülmekte olup, dikey yaylacılık faaliyetleri görülmektedir. Araştırma sahasındaki yaylalar doğal güzellikleri ve manzaralarıyla adeta insanı mest etmektedirler. Yaylaların bu özelliği dağ turizmi ve doğa yürüyüşü gibi aktivitelere olanak sağlamaktadır. Bu sahanın tanıtılmasında faydalanılabilecek bir konudur. Araştırma sahasındaki yaylalar aynı zamanda yaz aylarının bunaltıcı sıcaklarından insanların nefes alabildikleri yerleri oluşturmaktadırlar.

Sahadaki yaylaların kullanım zamanları genellikle yaz aylarını rastlamakla birlikte yıl boyu yaylayı kullanan yaylacılar da mevcuttur. Bu çalışmada: Doğanbey, Başgöze, Yeşildağ, Üzümlü, Akçabelen, Damlapınar, Dumanlı mahalleri sınırları içinde yer alan 8 adet yayla ve 17 adet ağıl araştırılmıştır. Araştırılan yayla ve ağıllar ile bağlı oldukları mahalleler arasında yükselti farkları değişkenlik göstermektedir. Buna göre en fazla yükselti farkı Dumanlı ağılı olup bağlı olduğu Dumanlı Mahallesi ile arasında 742 m yükselti farkı mevcuttur. Kükürt yaylası ile bağlı olduğu Doğanbey Mahallesi arasında diğer yayla ve ağıllara göre en az yükselti farkı (23 m.) vardır.

Araştırma sahasındaki yaylalar ve ağıllar ile bağlı oldukları mahalleler arasında mesafe farklılık göstermektedir. İvrin ağılı ile bağlı olduğu Üzümlü Mahallesi arasında 12 km mesafe olup en fazla, Akçabelen mahallesi ile Akçabelen ağılı arasında, Kavaklıdere yaylası ile bağlı olduğu Doğanbey mahallesi arasında, Kamışçık ağılı, Aldede(Elmalıpınar) ağılı, Ömer Kuzardı ağılları ile bağlı oldukları Başgöze mahallesi arasında ve Dumanlı ağılı ile bağlı olduğu Dumanlı mahallesi arasında 1 km uzaklık olup en az mesafeye sahiptirler. Araştırma sahasındaki yayla ve ağılların tamamına motorlu taşıtlarla ulaşım sağlanabilmektedir. Sadece Doğanbey Mahallesi sınırlarında bulunan Bayram yaylasına ve Tembelağıl ağılına 2 farklı güzergâhtan gidilebilirken, diğer 23 yayla ve ağıla önce bağlı oldukları mahalleye uğramak koşuluyla ve stabilize yoldan gidilmek üzere ulaşılabilir. Yayla ve ağıllara ulaşımında

çoğunlukla otomobil, traktör, kamyonet ve binek hayvanlarından yararlanılmaktadır. Yaylalar ve ağıllar ile bağlı oldukları mahallelere ve ilçelere (Beyşehir, Manavgat, Serik)' e günlük ve haftalık temel ihtiyaçlar için gidilip-gelinir.

Bayram yaylası, Gavurönü(Çivi Osman) ağılı, Çoşlu ağılı, Toycak ağılı ve Akçabelen ağıllarının adını nerden ve nasıl aldığı bilinmemekle birlikte, diğer 20 yayla ve ağılın adını: kurucularından, soy-sülale isimlerinden ya da kuruldukları yerdeki akarsu, dere vs. coğrafi unsurlardan ve bağlı oldukları mahallelerden aldıkları tespit edilmiştir.

Araştırma sahasındaki yaylalar ve ağıllar 2022 yılının farklı dönemlerinde ziyaret edilmiştir. Araştırılan yaylaların ve ağılların nüfus miktarları farklılık göstermektedir. Nüfus yaz aylarında yaylaların ve ağılların büyük bir çoğunluğunda yaylacılık ve ağılcılık faaliyetlerine bağlı olarak artış gösterirken kış aylarında yaylalar ve ağılların çoğunluğu terk edilir. Yaylaların ve ağılların çoğunluğu aynı mahalle halkı veya akrabalar tarafından kullanılmakta olup bu ise yayla ve ağılarda kültürel çeşitliliği engellemektedir. Akçabelen ağılı, Hayta Kuru ağılı ve Dumanlı Kuru yaylacıları ve ağılcıları Antalya' dan Damla yaylası (yaylacılarının çoğunluğu yaylanın bağlı olduğu Damlapınar mahallesi dışında Konya' nın diğer mahalle ve ilçelerinden) yaylalara gelerek bu kuralı değiştirmişlerdir.

Hacı İbrahim ve Akçabelen ağılları dışında diğer yaylalarda ve ağılarda yayla ve ağıl alanları ağılcı ve yaylacılara ait olup, tapuludur ve mülkiyet sorunları da yoktur. Yaz aylarında kullanılan ağıl ve yaylalara genellikle mayıs ve haziran aylarında çıkılır ve eylül-ekim aylarında geri kışlağa dönülür.

Ancak araştırma sahasındaki bazı yaylalarda ve ağılarda: yaz ve kış mevsimlerinde yaylalar ve ağıllar arası göç yaşanmakta olup yazın yayla ve ağıla kışın ise genellikle yaylanın ve ağılın bağlı olduğu mahalleye göç şeklinde olmayıp mevsime göre yayladan ağıla, ağıldan yaylaya göç yapılmaktadır. Buna örnek olarak yazlık olarak kullanılan Tavşanova ağılından kış aylarını geçirmek üzere Kükürt yaylasına, Aldede(Elmalıpınar) ağılı sakini Mustafa ŞAHİNER yaz aylarını Büyükharman yaylasında, kış aylarını Aldede(Elmalıpınar)' de, yine Gökbelen ağılını kış mevsiminde kullanan yaylacılar ve ağılcılar yaz aylarını geçirmek için Gocaosman yaylasına, kış aylarında kullanılan Çoşlu ağılı sakinleri yaz aylarında Mahmutlar yaylasına göç etmeleri gösterilebilir.

Yaylaya ve ağıllara göç etmeden önce yayla ve ağıl meskenleri, otlaklar genellikle 15-20 gün önceden kontrol edilir ve gerekli hazırlıklardan sonra yaylaya ve ağıla göç başlar. Elektrik olan yaylalarda ve ağılarda televizyon, çamaşır makinesi, buzdolabı gibi elektronik cihazlar bulunur(Bayram yaylası ve Dedeoğlu ağılı örneği).

Hayvanların bazılarına takılan çan/takalar hayvanların kaybolduklarında bulunmaları açısından önem taşır ve hemen her yaylacı ve ağılcı hayvanlarına çan/taka takar. Hayvanlar yayla, ağıl ile kışlak arasındaki göçte otlatılarak hem yaylaya ve ağıla götürülür, hem de yayladan ve ağıldan kışlağa yine otlatılarak ve aynı güzergâh takip edilerek göç gerçekleştirilir.

Araştırma sahasındaki yaylalarda ve ağıllarda hayvan sayısı ve türü farklılık göstermektedir. En fazla hayvan sayısına Damla yaylası (1564 hayvan), en az hayvana sayısına Ömer Kuzardı ağılı(4 adet büyükbaş ve 8 adet arı (kovan)) sahiptir.

Araştırma sahasında sadece sayfiye amaçlı kullanılan tek yayla Dumanlı Kuru yaylasıdır. Yaylaların ve ağılların hemen hemen tamamında otlak ve su sıkıntısı yoktur(Hacı İbrahim ağılı, Ovacık ağılı, Dumanlı ağılı hariç). Yaylalardaki ve ağıllardaki hayvanların tamamı yaylacılara ve ağılcılara ait olmayabilir çünkü: yaylaya ve ağıla çıkmayıp yaylacılara ve ağılcılara bir yayla ve ağıl sezonu boyunca hayvan başına belirli bir ücret karşılığında yaylada ve ağılda hayvanlarına baktıran aileler de vardır(Bayram yaylası ve Damla yaylaları örneği).

Yaylalardaki ve ağıllardaki tarımsal faaliyetler genellikle yaylacıların ve ağılcıların ihtiyaçlarına yönelik olup, çoğu ticari değildir(Ömer Kuzardı ağılı, Kozderesi ağılı, Kavaklıdere yaylası, Kamışçık ağılı örneği). Yaylaların ve ağılların büyük çoğunluğunun; yaylanın ve ağılın sessiz sakinliği, yaz aylarında ferahlatıcı özelliği, serin ve temiz havası ve güzel manzaraları yaylacı ve ağılcılarca ilgi çekici bulunmaktadır(İvrin ve Gökbelen ağılları örneği).

Birden fazla mesken olan yaylalarda ve ağıllarda genellikle toplu yerleşme görülür(Bayram ve Damla yaylaları örneği). Bu yaylalarda ve ağıllarda mesken ve eklentileri birbirine çok yakın inşa edilmişlerdir. Bu ise yaylada ve ağılda yangın riskini artırmaktadır. Yayla ve ağıl meskenleri arasındaki mesafe iyi ayarlanmalıdır. Meskenlerin eklentileri hayvancılık ekonomisine göre yapılmışlardır(Tembelağıl ağılı, Besi ve Bereket yaylaları örneği) ve mesken malzemeleri yakın çevreden temin edilmiştir. Taş ve ahşap malzeme yaylaların ve ağılların büyük çoğunluğunda kullanılmıştır. Kolay temin edilmeleri ve masrafsız olmaları bunda etkili olmuştur. Meskenlerin çoğunda avlu olup hayvanların bakımını kolaylaştıracak şekilde planlanmışlardır. Avlu içleri bölmelere ayrılmıştır. Akçabelen ağılında Ali ÖZKAN isimli ağılcı ise minibüsü mesken olarak kullanmaktadır. Bu ise araştırma sahasında türünün tek örneğini temsil etmektedir. Yayla ve ağıl meskenlerinin duvarlarına büyükbaş hayvanlar için tuz taşları bağlanmıştır. Küçükbaş hayvanlar için ise yaylalara ve ağıllara çok yakın alanlara hayvan tuzlama taşları konulmuş olup, buralarda hayvanlar tuzlanmaktadır.

Yaylaların ve ağılların neredeyse tamamında kurulum yeri seçiminde suyun ve otlak alanlarının varlığı etkili olmuştur. Yayla ve ağıl konutlarının bazıları mahalle ve köy konutlarını andırmaktadır(Bayram, Dumanlı Koru, Büyükharman yaylaları, Kamışçık ağılı örneği). Cami ve mezarlığın aynı yerde olduğu yayla ve ağıllar nadirdir(Dumanlı Koru ve Bayram yaylaları örneği). Araştırma sahasındaki yayla ve ağılların tamamında sadece turizm için değerlendirilen yayla ve ağıl yerleşkesi bulunmamaktadır. Araştırma sahasındaki hayvancılık yapılan yayla ve ağıllar içerisinde sadece Kamışçık ağılında ayrı bir çoban evi bulunmaktadır(Hüseyin YÜREKLİ meskeni).

Yaylacı ve ağılcılar arasında akraba, sosyal, tarımsal ve ticari ilişkiler oldukça yaygındır. Yayla ve ağıllarda(Bayram, Kükürt, Kavaklıdere yaylalarında olduğu gibi) elektrik vardır. Elektrik olmayan(Ovacık ağılı, Akçabelen ağılı, Dumanlı ağıllarında olduğu gibi) ağıl ve yaylalarda ise elektrik ihtiyacı güneş panelleri, gaz lambası, el fenerinden temin edilmektedir. Yayla ve ağıllarda süt işleri (peynir, yoğurt, tereyağı, keş, lor vb üretimi) öğleden sonra tamamlanır.

Yayla ve ağılların hemen hemen tamamında sağlık ocağı, kasap, bakkal gibi hizmetler ve gıda ihtiyaçları çoğunlukla bağlı oldukları mahalleden, Beyşehir ve Konya' dan temin edilmektedir. Yaylaların ve ağılların büyük çoğunluğunda sosyal faaliyetler sınırlı düzeyde kalmıştır. Sosyal faaliyetler yayla ve ağıllarda günlük yapılan işlerden ibarettir. Yayla ve ağıl alanlarına yakın olan tarım alanlarında hasattan sonra hayvanlar serbest bırakılır hatta çoğu zaman kısa bir süreliğine(örneğin günlük 2-3 saat) çoban bile olmaz(Kozderesi ve Ömer Kuzardı ağılları örneği). Kış mevsimini yayla ve ağılda geçiren aileler(Tembelağılı ağılı, Kükürt yaylası, Kavaklıdere yaylası, Kamışçık ağılı, Kozderesi ağılı, Aldede(Elmalıpınar) ağılı, İvrin ağılı, Gökbelen ağılı, Damla yaylası, Dedeoğlu ağılı ve Çoşlu ağılı örneği) kışlık hayvan yiyecekleri olan yem, saman, kuru ot, silaj gibi hayvan yiyeceklerini yaylada ve ağıllarda depolarlar. Yaylalarda ve ağıllarda elde edilen hayvansal ürünler genellikle yaylaların ve ağılların bağlı oldukları mahallelerde ve çoğunlukla da Beyşehir ve Konya'da satılmaktadır. Satılacak hayvanlar ise genellikle haftanın her pazartesi kurulan haftalık Beyşehir canlı hayvan pazarında ya da yayla ve ağıla gelenlere(Beyşehir ve yakın çevrede cambaz olarak adlandırılan) satılmaktadır.

Yayla ve ağıllara ulaşımında asfalt ve stabilize yol genelde birlikte kullanılmaktadır. Yaylaların ve ağılların tamamına düzenli ulaşım yoktur. Ulaşım hususi araçlarla sağlanmaktadır. Birçok yayla ve ağıl yolu dar, dik ve keskin virajlardan oluşmaktadır. Yolların bakımı düzenli olarak yapılamamaktadır. Yolların bakımı düzenli olarak yapıldığında ulaşımında aksamaların gerçekleşme oranı düşecektir.

Araştırma sahasındaki yayla ve ağılların neredeyse tamamında sağlık hizmetleri mevcut değildir. En azından haftada bir gezici sağlık hizmeti yayla ve ağıllara sunulabilir. Sahadaki yaylaların ve ağılların neredeyse tamamında altyapı sorunları giderilmemiştir. Yayla ve ağılların çoğunun kanalizasyon şebekesi mevcut değildir. Her yayla ve ağıl yerleşkesinin yakınına en azından üzeri örtülmüş ve çevreye koku vermeyecek şekilde kazılacak çukurlarla bu sorun çözülebilir. Araştırma sahasındaki yaylaların ve ağılların çoğunda hayvancılık ekonomisi olduğu halde yaylalar ve ağıllar orman içinde kurulmamıştır. Yaylalar ve ağıllar orman içindeki boş arazilere kurularak orman içi boş arazi değerlendirilebilir. Yaylaların ve ağılların çoğunda plansız yapılaşma söz konusudur. Yaylaların ve ağılların çoğunda yönetim ve denetim boşluğu vardır. Yaylalar ve ağıllar denetim ve gözetime tabi tutularak planlı yapılaşma sağlanabilir.

Ovacık ağılı, Hacı İbrahim ağılı, Kamışçık ağıllarında içme ve kullanım suyu sağlamada zorluklar yaşanmaktadır. Bu ağıllara yapılacak şebeke suyu sistemi sorunu çözebilir. Ağılların çoğunluğunda (Toycak, Kozderesi, İvrin, Gökbelen, Akçabelen, Ovacık ağılları) elektrik yoktur. Bu ağıllara elektrik götürülerek ağılcılık faaliyetleri daha da modernize edilebilir. Yayla ve ağıl alanları, otlak ve meralar bilinçli kullanılmamaktadır. Otlak ve meralar dönüşümlü olarak değil sürekli otlatılmakta ve ilaçlama yapılmamaktadır. Otlakların dönüşümlü kullanılması ve ilaçlamanın yapılması verimi artıracaktır. Dedeoğlu ve Çoşlu ağıllarında besi hayvancılığı ağır basmaktadır. Bu ağıllar Üzümlü mahallesine ekonomik olarak katkı sağlamaktadırlar.

Ovacık, Akçabelen ve Dumanlı ağıllarında ağıl meskeni olarak çadır kullanılmaktadır. Bu ise bu ağılların Yörük kültürünü taşıdığının göstergesidir. İvrin ağılı, Tembelağılı ağılı, Besi yaylası, Büyükharman yaylası, Ömer Kuzardı ağılı, Tavşanova ağılı, Kükürt yaylasında yapılan tarımsal faaliyetler ekstansif yöntemlerle yapılmaktadır. Bu yayla ve ağıllarda modern tarım yöntemleri uygulanarak tarımsal verim artırılabilir. Yayla ve ağıl sahiplerine ya da yaylayı ve ağılı kullanan ailelere yaylacılık, ağılcılık ve hayvancılık eğitimi verildiğinde elde edilen sonuç hem yöre ekonomisine hem de ülke ekonomisine olumlu yönde etki edecektir.

KAYNAKÇA

- Akansel, S.A. (1996). “*Beyşehir gölü ve Çevresinin Fiziki Coğrafyası ve Doğal Çevre Sorunları*”.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Alagöz, C. A. (1941). Yayla Tabiri Hakkında Rapor. Birinci Coğrafya Kongresi. Raporlar, Müzakereler, Kararlar, Maarif Vekilliği Yayınları. Ankara.
- Arıbaş, K. & Koçak, İ. (2003). Aksaray Ovası ve Yakın Çevresinde Yaylacılık Faaliyeti. *Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(5), 21 - 44.
- Atalay, İ. (1990). *Genel Fiziki Coğrafya*. Yeniçağ Basım Yayın, Ankara.
- Biricik, A. (1982). “Beyşehir Gölü Havzasının Strüktürel ve Jeomorfolojik Etüdü”. *İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Yayınları*, İstanbul.
- Darkot, B.(1963). Türkiye İktisadi Coğrafyası (Genişletilmiş 3. Baskı). İstanbul Üniversitesi Yayınları. İstanbul.
- Defne, M.(1955). *Türkiye’de Otlak ve Otlatma İşlerinin Tanzimi Yolu ile Ormanların Korunması Problemi Üzerine Araştırmalar*. Ziraat Vekâleti Yayınları, İstanbul.
- Doğanay, H.(1997).*Türkiye Beşeri Coğrafyası*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.
- Emiroğlu, M.(1977). “Bolu’da Yaylalar ve Yaylacılık. Ankara Üniversitesi”. *Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları*, Ankara.
- Erol, O. (1993). “Türkiye’nin Doğal Yöre ve Çevreleri”. *Ege Coğrafya Dergisi*,7, 13-43.
- Göney, S.(1975). “Büyük Menderes Bölgesi”, İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Yayınları, İstanbul.
- Göney, S.(1976). Adana Ovaları, İstanbul Üniversitesi Yay. İstanbul.
- Günaydın, H. (1999). “*Beyşehir İlçesinin Beşeri Coğrafyası*”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Güner, İ. & Ertürk, M. (2011). “Fethiye’de Yaylalar ve Yaylacılık” . *Doğu Coğrafya Dergisi*, 10 (14) , 141-178.
- İzbırak, R. (1955). Sistematiik Jeomorfoloji. Harita Umum Müdürlüğü Yayınları. Ankara.
- İzbırak, R.(1986). Coğrafya Terimler Sözlüğü. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Koca, N. (2011). “Türkiye’nin En Büyük Geçici Yerleşmesi: Zorkun Yaylası”. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 7 (6).
- Kozak, N. (2007). “Alternatif Turizm ve Perşembe Yaylası”, 8.Aybastı-Kabataş Kurultayı Yayınları. Eskişehir.

- Köymen. H. R. (1970). “Beyşehir Gölü'nün Hidrolojisi”, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, İnşaat Mühendisliği Bölümü. Ankara.
- Ögel, B. (1941). Türk Kültür Tarihine Giriş 1. Kültür Bakanlığı Yayınları. Ankara.
- Sarı, C. (2007). “Doğal ve Kültürel Coğrafya Özellikleri Açısından Beyşehir İlçesinde Yerleşme Adlarının Sınıflandırılması”. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 487-501.
- Sarı, C. (2008). Şehirleşme Sürecinde Beyşehir İlçesinin Nüfus Özellikleri. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 77-93.
- Sarı, C. (2013). “Batı Toroslar’da Yaylaların Fonksiyonel Değişim Süreci Ve Yayla Şenlikleri”. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 0 (27) , 242-261.
- Serin, M., Çeltik, A. R. (1984). “Yeşildağ-Kurucuova (Beyşehir) Florası”. *Selçuk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 0 (3), 7-45.
- Sözer, A. N.(1972). Kuzeydoğu Anadolu'da Yaylacılık. İş Matbaacılık ve Ticaret, Ankara.
- Subaşı, B. (2004). “Yayla Turizmi Sektör Profili”. <https://docplayer.biz.tr/7470699-Istanbul-ticaret-odasi-etut-ve-arastirma-subesi-yayla-turizmi-sektor-profil-hazirlayan-birgul-subasi.html> (Erişim Tarihi:23.02.2022).
- Tunçdilek, N. (1971). Kır Yerleşmeleri: Köy-Altı Şekilleri. Türkiye Coğrafi ve Sosyal Araştırmalar. İstanbul Üniv. Coğrafya Enstitüsü. Yayınları. İstanbul
- Yalçınlar, İ. (1983). *Türkiye’de Neojen ve Kuaterner Omurgalı Araziler ve Jeomorfolojik Karakterleri*. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay. İstanbul
- Yel, M. (2018). *Silifke (Mersin) İlçe’sinde Göçebe Hayvancılık Ve Yaylacılık Faaliyetleri: Kavra Dağı Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Yonca, Y. (2014). “Kadirli’de Yaylacılık Faaliyetleri”. Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Zaman, S. (2007). “Fonksiyonel Değişim Sürecinde Antalya Beydağları Yaylaları”. Atatürk Üniversitesi Yayınları. Erzurum.

İnternet Kaynakları

- <https://www.nufusune.com/ilceler#:~:text=T%C3%BCik%20veri%20taban%C4%B1ndan%20al%C4%B1nan%20bilgilere,32.125%20mahalle%2C%2018.211%20k%C3%B6y%20vard%C4%B1r> (Erişim Tarihi:19.09. 2022).
- TÜİK, (2021). Genel ve Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) Nüfus Sayım Sonuçları, <https://cip.tuik.gov.tr/?il=42#>. (Erişim Tarihi: 05.01.2022).

Beyşehir İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, (2022). <http://www.beysehir.gov.tr/beysehir-ilce-tarim-ve-orman-mudurlugu>. (Erişim Tarihi: 15.11.2022).

Beyşehir Sanayi ve Ticaret Odası Beyşehir İlçe Raporu, (2021). https://beysehirtso.org.tr/wp-content/uploads/2019/10/ilce_raporu_bto_tr.pdf. (Erişim Tarihi: 16.08.2022).

EK 1**Görüşme Formu**

Değerli Katılımcı,

Bu görüşme formu Beyşehir'de Yaylalar,Yaylacılık ve Yayla Kültürü'nü araştırmak amacıyla hazırlanmıştır. Görüşme formundan elde edilen veriler katılımcıların kişisel görüşlerini yansıtacak şekilde kesinlikle kullanılmayacak sadece araştırma amaçlı toplu ve genel değerlendirmeler yapılacaktır. Elde edilen veriler bilimsel araştırma amacıyla kullanılacağından, görüşme formunun yanıtlanmasına verdiğiniz önem görüşme formunun güvenilirlik düzeyini yükselterek bilimsel gelişime katkı sağlayacaktır.

Görüşme formu sonuçları ile ilgili bilgi almak istiyorsanız, lütfen e-posta adresinizi yazınız:

.....

Araştırmacılar
Araştırmacı: Murat AYDEMİR
Prof. Dr. Cemali SARI

DEMOGRAFİK BİLGİLER

- 1) Adınız Soyadınız :
- 2) Cinsiyetiniz :
- 3) Yaşınız :
- 4) Medeni Durumunuz :
- 5) Eğitim Düzeyiniz :
- 6) Kaç Çocuğunuz var ? : (İsim, Yaş, Cinsiyet, Eğitim Durumu).

7-Yayla Adı						
8-Yükselti (m)						
9-Hane Sayısı						
10-Bağlı Olduğu Mahalle						
11-Beyşehir'e uzaklığı (Km)						
12-Mahalleye Uzaklığı (Km)						
13-Yaylaya Göç Zamanı						
14-Yaylaya Çıkılan Yerler Nereledir?	.					
15-Adını Nereden-Nasıl Almıştır?	.					
16-Hangi Yıl-Yıllarda Kuruldu?						
17-Ne Zamandan Beri Kullanılıyor?						
18-Hangi Faaliyetlerde Bulunuluyor?						
19-Hayvancılık Hangi Amaçla Yapılıyor?						
20-Hayvan Sayısı ve Türü Ne Kadardır?	Keçi	Koyun	Binek (eşek/at)	Kanatlı	Büyükbaş	Toplam
21-Tarımsal Üretimin Amacı Nedir?						
22-Yetiştirilen Ürünler ve Miktarları (Ton/Kg)	Arpa	Buğday	Yulaf	Fink	Çavdar	Mısır
23-Tarım Arazileri Mülkiyeti Kime Aittir?						

24-İş Paylaşımı Nasıldır?				
25-Yaylacılar Arasında Hangi Tür İlişki Var?				
26-Yaylanın Kurulum Yeri Neresidir?				
27-Mesken Sayısı Kaçtır?				
28-Meskenlerin Kime Aittir?				
29-Mesken Malzemeleri Nelerdir?				
30-Mesken Eklentileri Nelerdir?				
31-Meskenlerin Oda Sayısı,Katı Kaçtır?				
32-Hangi Tür Ürünler Elde Ediliyor?				
33-Elektrik/Varsa Ne Zaman Geldi?				
34-Şebeke Suyu/Varsa Ne Zaman Geldi?				
35-Kahvehane,Sağlık Ocağı,Kasap,Bakkal,Okul,Cami Mezarlık,Marangoz,Lokanta Var mı?				
36-Gıda İhtiyacı Nasıl Karşlanır?				
37-Günlük Nasıl Vakit Geçirilir?				
38.Düğün,Eğlence,Güreş,Yarış,Kutlama Yapılır Mı?				
39-Her Yıl Ortalama Kaç Kişi Olur?				
40-Nüfus Yaz-Kış Değişirse Neden? Kışın Yaylada Kalan Olur Mu? Kaç Aile Kalır?				
41-Bekçi Var Mı? Yaz-Kış Korur Mu?				
42-Güvenliği Kış-Yaz Kim Sağlar?				
43-Yaylanın Bakımını Kim Üstlenir?				
44-Hayvanların Bakımını Kim Üstlenir?				
45-En Fazla Hayvan Kimdedir ve Sayısı Ne Kadardır?				
46-Hayvan Türü Kaç Tanedir?				
47-Aile Başı Ortalama Hayvan Sayısı Ne Kadardır?				
48-Hangi Tür Ağaç-Dikim Yetiştiriliyor?				
49-Kim Hangi Tür Ekim Yapıyor?				
50-Ekim-Dikim Faaliyetleri Hangi Amaçla Yapılıyor?				
51-Ulaşım Nasıl Sağlanıyor?				
52-Yaylaya Ulaşım Yakınlığı Nasıldır?	Asfalt/Stabilize Yol.			
53-Yaylaya Çıkışta ve Yayaladan İnışte Konaklama Yapılır mı?				
54- Yayla ile Yerleşim Birimi Arası Ulaşım Süresi?	Otomobil	Traktör	Yaya	Binek Hayvanı (eşek/at)
Elde Edilen Ürünler Nereelerde Tüketiliyor/Satılıyor?				
56-Yaylaya Günlüklik Gidilip-Gelinir mi?				
57-Yaylaya Haftalık Gidilip-Gelinir mi?				

ÖZ GEÇMİŞ

Adı ve SOYADI	Murat AYDEMİR
EĞİTİM DURUMU	
Mezun Olduğu Lise	İlgın Lisesi
Lisans Diploması	Afyon Kocatepe Üniversitesi/Uşak Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Ana Bilim Dalı
Tezsiz Yüksek Lisans Diploması	Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Dönem Proje Konusu	-
Tezli Yüksek Lisans Diploması	Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tez Konusu	Beyşehir'de Yaylalar, Yaylacılık ve Yayla Kültürü
Yabancı Dil / Diller	İngilizce
BİLİMSEL FAALİYETLER	
Sarı, C. ve Aydemir, M. (2017). Mağaraların Kırsal Ekonomiye Katkısına Bir Örnek: Mülayim (Peynirini) Mağarası. Türk Coğrafya Kurumu 75. Yıl Uluslararası Kongresi Bildiriler Kitabı 9: 378, Ankara.	
İŞ DENEYİMİ	
Stajlar	-
Projeler	-
Çalıştığı Kurumlar	Milli Eğitim Bakanlığı. Coğrafya Öğretmeni